

SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
OPĆINA PUČIŠĆA

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE PUČIŠĆA

Knjiga III – Prilog 1. Obrazloženje plana

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU – ARHITEKTONSKI FAKULTET
Zavod za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu
ZAGREB, TRAVANJ 2009.

ELABORAT: **PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE PUČIŠĆA**

NARUČITELJ: SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
OPĆINA PUČIŠĆA, 21412 PUČIŠĆA

IZRAĐIVAČ: SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
ARHITEKTONSKI FAKULTET
ZAVOD ZA URBANIZAM, PROSTORNO PLANIRANJE
I PEJZAŽNU ARHITEKTURU
Kačićeva ul. 26, 10000 ZAGREB,
TEL.: 01/463 92 56, FAX/TEL.: 01/482 63 26
01/463 94 72 01/463 92 84
<http://www.arhitekt.hr>

BROJ UGOVORA: 19/02-19 od 20. ožujka 2002.
60/05-19 od 15. srpnja 2005.
35/08-19 od 4. lipnja 2008.

STRUČNI TIM U IZRADI PLANA:

**ODGOVORNI VODITELJ
I GLAVNI PLANER:** Prof.dr.sc. **OLEG GRGUREVIĆ**, dipl.ing.arh., dipl.ing.šum.

PLANER-SURADNIK: MARKO JAKELIĆ, ing.arh.

POSEBNE STUDIJE I SURADNJE:

Kulturno nasljeđe: Prof.dr.sc. **IGOR FISKOVIĆ**,
UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE,
Konzervatorski odjel u Splitu

Prirodno nasljeđe: **AMALIJA DENICH**, dipl.ing.agr.

Pedološka studija: Doc.dr.sc. **STJEPAN HUSNJAK**, dipl.ing.agr.
AGRONOMSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
Zavod za pedologiju

**Sustav naselja i
demografija:** Prof.dr.sc. **OLEG GRGUREVIĆ**, dipl.ing.arh., dipl.ing.šum.

**Pravo
– odredbe za provođenje:** **DEANKA HIRJAN**, dipl.iur.

Promet: Mr. sc. **DALIBOR BROZOVIĆ**, dipl. ing. prom.

TEHNIČKA SURADNJA: HRVOJE VIDOVIĆ, dipl.ing.arh.
LUKA TRKANJEC, dipl. ing. arh.
SERGEJ GLIGOROVIĆ, dipl.ing.arh.
DARIJA MALETIĆ MIRKO, dipl.ing.arh.
MARTINA LULIĆ, dipl.ing.arh.
MAŠA MUJAKIĆ, dipl.ing.arh.
NIKOLINA VALENTIĆ, stud.arh.
ANA STAMAC, stud.arh.

**KOORDINATOR I SURADNIK
OD STRANE NARUČITELJA
(NOSITELJA IZRADE):** **IVICA VRANJIČIĆ**, dipl.ing.pom.prom.

INFRASTRUKTURA:

Planovi infrastrukture izrađeni su temeljem postojeće dokumentacije i podataka današnjeg stanja na terenu, te postojećih projekata budućih rješenja dostavljenih od javnih i komunalnih poduzeća koja djeluju na području Grada te utvrđenih kroz prethodne rasprave, dodatne konzultacije i/ili pribavljena očitovanja.

promet:

HRVATSKA UPRAVA ZA CESTE
SREDIŠNJI URED,
ODJEL ZA RAZVITAK I PLANIRANJE
Vončinina 3, 10 000 Zagreb

ŽUPANIJSKA UPRAVA ZA CESTE
SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE
Ruđera Boškovića 22, 21 000 Split

MINISTARSTVO POMORSTVA, PROMETA I
VEZA - Uprava zračnog prometa
Odjel aerodroma i zaštite zračnog prometa
Prisavlje 14, 10 000 Zagreb

AERODROM BRAČ d.o.o.
Terminal bb, 21 400 Supetar

LUČKA UPRAVA SPLIT
Gat Sv. Duje 1, 21 000 Split

LUČKA KAPETANIJA SPLIT,
Obala lazareta 2 21000 Split

LUČKA KAPETANIJA SPLIT
ISPOSTAVA SUPETAR
21 400 Supetar

pošta:

HRVATSKA POŠTA d.d.
SREDIŠTE POŠTA "SPLIT"
Kralja Tomislava 9, 21 000 Split

telekomunikacije:

HRVATSKA AGENCIJA ZA POŠTU I
ELEKTRONIČKE KOMUNIKACIJE
Jurišićeva 13, 10002 Zagreb

HRVATSKE TELEKOMUNIKACIJE d.d.
TKC SPLIT
Sinjska 4, 21 000 Split

HRT, Prisavlje 2, 10000 Zagreb

elektroenergetika:

HEP PRIJENOS d.o.o.
Sektor za tehničku potporu
Odjel za izgradnju Split
Kneza Ljudevita Posavskog 5, 21 000 Split

HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d.
DISTRIBUCIJSKO PODRUČJE
ELEKTRODALMACIJE "SPLIT"
Poljička bb, 21 000 Split

HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d.
Distribucijsko područje
Elektrodalmacije "Split" – POGON "BRAČ"
Put Vrila 7, 21 400 Supetar

HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d.
Proizvodno područje HE Jug
Ivana Gundulića 42, 21 000 Split

ENERGETSKI INSTITUT "HRVOJE POŽAR" d.o.o.
Savska cesta 163, 10 000 Zagreb

**vodnogospodarstvo i
odvodnja:**

HRVATSKE VODE
Vodnogospodarski odjel za vodno područje
dalmatinskih slivova,
Vukovarska 35, 21000 Split.

VODOVOD – BRAČ d.o.o.
Mladena Vodanovića 23, 21000 Supetar

KONZULTIRANI:

plan šireg podr. – PPSDŽ:

ŽUPANIJSKI ZAVOD ZA
PROSTORNO UREĐENJE,
Vukovarska 1, 21 000 Split

šume:

HRVATSKE ŠUME,
Uprava šuma Split, Šumarija «Brač»
Vladimira Nazora 2, 21 400 Supetar

zaštita prirodne baštine:

JAVNA USTANOVA ZA UPRAVLJANJE
ZAŠTIĆENIM DJELOVIMA PRIRODE
NA PODRUČJU
SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE
Prilaz braće Kaliterna 10, 21 000 Split

ribarstvo i marikultura:

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE
I ŠUMARSTVA - UPRAVA RIBARSTVA
Područna jedinica Split
Prilaz braće Kaliterna 10, 21 000 Split

**Podaci o lokacijama posebne namjene
s pripadajućim uvjetima:**

MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA MATERIJALNE RESURSE
SLUŽBA ZA NEKRETNINE, GRADITELJSTVO
I ZAŠTITU OKOLIŠA
Kralja Zvonimira 4, 10 000 Zagreb

Kao dopunske podloge (snimak postojećeg stanja) korišteni su **orto-foto snimci** koje je za jedinice lokalne samouprave s otoka Brača izradila **Info KARTA d.o.o.** (Mažuranićevo šetalište 14, 21 000 Split, tel. 021 48 46 35), a koje je Naručitelj dao na korištenje Izrađivaču.

Autori fotografija korištenih kao ilustracije u tekstualnom dijelu Plana:
Lipovac / Grgurević / Vranjčić / Jakelić (osim gdje je drugačije označeno)

**PREDSTOJNIK ZAVODA
ZA URBANIZAM
PROSTORNO PLANIRANJE I
PEJZAŽNU ARHITEKTURU:**

Doc.dr.sc. **JESENKO HORVAT**, dipl.ing.arh.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA,
PROSTORNOG UREĐENJA I
GRADITELJSTVA

10000 Zagreb, Ulica Republike Austrija 20
Tel: 01/37 82-444 Fax: 01/37 72-822

Uprava za prostorno uređenje

Klasa : UP/I-350-02/06-07/47

Urbr.: 531-06-06-2

Zagreb, 20. prosinca 2006.

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, povodom zahtjeva ARHITEKTONSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU, Zagreb, Kačićeva br. 26, zastupanog po Dekanu: Prof. Ivan Crnković, dipl.ing.arh., za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja, na temelju odredbe članka 8.a stavka 1. Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine", br. 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04), donosi

RJEŠENJE

I. ARHITEKTONSKOM FAKULTETU SVEUČILIŠTA U ZAGREBU, Zagreb, Kačićeva br. 26, daje se suglasnost za obavljanje svih stručnih poslova prostornog uređenja: izrade svih prostornih planova i stručnih podloga za izdavanje lokacijskih dozvola.

II. Pravna osoba iz točke I. izreke ovoga rješenja dužna je Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva dostaviti obavijest i dokumentaciju o naknadnoj promjeni uvjeta značajnih za davanje ove suglasnosti najkasnije u roku od 30 dana od dana nastanka promjene.

III. Suglasnost iz točke I. izreke ovoga rješenja oduzet će se ako pravna osoba prestane ispunjavati uvjete propisane za davanje suglasnosti ili ako stručne poslove prostornog uređenja obavlja protivno propisima koji uređuju prostorno uređenje.

Obrazloženje

ARHITEKTONSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU, Zagreb, Kačićeva br. 26, podnio je ovom Ministarstvu zahtjev za davanje suglasnosti za obavljanje svih stručnih poslova prostornog uređenja: izrade svih prostornih planova i stručnih podloga za izdavanje lokacijskih dozvola.

Uz zahtjev je priložio sve dokaze propisane člankom 3. Pravilnika o davanju i oduzimanju suglasnosti za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja ("Narodne novine", br. 21/06 i br.53/06) i to za slijedeće zaposlenike:

- Prof.dr.sc. Sonja Jurković, dipl.ing.arh., ovlaštenu arhitekt, br.ovl. 1575,
- Prof.dr.sc. Mladen Obad Ščitaroci, dipl.ing.arh., ovlaštenu arhitekt urbanist i ovlaštenu krajobrazni arhitekt, br.ovl. 1065,
- Prof.dr.sc. Srećko Pegan, dipl.ing.arh., ovlaštenu arhitekt, br.ovl. 2354,
- Prof.dr.sc. Oleg Grgurević, dipl.ing.arh., ovlaštenu arhitekt, br.ovl. 1387,
- Prof.dr.sc. Tihomir Jukić, dipl.ing.arh., ovlaštenu arhitekt, br.ovl. 1551,
- Prof.dr.sc. Nenad Lipovac, dipl.ing.arh., ovlaštenu arhitekt, br.ovl. 1859,
- Doc.dr.sc. Jasenko Horvat, dipl.ing.arh., ovlaštenu arhitekt, br.ovl. 1557,
- Prof.dr.sc. Ivo Podhorsky, dipl.ing.građ., ovlaštenu inženjer građevinarstva, br.ovl. 288,
- Mr.sc. Ivan Cetinić, dipl.ing.stroj., ovlaštenu inženjer strojarstva, br.ovl. 585,

Uvidom u navedenu dokumentaciju utvrđeno je da podnositelj zahtjeva ispunjava sve uvjete za izdavanje zatražene suglasnosti, propisane odredbama članka 2. stavka 1. navedenog Pravilnika.

Slijedom izloženog, a na temelju odredbe članka 202. stavak 1. Zakona o općem upravnom postupku preuzetog Zakonom o preuzimanju Zakona o općem upravnom postupku u Republici Hrvatskoj ("Narodne novine", br. 53/91 i 103/96 - Presuda Ustavnog suda), riješeno je kao u točki I. izreke ovoga rješenja.

U točki II. izreke ovoga rješenja odlučeno je u skladu s člankom 7. stavkom 3. Pravilnika o davanju i oduzimanju suglasnosti za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja.

Upozorenje iz točke III. izreke ovoga rješenja u skladu je s člankom 8.a Zakona o prostornom uređenju.

Upravna pristojba u državnim biljezima u iznosu od 70 kn po TAR. br. 1. i 2. Tarife upravnih pristojbi Zakona o upravnim pristojbama ("Narodne novine", br. 8/96 i 110/04) naljepljena je na zahtjevu i poništena je.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo rješenje je konačno u upravnom postupku, te se protiv njega ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske.

Upravni spor pokreće se tužbom koja se podnosi u roku od 30 dana od dana dostave ovog rješenja i predaje se neposredno ili preporučeno poštom Upravnom sudu Republike Hrvatske.

POMOĆNICA MINISTRICE

Vlatka Đurković
Vlatka Đurković, dipl.ing.arh.

Dostaviti:

- ① Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, Kačićeva br. 26,
2. Evidencija suglasnosti, ovdje
3. Spis, ovdje

IZVADAK IZ SUDSKOG REGISTRA

=====

SUBJEKT UPISA

MBS:

080173469

TVRKA/NAZIV:

1 Sveučilište u Zagrebu - Arhitektonski fakultet

SKRAĆENA TVRKA/NAZIV:

1 Arhitektonski fakultet

SJEDIŠTE:

1 Zagreb, Kačićeva 26

PREDMET POSLOVANJA - DJELATNOSTI:

1	*	- Stručna djelatnost u području arhitekture i urbanizma, projekti i studije pejzažne arhitekture, investicijskotehnička dokumentacija, urbanistički i prostorni planovi i drugi projekti i studije u području arhitekture i urbanizma,
1	*	- zaštite i unapređenja čovjekovog okoliša za visoko stručne i složene programe.
4	*	- ustroj i izvedba sveučilišnih studija, preddiplomski, diplomski, poslijediplomski doktorski studij i poslijediplomski specijalistički studij
4	*	- provođenje postupka za stjecanje doktorata znanosti izvan dokorskog studija iz znanstvenog područja tehničkih znanosti, polje arhitekture i urbanizma

4

IZVADAK IZ SUDSKOG REGISTRA

=====
ČLANOVI DRUŠTVA / OSNIVAČI

- 1 Sveučilište u Zagrebu, pod RUL: 1-910, upisan kod: Trgovački sud u Zagrebu
1 - osnivač

ZASTUPNICI

- 5 Lenko Pleština, JMBG: 2604947330128
5 - dekan
5 - zastupa pojedinačno i samostalno

PRAVNI ODNOSI:

- Pravni oblik
1 ustanova

Statut:

- 1 Odlukom dekana Fakulteta donesen je 11. ožujaka 1997. godine pročišćeni tekst Statuta Arhitektonskog fakulteta usaglašen sa Zakonom o visokim učilištima i Zakonom o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti (N.N. 59/96), Zakonom o ustanovama, Zakonom o studentskom zboru, Statutom Sveučilišta u Zagrebu. Odlukom upravnog vijeća Sveučilišta od 30. lipnja 1997. god. broj: 01/419-0697 dana je suglasnost na Statut Arhitektonskog fakulteta.
4 Odlukom Fakultetskog vijela od 29.06.2005. godine izmijenjen je Statut od 25.09.2001. godine u cijelosti. Potpuni tekst Statuta od 29.06.2005. godine dostavljen u zbirku isprava.

OSTALI PODACI:

- 1 - Subjekt je bio upisan kod Trgovačkog suda u Zagrebu pod reg. ul. br. 1-1114.

=====
POPIS FIZIČKIH OSOBA KOD SUBJEKTA

C4 Lenko Pleština, JMBG: 2604947330128
Zagreb, Dobri dol 50

Upise u glavnu knjigu proveli su:

RBU	Poslovni broj	Datum	Naziv suda
0001	97/4084-2	19.11.1997.	Trgovački sud u Zagrebu
0002	01/6547-4	18.01.2002.	Trgovački sud u Zagrebu
0003	03/8848-2	20.10.2003.	Trgovački sud u Zagrebu
0004	05/11038-4	13.12.2005.	Trgovački sud u Zagrebu
0005	07/11012-2	15.10.2007.	Trgovački sud u Zagrebu

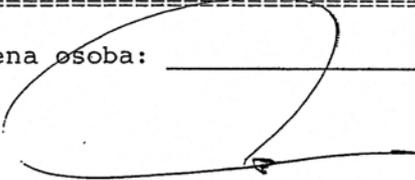
REPUBLIKA HRVATSKA
TRGOVAČKI SUD U ZAGREBU

IZVADAK IZ SUDSKOG REGISTRA

=====

U Zagrebu, 12.11.2007.

Ovlaštena osoba: _____

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA KOMORA ARHITEKATA
I INŽENJERA U GRADITELJSTVU

Klasa: UP/I-350-07/91-01/960
Urbroj: 314-01-99-1
Zagreb, 21. rujna 1999.

Na temelju članaka 24. i 50. Zakona o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu (Narodne novine, broj 47/98), Odbor za upise razreda arhitekata, rješavajući po zahtjevu koji je podnio GRGUREVIĆ OLEG, dipl.ing.arh., Zagreb, Republike Austrije 15, za upis u Imenik ovlaštenih arhitekata, donio je sljedeće

RJEŠENJE

1. U Imenik ovlaštenih arhitekata upisuje se GRGUREVIĆ OLEG, (JMBG 2708942330057), dipl.ing.arh., Zagreb, u stručni smjer *Ovlašteni arhitekt*, pod rednim brojem 1387, s danom upisa 15.09.99.
2. Upisom u Imenik ovlaštenih arhitekata, GRGUREVIĆ OLEG, dipl.ing.arh., Zagreb, stječe pravo na uporabu strukovnog naziva "*Ovlašteni arhitekt*" i pravo na obavljanje poslova temeljem članka 25. Zakona o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu, a u svezi sa člankom 4. stavkom 1. Statuta Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu, te ostala prava i dužnosti sukladno posebnim propisima.
3. Ovlaštenom arhitektu izdaje se "*arhitektonska iskaznica*" i stječe pravo na uporabu "*pečata*".

Obrazloženje

GRGUREVIĆ OLEG, dipl.ing.arh. podnio je Zahtjev za upisu Imenik ovlaštenih arhitekata.

Odbor za upise razreda arhitekata proveo je postupak u povodu dostavljenog Zahtjeva, te je temeljem članka 24. stavka 2. Zakona o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu (Narodne novine, broj 40/99), a u svezi sa člankom 5. stavkom 4. i člankom 18. Statuta Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu (Narodne novine, broj 40/99), riješeno kao u izreci.

Upisom u Imenik ovlaštenih arhitekata imenovani stječe pravo na izradu i uporabu pečata, sukladno članku 35. Statuta Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu i na izdavanje "arhitektonske iskaznice".

Na temelju članka 141. stavka 1. točke 1. Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 53/91), predmet je riješen po skraćenom postupku.

Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe Upravnom sudu Republike Hrvatske, u roku 30 dana od dana primitka ovog Rješenja.

Dostaviti:

1. GRGUREVIĆ OLEG
Zagreb, Republike Austrije 15
uz povrat potvrde o izvršenoj dostavi
2. U Zbirku isprava Komore
3. Pismohrana Komore

**Splitsko-dalmatinska županija
OPĆINA PUČIŠĆA**

Naziv prostornog plana:

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE PUČIŠĆA

Naziv priloga:

Knjiga III – Prilog 1. Obrazloženje plana

Program mjera za unapređenje stanja u prostoru (službeno glasilo): «Službeni glasnik Općine Pučišća» 03/02

Odluka predstavničkog tijela o donošenju plana (službeno glasilo): «Službeni glasnik Općine Pučišća» 1 / 09

Javna rasprava (datum objave):
23. lipnja 2004. godine
(u dnevnom tisku - «Slobodna Dalmacija»)
Objava ponovne javne rasprave:
7. prosinca 2005. godine
(u dnevnom tisku - «Slobodna Dalmacija»)
Objava 2. ponovne javne rasprave:
10. lipnja 2008. godine
(u dnevnom tisku - «Slobodna Dalmacija»)

Javni uvid održan
od: 5. srpnja 2004. godine
do: 6. kolovoza 2004. godine
Ponovni javni uvid održan
od: 16. prosinca 2005. godine
do: 6. siječnja 2006. godine
2. ponovni javni uvid održan
od: 20. lipnja 2008. godine
do: 21. srpnja 2008. godine

Pečat tijela odgovornog za provođenje javne rasprave:

Odgovorna osoba za provođenje javne rasprave:

Suglasnosti na plan prema članku 97. Zakona o prostornom uređenju i gradnji («Narodne novine» 76/07.):

broj suglasnosti klasa: 350-02/09-11/18 urbroj: 531-06-09-4 AMT datum: 9. travnja 2009.

Pravna osoba/tijelo koje je izradilo plan:

**Sveučilište u Zagrebu, Arhitektonski fakultet,
ZAVOD ZA URBANIZAM, PROSTORNO PLANIRANJE I PEJZAŽNU ARHITEKTURU**

Predstojnik Zavoda za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu:
Doc.dr.sc. Jesenko Horvat, dipl.ing.arh.

Odgovorna osoba – odgovorni voditelj izrade nacрта prijedloga plana:
Prof.dr.sc. Oleg Grgurević, dipl.ing.arh.,
dipl.ing.šum.

Pečat pravne osobe/tijela koje je izradilo plan:

Pečat odgovorne osobe:

Koordinator plana: **Prof.dr.sc. Oleg Grgurević, dipl.ing.arh. , dipl.ing.šum.**

Stručni tim u izradi plana:

1. Prof.dr.sc. Oleg Grgurević, dipl.ing.arh.,
dipl.ing.šum. (glavni planer)
2. Marko Jakelić, ing.arh. (planer-suradnik)
Posebne studije i suradnje:
3. Prof. dr. sc. Igor Fisković (kulturna baština)
4. Amalija Denich, dipl.ing.agr. (prirodna baština)
5. Doc.dr.sc. Stjepan Husnjak, dipl.ing.agr.
(pedološka studija)
6. Mr.sc. Ivo Brozović dipl.ing.prom.
7. Deanka Hirjan, dipl.jur.

Tehnička suradnja:

8. Hrvoje Vidović, dipl.ing.arh.
9. Luka Trkanjec, dipl.ing.arh.
10. Sergej Gligorović, dipl.ing.arh.
11. Darija Maletić Mirko, dipl.ing.arh.
12. Martina Lulić, dipl.ing.arh.
13. Maša Mujakić, dipl.ing.arh.
14. Ana Stamać, stud.arh.
15. Nikolina Valentić, stud. arh.

Pečat predstavničkog tijela:

Predsjednik predstavničkog tijela:

Istovjetnost ovog prostornog plana s izvornikom ovjerava:

Pečat nadležnog tijela:

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA,
PROSTORNOG UREĐENJA I
GRADITELJSTVA

10000 Zagreb, Ulica Republike Austrije 20
Tel: 01/37 82-444 Fax: 01/37 72-822

Uprava za prostorno uređenje

Klasa : 350-02/09-11/18
Ur.br : 531-06-09-4 AMT
Zagreb , 9. travanj 2009.

ZUPANIJA SPLITSKO-DALMATINSKA
OPĆINA PUČIŠĆA
POGLAVARSTVO PUČIŠĆA

10. 04. 2009	
Klas.:	350-01/07-01/03
Uredžbeni broj	531-09-84
Pril.	1
Str.	1

SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
OPĆINA PUČIŠĆA
Načelnik

P u č i š ć a

Predmet : Konačni prijedlog PPUO-a Pučišća
- suglasnost, daje se

Veza: Vaš broj: klasa:350-01/07-01/03 Ur.br:2104/06-01-09-77

U svezi vašeg zahtjeva broj gornji od 20.ožujka 2009., koji je dopunjen dana 8. travnja 2009. a temeljem odredbe članka 97. Zakona o prostornom uređenju i gradnji (Narodne novine" br. 76/07 u daljnjem tekstu Zakon), Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva , izdaje

SUGLASNOST

da je **konačni prijedlog Prostornog plana uređenja Općine Pučišća** usklađen s odredbama Zakona kojima se uređuje zaštićeno obalno područje.

O tom obavijest:
- Splitsko-dalmatinska županija
Upravni odsjek za prostorno uređenje, Ispostava Supetar

REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA

OPĆINA PUČIŠĆA
Načelnik

Tel. 021 - 633205, 633290 • Mob. 098 422 530 Fax. 021 - 633205 • E-mail: opcina.pucisca@pucisca.hr

KLASA: 350-01/07-01/03
URBROJ: 2104/06-01-09-80
Pučišća, 08. travnja 2009.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA,
PROSTORNOG UREĐENJA I GRADITELJSTVA
UPRAVA ZA PROSTORNO UREĐENJE
Z A G R E B
Ulica Republike Austrije 20

PREDMET: Konačni prijedlog PPUO-a Pučišća
- dopuna

Vežano za Vaš dopis od 31. ožujka 2009. Klasa: 350-02/09-11/18 Ur.br.:531-06-09-2 AMT u svezi nedostajanja mišljenja pojedinih Ministarstava, izjavljujemo da smo Ministarstvu poljoprivrede i Ministarstvu regionalnog razvoja te Lučkoj kapetaniji dostavili Plan u 12. mjesecu prošle godine i zatražili njihova očitovanja.

Nakon isteka roka više puta smo ih nazivali međutim, do danas nismo dobili odgovor.

Dopisi i potvrde o zaprimljenim zahtjevima (povratnice), nalaze se u arhivi Općine Pučišća a vama smo dostavili preslike istih.

S poštovanjem,

Načelnik Općine Pučišća

Alen Parunov

REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje
Splitsko-dalmatinske županije

KLASA: 350-01/09-01/04
URBROJ: 2181-01-13-09-3

Split, 6. travnja 2009.

ZUPANIJA SPLITSKO-DALMATINSKA
OPĆINA PUČIŠĆA
POGLAVARSTVO PUČIŠĆA

Primopisno:	07. 04. 2009	Ora. led.
Klasifikacijske oznake:	350-01/07-01/03	Pril. Vrij.
Uredbeni broj:	2181-09-83	

SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA,
OPĆINA PUČIŠĆA
N/p Načelnik Alen Parunov
Pučišća

PREDMET: Mišljenje o usklađenosti Konačnog prijedloga PPU Općine Pučišća sa Prostornim planom Splitsko-dalmatinske županije.

U zakonom predviđenom postupku izdavanja mišljenja na Konačni prijedlog PPU Općine Pučišća, navodimo sljedeće:

Uvidom u Konačni prijedlog utvrdili smo da je isti usklađen sa *Prostornim planom Splitsko-dalmatinske županije* (Službeni glasnik Županije splitsko-dalmatinske br. 1/03, 8/04, 5/05, 5/06 i 13/07) i Zakonom o prostornom uređenju i gradnji, NN br. 76/07, posebnu u dijelu koji se odnosi na ZOP, čl. 48.-52.

S poštovanjem,

- Dostaviti :
1. Naslovu
 2. Zavod - ovdje
 3. Pismohrana - ovdje

RAVNATELJ

Niko Mrčić, dipl. ing. arh.

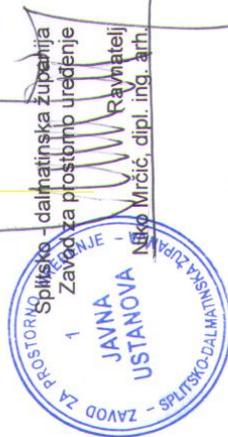
Konačni prijedlog PPUO PUČIŠĆA

OBVEZNA TABLICA PROVIJERE GP NASELJA I GP IZDVOJENIH ZONA U ZOP-U

Red. Br.	GP NASELJA I IZDVOJENIH DIJELOVA NASELJA	PP (ex) OPĆINE BRAČ		(max. površina)	PPUO PUČIŠĆA			Ovjera
		Ukupno GP ha	Izgrađeno GP ha (2008. g.)		Izgrađenost %	Ukupno GP ha	Izgrađeno GP ha	
A.	NASELJE			Usklađenje s člankom 4. Uredbe o ZOP-u / člankom 50. Zakona o PUIG				
1.	PUČIŠĆA *	63,396	36,866	58,152	62,334	37,159	59,613	
2.	PRAŽNICA **	24,321	13,883	57,082	23,550	13,883	58,951	
3.	GORNJI HUMAC ***	24,848	16,966	68,279	24,863	17,338	69,734	
B.	IZDVOJENA GP SPORTSKO-REKREACIJSKE NAMJENE:							
- **		0,000	-	-	0,000	-	-	
C.	IZDVOJENA GP GOSPODARSKE NAMJENE****: (na obalama SDZ - gospodarska-poslovna namjena) K4 – proizvodno-prerađivačke, trgovačke i prateće djelatnosti, K5 – proizvodno-prerađivačke djelatnosti, K6 – kopnani dio trgovačko-industrijske luke							
1.	K4 "PUČIŠĆA"	1,819	1,819	100,000	3,060	1,819	59,444	
2.	K4 "KONOPIKOVA" ****	0,000	-	-	2,414	0,000	0,000	
3.	K4 "PRAŽNICA" ****	1,612	0,000	0,000	14,287	0,000	0,000	
4.	K5 "BRAČUTA" ****	0,000	-	-	1,770	0,000	0,000	
5.	K5 "MLADINJE BRDO"	11,256	0,000	0,000	5,888	0,000	0,000	
6.	K5 "IMAKOVA GLAVICA" ****	0,000	-	-	1,724	0,000	0,000	
7.	K5 "MASLENICA" *****	0 *****	-	-	0,294	0,294	100,000	
8.	K5 "RAŠELJKA-NJIVICE"	2,755	0,000	0,000	1,817	0,000	0,000	
9.	K6 "VESELJE"	7,409	3,726	50,290	0,237	0,000	0,000	

D. UGOSTITELJSKO-TURISTIČKA NAMJENA U IZDVOJENOM GRADEVINSKOM PODRUČJU ("turističke zone - TZ")						
Red. Br.	Naselje	Lokalitet	Površina GP ha	Vrsta	Kapacitet (krevelj)	Ovjera
1.	Pučišća	Česminova	8,970	TZ	800	0,000

D1. UGOSTITELJSKO-TURISTIČKA NAMJENA UNUTAR GRADEVINSKOG PODRUČJA NASELJA ("turističke lokacije - TL")						
Red. Br.	Naselje	Površina GP naselja ha	površina (ukupna) ugost-turist. namjene unutar GP naselja	% udjela povr. ugost-turist. namjene u GP naselja	Usklađenost s Uredbom o ZOP-u / dl. 52. st.2. Zakona o PUJG - max. 20% GP Ovjera	Ovjera
1.	Pučišća	62,334	4,340	6,96		
4.	Gornji Humac	24,863	1,013	4,07		

napomene uz tablicu A do C:

- * - sukladno kartografskom prikazu Korištenje i namjena prostora IZIDOP PPSDŽ 2007., površina naselja Pučišća uključuje "zone" iz PPexO Brač: "stambenog područja naselja" i "komercijalni turizam" (lokacija u Stipanskoj luci)
- ** - sukladno kartografskom prikazu Korištenje i namjena prostora IZIDOP PPSDŽ 2007., površina naselja Pražnica uključuje "zone" iz PPexO Brač: "stambenog područja naselja" i "sport i rekreacija" (lokacija jugoistočno od jezgre naselja)
- *** - sukladno kartografskom prikazu Korištenje i namjena prostora IZIDOP PPSDŽ 2007., površina naselja Gornji Humac uključuje "zone" iz PPexO Brač: "stambenog područja naselja" i "komercijalni turizam" (lokacija južno od jezgre naselja - kao izdvojeni dio GPNa, a prema ovom Planu isključive ugost.-turist. namjene)
- **** - izdvojena GP gospodarske-poslovne namjene na označenim lokacijama planirana su sukladno kartografskom prikazu Korištenje i namjena prostora IZIDOP PPSDŽ 2007.
- ***** - površina unutar "zone eksploatacije kamena" prema PPexO Brač

Sveučilište u Zagrebu – Arhitektonski fakultet
Zavod za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu

Odgovorni voditelj

dr. sc. Oleg Grgurević
prof.dr.sc. Oleg Grgurević, dia, dia

Obilježje arhitekture
ARHITEKTONSKI
Zagreb

OBVEZNA LISTA PROVJERE PPUO

Sadržaj	Osnov propis	Tekstualni dio PPUO/G			Grafčki dio PPUO/G		Ovjera
		Obrazi.	Tablica	Odredbе	Grafčki prikazi 1:25.000	Grafčki prikazi 1:5.000 katastar	
GRANICA ZOP-a	Čl. 45 ZPU; Čl. 2 U				svi KP (crta 1000 i 300m)	GP unutar ZOP-a smještena uz obalu (crta 70 i 100m)	✓
ZABRANA PLANIRANJA U ZOP-u unutar 1000m	Čl. 5 U			+ (uvjeti za post. zone)	KP Namjena i korištenje		✓
PLANIRANJE izvan 1000m na OTOCIMA - gospodarska namjena	Čl. 8 u vezi s Čl. 7.	+		+	KP Namjena i korištenje		✓
GRAĐEVINSKO PODRUČJE - naselja i izdvojeni dijelovi naselja	Čl. 4 i 6.U	Kvalita. kriteriji	+	+	KP Namjena i korištenje	- GP iz PP(b)O - Izgrađen dio GP - Neizgrađeni dio GP - Prijedlog GP (određuje se ugostiteljska namjena do 20 % ukupnog GP)	✓
IZDVOJENO GRAĐEVINSKO PODRUČJE - za povremeno stanovanje - ugostiteljsko-turističke namjene - sportsko-rekreacijske namjene (uključivo i golf) - gospodarske namjene	Čl. 6. Čl.12. Čl.12. Čl.7.	Kvalit. kriteriji	+ + (prema PPŽ) + (prema PPŽ)	+ + +	KP Namjena i korištenje		✓
LUKE NAUTIČKOG TURIZMA - LNT (Marine) - Luke posebne namjene i privezišta u luci javnog prometa	Čl. 12. i 13.		+ (prema PPŽ) + (prema PPŽ)	+	KP Namjena i korištenje	Prijedlog GP (određuje se namjena na kopnu i moru za LNT)	✓
IZRADA UPU-a i GUP - za naselje, dio naselja - za izdvojeno GP	Čl 9.		+			Obuhvat odgovara funkcionalnoj cjelini uključivo s neizgrađenim dijelom GP naselja Obuhvat za stavb GP Obuhvat saim GP	✓
IZRADA DPU-a	Čl 9.		+				✓

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja
i graditeljstva
Uprava za prostorno uređenje

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE
UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE
KONZERVATORSKI ODJEL U SPLITU

Klasa: 612-08/08-10/38
URBROJ: 532-04-19/3-08-2

ŽUPANIJA SPLITSKO-DALMATINSKA
OPĆINA PUČIŠĆA
POGLAVARSTVO PUČIŠĆA

19 02 2009

350-01/07-01/03

Uredžbeni broj) 532-09-72

Split, 13. veljače 2009.

Republika Hrvatska
Splitsko-dalmatinska županija
Općina Pučišća

Predmet: Prostorni plan uređenja Općine Pučišća -
suglasnost na Nacrt konačnog prijedloga

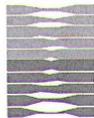
Sukladno članku 56. stavak 3. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine 69/99, 151/03, 157/03), a povodom zahtjeva Općine Pučišća od 23. prosinca 2008. godine radi davanja suglasnosti na Nacrt konačnog prijedloga Prostornog plana uređenja Općine Pučišća, riješeno je kako slijedi:

Daje se suglasnost na Nacrt konačnog prijedloga Prostornog plana uređenja Općine Pučišća (izradio Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zavod za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu, prosinac 2008.) dostavljenog 29. prosinca 2008. godine. Pregledom plana utvrđeno je da Plan prostornog uređenja i Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno-povijesnih cjelina (članak 99. i 102. Odredbi za provođenje plana) u potpunosti zadovoljavaju uvjete zaštite kulturnih dobara.

Pročelnik:

Mr. sc. Joško Belamarić

HRVATSKE VODE
VODNOGOSPODARSKI ODJEL
ZA VODNO PODRUČJE DALMATINSKIH SLIVOVA
SPLIT, Vukovarska 35
Telefon: 021 309 400, fax: 021 309 491

Klasa: 350-02/08-01/0000509
Ur.broj: 374-24-1-09-4
Split, 12.02.2009.

ZUPANIJA SPLITSKO-DALMATINSKA
OPĆINA PUČIŠĆA
POGLAVARSTVO PUČIŠĆA

Prilog	19. 02. 2009	
Klasifikacijski broj	350-01/07-01/03	
Uredžbeni broj	374-09-71	vrj.

SPLITSKO – DALMATINSKA ŽUPANIJA
OPĆINA PUČIŠĆA
Načelnik ✓

Predmet: **Nacrt konačnog prijedloga Prostornog plana uređenja Općine Pučišća**
- prethodno mišljenje

U dostavljenom *Nacrtu konačnog prijedloga Prostornog plana uređenja Općine Pučišća*, (izrađivač: Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zavod za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu, Zagreb, u prosincu 2008. god.) predviđena rješenja vodoopskrbe, načina zaštite od štetnog djelovanja voda i načina zaštite voda i mora od zagađivanja kroz realizaciju sustava odvodnje i objekata za pročišćavanje, kao i odredbe za provođenje plana, usklađeni su s planskim dokumentima vodnog gospodarstva, te se na *Nacrt konačnog prijedloga Prostornog plana uređenja Općine Pučišća može izdati pozitivno prethodno mišljenje* Hrvatskih voda prema članku 21. Zakona o vodama (NN 107/95, 150/05).

S poštovanjem!

Direktor:
Arđelko Drnas, dipl.ing.geod.

✓
čuvajmo planje

Na znanje:

1. Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zavod za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu, Kačićeva 26, p p 9, Zagreb
2. Službe 24-1, 24-2, 24-3, 24-4 - ovdje
3. Arhiva

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
ZAGREB

**UPRAVA ZA MATERIJALNE RESURSE
SLUŽBA ZA NEKRETNINE, GRADITELJSTVO
I ZAŠTITU OKOLIŠA**

KLASA: 350-02/08-01/116
URBROJ: 512M3-020202-09-4

Zagreb, 28. siječnja 2009.

ZUPANIJA SPLITSKO-DALMATINSKA
OPĆINA PUČIŠĆA
POGLAVARSTVO PUČIŠĆA

02.02.2009	
350-01/07-01/03	
Uredžbeni broj	
512-09-70	

SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
OPĆINA PUČIŠĆA
Općinsko poglavarstvo
21412 PUČIŠĆA

**PREDMET: PPUO PUČIŠĆA,
očitovanje, dostavlja se.-**

**VEZA: Vaš dopis KLASA:350-01/07-01/03, URBROJ:2104/06-02-08-60
od 23. prosinca 2008. godine**

Dopisom iz veze zatraženo je mišljenje o Nacrtu konačnog prijedloga PPUO Pučišća.

Temeljem odredbi članka 18. Zakona o obrani ("Narodne novine" 33/02 i 58/02) i Pravilnika o zaštitnim i sigurnosnim zonama vojnih objekata ("Narodne novine" broj 175/03), obavještavamo vas da na području obuhvata plana nema zona posebne namjene te smo suglasni sa Nacrtom konačnog prijedloga predmetnog plana.

SZ

S poštovanjem,

NAČELNIK

bojnik

Vladimir Požgajčić, dipl.ing. građ.

Dostaviti:

- naslovu
- pismohrana

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNA UPRAVA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE
PODRUČNI URED ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE
SPLIT

Klasa: 350-05/08-01/114
Ur.broj: 543-15-09-2
Split, 22. siječnja. 2009.godine

OPĆINA PUČIŠĆA
n/p načelnika

Predmet: PPU općine Pučišća

Temeljem odredbe članka 24r. stavka 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutarnjim poslovima ("Narodne novine" br. 76/94), te odredbe članka 46. Pravilnika o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora ("Narodne novine" br. 29/83, 36/85 i 42/86), koji se primjenjuju temeljem članka 349. Zakona o prostornom uređenju i gradnji ("Narodne novine" br. 30/94 i 68/98) i Pravilniku o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i drugi objekti za zaštitu ("Narodne novine" br. 2/91), kao i Zakona o zaštiti i spašavanju ("Narodne novine" br. 174/04), a po zahtjevu općine Pučišća, **daje se suglasnost** na primjenu urbanističkih mjera zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti na PPU općine Pučišća. Prema dostavljenoj dokumentaciji vidljivo je da "**Plan urbanističkih mjera zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti**" kao sastavni dio Prostornog plana uređenja općine Pučišća sadrži sve potrebne mjere zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti.

Zadovoljavajuće su izrađene mjere zaštite od elementarnih nepogoda kao što su sklanjanje stanovništva, zaštita od potresa, zaštita od požara i dr. Određene su zone ugroženosti za područje PPU općine Pučišća prema Pravilniku o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i drugi objekti za zaštitu. Iz tekstualnog i grafičkog prikaza navedenog je vidljivo da su zadovoljavajuće riješene potrebe za sklanjanjem budućih korisnika objekata, kroz izgradnju skloništa osnovne zaštite, dopunske zaštite i zaklona, kako je navedeno u ovom Planu.

Tehnička dokumentacija na temelju koje je data suglasnost: "Plan urbanističkih mjera zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti" za PPU općine Pučišća, Sveučilište u Zagrebu, Arhitektonski fakultet- Zavod za urbanizam i prostorno planiranje, studeni 2008.

Napomena:

Ovaj Plan (studija) ne upućuje se na javnu raspravu, već pošto ste prema ovom dopisu dobili suglasnost od nadležnog Područnog ureda za zaštitu i spašavanje Split, isti se usvaja na gradskom vijeću istodobno kao i plan (ili iznimno nakon usvajanja plana na gradskom vijeću). Napominjemo da nakon usvajanja na gradskom vijeću dužni ste nam ovaj Plan dostaviti potpisan od strane Predsjednika gradskog vijeća, pečatiran, s oznakom povjerljivo.

U svezi mogućih nejasnoća i pitanja osoba za kontakt ispred ovog Područnog ureda je Dar Kostović, Viši stručni savjetnik za prevenciju i planiranje Odjela za preventivu, planiranje i nadzor tel: 021/353798, mobitel 091/722 26 32, faks: 021/260258

S poštovanjem,

D.K.

Dostaviti: - naslovu
- pismohrana
- dosjeu

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE

Uprava za zaštitu prirode
KLASA: 612-07/04-49/0214
URBROJ: 532-08-01-04/1-09-06
Zagreb, 22. siječnja 2008.

ŽUPANIJA SPLITSKO-DALMATINSKA
OPĆINA PUČIŠĆA
POGLAVARSTVO PUČIŠĆA

29. 01. 2009	
Klasifikacijski znak	350-01/07-01/03
Uredbeni broj	532-09-69

Općina Pučišća
Načelnik općine
21 412 Pučišća

Predmet: Nacrt konačnog prijedloga PPUO Pučišća
- prethodna suglasnost, daje se

Veza vaša KLASA: 350-01/07-01/3
URBROJ: 2104/06-02-08-54

Ministarstvo kulture, po pregledu dostavljenog Nacrta konačnog prijedloga Prostornog plana uređenja Općine Pučišća, utvrdilo je da u tekstualni dio predmetnog plana treba unijeti manje dopune i korekcije sukladno ažuriranim podacima o zaštićenim prirodnim vrijednostima i propisima o ekološkoj mreži.

U poglavlju 1.1.4.5.3. Prirodne vrijednosti, kod opisa zaštićene prirodne vrijednosti spomenika prirode - stabla crnike ili česmne kod Pučišća, potrebno je dopuniti tekst trenutnim stanjem stabla (utvrđenih od strane Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu prirode): U zaštićeno stablo crnike udario je grom, nakon čega je bilo izloženo propadanju, te je na koncu oboreno. Potrebno je pokrenuti postupak ukidanja zaštite. U odredbama za provođenje također treba navesti da je stablo oboreno, te da je potrebno provesti postupak ukidanja zaštite, jer su nestala svojstva zbog kojih je proglašeno zaštićenim.

U *Odredbama za provođenje* (članak 101., iza stavka 1.) biti će potrebno dopuniti tekst kako slijedi:

“Područje obuhvata Plana sastavni je dio područja Ekološke mreže Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 109/07) koja obuhvaća slijedeća ekološki značajna područja i ekološke koridore:

Međunarodno važna područja za ptice EU: šifra HR1000036 -Srednjedalmatinski otoci i Pelješac

Kopnena područja: HR2000937 – Vidova gora, sa stanišnim tipovima E.8.1.7. Šuma dalmatinskog bora i crnike

Morska područja: HR3000133 - Crni rat – o. Brač, sa stanišnim tipom G.4.3.1. Grebeni te Velike plitke uvale

Točkasti lokaliteti:

HR2000521 – Brač – Baljenik, sa stanišnim tipom E.7.4.6. Šuma dalmatinskog crnog bora s primorskom resikom na dolomitima

HR2000523 – Brač – Pučišća, sa stanišnim tipom E.8.1.3. Čista, vazdazelena šuma i makija crnike s mirtom

HR2000056 – Jama za Mahrincem, sa stanišnim tipom H.1. Kraške špilje i jame

U slučaju zahvata koji mogu imati značajan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost ekološki značajnog područja, potrebno je provesti ocjenu prihvatljivosti zahvata za prirodu.“

Zatražili smo Državni zavod za zaštitu prirode izradu karte ekološke mreže za Općinu Pučišća te ćemo Vam je naknadno dostaviti.

Na ostale dijelove Nacrta konačnog prijedloga PPUO Pučišća nema primjedbi te sukladno članku 124. stavak 1. Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“ br. 70/05) i čl. 65 Zakona o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti prirode (NN 139/08) Ministarstvo kulture izdaje nositelju izrade plana

prethodnu suglasnost

na navedeni nacrt konačnog prijedloga plana uz obavezu da se prije usvajanja mora nadopuniti gore navedenim primjedbama.

Prilog: -izvod iz ekološke mreže RH

Dostavlja se:

1. Evidencija
2. Pismohrana

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA POŠTU I ELEKTRONIČKE KOMUNIKACIJE
Jurišićeva 13, p.p.162, 10 002 ZAGREB
Tel: (01) 489 60 00, (01) 458 17 21, Fax: (01) 492 02 27, <http://www.telekom.hr>
MB:1865862

Klasa: 350-05/08-01/07435
Ur. broj: 376-10/SP-09-2
Zagreb, 15. siječanj 2009. god.

Republika Hrvatska
Splitsko-Dalmatinska županija
Općina Pučišća
Načelnik

21412 Pučišća

Predmet: Mišljenje o usklađenosti konačnog prijedloga PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PUČIŠĆA s utvrđenim zahtjevima iz članka 79. ZOPUG

Vašim dopisom klasa:350-05/07-01/66, ur. br. 2171/01-3/03/08-96 od 07. siječnja 2009. godine, od ove Agencije zatražili ste da vam na osnovu čl. 94. Zakona o prostornom uređenju i gradnji i čl. 26. st. (5) Zakona o elektroničkim komunikacijama izda mišljenje na konačni prijedlog PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PUČIŠĆA.

Uvidom u dostavljeni konačni prijedlog PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE PUČIŠĆA potvrđujemo da je isti usklađen s našim zahtjevima.

S poštovanjem,

Dostaviti: Naslovu s povratnicom.

ZUPANIJA SPLITSKO-DALMATINSKA
OPĆINA PUČIŠĆA
POGLAVARSTVO PUČIŠĆA

21. 01. 2009		
Klasifikacijska oznaka	376-10/SP-09-2	
Urudžbeni broj	Pril.	Vrij.
376-09-65		

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo mora, prometa
i infrastrukture

UPRAVA ZRAČNOG PROMETA
10 000 Zagreb, Prisavlje 14
Tel: (01) 616 90 60 Fax: (01) 619 63 93

Klasa: 300-01/08-01/12
Ur. broj: 530-09-08-02 IO

Zagreb, 08. siječnja 2009.

ZUPANIJA SPLITSKO-DALMATINSKA
OPĆINA PUČIŠĆA
POGLAVARSTVO PUČIŠĆA

15. 01. 2009	
Klasifikacijski broj	350-01/07-01/03
Uredbeni broj	530-09-64
Pril.	Ur. j.

Splitsko-dalmatinska županija
Općina Pučišća

Predmet: Nacrt konačnog prijedloga PPUO Pučišća
- mišljenje, daje se

Podneskom, Klasa: 350-01/07-01, Ur. broj: 2104/06-02-08-63 od 23. prosinca 2008. obratili ste se ovom Ministarstvu sa zamolbom da vam damo mišljenje na Nacrt konačnog prijedloga PPUO Pučišća.

U svezi s navedenim obavještavamo vas sljedeće:

Pregledom dostavljene dokumentacije Nacrt konačnog prijedloga PPUO Pučišća utvrđeno je da na isti nemamo primjedbi.

S poštovanjem,

Mladen Štepanić, dipl. iur.

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE PUČIŠĆA

**Knjiga III – Prilog 1.
OBRAZLOŽENJE PLANA**

SADRŽAJ:

UVOD

- A. RAZLOZI IZRADE PLANA**
- B. ZAKONSKI OKVIRI**
- C. TEMELJNI POSTUPAK IZRADE PLANA**

1 POLAZIŠTA

1.1 POLOŽAJ, ZNAČAJ I POSEBNOSTI PODRUČJA OPĆINE PUČIŠĆA U ODNOSU NA PROSTOR I SUSTAV ŽUPANIJE I DRŽAVE

1.1.1 OSNOVNI PODACI O STANJU U PROSTORU

- 1.1.1.1 Smještaj, veličina, geoprometni položaj
- 1.1.1.2 Prirodne svojstvenosti kraja

1.1.2 PROSTORNO RAZVOJNE I RESURSNE ZNAČAJKE

1.1.3 PLANSKI POKAZATELJI, OBAVEZE IZ DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA ŠIREG PODRUČJA I OCJENA VAŽEĆIH PROSTORNIH PLANOVA

- 1.1.3.1 Pokrivenost područja Općine Pučišća dokumentima prostornog uređenja
- 1.1.3.2 Konceptualna obilježja prostornog razvitka Općine Pučišća u važećim dokumentima prostornog uređenja

1.1.3.2.1 Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske

1.1.3.2.2 Program prostornog uređenja Republike Hrvatske

1.1.3.2.3 Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije

1.1.3.2.4 Prostorni plan (bivše) Općine Brač

- 1.1.3.3 Ocjena prostorno-planske dokumentacije i razina njene ostvarenosti

1.1.4 OCJENA STANJA, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA RAZVOJA U ODNOSU NA DEMOGRAFSKE, GOSPODARSKE I PROSTORNE POKAZATELJE

1.1.4.1 Ocjena demografskog stanja

1.1.4.1.1 Kretanje broja stanovnika

1.1.4.1.2 Struktura stanovništva

1.1.4.1.3 Struktura stambenog prostora

1.1.4.2 Ocjena gospodarskog stanja

1.1.4.3 Temeljne svojstvenosti naselja i sustava naselja

1.1.4.3.1 Veličina i prostorni raspored naselja

1.1.4.3.2 Opća strukturna obilježja naselja

1.1.4.3.3 Demografski razvoj naselja

1.1.4.3.4 Predviđanje kretanja stanovništva

1.1.4.3.5 Razina urbanizacije naselja

1.1.4.3.6 Prostorno-demografska valorizacija naselja

1.1.4.3.7 Funkcionalna klasifikacija naselja

1.1.4.4 Temeljna organizacija prostora i namjena površina

1.1.4.4.1 Temeljna postojeća organizacija prostora

1.1.4.4.2 Temeljna postojeća namjena površina

1.1.4.5 Ocjena stanja prirodnih vrijednosti i krajobraznih svojstvenosti kraja - elementi za Krajobraznu osnovu Općine Pučišća

- 1.1.4.5.1 *Prirodne odrednice*
- 1.1.4.5.2 *Stanje prirodnih i krajobraznih vrijednosti*
- 1.1.4.6 Ocjena stanja kulturno-povijesnog nasljeđa kraja
 - 1.1.4.6.1 *Povijesne odrednice*
 - 1.1.4.6.2 *Razvoj i obilježja povijesnih naselja-
- povijesne graditeljske cjeline*
 - 1.1.4.6.3 *Arheološko nasljeđe*
 - 1.1.4.6.4 *Dobra unutar naselja (zaštićenih cjelina)*
 - 1.1.4.6.5 *Dobra izvan naselja (zaštićenih cjelina)*
 - 1.1.4.6.6 *Stanje evidencije i pravne zaštite kulturnih
dobara Općine Pučišća*
- 1.1.4.7 Temeljne ekološke svojstvenosti kraja
- 1.1.4.8 Svojstvenosti prometne i komunalne infrastrukture
 - 1.1.4.8.1 *Promet*
 - 1.1.4.8.2 *Pošta i telekomunikacije*
 - 1.1.4.8.3 *Elektroopskrba*
 - 1.1.4.8.4 *Vodnogospodarski sustav
Vodoopskrba
Odvodnja otpadnih voda i vodno gospodarstvo
Bujice i lokve*
 - 1.1.4.8.5 *Postupanje s otpadom*
- 1.1.4.9 Mogućnosti i ograničenja prostornog razvoja i uređenja
 - 1.1.4.9.1 *Mogućnosti i ograničenja u odnosu na gospodarski
razvoj*
 - 1.1.4.9.2 *Mogućnosti i ograničenja u odnosu na demografski
razvoj*
 - 1.1.4.9.3 *Mogućnosti i ograničenja u odnosu na
prostorno-krajobrazne i prirodne vrijednosti*
 - 1.1.4.9.4 *Mogućnosti i ograničenja u odnosu na
kulturno-povijesne cjeline i građevine*

2 CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

2.1 CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA DRŽAVNOG I ŽUPANIJSKOG ZNAČENJA

- 2.1.1 RAZVOJ GRADOVA I NASELJA POSEBNIH FUNKCIJA I
INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA
- 2.1.2 RACIONALNO KORIŠTENJE PRIRODNIH IZVORA
- 2.1.3 OČUVANJE EKOLOŠKE STABILNOSTI I VRIJEDNOSTI DJELOVA
OKOLIŠA

2.2 CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA OPĆINSKOG ZNAČAJA

- 2.2.1 DEMOGRAFSKI I GOSPODARSKI RAZVOJ
- 2.2.2 ODABIR PROSTORNO-RAZVOJNE STRUKTURE
- 2.2.3 RAZVOJ NASELJA, DRUŠTVENE, PROMETNE I KOMUNALNE
INFRASTRUKTURE
- 2.2.4 ZAŠTITA KRAJOBRAZNIH PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I
POSEBNOSTI I KULTURNO POVIJESNIH CJELINA

2.3 CILJEVI PROSTORNOG UREĐENJA

- 2.3.1 RACIONALNO KORIŠTENJE I ZAŠTITA PROSTORA
- 2.3.2 UNAPREĐENJE UREĐENJA NASELJA I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

3 PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1 PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU OPĆINE U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE

- 3.1.1 RAZVOJ I URBANIZACIJA
- 3.1.2 SUSTAV NASELJA I RAZMJEŠTAJ FUNKCIJA PO NASELJIMA

3.2 ORGANIZACIJA PROSTORA I OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

- 3.2.1 UTVRĐIVANJE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA
- 3.2.2 OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA
- 3.2.3 ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA

3.3 PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

3.4 UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

- 3.4.1 ISKAZ POVRŠINA ZA POSEBNO VRIJEDNA I OSJETLJIVA PODRUČJA I PROSTORNE CJELINE (TABLICA)
- 3.4.2 ZAŠTITA PRIRODNIH I KRAJOBRAZNIH VRIJEDNOSTI
- 3.4.3 ZAŠTITA KULTURNIH DOBARA
- 3.4.4 PROSTORNI PLANOVI UŽIH PROSTORNIH CJELINA

3.5 RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

- 3.5.1 PROMETNI INFRASTRUKTURNI SUSTAV
 - 3.5.1.1 *Cestovni, pomorski i zračni promet*
 - 3.5.1.2 *Poštanski i telekomunikacijski promet*
- 3.5.2 ENERGETSKI SUSTAV
- 3.5.3 VODNOGOSPODARSKI SUSTAV
 - 3.5.3.1 *Vodoopskrba*
 - 3.5.3.2 *Odvodnja otpadnih voda i vodno gospodarstvo*
 - 3.5.3.3 *Bujice i lokve*

3.6 POSTUPANJE S OTPADOM

3.7 SPRJEČAVANJE NEPOVOLJNOG UTJECAJA NA OKOLIŠ

UVOD

U skladu s odredbama *Zakona o prostornom uređenju* (NN 30/94., 68/98., 35/99., 61/00., 32/02. i 100/04.; sada - *Zakon o prostornom uređenju i gradnji* NN 76/07.), Općina Pučišća pristupila je izradi Prostornog plana uređenja, pa je sa Sveučilištem u Zagrebu, Arhitektonskim fakultetom - Zavodom za urbanizam i prostorno planiranje (dalje u tekstu: stručni izrađivač) sklopila 20. ožujka 2002. godine Ugovor broj: 19/02-19 za izradu «*Prostornog plana uređenja Općine Pučišća*» (u daljnjem tekstu *Plan*).

Tijekom druge polovice 2002. godine održani su prvi sastanci s predstavnicima općine Pučišća i izvršeni glavni obilasci prostora (zajedno sa zračnim nadlijetanjem i fotodokumentiranjem). U istom vremenu obavljene su sve radnje potrebne za izradu odgovarajućih kartografskih podloga na kojima se trebao izrađivati Plan. Prva prethodna rasprava održana je u Supetru 31.01.2003. (zajednička za sve bračke O/G čije je prostorne planove uređenja – PPU - radio isti stručni izrađivač, te za sve suradničke ustanove). Druga prethodna rasprava održana je u Supetru 04.04.2003. – također kao zajednička za sve bračke O/G čije je PPU radio isti stručni izrađivač. Uz prethodne stručne rasprave, održan je i niz drugih radnih sastanaka s predstavnicima općine, upravnih tijela i pravnih osoba s javnim ovlastima - najčešće u koordinaciji s drugim bračkim O/G.

Ključni planerski i tehnički posao obavljen je tijekom prve polovice 2003. godine u Zagrebu na Arhitektonskom fakultetu - Zavodu za urbanizam i prostorno planiranje, uz stalan kontakt s nositeljem izrade – Jedinstantnim upravnim odjelom Općine Pučišća. Pri tome je posebno kvalitetna suradnja ostvarena s imenovanim koordinatorom od strane naručitelja, gosp. Ivicom Vranjičićem, kao koordinatorom među nositeljima i stručnim izrađivačem za PPU Općina Pučišća, Nerežišća, Milna i Postira te Grada Supetra.

Ključne konzultacije, preko prve prethodne rasprave i više kasnijih radnih konzultacija, ostvarene su sa ŽUPANIJSKIM ZAVODOM ZA PROSTORNO UREĐENJE u Splitu, radi usklađivanja Plana s Prostornim planom Splitsko-dalmatinske županije. Na radnim sastancima konzultirane su i HRVATSKE ŠUME, Uprava šuma Split, Šumarija «Brač», a pismenim putem dobiveni su odgovarajući podaci i od: MINISTARSTVA OBRANE - UPRAVA ZA MATERIJALNE RESURSE – SLUŽBA ZA NEKRETNINE, GRADITELJSTVO I ZAŠTITU OKOLIŠA (Kralja Zvonimira 4, Zagreb), zatim JAVNE USTANOVE ZA UPRAVLJANJE ZAŠTIĆENIM DJELOVIMA PRIRODE NA PODRUČJU SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE (Prilaz braće Kaliterna 10, Split), te MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE I ŠUMARSTVA - UPRAVA RIBARSTVA - Područna jedinica Split (Prilaz braće Kaliterna 10, Split). Kvalitetna i kontinuirana stručna suradnja ostvarena je i s MINISTARSTVOM KULTURE, UPRAVOM ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE, Konzervatorskim odjelom u Splitu za dionicu zaštite kulturnih dobara. Nadalje, radovi su vršeni uz kontakte s organizacijama zaduženim za infrastrukturu na terenu. Promet: HRVATSKA UPRAVA ZA CESTE, SREDIŠNJI URED, ODJEL ZA RAZVITAK I PLANIRANJE (Vončinina 3, Zagreb), ŽUPANIJSKA UPRAVA ZA CESTE (Ruđera Boškovića 22, Split), MINISTARSTVO POMORSTVA, PROMETA I VEZA, LUČKA KAPETANIJA SPLIT (Obala lazareta 2, Split), LUČKA KAPETANIJA SPLIT - ISPOSTAVA SUPETAR (Supetar); pošta: HRVATSKA POŠTA d.d. - SREDIŠTE POŠTA SPLIT (Kralja Tomislava 9, Split); telekomunikacije: HRVATSKE TELEKOMUNIKACIJE d.d. - TKC SPLIT (Sinjska 4, Split), HRT (Prisavlje 2, Zagreb), VIP-net GSM d.o.o. (Iblerov trg 7, Zagreb); elektroenergetika: HEP PRIJENOS d.o.o. - Sektor za tehničku potporu - Odjel za izgradnju Split (Kneza Ljudevita Posavskog 5, Split), HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d. - DISTRIBUCIJSKO PODRUČJE ELEKTRODALMACIJE "SPLIT" (Poljička bb, Split), HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d. - Distribucijsko područje Elektrodalmacije "Split" – POGON "BRAČ" (Put Vrila 7, Supetar), HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d. - Proizvodno područje HE Jug (Ivana Gundulića 42, Split), ENERGETSKI INSTITUT "HRVOJE POŽAR" d.o.o. (Savska cesta 163, Zagreb); vodnogospodarstvo i odvodnja: HRVATSKE VODE - Vodnogospodarski odjel za vodno područje dalmatinskih slivova (Vukovarska 35, Split), VODOVOD – BRAČ d.o.o. (Mladena Vodanovića 23, Supetar).

U Plan su ugrađeni planski napatci određeni *Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske* (NN 50/99), *Prostornim planom Splitsko-dalmatinske županije* («*Službeni glasnik županije Splitsko-dalmatinske*» broj 1/03, 8/04, 5/05. i 5/06. te 13/07.), *Izvješćem o stanju u prostoru* i *Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Pučišća* («*Službeni glasnik Općine Pučišća*» 03/02).

A. RAZLOZI IZRADE PLANA

Prošlo je 25 godina od izrade Prostornog plana Općine Brač (bivše; dalje u tekstu: PPexO Brač) - općine unutar koje se nalazilo i područje današnje Općine Pučišća. Izmjene i dopune tog plana, provedene od 1992. do 1997. godine, tek su dijelom zadovoljile potrebu za kvalitetnijim prostorno-planskim uređenjem područja Općine Pučišća. Od vremena izrade PP(ex)O Brač, došlo je do temeljitih promjena društvenog uređenja. Došlo je i do promjena u samom pristupu izradi prostornih planova temeljem, među ostalim, i općih ciljeva citiranih u narednom dijelu teksta *Plana*, a koji su u cijelosti navedeni u *Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske*.

Možemo navesti tri grupe razloga za izradu novih prostornih planova:

- **Političke promjene** dovele su do novog upravno-teritorijalnog ustroja s kojim nije usklađena postojeća prostorno-planska dokumentacija, što stvara znatne poteškoće i otežava ostvarenje nužnih prostornih, urbanističkih i graditeljskih zahvata. Promjene su omogućile nove načine gospodarenja koji u urbanističkom smislu daju nove mogućnosti, ali postavljaju i nove zahtjeve.
- U okviru političkih promjena, bitno je naglasiti, **promijenio se i imovinsko-pravni sustav**, koji je uveo privatno vlasništvo umjesto društvenog i javni interes umjesto opće društvenog. Ovaj moment bitno utječe na oblikovanje novog pristupa u urbanističkom i prostornom planiranju, postavljajući i mnoga nova ograničenja. Pri izradi prostorno-planske dokumentacije, nužno je nastojati uskladiti najrazličitije interese raznih korisnika prostora poradi postizanja optimalnih prostorno-planskih rješenja.
- Slijedom europskih i svjetskih trendova **promijenili su se kriteriji zaštite okoliša, zaštite kulturne i prirodne baštine, te zaštite krajobraza**, njegovih osobitosti i njegovog lokalnog identiteta. Plod je to novih spoznaja, ali i pojačane svijesti o potrebi znatno veće skrbi za naslijeđeni prostor i očuvanje tradicijske slike kraja. U dosadašnjoj prostorno-planskoj dokumentaciji, koja se temelji pretežno na kvantitativnom modelu razvoja, ta je skrb bila uglavnom deklarativna.

Stoga, kao posljedica novih stavova i pooštrenih kriterija zaštite prostora nameće se potreba ispravljanja dosadašnje metodologije i ustaljene sheme izrade dokumenata prostornog uređenja gdje su prevladavali funkcionalni i kvantitativni modeli razvoja. Od navedenih modela prostornog razvoja potrebno je danas odustati ili ih prilagoditi novim spoznajama realistične ravnoteže usklađujući međusobno **mogućnosti prostora** da podnese određene namjene s jedne strane i **potrebe za prostorom** s druge strane, a u skladu s principima održivog razvoja, kako ne bi došlo do nepovratnog uništenja neobnovljivih prirodnih resursa. Neusklađenost važećih prostornih planova s novim stavovima na temelju kojih se danas pristupa izradi prostornih planova uređenja i želje da se ima jedan cjelovit temeljni dokument prostornog uređenja temeljni su razlozi pristupanja izradi i ovoga *Plana*. Istovremeno, u opisanom kontekstu, izradom ovog PPUO Pučišća trebaju se osigurati potpune prostorno-planske pretpostavke za cjeloviti gospodarski razvoj Općine Pučišća.

Shvaćajući navedene temeljne razloge te spoznavajući vrijednosti prostora i važnost njegove buduće očuvanosti, općinsko vijeće odlučilo je 2002. godine pristupiti izradi *Plana* te:

- u skladu sa svim zakonskim obvezama, uskladiti prostorno-plansku dokumentaciju s odredbama planova «višeg reda» (tj. šireg područja) i s novim političkim ustrojem Županije te u tom kontekstu odrediti položaj i planirati budući razvoj Općine; pri tome se polazi od uvažavanja zatečenog Prostornog plana općine Brač (bivše), koji je tijekom izrade ovog *Plana* još uvijek važeći, ali i vrši njegovo preispitivanje prema odredbama Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije (PPSDŽ) donesenog u siječnju 2003. godine, kao prvog dokumenta prostornog uređenja šireg područja;
- detaljnom evidencijom i revalorizacijom spomenika graditeljske i prirodne baštine, evidencijom i vrednovanjem krajobraza, kako prirodnog tako i kultiviranog (modificiranog), ali i umjetnog (antropogenog), čuvati identitet ambijenta i zaštititi u najvećoj mogućoj mjeri kulturno i prirodno nasljeđe prostora kao buduće temeljne podloge razvoja, osobito turizma;
- zaštititi prostor od uništavanja, neracionalnog trošenja, od nekvalitetne i nedovoljno promišljene izgradnje, svođenjem navedenog na što je moguće manju mjeru;
- u skladu s načelima i odredbama planova višeg reda, preispitati građevinska područja u još važećem Prostornom planu općine Brač (bivše) i smanjiti ih tamo gdje su pretjerano i nepotrebno velika, povećati ih gdje je to nužno, odnosno, predvidjeti nova na onim mjestima gdje će ona doprinijeti razvoju i zadržavanju stanovništva ne remeteći time osnovna polazišta i ciljeve zaštite prostora;
- prikupiti podatke od relevantnih organizacija o postojećoj komunalnoj infrastrukturi i prikazati planove razvoja;

Kamenolom na ulazu u Luku Pučišća – eksploatacija i obrada kamena kao okosnica prošlog i budućeg razvoja ?

B. ZAKONSKI OKVIRI

Temeljni zakonski okviri za izradu Plana su *Ustav Republike Hrvatske*, *Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske* i *Program prostornog uređenja Republike Hrvatske* (NN 35/99) te *Zakon o prostornom uređenju* (NN 30/94., 68/98., 35/99., 61/00., 32/02. i 100/04.; sada - *Zakon o prostornom uređenju i gradnji* NN 76/07).

Ustavne odredbe o korištenju i zaštiti prostora ugrađene su u četiri članka:

Članak 2.

Sabor Republike Hrvatske i narod neposredno, samostalno, u skladu s Ustavom i Zakonom, odlučuje (...)
- o očuvanju prirodnog i kulturnog bogatstva i korištenju njime.

Članak 3.

(...) očuvanje prirode i čovjekovog okoliša (...) najviše su vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske.

Članak 52.

More, morska obala i otoci, vode, zračni prostor, rudno blago i druga prirodna bogatstva, ali i zemljište, šume, biljni i životinjski svijet, drugi dijelovi prirode, nekretnine i stvari od osobitog kulturnoga, povijesnoga, gospodarskog i ekološkog značenja, za koje je zakonom određeno da su od interesa za Republiku, imaju njezinu osobitu zaštitu.

Članak 69.

Svatko ima pravo na zdrav život. Republika osigurava pravo građana na zdrav okoliš. Građani, državna, javna i gospodarska tijela i udruge, dužni su, u sklopu svojih ovlasti i djelatnosti, osobitu skrb posvećivati zaštiti zdravlja ljudi, prirode i ljudskog okoliša.

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske i **Program prostornog uređenja Republike Hrvatske** daju opća polazišta i ciljeve, temeljna načela i principe uređenja prostora, koji trebaju biti osnova izrade dokumenata prostornog uređenja.

Prvi «viši» dokument prostornog uređenja tj. prostorni plan šireg područja na koji se nastavlja ovaj *Plan* jest **Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije (PPSDŽ)**.

C. TEMELJNI POSTUPAK IZRADE PLANA

Sukladno izloženim osnovnim razlozima izrade Plana i zakonskom okviru, odabrana je i metoda, odnosno postupak izrade Plana, koja se prvenstveno temeljila na:

a) detaljnom upoznavanju prostora i potreba za prostorom;

upoznavanju, evidentiranju i valorizaciji vrijednosti prirodnog i graditeljskog nasljeđa;
upoznavanju gospodarske, socijalne i druge strukture te
svekolikih prostornih potreba raznovrsnih aktera u prostoru Općine;

b) ocjeni mogućnosti prostora da u kontekstu vrijednosti prirodnog i kulturnog nasljeđa odgovori na:

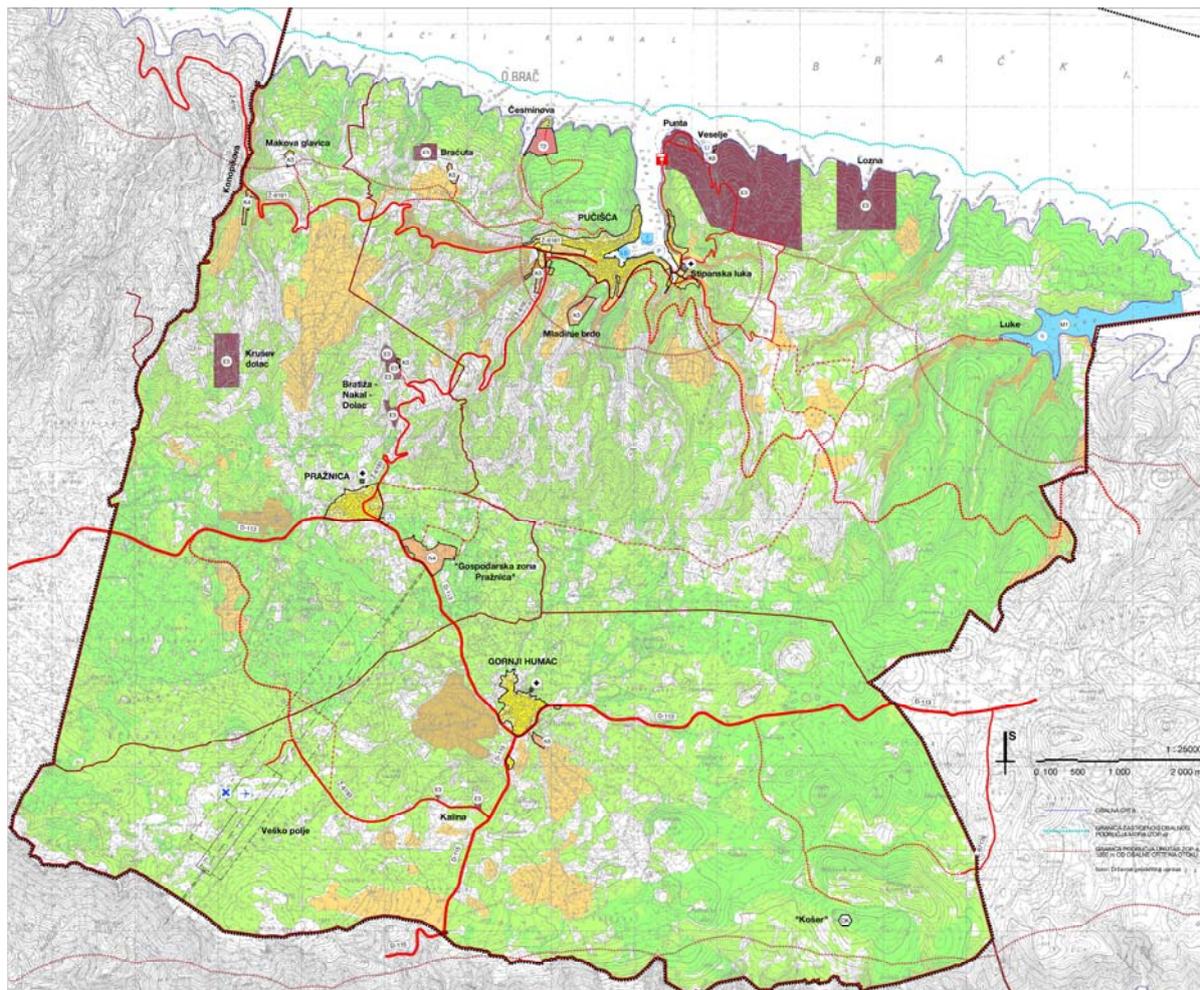
prostorne zahtjeve na razini Županije,
prostorne zahtjeve na razini jedinice lokalne samouprave i na
prostorne zahtjeve na razini lokalnih zajednica.

Dakle, u svojoj srži, postupak izrade *Plana* zasnivao se na mogućnostima prostora da u danim uvjetima i prirodnim ograničenjima primi određene funkcije bez štete za prirodni okoliš i njegov krajobraz, odnosno da sukladno principima "održivog razvoja" zadovolji potrebe lokalne sredine. U cilju ostvarivanja navedenog metodološkog postupka, stručni izrađivač *Plana* ostvario je suradnju s nizom odgovarajućih službi na lokalnom, županijskom i državnom nivou. Ovim je osigurano detaljno upoznavanje prostora i potreba lokalne zajednice za prostorom s jedne strane, te planova i ograničenja koja proizlaze iz planova višeg reda, odnosno postojećih infrastrukturnih, razvojnih i inih planova za veće prostorne cjeline.

Stručni izrađivač je u periodu 2002. do 2006. paralelno radio prostorne planove uređenja Grada Supetra, te Općina: Milna, Nerežišća, Postira i Pučišća. Kvalitetna i kontinuirana stručna suradnja je ostvarena s izrađivačima prostornih planova Općine Bol i Općine Selca (koordinator: arh. Nikola Popić), te Općine Sutivan (koordinator: arh. Gojko Berlangi). Naime, ovakvom koordinacijom svih izrađivača, omogućeno je da se otok Brač sagleda kao jedinstvena prostorno-planska cjelina.

Paralelno s prvim konzultacijama o nacrtu prijedloga Plana, izrađene su studije – stručne podloge - koje su obradile prirodnu («ELEMENTI ZA KRAJOBRAZNU OSNOVU OPĆINE PUČIŠĆA», stručna suradnja: Amalija Denich, dipl.ing.agr.) i graditeljsku komponentu prostora (stručna suradnja: prof.dr.sc. Igor Fisković). Od ostalih korištenih studija posebno ističemo pedološku studiju općinskog prostora, odnosno «BONITETNO VREDNOVANJE ZEMLJIŠTA ZA PROSTORNO PLANIRANJE NA PODRUČJU OPĆINE PUČIŠĆA» koje je za potrebe izrade PPUO izradio Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu - Zavod za pedologiju (doc. dr. sc. Stjepan Husnjak). Pri razgraničenju šuma i šumskog zemljišta za potrebe ovog Plana, korišteni su podaci dobiveni od Hrvatskih šuma (Uprava šuma Split - Šumarija «Brač») postojeći za područja gospodarskih jedinica: "Vidova Gora", "Dol" i "Gornji Humac". Pri valoriziranju lokacija za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina, kao dopunska stručna podloga korišteni su i elementi "Geološke karte RH - otok Brač 1:50 000 - Dolska i Pučiška formacija" (IGI - Zavod za geologiju, Zagreb, 2004.). Kao vrijedne dopunske podloge (snimak postojećeg stanja) korišteni su orto-foto snimci koje je za jedinice lokalne samouprave s otoka Brača izradila *Info KARTA d.o.o.*, a koje je Naručitelj dao na korištenje stručnom izrađivaču.

Tijekom prethodnih stručnih rasprava i konzultacija s predstavnicima Općine u pripremi PPUO Pučišća, Nositelj izrade i stručni izrađivač prikupili su niz podataka prezentiranih u *Polazištima* Plana kojima su ocrtani stanje i temeljni pravci gospodarskog razvitka na prostoru Općine. Radni materijali iz pripreme ovog Plana (i prostornih planova svih drugih bračkih O/G čije je PPU radio isti stručni izrađivač, s integralnim kartografskim prikazima nacrtu prijedloga svih PPUO/G u digitalnom obliku) dostavljen je izrađivačima "Studije održivog razvitka otoka Brača", te je i u tom dijelu ostvaren određeni stupanj koordinacije. Međutim, bez obzira na potrebu postojanja stručnih studija (i konsenzusa...) o detaljima strategije gospodarskog razvoja kao temelja za prostorno planiranje (odnosno nužnosti integralnog planiranja), činjenica je da dokumenti prostornog uređenja šireg područja kvalitativno (posredno) ili neposredno (kvantitativno) daju najveći dio ulaznih podataka za «novu generaciju prostornih planova» pred koje se kao glavna zadaća postavlja potreba da zatečenu prostorno-plansku dokumentaciju i postojeće stanje, kroz PPUO/G usklade s dokumentima prostornog uređenja širih područja te osiguraju osnovne prostorno-planske pretpostavke za daljnji razvoj.

PPUO Pučišća – umanjeni izvod iz kartografskog prikaza br. 1:
Korištenje i namjena površina

Prijedlog PPUO Pučišća za javnu raspravu je predstavljen na javnom uvidu održanom od 5. srpnja do 6. kolovoza 2004. Po završetku roka za pristizanje pisanih primjedbi, tj. po završetku javne rasprave, Nositelj izrade je pristigla mišljenja, primjedbe i prijedloge dostavio stručnom izrađivaču koji je krajem kolovoza 2004. započeo obradu primjedbi...

Međutim, Plan je rađen u još uvijek «tranzicijskom» vremenu u kojem se istovremeno s izradom Plana mijenjao i usavršavao i sam zakonski okvir za njegovu izradu, a svijest o značaju planiranja na obali i otocima, potrebi što skorijeg donošenja novih prostornih planova te posebne zaštite obalnog područja - jačala praktično iz mjeseca u mjesec.

U svrhu zaštite obalnog područja mora, te njegova svrhovitoga, održivog i gospodarski učinkovitog korištenja, **Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju**, u srpnju 2004. određeno je zaštićeno obalno područje mora (ZOP) koje obuhvaća sve otoke, pojas kopna u širini od 1000 m od obalne crte i pojas mora u širini od 300 m od obalne crte. Zaštićeno obalno područje mora od posebnog je interesa za Republiku Hrvatsku. Nadalje, Vlada RH je u rujnu 2004. donijela **Uredbu o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora** (dalje: Uredba o ZOP-u). Uredbom o ZOP-u je određen niz uvjeta i mjera za uređenje zaštićenog obalnog područja mora, koje se primjenjuju u postupku izrade i donošenja prostornih planova, te u postupcima njihove provedbe.

Navedeno je bitno usložilo, otežalo i produljilo izradu Plana. Naime, nakon stupanja na snagu Uredbe o ZOP-u, izrada Plana te PPU-a ostalih bračkih O/G, zastala je u očekivanju Usklađenja PPSDŽ s Uredbom o ZOP-u. To Usklađenje je, u skladu s odredbama Uredbe o ZOP-u, trebalo redefinirati dio polazišta prvobitnog prijedloga Plana (npr. preciziranjem tipa, veličine, položaja i kapaciteta izdvojenih građevinskih područja ugostiteljsko-turističke namjene na području županije, pa tako i Općine). **Usklađenje PPSDŽ s**

Uredbom o ZOP-u objavljeno je u travnju 2005. (Sl. glasnik SDŽ br.5/2005.), nakon čega se pristupilo usklađenju Prijedloga PPUO Pučišća. Usklađivanje je izvršeno koordinirano s ostalim prijedlozima PPUO bračkih O/G koje je izrađivao isti stručni izrađivač.

Takvim usklađivanjem, prijedlog PPUO Pučišća predstavljen na prvom javnom uvidu bio je znatno promijenjen: pojedina ranije planirana građevinska područja morala su biti ukinuta (ponajprije izdvojena građevinska područja za ugostiteljsko-turističku namjenu koja nisu bila planirana Usklađenjem PPSDŽ s Uredbom o ZOP-u), druga reducirana itd. Također (za područje Općine Pučišća posebno važno!), Uredba o ZOP-u uspostavila je znatno restriktivnije uvjete za planiranje površina za iskorištavanje mineralnih sirovina - kamenoloma.

Prijedlog PPUO Pučišća za ponovljenu javnu raspravu predstavljen je na javnom uvidu od 16. prosinca 2005. do 6. siječnja 2006. Upravo nakon što je stručni izrađivač dostavio Nositelju izrade obrazložene odgovore na primjedbe i prijedloge pristigle tijekom ponovljene javne rasprave (te reviziju odgovora na ranije primjedbe sukladno svim izvršenim usklađenjima), u Sl. glasniku SDŽ br. 5/2006. od 24.04.2006. je objavljen **Ispravak Usklađenja PPSDŽ s Uredbom o ZOP-u**, kojim je, između ostalog, dodatno reducirana najveća dozvoljena površina izdvojene «TZ Česminova», već predstavljena na ponovljenom javnom uvidu. S obzirom na dvojbe koje je otvarala ta činjenica, ali i na najavu skorih izmjena i dopuna PPSDŽ (dalje u tekstu: IZiDOP PPSDŽ) te, konačno, nezadovoljstva Nositelja izrade zbog nemogućnosti da pojedine lokalne inicijative, želje i potrebe pomiri s restriktivnim elementima postojećih rješenja PPSDŽ odnosno postojećeg zakonskog okvira, izrada PPUO Pučišća je ponovno zastala, a aktivnosti Nositelja izrade usmjerile ka IZiDOP PPSDŽ čija je izrada pokrenuta od svibnja 2006. godine. Zahtjevi prema Županijskom zavodu za prostorno uređenje SDŽ kao izrađivaču IZiDOP PPSDŽ, ponajviše su se koncentrirali na problematiku planiranja kamenoloma te izdvojenih građevinskih područja za gospodarsku-poslovnu namjenu («gospodarskih zona») u nadi da će se njihovim ugrađivanjem u PPSDŽ kao dokument prostornog uređenja šireg područja dobiti nova i povoljnija polazišta za izradu PPUO Pučišća.

U Službenom glasniku SDŽ broj 13/07 (od 24. rujna 2007.), objavljena je «**Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o donošenju Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije**» (u daljnjem tekstu: Odluka o IZiDOP PPSDŽ), a kartografski prikazi su postali javno dostupni na službenim internetskim stranicama SDŽ početkom prosinca 2007. Osim toga, dana 01. listopada 2007. stupio je na snagu **Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07; u daljnjem tekstu: Zakon o PUiG)**. Od odredbi Zakona o PUiG koje su direktno utjecale na postupak izrade PPUO Pučišća, izdvajamo članak 325. koji određuje da se postupak izrade i donošenja PPUO/G u kojem je od završetka javne rasprave prošlo više od devet mjeseci, dovršava prema odredbama Zakona o PUiG, te članak 95. koji određuje da je nositelj izrade dužan najkasnije u roku od devet mjeseci od završetka javne rasprave donijeti prostorni plan, a nakon proteka tog roka javna rasprava se mora ponoviti. Međutim, uz navedene odredbe koje su upućivale na nužnost 2. ponovne javne rasprave, nositelj izrade smatrao je posebno značajnim činjenicu da su u Zakon o PUiG ugrađeni elementi ranije Uredbe o ZOP-u, ali uz jasnije i manje restriktivne uvjete prema iskorištavanju kamena (posebno arhitektonsko-građevnog) s posebnim naglaskom na nastavak te djelatnosti na otoku Braču te izvršene promjene prostorno-planskih rješenja PPSDŽ kao dokumenta prostornog uređenja šireg područja (s kojim PPUO Pučišća mora biti usklađen) kojima su otvorene mogućnosti planiranja pojedinih, ranije spornih izdvojenih «gospodarskih zona» te utvrđene površine za iskorištavanje mineralnih sirovina na području Općine Pučišća unutar kojih je u PPUO moguće utvrditi postojeća eksploatacijska polja, sve sukladno kriterijima PPSDŽ i propisima. Ukratko, prema stavovima nositelja izrade, odnosno Poglavarstva Općine Pučišća, pojavila su se znatno povoljnija polazišta za izradu PPUO Pučišća.

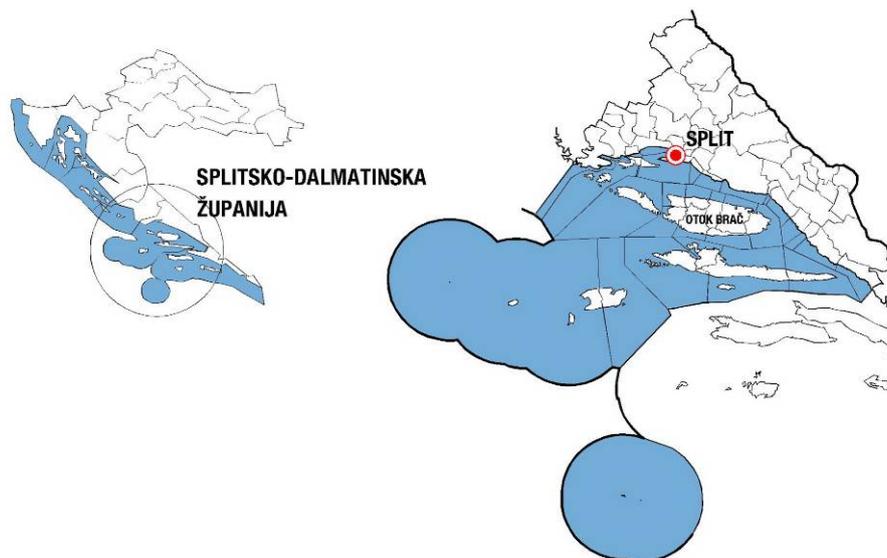
Temeljem svega navedenog, te kontinuiranih sastanaka i rasprava, razmjene odluka, stavova i više nacрта prijedloga, između nositelja izrade i stručnog izrađivača, **Prijedlog PPUO Pučišća za 2. ponovnu javnu raspravu** utvrđen je 4. lipnja 2008. godine i predstavljen na javnom uvidu održanom od 20. lipnja do 21. srpnja 2008. godine. Po obradi pristiglih očitovanja / prijedloga / primjedbi, Izvješće o 2. ponovnoj javnoj raspravi o Prijedlogu PPUO Pučišća utvrđeno je 14. listopada 2008. Do prosinca 2008. godine izrađen je elaborat Nacrta konačnog prijedloga PPUO Pučišća te upućen na ishođenje propisanih mišljenja / suglasnosti.

1. POLAZIŠTA

1.1. POLOŽAJ, ZNAČAJ I POSEBNOSTI PODRUČJA OPĆINE PUČIŠĆA U ODNOSU NA PROSTOR I SUSTAV ŽUPANIJE I DRŽAVE

1.1.1. OSNOVNI PODACI O STANJU U PROSTORU

Upravno-teritorijalno ustrojstvo Republike Hrvatske uređeno je Ustavom Republike Hrvatske, i među ostalim zakonima, *Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj* (NN 86/06., ispr. 16/07.), kojim je prostor nekadašnje Općine Brač podijeljen je na sedam novih Općina i jedan Grad. Jedna od novoformiranih jedinica lokalne samouprave je i **Općina Pučišća** s naseljima: **Pučišća**, **Gornji Humac** i **Pražnica**.

Općina Pučišća u okviru upravno-teritorijalnog ustrojstva Republike Hrvatske te otoka Brača kao prostorno-planske cjeline

Ovaj *Plan* izrađuje se za područje Općine Pučišća i primjenjivat će se na njenom teritoriju. Danom stupanja na snagu ovoga *Plana* na njenom teritoriju prestaju važiti svi tekstualni i grafički dijelovi Prostornog plana Općine Brač (»Službeni glasnik Općine Brač« br. 4/84, 2/87, 3/87, 4/89, i 1/93; »Službeni glasnik Županije Splitsko-dalmatinske« br. 8/97, 1/98).

Općina Pučišća prostire se na 106,33 km², zauzimajući 26.95% ukupne površine prostorne cjeline otoka Brača¹. Prema popisu stanovništva 1991. godine imala je 2393, a 2001. godine 2224 stanovnika, koji su živjeli u, statistički promatrano, 3 naselja. Središnje naselje Pučišća imalo je 1991. godine 1706, a 2001. godine 1602 stanovnika. Gustoća naseljenosti na području Općine 2001. iznosila je 20,92 stanovnika po km², što je manje od trećine srednje gustoće stanovništva Republike Hrvatske (78,5 st./km²), a manje je i od srednje gustoće naseljenosti prostorne cjeline otoka Brača (35,56 st/ km²).

TABLICA 1.
OSNOVNI PODACI O STANJU U PROSTORU ²

ŽUPANIJA SPLITSKO- DALMATINSKA OPĆINA PUČIŠĆA	POVRŠINA		STANOVNICI				STANOVI				DOMAĆINSTVA				GUSTOĆA NASELJENOSTI		INDEX 01/91.
			POPIS 1991.		POPIS 2001.		POPIS 1991.		POPIS 2001.		POPIS 1991.		POPIS 2001.		1991.	2001.	
			Km2	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	St./Km2	St./Km2	
ŽUPANIJA ukupno	4523,64	100,0	474 039	100,0	463 676	100,00	171 265	100,0	190 429	100,00	139 892	100,0	144 366	100,00	104,79	102,50	0,98
Grad Supetar	29,64	0,7	3324	0,7	3889	0,84	1978	1,2	2990	1,57	1131	0,8	1411	0,98	112,15	131,21	1,17
Gradovi Brača ukupno	29,64	0,7	3324	0,7	3889	0,84	1978	1,2	2990	1,57	1131	0,8	1411	0,98	112,15	131,21	1,17
Općina Milna	36,43	0,8	1118	0,2	1100	0,24	1078	0,6	1251	0,66	428	0,3	465	0,32	30,68	30,19	0,98
Općina Nerežišća	74,79	1,7	1013	0,2	868	0,19	468	0,3	506	0,27	354	0,3	312	0,22	13,54	11,61	0,86
Općina Postira	50,81	1,1	1495	0,3	1553	0,33	757	0,4	1080	0,57	484	0,3	510	0,35	29,42	30,56	1,04
Općina Pučišća	103,27	2,3	2393	0,5	2224	0,48	979	0,6	1159	0,61	738	0,5	745	0,52	23,17	21,54	0,93
Općina Bol	24,85	0,5	1507	0,3	1661	0,36	880	0,5	1452	0,76	486	0,3	550	0,38	60,64	66,84	1,10
Općina Selca	54,03	1,2	2333	0,5	1977	0,43	1278	0,7	1397	0,73	852	0,6	743	0,51	43,18	36,59	0,85
Općina Sutivan	23,03	0,5	641	0,1	759	0,16	697	0,4	937	0,49	238	0,2	287	0,20	27,83	32,96	1,18
Općine Brača ukupno	367,21	8,3	10500	2,2	10142	2,19	6137	3,6	7782	4,09	3580	2,6	3612	2,50	28,59	27,62	0,96
Otok Brač	396,85	8,9	13824	2,9	14031	3,03	8115	4,7	10774	5,66	4711	3,4	5023	3,48	34,83	35,36	1,01

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku i PPSDŽ

Općina se nalazi unutar Splitsko-dalmatinske županije, koja se prostire na 4523,64 km² kopnene površine i koja pokriva 8% površine Republike Hrvatske. Županija je prema popisu stanovništva 1991. godine imala 474 039, a prema popisu stanovništva 2001. 463 676 stanovnika koji su živjeli u 364 naselja. Gustoća naseljenosti 2001. iznosila je 102,5 st./km². Isključujući županijsko središte (naselje Split sa 175 140 stanovnika 2001. godine, na površini od 21,93 km²), srednja gustoća naseljenosti ostatka prostora Županije je 2001. godine iznosila 64,09 st./km².

Prema tome, Općina Pučišća u županijskom prostoru sudjeluje sa 2,35 % površine, a 2001. godine sudjeluje sa svega 0,48 % stanovništva. Gustoća naseljenosti 2001. godine na prostoru Općine (20,92 st/km²) je približno trostruko manja od prosječne gustoće naseljenosti županijskog prostora bez područja naselja Splita. Uspoređujući kretanje broja stanovnika uočavamo da se broj stanovnika Županije u razdoblju 01/91 smanjio s indeksom 0.98 (za razliku od razdoblja 91/81. kad je indeks rasta iznosio 1,09). U razdoblju 01/91. je populacija Općine pala indeksom 0,93 (u razdoblju 91/81 indeks rasta za područje Općine bio je 1,00). Također, treba uočiti i da je u popisnom razdoblju 1991-2001. došlo do znatnog povećanja broja stanova.

¹ Prema podacima Područnog ureda za katastar «Split» - Ispostava Supetar, površina Općine Pučišća (kao ukupna površina k.o. Pučišća, k.o. Gornji Humac i k.o. Praznica) iznosi 10 621,98 ha (cca 10 622 ha, tj. 106,22 km²). Prema geokodiranim katastarskim podlogama i TK25 s obalnom crtom (izvor: DGU), tj. prema podlogama na kojima se izrađuje ovaj Plan, može se očitati površina Općine (kopneni dio) od 10 632,87 ha (cca 10 633 ha, tj. 106,33 km²) što se može dovesti u jasnu korelaciju s površinom prema podacima područnog ureda za katastar (razlika proizlazi iz preciznije utvrđene obalne crte prema DGU-u, superponirane na geokodirane TK25). Prema recentnim podacima PMF-a (Geografski odsjek), površina otoka Brača je 394,57 km².

² Prema tekstualnom dijelu PPSDŽ 1.2.4.1. Tablica 1.21., površina prostorne cjeline Otok Brač je 396,85 km², dok se u poglavlju 1.2.4.1.4. Otok Brač navodi površina 395,78 km². Samo u Tablici 1. ovog Plana, površine JLS otoka Brača dane su prema PPSDŽ, a kao ukupna površina otoka Brača koristi se površina 396,85 km² kao zbroj površina JLS prema PPSDŽ.

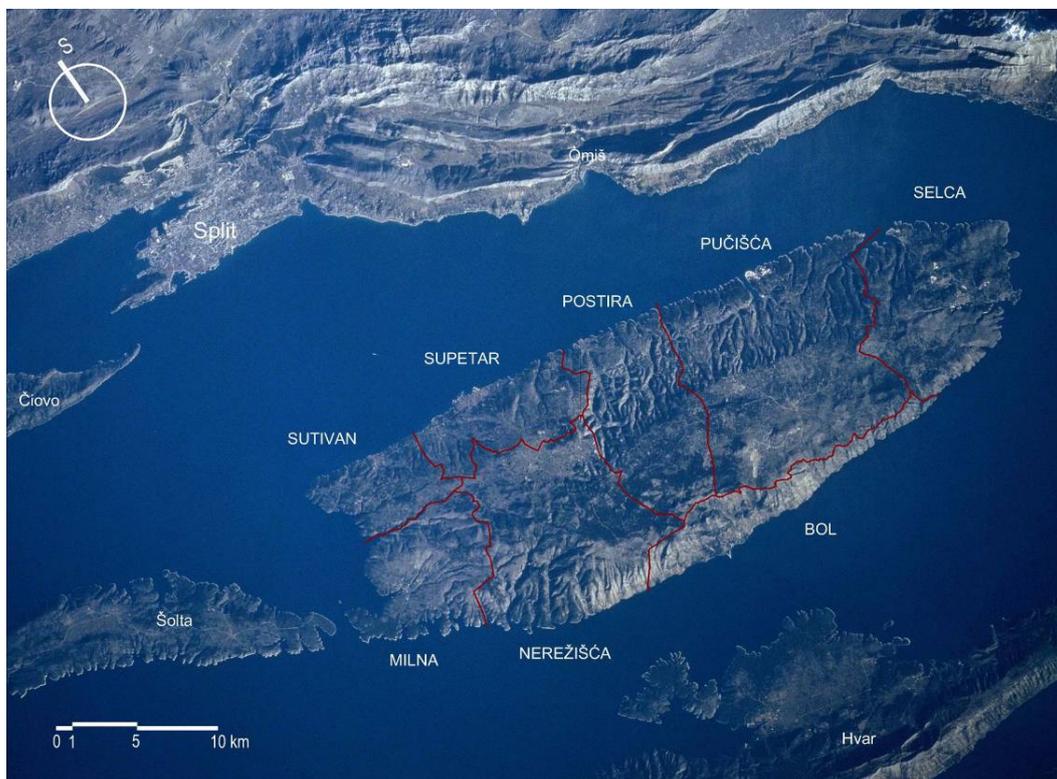
1.1.1.1. Smještaj, veličina i geoprometni položaj

Srednja Dalmacija obuhvaća najveći i centralno položen prostor južno hrvatske regije. Čine je tri izrazita pojasa: Zagora, priobalje i otoci.

Otok Brač pripada grupi srednjodalmatinskih otoka. Ova grupa, sastoji se od dva velika otoka - Brača i Hvara, tri razmjerno veća - Visa, Šolte i Čiova, te većeg broja manjih otoka, otočića i hridi. Brač je najveći dalmatinski i najviši jadranski otok (Vidova gora, 778 m). Po površini je treći (iza Krka i Cresa) otok na Jadranu. Sjeverna mu je obala razvedenija i naseljenija od južne. Od kopna je odvojen Splitskim i Bračkim kanalom, pa je najbliže Splitu od svih srednjodalmatinskih otoka (9 Nm). Na njemu danas živi oko 14050 stanovnika, što je gotovo dvostruko manje nego 1900. godine, kad je s oko 24000 žitelja bio najnaseljeniji hrvatski otok. Preseljavanjem stanovništva iz unutrašnjosti otoka na obalu, staro upravno središte u srednjem dijelu otoka, Nerežišća, izgubilo je na važnosti. Funkcija trajektne luke (veza sa Splitom) uzrokovala je da se danas u najveće otočno naselje razvio Supetar (3016 stanovnika, 2001.).

Kao dio županijskog teritorija, otok Brač je jedna od dvanaest prostornih cjelina i najveći otok u Županiji. Pruža se paralelno s Omiškim primorjem (koje dio prostorne cjeline Splitske konurbacije), odnosno sa Makarskim primorjem od kojih je odijeljen Bračkim kanalom. S južne strane je paralelan sa otokom Hvarom od kojega ga dijeli Hvarski kanal, dok je uskim tjesnacem Splitskih vrata odvojen od Šolte na zapadnoj strani. Površina otoka Brača je 394,57 km² (8,72% od površine Županije). Prema Popisu 2001., na Braču je živjelo 14 031 stanovnika odnosno 3,03 % od ukupnog broja stanovnika Županije; gustoća naseljenosti je 35,56 st./km² što je gotovo trostruko manje od srednje gustoće naseljenosti Županije (102,5 st./km²) i više nego dvostruko manje od srednje gustoće naseljenosti Republike Hrvatske (78,5 st./km²). Na otoku je prema popisu iz 1981. bilo 12 715 stanovnika, a 13 824 prema popisu iz 1991. - što je bio porast za 1109 stanovnika, uz indeks 1,09. U tom razdoblju, od dvanaest prostornih cjelina Splitsko-dalmatinske županije, samo tri prostorne cjeline - obalno područje (Splitska konurbacija i Makarsko primorje) te donekle otok Brač - imaju index gustoće iznad županijskog (1,086 za 91/81.). Popisom 2001., na otoku Braču utvrđen je porast od samo 207 stanovnika u odnosu na 1991. (indeks 1,01 za 01/91.), dok je županijski indeks za to razdoblje pao na 0,98.

Prostorna cjelina otoka Brača obuhvaća područje Grada Supetra te Općine: Sutivan, Milnu, Nerežišća, Postira, Pučišća, Bol i Selca.

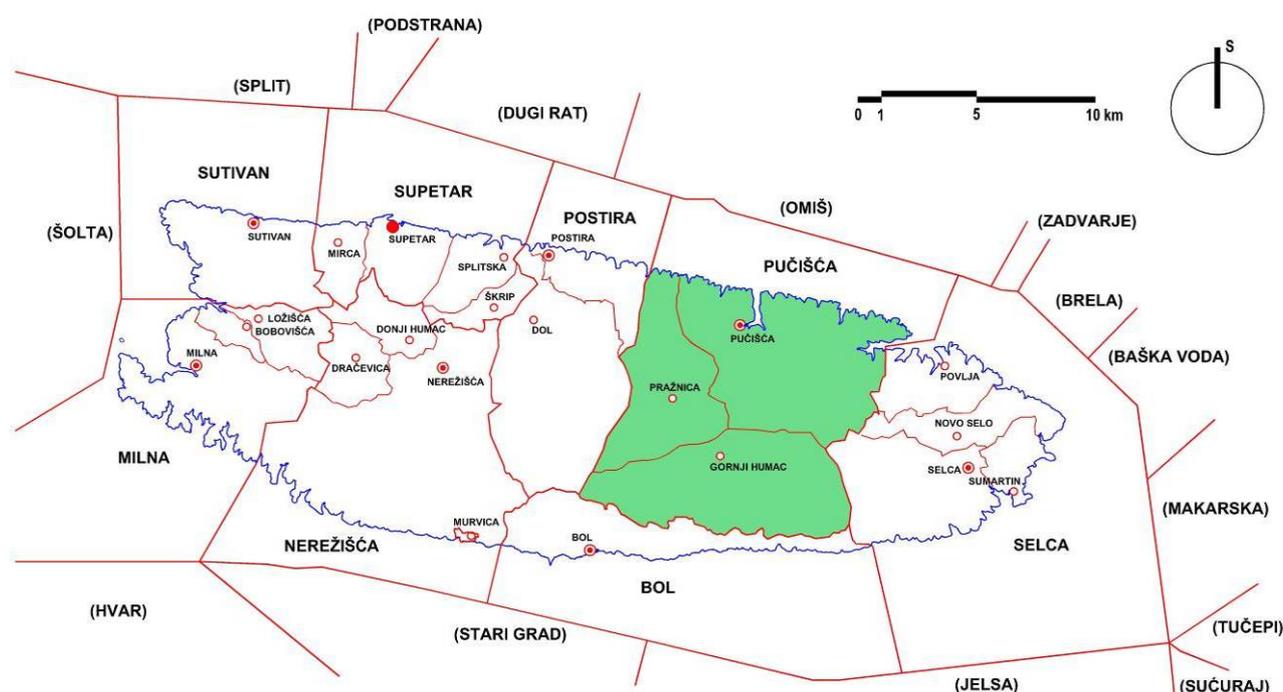

Satelitski snimak otoka Brača i okolice (izvor: WWW)
s ucrtanim granicama bračkih jedinica lokalne samouprave

Središnje naselje prostorne cjeline otoka Brača je grad Supetar kao manje regionalno (manje razvojno) središte, u kojem su objedinjene upravne, prometne i gospodarske funkcije. Veće lokalno središte je Bol, a manja lokalna središta su: Sutivan, Selca, Postira, Pučišća, Nerežišća i Milna. Ostala naselja otoka Brača su bez razvojnih funkcija. Njihov raspored po jedinicama lokalne samouprave je slijedeći:

TABLICA 2.
STRUKTURA JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE OTOKA BRAČA

• Grad Supetar, administrativno središte naselje Supetar i naselja: Mirca, Splitska i Škrip,
• Općina Bol, administrativno središte naselje Bol i naselje Murvica,
• Općina Milna, admin. središte naselje Milna i naselja: Ložišća, Bobovišća, Bobovišća na Moru i Podhume
• Općina Nerežišća, administrativno središte naselje Nerežišća i naselja: Donji Humac i Dračevica,
• Općina Postira, administrativno središte naselje Postira te naselje Dol,
• Općina Pučišća, administrativno središte naselje Pučišća i naselja: Gornji Humac i Pražnica,
• Općina Selca, administrativno središte naselje Selca i naselja: Novo Selo, Povlja i Sumartin.

*Kartogram s granicama bračkih jedinica lokalne samouprave
i naseljima - prema granicama ucrtanim u PPSDŽ*

Otok je povezan sa kopnom trajektnim linijama Split – Supetar i Makarska – Sumartin te brzobrodskim sezonskim linijama Split-Milna-Bol. Zračna luka (na području Općine Pučišća blizu Gornjeg Humca) je u funkciji uglavnom tijekom turističke sezone, pri čemu kapacitetom i opremom omogućava promet manjih (do 60 mjesta) zrakoplova. I pored relativno dobre prometne povezanosti sa kopnom, Brač je u gospodarskom smislu, uglavnom, usmjeren na turizam. Tradicionalne gospodarske grane kao što su poljoprivreda (maslinarstvo, vinogradarstvo i agrumi) te ribarstvo, dopunjuju gospodarsku bazu i mogućnosti zadržavanja stanovništva na otoku. Vađenje i obrada građevinskog kamena (arhitektonskog i tehničkog) ima dugu tradiciju i značajne razvojne perspektive – posebno na području Općine Pučišća.

Općina Pučišća, kao jedna od osam jedinica lokalne samouprave, se smjestila na istočnom dijelu otoka, orijentirana prema sjeveru ka Bračkom kanalu. Lokalno, Pučišća gravitiraju naselju Supetar kao središnjem naselju otoka Brača i s njim su povezana županijskom cestom Ž-6161, a preko Supetra trajektom sa središtem Splitsko-dalmatinske županije – Splitom.

1.1.1.2. Prirodne svojstvenosti kraja

Osnovne crte reljefu otoka daju uzdužni planinski grebeni. Najveći vrh Brača je Vidova gora – nadmorske visine 778 m - koja je i najviša točka na jadranskim otocima. Strme padine otoka na južnoj strani imaju manje luka, dok je sjeverna obala znatno naseljenija i uvalama zaštićenija. Pojedini zaljevi kao «luke» uz naselja Milna, Bobovišća na Moru, ili Pučišća, zadiru dublje u kopno. Obale su često strme, skoro redovito kamene, s većim brojem malih šljunkovitih, a rjeđe pješčanih plaža skrivenih u uvalama.

Satelitski snimak otoka Brača (izvor: WWW) s ucrtanim granicama jedinica lokalne samouprave (prema PPSDŽ)

Stijene otoka potječu najvećim dijelom od vapnenaca i dolomita kredne starosti. Obradivo tlo čine uglavnom crvenica i pjeskovito tlo u poljima, docimadolcima ili na terasiranim pristancima. Osnovnu krajobraznu značajku daje niska sredozemna šikara (makija) iz koje ponegdje izbijaju gole vapnenačke stijene. Ipak, veliki dijelovi Općine pokriveni su visokom šumom primorskog bora, a u južnom dijelu općinskog teritorija, u širem području značajnog krajobraza Vidove gore, i šumom crnog bora. U krajobrazu obradivih površina najčešće se susreću vinogradi i maslinici u suhozidanim ogradama. Napuštanjem vinograda mnoge terase zarašćuju makijom koja postaje sve izrazitije vegetacijsko i krajobrazno obilježje otoka. Kartogrami 1. i 2. (za prostornu cjelinu otoka Brača), te Kartogrami 3. i 4. (za područje Općine Pučišća).

Klimatske prilike na području Općine Pučišća određene su njenim položajem na otoku, utjecajem mora, djelovanjem kopnenog zaleđa, te karakteristikama reljefa kako Općine Pučišća tako i susjednih dijelova otoka. S obzirom na granice i smjer pružanja općinskog teritorija, karakteristična je izrazita razlika klimatskih prilika u sjevernom, osojnom, ali obalnom pojasu i unutrašnjem («kontinentalnom») dijelu Općine (bračka visoravan) specifične mikroklima.

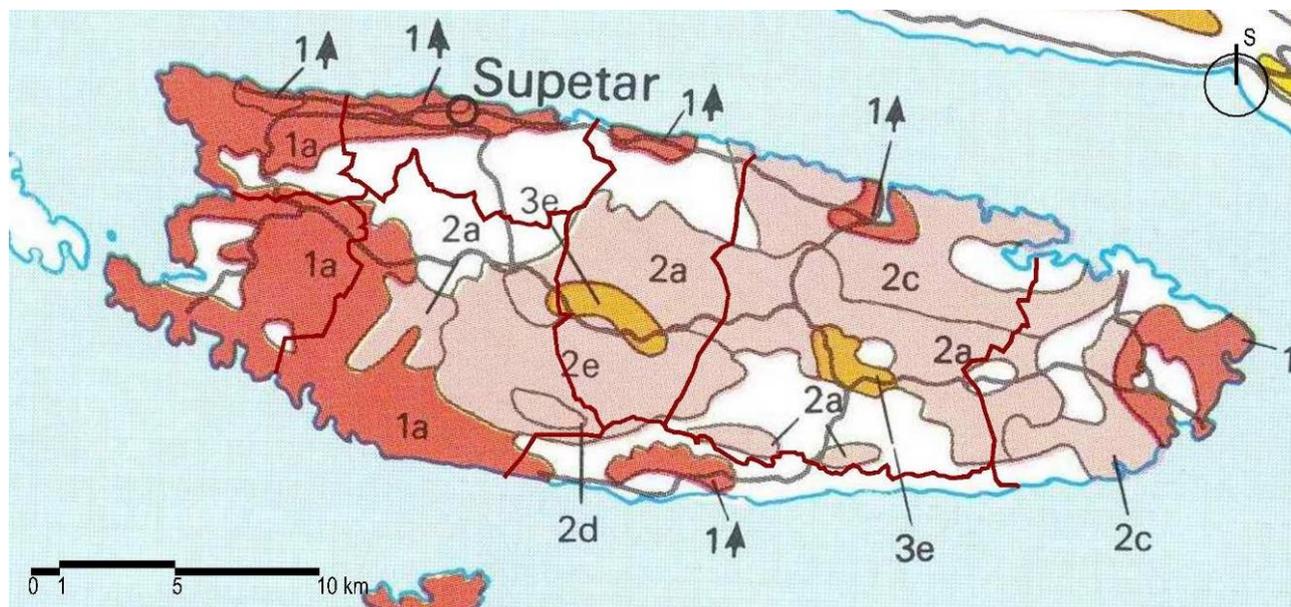
S obzirom na temperaturu zraka lokalna klima Općine ima sve obilježja mediteranske klime koja se ogleda u blagim zimama i vrućim ljetima. Najtopliji mjesec je srpanj a najhladniji je siječanj. Zime su vrlo blage te se temperatura vrlo rijetko spušta ispod 0 C. Međutim, u južnom / jugozapadnom dijelu općinskog teritorija, tj. na bračkoj visoravni, jeseni i zime povremeno pokazuju gotovo kontinentalna obilježja.

Uz temperaturu oborine su jedan od najvažnijih klimatskih činilaca. Nejednoliko su raspoređene tijekom godine. Najobilnije oborine padaju u jesen i zimu zatim u proljeće te najmanje količine u ljeto. Mjesec s najviše oborina je studeni a najmanje ih ima u srpnju kad padne samo 25-30 mm oborina. U toplijoj polovini godine (od IV. do IX. mjeseca) padne samo oko jedne trećine ukupnih godišnjih količina.

Vjetrovi su na prostoru Općine Pučišća znatni zbog njene izloženosti buri. Zbog brojnosti udolina česta je lokalna promjena smjera vjetra.

Voda je jedna od osnovnih i još uvijek najvećih problema i potreba otoka. Na rijetkim priobalnim lokalitetima otoka izbijaju izvori, ali zbog male izdašnosti u ljetnim mjesecima i manje ili veće zaslanjenosti (bočate vode) tek poneki ima veće značenje.

KARTOGRAM 1.
VEGETACIJSKA KARTA ŠUMSKIH ZAJEDNICA OTOKA BRAČA (s ucrtanim granicama O/G)

TUMAČ ZNAKOVA

MEDITERANSKA REGIJA

- 1 Stenomediteranske šume alepskog bora i šume gluhačuše

a/ *Quercus ilicis*-*Pinetum halepensis*
b/ *Erico*-*Pinetum halepensis*
c/ *Pistacio*-*Juniperetum phoeniceae*

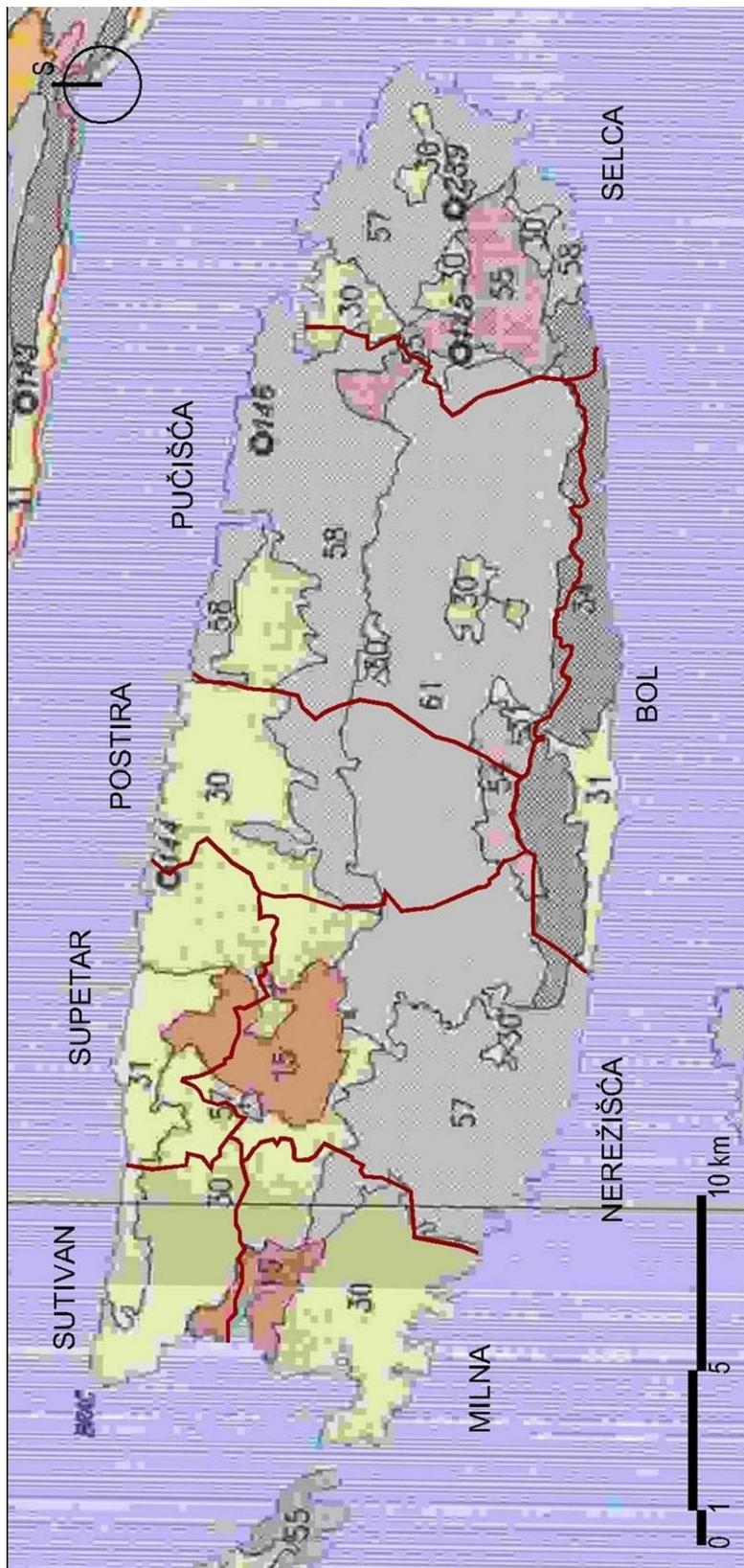
- 2 Eumediteranske i hemimediteranske vazdazelene šume crnike, mediteranske šume dalmatinskog crnog bora i kulture alepskog bora

a/ *Orno*-*Quercetum ilicis*
b/ *Quercetum ilicis-virgilianae*
c/ *Myrto*-*Quercetum ilicis*
d/ *Ostryo*-*Quercetum ilicis*
e/ *Quercus ilicis*-*Pinetum dalmaticae*

- 3 Submediteranske i epimediteranske termofilne, listopadne šume medunca ili duba s bjelograbom ili crnim grabom

a/ *Quercus*-*Carpinetum orientalis*
b/ *Carpino orientalis*-*Quercetum virgilianae*
c/ *Ostryo*-*Quercetum pubescentis*
d/ *Ostryo*-*Quercetum virgilianae*
e/ *Orno*-*Quercetum virgilianae*
f/ *Erico manipuliflorae*-*Pinetum dalmaticae*
g/ *Ostryo*-*Abietetum*

KARTOGRAM 2.
NAMJENSKA PEDOLOŠKA KARTA OTOKA BRAČA (s ucrtanim granicama O/G)

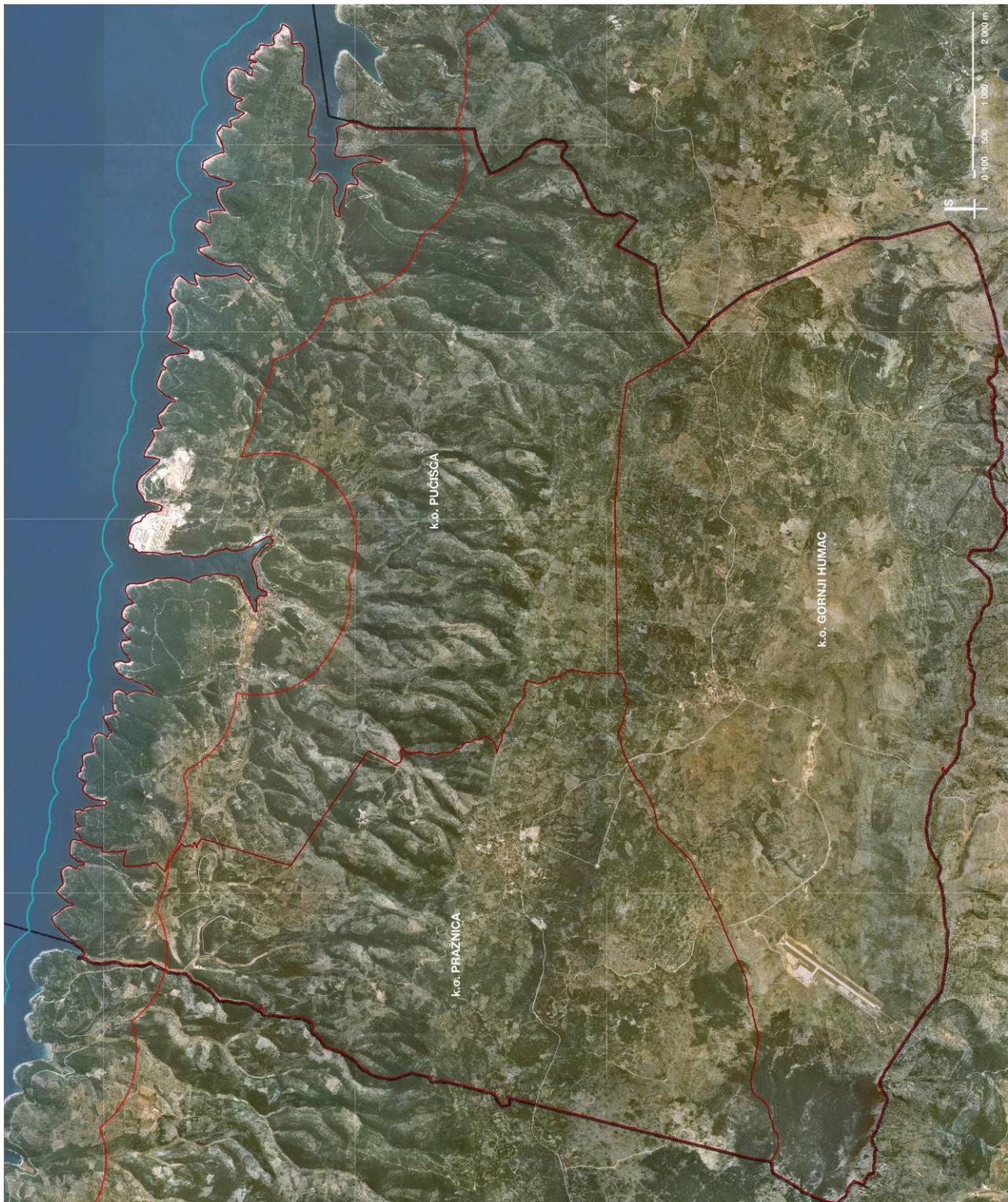

KARTIRANE JEDINICE TLA				
Sastav i struktura				
Red i klasa pogodnosti	Podklasa pogodnosti	Broj i boja	Dominantno	Ostale jedinice tla
1	2	3	4	5
P-2	st ₂ , p ₁	15	Crvenica lesivirana i tipična duboka	Smeđe na vapnencu, Crnica vapnenačko-dolomitna
P-3	sk ₁ , du ₂ , p ₂	30	Antropogena na kršu	Smeđa tla na vapnencu i dolomitu, Crvenice, Crnica vapnenačko-dolomitna, Koluvij
N-1	sk ₁ , p ₃	34	Koluvij s prevagom detritusa stijena	Kamenjar, Rendzina, Smeđe na vapnencu, Crnica vapnenačko-dolomitna
N-2	ka, st ₁ , dr ₂ , p ₃	54	Kamenjar	Crnica vapnenačko-dolomitna Rendzina, Smeđe na vapnencu, Crvenica
N-2	st ₁ , n, p ₁	57	Smeđe na vapnencu	Crvenica tipična i lesivirana, Crnica vapnenačko-dolomitna, Rendzina na trošini vapnenca, Lesivirano na vapnencu, Kamenjar, Rigolano
N-2	st ₁ , n, p ₁	58	Smeđe na vapnencu	Lesivirana na vapnencu, Crnica vapnenačko-dolomitna Rendzina, Koluvij
N-2	st ₂ , du ₁ , p ₁	61	Crnica vapnenačko dolomitna	Smeđe tlo na vapnencu i dolomitu, Rendzina na trošini vapnenca, Lesivirano na vapnencu i dolomitu

Tumač:

P-1	dobra obradiva tla	st	stjenovitost
P-2	umjereno ograničeno obradiva tla	st ₁	> 50% stijena
P-3	ograničeno obradiva tla	st ₂	< 50% stijena
N-1	privremeno nepogodna tla za obradu		
N-2	trajno nepogodna tla za obradu	sk	skeletnost
		sk ₁	> 50% skeleta
		sk ₂	< 50% skeleta
dr	dreniranost		
	dr ₀ slaba		
	dr ₁ vrlo slaba	kv	retencijski kapacitet tla za vodu, < 25% vol.
	dr ₂ eksczesivna	pv	poplavne vode
		su	trajno pod vodom
du	dubina tla	v	stagnirajuće površinske vode
	du ₁ < 30 cm	V	visoka razina podzemne vode
	du ₂ < 60 cm	vt	vertičnost, > 30% gline
e	erozija	p	stupanj osjetljivosti prema kemijskim polutantima
	nagib terena, > 15 i/ili 30%	p ₁	slabo osjetljivo
k	kiselost, pH u vodi < 5,5	p ₂	umjereno osjetljivo
sa	slanost	p ₂	jako osjetljivo
na	alkaličnost		
ka	kamenitost		

Izvor: Agronomski fakultet, Zagreb, Zavod za pedologiju.

Ilustracija pripremljena za potrebe prezentacije PPUO Pučišća – orto-foto snimak područja Općine Pučišća i uže okolice (izvor: Info KARTA d.o.o.) sa superponiranim granicama Općine Pučišća i katastarskih općina (odnosno naselja) u njenom sastavu

Na prostoru općine Pučišća kao i na čitavom otoku Braču nema stalnih površinskih vodenih tokova. Suha korita koja su česta u većim udolinama nazivaju se potocima, a isti se aktiviraju kao bujice samo nakon obilnijih oborina. Danas se voda za stanovništvo osigurava u sklopu sustava otočkog vodovoda te je za otok Brač povijesno važan datum 5. lipnja 1970. kada su položene podmorske cijevi između Dugog Rata na kopnu i uvale Trstena u susjednoj Općini Postira, a tim i voda rijeke Cetine na otok Brač.

Vezano na prirodne predispozicije i tradiciju, gospodarstvo Općine bitnim dijelom je orijentirano eksploataciji i preradi kamena. Maslinarstvo i vinogradarstvo prisutni su više kao dopunska djelatnost. Osim toga, sve izraženija (bar deklarativno) turistička orijentacija, odnosno postojeća ugostiteljsko-turistička djelatnost kao dopunska djelatnost, vezana je uz prirodnu komponentu mora i mediteranske klime.

TABLICA 3.

STRUKTURA POVRŠINA OPĆINE PUČIŠĆA PREMA PODACIMA PODRUČNOG UREDA ZA KATASTAR

Općina	Ukupna površina * ha	Izgrađene površine (s dvorištima, cestama itd.) ha	Ostala neplodna zemljišta ha	Oradiva tla ha	Pašnjaci ha	Šume ha
Pučića	10 622 ha	113,1	480,2	408,2	6 659,6	2 960,9

* Prema podacima Područnog ureda za katastar «Split» - Ispostava Supetar, površina Općine Pučića (kao ukupna površina k.o. Pučića, k.o. Gornji Humac i k.o. Pražnica) iznosi 10 621,98 ha (cca 10 622 ha, tj. 106,22 km²). Prema geokodiranim katastarskim podlogama i TK25 s obalnom crtom (izvor: DGU), tj. prema podlogama na kojima se izrađuje ovaj Plan, može se očitati površina Općine (kopneni dio) od 10 632,87 ha (cca 10 633 ha, tj. 106,33 km²) što se može dovesti u jasnu korelaciju s površinom prema podacima područnog ureda za katastar (razlika proizlazi iz preciznije utvrđene obalne crte prema DGU-u, superponirane na geokodirane TK25). Prema tekstualnom dijelu PPSDŽ, površina Općine Pučića iznosi 103,27 km², tj. 10327 ha.

Pedološka karta i bonitetno vrednovanje zemljišta Općine Pučića
- kartogrami 3 i 4 - izvodi iz posebne studije

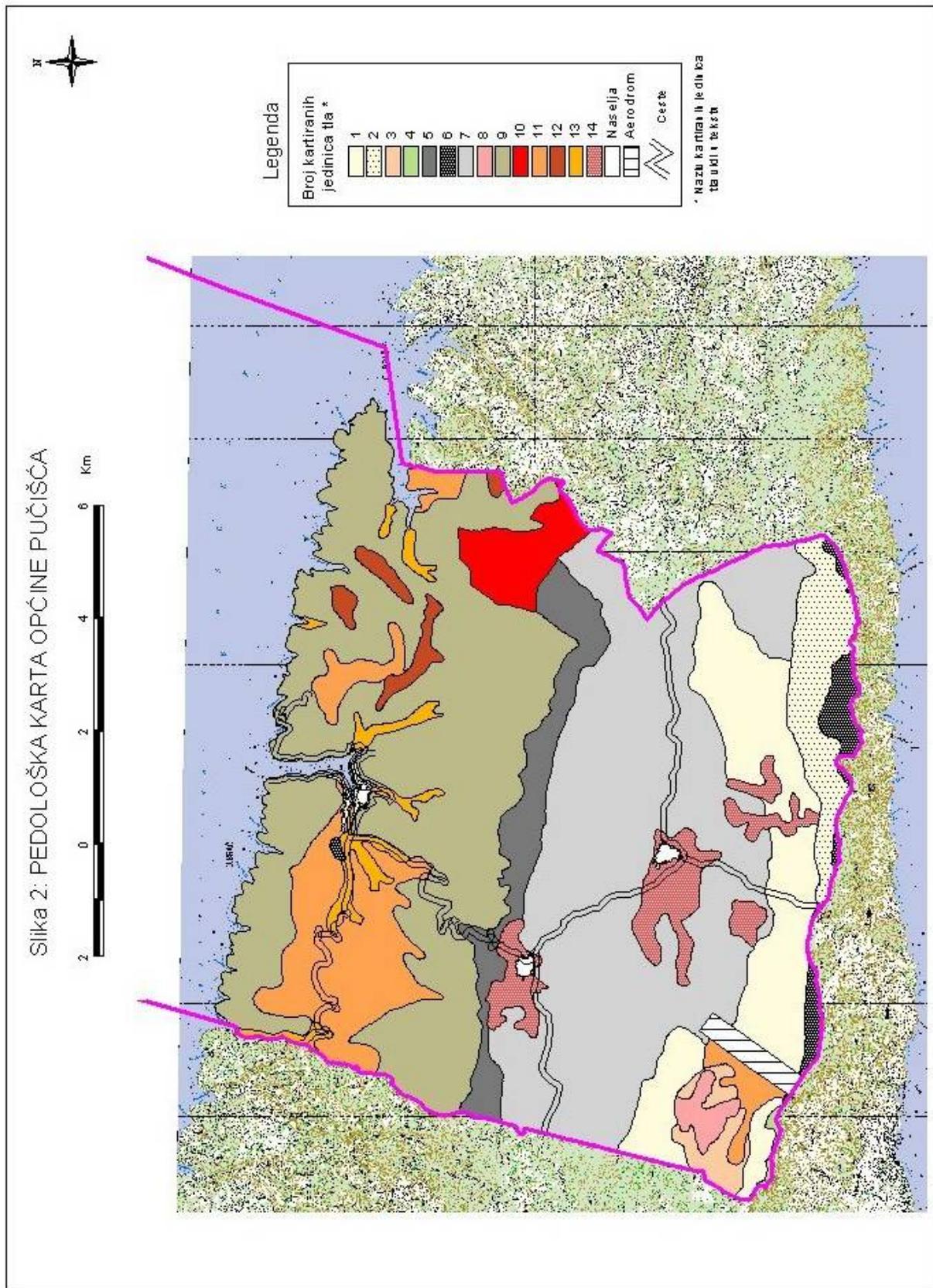
Za potrebe izrade PPUO Pučića, u posebnoj studiji - «BONITETNO VREDNOVANJE ZEMLJIŠTA ZA PROSTORNO PLANIRANJE NA PODRUČJU OPĆINE PUČIŠĆA» (autor: doc.dr.sc. Stjepan Husnjak, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Zavod za pedologiju) izvršeno je bonitetno vrednovanje zemljišta za prostorno planiranje i zaštitu kvalitetnijih zemljišnih resursa u okviru čega su izrađene pedološka i bonitetna karta mjerila 1:25 000. Za izradu pedološke karte Općine Pučića, korišteni su postojeći pedološki podaci iz arhive Agronomskog fakulteta u Zagrebu. Od postojećih podataka korištene su dvije sekcije Osnovnih pedoloških karata Republike Hrvatske mjerila 1:50 000 i to Omiš 1 i Omiš 2, te pripadajući tumači karata. Pored toga korištene su topografske i geološke karte. Na temelju navedenih podataka, na podlozi topografske karte mjerila 1:25 000, izrađena je kompilacijska pedološka karta istog mjerila. Procjena boniteta zemljišta i izdvajanje u bonitetne klase izvršeno je prema Kovačeviću (1983) i Kovačeviću i dr. (1987). Pedološka karta za područje Općine Pučića ovdje je data kao Kartogram 3. Prema kriterijima za bonitiranje zemljišta, tla su razvrstana u bonitetne klase i potklase, na temelju vrijednosti boniteta tla, boniteta klime i boniteta reljefa te korektivnih faktora. Utvrđene klase i potklase su prema bonitetnim vrijednostima uvrštene u prostorne kategorije korištenja zemljišta. Dobivena bonitetna karta ovdje je dana kao Kartogram 4.

Najkvalitetnija, odnosno tla koja pripadaju grupi osobito vrijednih obradivih tala P1 kategorije korištenja zemljišta na području općine Pučića nisu utvrđena (na razini korištenog mjerila karte). U drugu grupu ili grupu vrijednih obradivih tala P2 kategorije korištenja zemljišta svrstana su tla kartiranih jedinica broj 12, 13 i 14. U okviru tih kartiranih jedinica nalazimo pretežno rigosole maslinika, njiva, vinograda i voćnjaka, često terasirane, ponegdje skeletne s nagibom terena 0-30%. Razvrstavanje navedenih tala u kategoriju P2 izvršeno je zbog činjenice da se radi o najvrjednijim zemljišnim resursima na području Općine, iako je riječ o tlima „prijelaznog boniteta“ P3 prema P2, odnosno o nemogućnosti preciznijeg razvrstavanja. Treću kategoriju čine tla koja spadaju u skupinu ostalih obradivih tala P3 kategorije korištenja zemljišta. U tu kategoriju svrstana su tla kartirane jedinice broj 11, u okviru koje nalazimo pretežno rigosole maslinika i njiva, ponegdje skeletne s nagibom terena 3-16 %, plitke, te povećanom stjenovitošću. U okviru ove kartirane jedinice nalaze se i tla koja po svojim bonitetnim vrijednostima pripadaju PŠ prostornoj kategoriji korištenja zemljišta ali se na razini mjerila izrade ove karte nisu mogla posebno izdvojiti. Tla ostalih kartiranih jedinica (broj 1-10) svrstana su u kategoriju ostalih poljoprivrednih i šumskih tala, šuma i šumskih zemljišta ili PŠ prostornu kategoriju korištenja zemljišta. Tu su svrstana tla kamenjara, kalkomelanosola, rendzine, kalkokambisola i crvenice. To su pretežno vrlo plitka do plitka tla, na većim nagibima, skeletna te sa znatnom stjenovitošću. Ova tla predstavljaju manje vrijedne zemljišne resurse stoga je na njima dozvoljeno vršiti prenamjenu zemljišta.

Na ovom mjestu treba napomenuti kako podaci o stanju na terenu, podaci Hrvatskih šuma te kartografski prikazi PPSDŽ znatno odstupaju od razgraničenja dobivenih u prikazanoj studiji (izrađenih temeljem navedenih pedoloških podataka i karata te primjenom teorijskog modela).

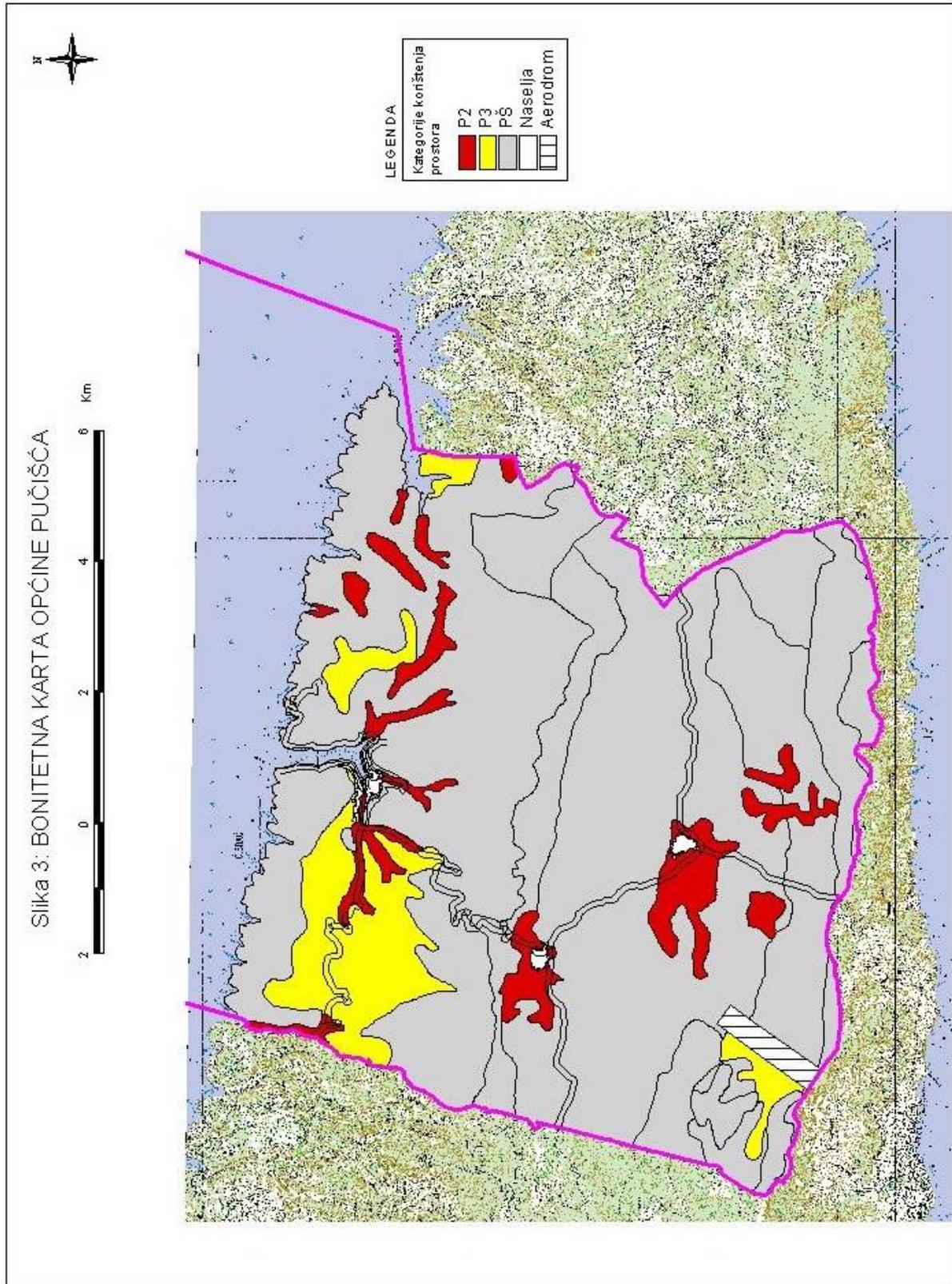
Studija zaključuje kako prostorni plan treba voditi računa da se zaštiti tlo posebno P2 prostorne kategorije kojeg ionako ima vrlo malo na području Općine, a zatim i P3 prostorne kategorije kad god je to moguće. „Ako se javi potreba za gradnjom preporuča se da se uz suglasnost općinskih i županijskih organa provodi isključivo na PŠ prostornoj kategoriji korištenja zemljišta.“

KARTOGRAM 3.
PEDOLOŠKA KARTA ZA PODRUČJE OPĆINE PUČIŠĆA – izvod iz posebne studije «BONITETNO VREDNOVANJE ZEMLJIŠTA
ZA PROSTORNO PLANIRANJE NA PODRUČJU OPĆINE PUČIŠĆA»

(izradio: Doc.dr.sc. Stjepan Husnjak, Sveučilište u Zagrebu – Agronomski fakultet – Zavod za pedologiju, 2003.)

KARTOGRAM 4.
BONITETNA KARTA ZA PODRUČJE OPĆINE PUČIŠĆA - izvod iz posebne studije «BONITETNO VREDNOVANJE ZEMLJIŠTA ZA PROSTORNO PLANIRANJE NA PODRUČJU OPĆINE PUČIŠĆA»
(P1 – osobito vrijedna obradiva tla, P2 – vrijedna obradiva tla, P3 – ostala obradiva tla, te PŠ – ostala tla, šume i šumska zemljišta)

(izradio: Doc.dr.sc. Stjepan Husnjak, Sveučilište u Zagrebu – Agronomski fakultet – Zavod za pedologiju, 2003.)

1.1.2. PROSTORNO-RAZVOJNE I RESURSNE ZNAČAJKE

Potencijal svakog prostora, pa tako i prostora Općine Pučišća, za ukupni gospodarski, društveni i kulturni razvoj zavisi od niza čimbenika. To su ponajviše:

- prostor i okoliš sa svojim resursima i elementima, koji se u prostoru pojavljuju i koji predstavljaju prirodni temelj svakog života i razvitka - uglavnom su ograničeni i neponovljivi;
- stanovništvo, broj, struktura, raspodjela, osobine, način života i njegove potrebe;
- mreža naselja, sustav zajedničkog života stanovništva, manjih središta u mreži seoskih naselja;
- povezanost pojedinih područja Općine međusobno i s ostalim dijelovima prostorne cjeline - otoka Brača - te sa širim županijskim i državnim prostorom, cestovnim, vodenim, zračnim i drugim infrastrukturnim sustavima;
- postojeće gospodarske jedinice razmještene u prostoru, njihova proizvodna i uslužna funkcija;
- sustav društvenih službi i njihovi objekti, obrazovanje, kultura, zdravstvo, socijalna skrb itd.;
- organizacija od Države do Općine, u svim njenim oblicima do sustava lokalne samouprave, koja funkcionalno i hijerarhijski sudjeluje u procesu donošenja odluka važnih za tijek zajedničkog života i razvitka;
- geopolitički položaj, gospodarsko i strateško okruženje.

Od sirovina, područje Općine sadržava značajne rezerve građevinskog kamena (arhitektonskog i tehničkog). Drugih sirovina nema. Osim potencijalno sunca i vjetra kao alternativnih izvora, na području Općine nema drugih izvora energije, a nema niti značajnih količina pitke vode.

Općinski prostor razmjerno je dobro povezan s otočnim središtem Supetrom, te (kao alternativna veza s kopnom) sa Sumartinom. Geoprometni položaj Pučišća kao lokalnog središta ima i potencijal vezan uz razvoj brodskih linije prema kopnu. Naselja Pražnica i Gornji Humac nalaze se na «bračkoj prometnoj osi» - D-113 – a iz oba naselja postoje veze na prva veća središta (Ž-6193 od Pražnica ka Pučišćima, te D-115 od Gornjeg Homca ka Bolu). Prometne veze kao pokretač razvoja upotpunjuje Zračna luka Brač na Veškom polju. Naravno, daljnji razvoj znači poboljšanje postojeće cestovne (i ine) infrastrukture, što treba promatrati u kontekstu prostorne cjeline otoka Brača (posebno – veza s Poveljima te unutrašnja prometna mreža relativno velikog općinskog prostora).

Gospodarstvo Općine je tradicionalno/kontinuirano snažno vezano uz proizvodnju i obradu kamena, a tek razmjerno malim dijelom uz turizam, uslužne djelatnosti i poljodjelstvo. S druge strane, već godinama se «govori» o neiskorištenom turističkom potencijalu općinskog prostora.

U proteklih nekoliko desetljeća, suprotno gospodarskom razmještaju iz davnijih vremena, unutrašnjost otoka postala je razvojnom periferijom, a otočna obala (gledano u cjelini) – zona razvitka zasnovanog na ugostiteljstvu i turizmu «mora i sunca». U takvom kontekstu, područje Općine Pučišća je ponešto specifično, budući sadržava prostrana područja «unutrašnjosti» - zapuštene, nekad kultivirane površine, šumovite predjele, te površine za iskorištavanje mineralnih sirovina, aerodrom... a jedan od najmarkantnijih prostornih «repera» na samoj obali, tik uz naselje Pučišća predstavlja kamenolom.

Karakteristike prostora Općine upućuju na njegovu prikladnost za razvoj turizma. Međutim, poznato je da turistička atrakcijska osnova utemeljena na očuvanim prirodnim vrijednostima mora i obale te graditeljskoj baštini naselja, može biti vrlo krhka pod naletom izgradnje turističkih kapaciteta (hoteli i/ili turistička naselja, nautički turizam), posebno «masovnih», ali i «elitnih»/ekskluzivnih te (još i više) intenzivne izgradnje novih kuća za povremeno stanovanje. Također, krhka je i sama turistička monokultura – situacija u kojoj gotovo sve djelatnosti ovise o turističkim posjetima, a sve ostale djelatnosti odumiru. I u tom smislu Općina Pučišća je specifična, jer je proizvodnja i obrada kamena postojeća temeljna djelatnost, a turizam tek popratna. ... U takvom kontekstu, mora se imati na umu da brojnost i struktura stanovništva predstavljaju resurs na kojem se također trebaju temeljiti realne i održive projekcije budućeg razvoja. U slučaju Općine, sadašnje demografsko stanje i trendovi ne mogu se ocijeniti zadovoljavajućim, a sve projekcije intenzivnog turističkog razvoja morale bi računati s imigracijom radno sposobnog i obrazovanog stanovništva za takav pravac razvoja.

Jedno od osnovnih polazišta suvremenog pristupa prostornom uređenju je ravnopravno vrednovanje ciljeva zaštite prostora i okoliša s ciljevima razvitka već u prvoj fazi planskog procesa. Temeljni cilj takvog planiranja prostora postizanje je održivog - trajnog i postojanog - razvoja, koji će racionalno koristiti prostor i navedene

općinske resurse tako da ne dođe do njihovog nepovratnog uništenja radi postizanja kratkoročne dobiti. Prirodna komponenta prostora, elementi prirodnog i uglavnom (još) sačuvanog tradicijskog kultiviranog i kulturnog krajolika te šumoviti predjeli, dugoročno mogu biti općinski najvredniji prirodni i/ili «zatečeni» izvori - turistička atrakcijska osnova prisutna već danas, a vrijedna očuvanja, pažljivog i planiranog unaprijeđenja. Zato se posebnim prostorno-razvojnim vrijednostima i resursima na području Općine trebaju smatrati:

- spomenici graditeljske baštine – jezgre naselja i pojedinačna kulturna dobra;
- očuvani dijelovi morske obale i more;
- zaštićena i/ili osobito vrijedna područja prirode / krajobrazi;
- ostali resursi: nezagađena poljoprivredna tla, očuvani kultivirani krajobraz i šume.

1.1.3. PLANSKI POKAZATELJI I OBAVEZE IZ DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA ŠIREG PODRUČJA I OCJENA POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA

1.1.3.1. Pokrivenost područja Općine Pučišća dokumentima prostornog uređenja

Današnji općinski prostor uređuju slijedeći dokumenti prostornog uređenja:

1. **Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske**, (Sabor RH, 1997.g.), Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, Zavod za prostorno planiranje, Zagreb.,
2. **Program prostornog uređenja Republike Hrvatske**, («Narodne novine» broj 50/1999), Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja - Zavod za prostorno planiranje, Zagreb,
3. **Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije**, («Službeni glasnik Županije Splitsko-dalmatinske» broj 1/2003, 8/2004, 5/2005., 5/2006. i 13/2007.), Županijski zavod za prostorno uređenje, Split
4. **Prostorni plan Općine Brač** («Službeni glasnik Općine Brač» broj 4/84, 2/87, 3/87, 4/89, 1/93 i «Službeni glasnik Županije Splitsko-dalmatinske» broj 8/97, 1/98, Urbanistički zavod Dalmacije, 1984. Split, Graditelj, 1987. Supetar, Projektant-graditelj 1993. i 1997. Supetar).

1.1.3.2. Konceptualna obilježja prostornog razvitka Općine Pučišća u važećim dokumentima prostornog uređenja

1.1.3.2.1. *Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske* (1997.g.)

Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja - Zavod za prostorno planiranje, Zagreb

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske načelno usmjerava rješavanje problema prostornog i infrastrukturnog uređenja Republike Hrvatske. Obrađuje pojedine segmente problematike prostora konceptijski i programski na razini interesa RH ne ulazeći, poradi svog prostornog obuhvata u stvarno rješavanje manjih prostornih cjelina. U strategiji treba uočiti postavke i smjernice djelovanja, te utjecaj predloženih rješenja na uže prostore kao što je područje Općine.

Ovdje ćemo iz grafičkih priloga *Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske* iščitati temeljne planske svojstvenosti prostora Općine i način na koji su obrađene u ovom krovnom dokumentu:

- naselje Pučišća tretira se kao općinsko središte (p:177);
- Općina, kao i cijeli otok nalaze se u VII stupnju maksimalnog intenziteta potresa (p:179);
- Općina spada u područje crnike (Orno-Quercetum –ilicis) (p:180);
- tla priobalne zone smatraju se *srednje pogodna uz veća ograničenja*, a tla unutrašnjosti Općine *marginalno pogodna ili nepovoljna za poljoprivredu* (p:181);
- na prostoru Općine nema potencijalnih rezervi podzemnih voda (P:182);
- Općina predstavlja područje degradirane šume i makije, vazdazelene vegetacije (p:183);
- smatra se da u priobalju *postoji sukob korištenja i zaštite prostora* (p:186);
- Općina predstavlja područje *emigracije i izumiranja* (pp: 188-195);
- područje je *uravnoteženog razvoja* (p: 193);
- Općina je područje koje ima *prijelazna obilježja između grada i urbaniziranog prostora* (? O.G.) (p: 200);
- Općina spada u *razvojno žarište uravnoteženog razvoja* (p:201);

- naselje Pučišća su *inicijalno razvojno središte (lokalno središte)* (p: 202);
- smatra se da Općina ima turističke resurse u smislu *turističkog središta subregionalnog značaja* (p: 204)
- područje sjeverne obale razvrstano je kao turistička lokacija "C" razreda, a uvala Luka na istoku Općine kao turistička lokacija «B» razreda (p:205);
- luka Pučišća smatra se lukom *lokalnog značaja* (p: 210).

1.1.3.2.2. Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, (NN br. 50/1999),
Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja - Zavod za prostorno planiranje, Zagreb

Program prostornog uređenja RH definira prioritete razvoja Države za naredno razdoblje i u njemu se Općina može prepoznati posredno u smislu svih onih pozitivnih usmjerenja razvoja, od razvoja društvene i tehničke infrastrukture do zaštite prirodne i kulturne baštine, a osobito mora i morske obale (p. 26.).

Slijedom Strategije i Programa prostornog uređenja RH, u svrhu zaštite obalnog područja mora, te njegova svrhovitoga, održivog i gospodarski učinkovitog korištenja, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju, u srpnju 2004. određeno je zaštićeno obalno područje (ZOP) koje obuhvaća sve otoke, pojas kopna u širini od 1000 m od obalne crte i pojas mora u širini od 300 m od obalne crte. Zaštićeno obalno područje od posebnog je interesa za Republiku Hrvatsku. Unutar zaštićenoga obalnog pojasa ne može se graditi ako nije donesen urbanistički plan uređenja (osim objekata infrastrukture izvan granica građevinskog područja i posebno definiranih slučajeva, sukladno odgovarajućem dokumentu prostornog uređenja). Svi prostorni planovi unutar zaštićenoga obalnog područja i planovi čiji se dijelovi nalaze unutar tog područja, donose se po pribavljenoj suglasnosti nadležnog Ministarstva. Nadalje, Vlada RH je u rujnu 2004. donijela **Uredbu o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora** (dalje: Uredba o ZOP-u). **Uredbom o ZOP-u je određen niz uvjeta i mjera za uređenje zaštićenog obalnog područja mora, koje se primjenjuju u postupku izrade i donošenja prostornih planova, te u postupcima njihove provedbe.**

Dana 01. listopada 2007. stupio je na snagu **Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07)**, u kojeg je uz određene dorade, novine i sl. ugrađena većina elemenata ranije Uredbe o ZOP-u. Odredbe Uredbe o ZOP-u, odnosno (novog) Zakona o PUIG direktno su utjecale na koncepcijska obilježja prostornog razvitka koja se utvrđuju prostornim planovima obalnih županija odnosno PPUO/G u ZOP-u. U Zakonu o PUIG, ZOP je određen kao zaštićeno područje od posebnog interesa za Državu, te su propisani: određivanje građevinskih područja u ZOP-u, graničenja zahvata u prostoru ZOP-a, planiranje ugostiteljsko-turističke i sportske namjene te morske plaže.

1.1.3.2.3. Prostorni plan splitsko-dalmatinske županije («Službeni glasnik Županije Splitsko-dalmatinske» broj 1/03), *Županijski zavod za prostorno uređenje, Split.*

Ovdje ćemo navesti neke temeljne konceptualne elemente, standarde, definicije i obveze iz Odluke o donošenju prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije odnosno njegovog tekstualnog dijela, za koje smatramo da su od primarne važnosti za način izrade i rješenja ovog Plana.

1/ U *Uvjetima razgraničenja prostora prema obilježju* (članak 3.) **otok Brač se smatra funkcionalnom prostornom cjelinom** (članak 3.). U poglavlju *Obveza izrade dokumenata prostornog uređenja* (članci 246. i 247.) Otok Brač se navodi kao **jedno od područja posebnih obilježja** za koja je potrebno izraditi Prostorne planove područja posebnih obilježja. Njihova izrada nije obvezna ako se prostorni planovi pripadajućih Općina i Gradova izrađuju istovremeno i koordinirano u sadržaju navedenom u PPSDŽ. U tom smislu, izrada PPUO Pučišća je pokrenuta istovremeno s izradom prostornih planova ostalih bračkih jedinica lokalne samouprave. Pri tom je izrada PPUG Supetra i PPUO Milna, Nerežišća, Postira i Pučišća, pokrenuta sa istim stručnim izrađivačem i zajedničkim koordinatorom od strane O/G, a izrada navedenih planova je vršena uz konzultacije i koordinaciju s izrađivačem PPUO Bol i Selca te izrađivačem PPUO Sutivan.

2/ Od posebne važnosti su odredbe članaka 99. do 105. u kojima su dati egzaktni kriteriji za utvrđivanje građevinskih područja, odnosno veličine građevinskih područja naselja.

3/ Kriteriji za *površine izvan naselja za izdvojene namjene* (članak 36): Površine izvan naselja za izdvojene namjene površine su na kojima se planira obavljanje specifičnih funkcija, a koje zbog svoje veličine, strukture, načina korištenja i mjesta u prostoru, nemaju karakter i strukturu naselja, niti funkcionalno moraju biti povezani sa naseljem. Na površinama izvan naselja za

izdvojene namjene ne može se planirati stanovanje. Razgraničenje tih površina obavlja se određivanjem granica građevinskih područja određene namjene, i razradom kriterija za svaku pojedinu namjenu.

4/ U U PPSDŽ (3.2.2.2. Korigirane minimalne gustoće i 3.2.2.4. Kriteriji za dimenzioniranje područja za razvoj općina i gradova) date su, između ostalog, orijentacijske gustoće stanovnika (stalnih i povremenih, zajedno s brojem ležaja u turizmu). Za područje Općine Pučišća, ova gustoća iznosi 30st/ha (minimalno). Izraženo na drugačiji način, to je isto što i 333 m²/stanovniku. Dakle, PPSDŽ i za turističke zone (točnije – građevinska područja za turističku namjenu) računa s orijentacijskom minimalnom gustoćom od 333 m²/ležaju ("50 ležaja po hektaru"). Jasno je da će između različitih područja ta vrijednost u naravi varirati (biti različita u različitim tipovima stambenih i turističkih područja), ali zajedno sa svim pratećim sadržajima u funkciji osnovnih namjena, za 2015. planira se prosječna gustoća u građevinskim područjima za područje općine izražena kao 333 m²/stanovniku.

11/ PPSDŽ daje i projekcije broja stalnih i povremenih stanovnika te turističkih ležaja za 2015. Njihov ukupni broj pomnožen sa orijentacijskom gustoćom izraženom kao 333 m²/stanovniku daje ukupne planirane površine za razvoj naselja sa turističkom namjenom. Za područje Općine Pučišća ta ukupna površina iznosi 156 ha. Za gospodarsku namjenu („proizvodnu“) planirano je (procijenjeno) 112 ha.

Konačno, u članku 13. Usklađenja PPSDŽ s Uredbom o ZOP-u, a u skladu s člankom 11. Uredbe o ZOP-u, utvrđena su sva izdvojena građevinska područja ugostiteljsko-turističke namjene na području Splitsko-dalmatinske županije na način da je za svako područje određena lokacija (položaj), površina, kapacitet, vrsta i sadašnje stanje izgrađenosti. Pri tom je riječ o najvećim mogućim površinama. Vidjeti Kartogram 6. ovog Obrazloženja.

1.1.3.2.4. Prostorni plan Općine Brač («Službeni glasnik Općine Brač» broj: 4/84, 2/87, 3/87, 4/89, 1/93 i «Službeni glasnik Županije splitsko-dalmatinske» broj: 8/97, 1/98), Urbanistički zavod Dalmacije (1984.-Split), Graditelj (1987.-Supetar), Projektant-graditelj (1993. i 1997. – Supetar)

Kao osnovni razvojni dokument u korištenju i organizaciji prostora, plan ističe:

- prirodne potencijale kao osnovne resurse (industrija kamena),
- poljoprivredu s doradom i preradom proizvoda,
- ribarstvo i preradu ribe,
- trgovačko-ugostiteljsku djelatnost,
- malu brodogradnju.

Plan postavlja pretpostavke očuvanja i racionalnog korištenja prostora, no teško ih je dovesti u vezu s kartama na kojima su granice građevinskih područja.

Izmjenama i dopunama Prostornog plana Otoka Brača iz 1997. definirane su

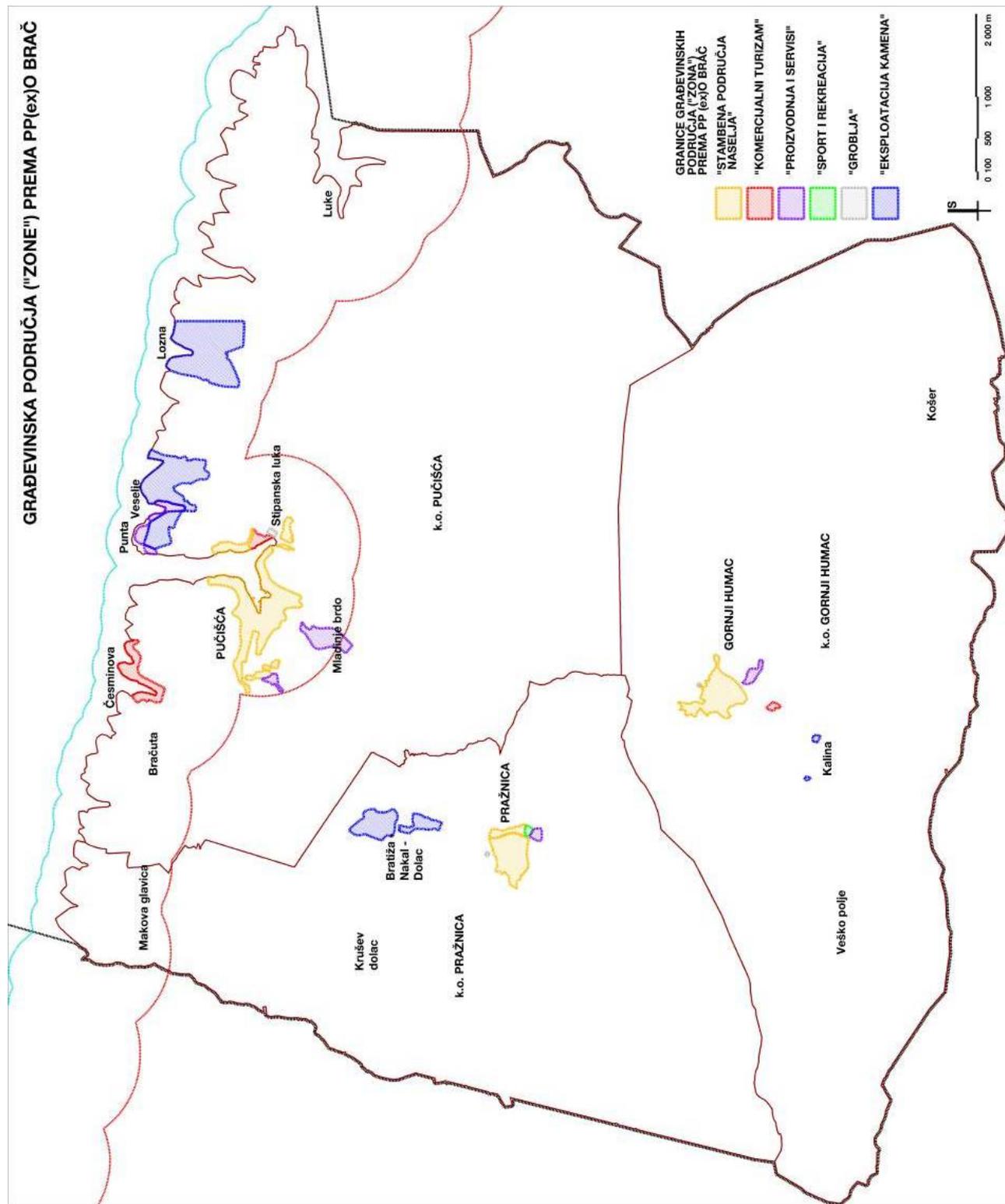
- granice zaštitnog obalnog pojasa,
- granice građevinskih područja,
- granice zaštite prirodne i kulturne baštine (povijesne jezgre),
- odlagalište otpada.

Tom prilikom plan je usklađen s tada važećim *Zakonom*.

Prva faza Izmjena i dopuna usvojena je i realizirana izgradnjom zračne luke Brač.

U skladu sa odredbama *Zakona o prostornom uređenju* Skupština Splitsko-dalmatinske županije donijela je *Odluku o donošenju izmjene i dopuna PP otoka Brača* (Sl. gl. Županije br. 8/97) i *Odredbu za provođenje PP otoka Brača* - pročišćeni tekst (Sl. gl. Županije br. 1/98). Ovi dokumenti su potom uključeni u *Odluku o izmjenama i dopunama Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru Splitsko-dalmatinske županije* (Sl. gl. Županije br. 2/98).

KARTOGRAM 5. PRIKAZ GRAĐEVINSKIH PODRUČJA I POVRŠINA ZA ISKORIŠTAVANJE MINERALNIH SIROVINA (TJ. «ZONA») PREMA PPeXO BRAČ NA PODRUČJU OPĆINE PUČIŠĆA

1.1.3.3. Ocjena prostorno-planske dokumentacije i razina njene ostvarenosti

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske

Obzirom da su dokumenti *Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske* i *Program prostornog uređenja Republike Hrvatske* doneseni razmjerno nedavno, odnosno da posredovano širenje njihovog utjecaja (preko planova nižeg reda) teče relativno sporo i zasigurno znatno sporije nego što se to predviđalo, to se njihova primjena i ocjena njihove primjene nije mogla još direktno odraziti na prostoru Grada. Međutim, njihov utjecaj je konačno posredovan donošenjem Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije, koji se temelji direktno na ova dva krovna dokumenta.

Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije

Još u doba pripreme, nizom svojih odredbi i rješenja prezentiranih i preispitanih kroz javnu raspravu, PPSDŽ je pokrenuo kritičko promišljanje problematike prostornog planiranja na čitavom prostoru Županije te senzibilizirao (pripremio) jedinice lokalne samouprave i javnost na mogućnosti i ograničenja u predstojećim priprema prostornih planova Općina i Gradova. Ovo je posebno bilo izraženo na području otoka Brača, glede problematike planiranja turističkih zona i gradnje u obalnom području («odredba o 100 m udaljenosti»), orijentacijskih gustoća i proizlazećih planiranih područja za razvoj O/G, potencijalnih lokacija za marikulturu, kamenoloma... Pojedine karakteristične odredbe PPSDŽ anticipirale su razvoj regulative za čitavo obalno područje koje je stupilo na snagu donošenjem Uredbe o ZOP-u odnosno kasnijeg (novog) Zakona o prostornom uređenju i gradnji.

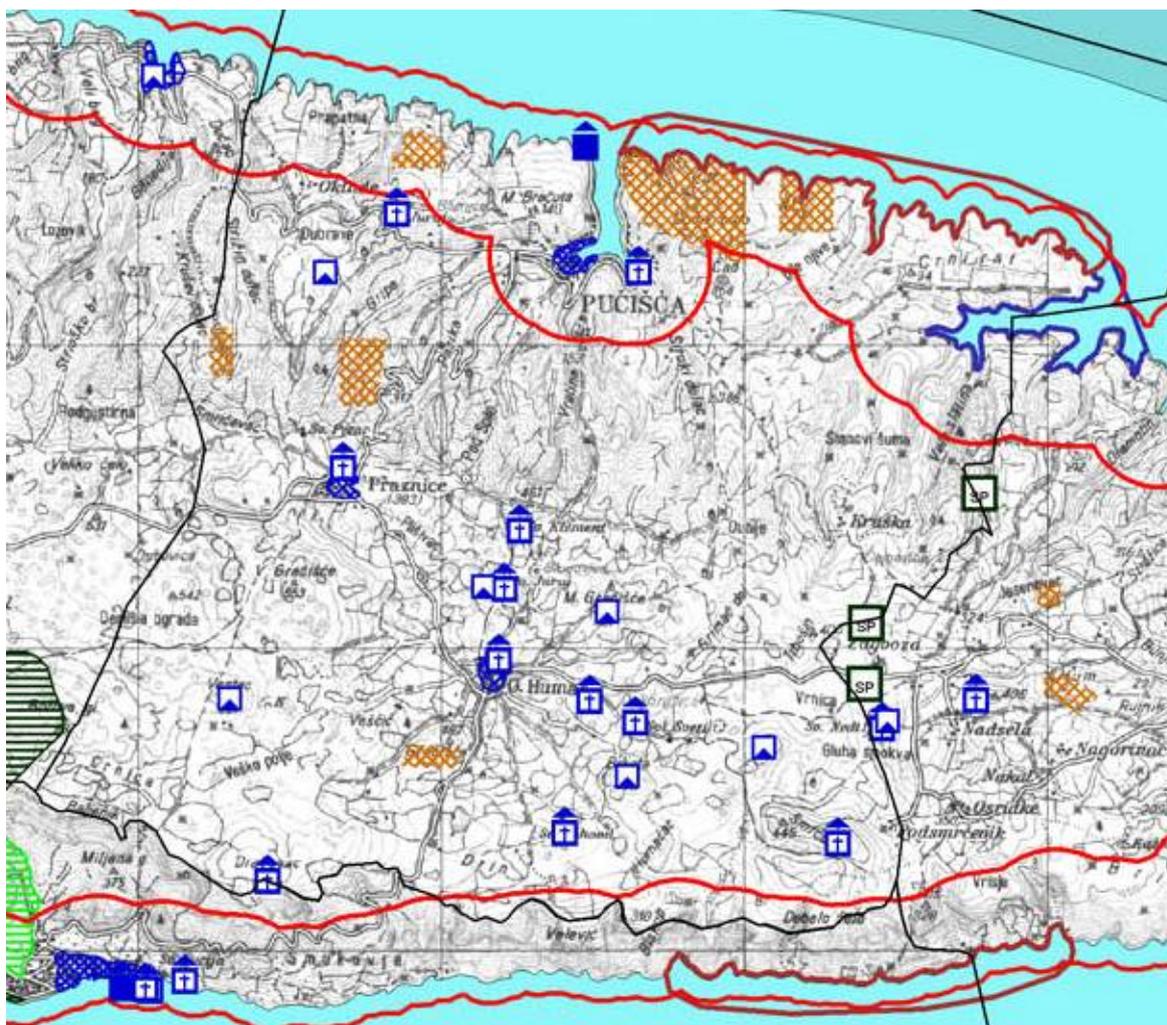
Umanjeni izvod iz kartografskog prikaza «Korištenje i namjena prostora» PPSDŽ nakon «Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o donošenju Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije» (Službeni glasnik SDŽ broj 13/07 od 24. rujna 2007.) – izvor: www.dalmacija.hr

IZVOD (GRAFIČKI OBRADEN) IZ TABLICE 4.15.1. PPSDŽ – KOJOM SU UTVRĐENA IZDVOJENA GRAĐEVINSKA PODRUČJA UGOSTITELJSKO-TURISTIČKE NAMJENE

GRAD/OPĆINA	ASELJE	NAZIV	POVRŠINA (ha)	MAX. KAPACITET	VRST A
PUČIŠĆA	PUČIŠĆA	ČESMINOVA	9,00	800	T2

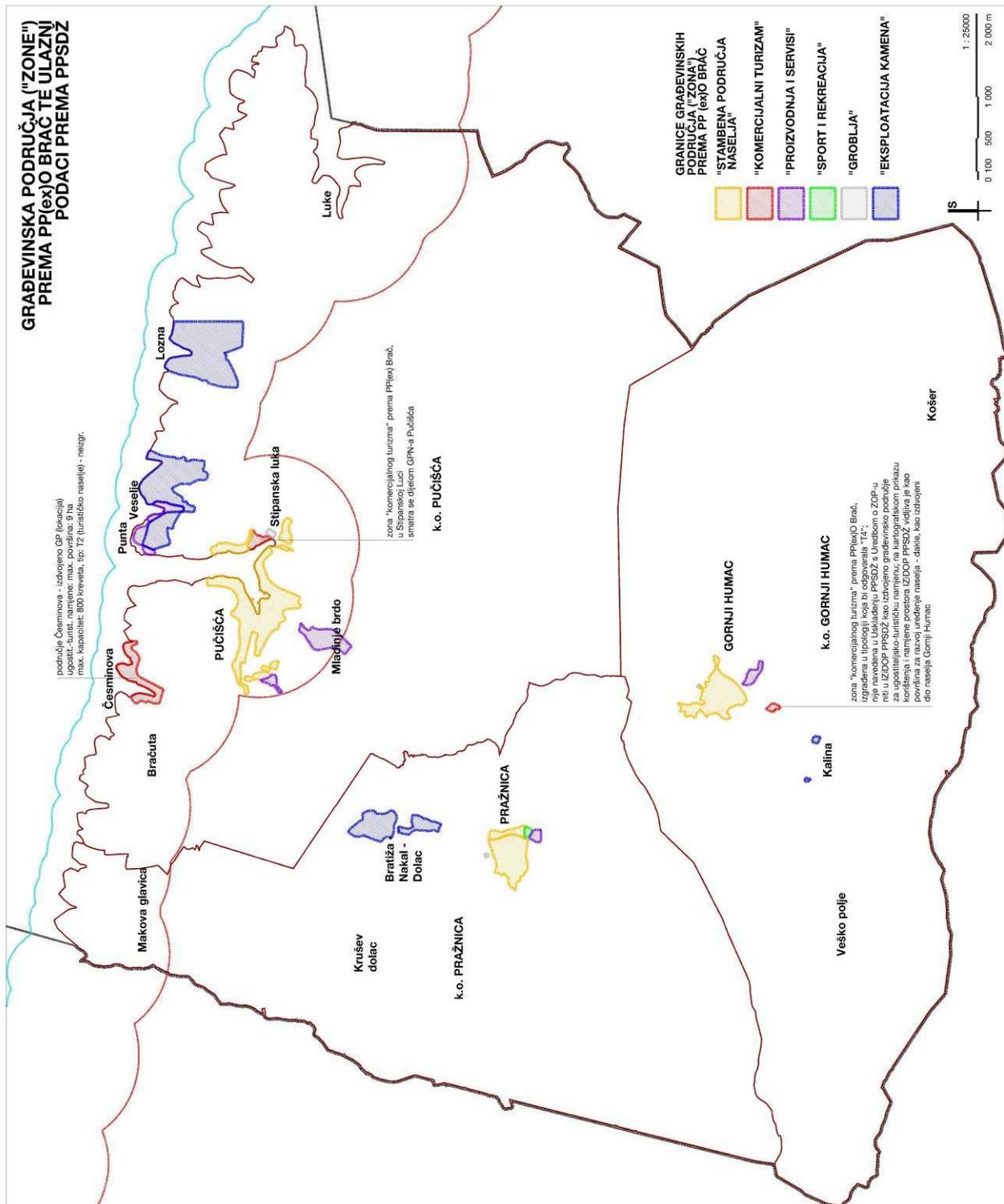
Uredba o ZOP-u i Usklađenje PPSDŽ s Uredbom o ZOP-u (uključujući i Ispravak Usklađenja PPSDŽ s Uredbom o ZOP-u) učinili su još značajnijim rješenja na razini županijskog plana. Naime, sve izdvojene turističke zone na području županije planiraju se županijskim planom (na kojeg suglasnost daje nadležno Ministarstvo) tako da im se određuje položaj, tip te najveća dozvoljena površina i kapacitet. Prije Uredbe o ZOP-u, Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije davao je polazne kriterije i ukupne kapacitete za područje čitave općine ili grada, dok su jedinice lokalne samouprave svojim prostornim planovima uređenja mogle predviđene kapacitete preraspodjeljivati po zonama koje su same mogle planirati. Sada se u prostornom planu uređenja grada ili općine mogu naći samo one izdvojene turističke zone koje su planirane županijskim planom te usklađene s parametrima iz županijskog plana.

Osim toga, za područje Općine Pučišća, od iznimne važnosti su i odredbe o lokacijama za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina (odredbe PPSDŽ, čl. 75. do 77.)

Umanjeni izvod iz kartografskog prikaza «Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora» PPSDŽ nakon «Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o donošenju Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije» (Službeni glasnik SDŽ broj 13/07 od 24. rujna 2007.) – izvor: www.dalmacija.hr

KARTOGRAM 6.: PRIKAZ GRAĐEVINSKIH PODRUČJA (TJ. «ZONA») PREMA PPeXO BRAČ NA PODRUČJU OPĆINE POSTIRA SA ISTAKNUTIM «ZONAMA KOMERCIJALNOG TURIZMA» - UZ SVAKU «ZONU» ISKAZANA JE POVRŠINA PREMA PPeXO BRAČ TE PARAMETRI DATI U PPSDŽ

IZGRAĐENI DIO IZDVOJENIH GRAĐEVINSKIH PODRUČJA (IZVAN NASELJA): GOSPODARSKA - POSLOVNA NAMJENA [ha]

"PROIZVODNJA I SERVISI" PREMA PP(EX)O BRAČ

IZGRAĐENI DIO IZDVOJENIH GRAĐEVINSKIH PODRUČJA (IZVAN NASELJA): UGOSTITELJSKO-TURISTIČKA NAMJENA [ha]

"KOMERCIJALNI TURIZAM" PREMA PP(EX)O BRAČ

Prostorni plan općine Brač

Plan ispravno ističe prirodne potencijale kao osnovne resurse te navodi temeljne pretpostavke o očuvanju i racionalnom korištenju prostora. Međutim, u nizu slučajeva – naselja i izdvojenih „zona“ – na području otoka Brača odnosno bivše Općine Brač, ove temeljne postavke je teško dovesti u vezu s kartama na kojima su granice građevinskih područja. Realizacija dijela planiranih infrastrukturnih zahvata i planirane zračne luke Brač bila je pomak u bračkom turizmu i podizanju njegove kvalitete na višu razinu. No, promatrano u cjelini predviđeni trend razvoja nije se ostvario, kao ni opće pozitivne demografske promjene (prognoze). Velike površine namijenjene turizmu na otoku Braču ostale su mahom «neaktivirane».

Kratka uopćena ocjena PPexO Brač kao plana za cijelo područje otoka Brača) nedostatno opisuje način na koji je taj plan obradio pojedina područja današnjih jedinica lokalne samouprave. Naime, gledano u cjelini, bivša općina Brač je bila relativno dobro pokrivena prostorno-planskom dokumentacijom, ali je ona bila najprisutnija i najdorađenija u turističkim središtima otoka Brača. Za ta središta je nadalje predviđala i značajniji razvoj. Za dio ostalih područja, PPO Brač je bio od značaja tek kao njihov jedini prostorno-planski dokument.

Na samom području Općine Pučišća, za razliku od nekih drugih dijelova Brača, nisu se planirale velike površine turističke namjene. Vidjeti Kartograme 5. i 6. ovog Obrazloženja. Jedina «zona komercijalnog turizma» na području Česminova protezala se duž obale u najužem pojasu od 100m od obalne crte i nije realizirana.

Planirane veća «zona proizvodnje i servisa» južno od naselja Pučišća – „Mladinje brdo“ nije realizirana, iako je za nju rađen DPU. Za ovu zonu je karakteristično da je smještena na vrlo eksponiranoj poziciji iznad naselja te bi trebalo razmotriti kvalitetnije razgraničenje ili njeno potpuno ukidanje. „Zona proizvodnje i servisa“ istočno od naselja Pučišća najvećim dijelom je realizirana kao svojevrsna „poslovna zona na periferiji urbane strukture“ te bi na takav način trebala biti planirana i nastavnim prostorno-planskom dokumentacijom. Manje „zone“ takve namjene kraj Pražnice i Gornjeg Humca nisu realizirane.

U odnosu na današnje potrebe, očito je kako nije na zadovoljavajući način riješeno pitanje planiranja površina za iskorištavanje mineralnih sirovina te adekvatnih izdvojenih zona za obradu kamena.

Provedba plana bila je nezadovoljavajuća unutar građevinskih područja naselja (odredbe za provođenje PPexO Brač su se vremenom pokazale sve nekvalitetnijima) te kod gradnje izvan planiranih građevinskih područja (poljske kućice i sl.). Istovremeno, inspekcijski nadzor i sankcije takvih pojava godinama su bile nedostatne.

Posljedice neprovođenja prostorno-planske dokumentacije i nezakonite gradnje u prostoru se ogledaju u: gubljenju identiteta naselja i krajobraza, uništavanju poljoprivrednog zemljišta, zauzeću najatraktivnijih prostora uz more «vikend-izgradnjom», zagađivanju okoline, sukobu javnog i privatnog interesa, gubitku povjerenja u provođenje i provedivost planova te cijeli zakonski okvir unutar kojeg se odvijaju zahvati u prostoru, te konačno, stihijskom i neodrživom razvoju bez minimalnog cjelovitog koncepta.

1.1.4. OCJENA STANJA, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA RAZVOJA U ODNOSU NA DEMOGRAFSKE, GOSPODARSKE I PROSTORNE POKAZATELJE

1.1.4.1. Ocjena demografskog stanja

1.1.4.1.1. Kretanje broja stanovnika

U Općini Pučišća, prema Popisu stanovništva 1991. godine živjelo je 2393 stanovnika, a deset godina kasnije, prema Popisu 2001., 2224 stanovnika. U odnosu na stanje 1948. godine kada je na prostoru današnje Općine živio 2461 stanovnik, u vremenskom periodu od 53 godine (1948. – 2001.), uz oscilacije (Tablica 4.), iskazan je trend pada broja stanovnika. U zadnjem popisnom razdoblju 1991/2001. stanovništvo Općine pokazuje pad svoje populacije za relativno znatan postotak od 7,1% (indeks 0,93) što je u apsolutnom iznosu pad za 169 stanovnika u deset godina.

Grafikon 1. predstavlja grafičku (zornu) interpretaciju podataka iz Tablice 4. Uočljivo je da Općina u cjelini demografski postepeno nazaduje, ali takav trend «nose» (promatrano zbirno) naselja Gornji Humac i Pražnica, dok mu se općinsko središte Pučišća «opire». Nadalje, općinsko središte izrazito dominira u broju stanovnika i taj postotak je u stalnom porastu te 2001. u naselju Pučišća živi čak 72,03% stanovnika Općine.

TABLICA 4.
KRETANJE BROJA STANOVNIKA OPĆINE PUČIŠĆA

Popisna godina	Općina				Općinsko središte					Općina bez općinskog središta			
	Broj stanovnika	Promjena aps.	Promjena %	Indeks	Broj stanovnika	Promjena aps.	Promjena %	Indeks	Relativni udio u općini	Broj stanovnika	Promjena aps.	Promjena %	Indeks
1931	2861				1815				63,44	1046			
1948	2461	-400	-14,0	0,86	1587	-228	-12,6	0,87	64,49	874	-172	-16,44	0,84
1953	2599	138	5,6	1,06	1684	97	6,1	1,06	64,79	915	41	4,69	1,05
1961	2566	-33	-1,3	0,99	1663	-21	-1,2	0,99	64,81	903	-12	-1,31	0,99
1971	2354	-212	-8,3	0,92	1588	-75	-4,5	0,95	67,46	766	-137	-15,17	0,85
1981	2397	43	1,8	1,02	1706	118	7,4	1,07	71,17	691	-75	-9,79	0,90
1991	2393	-4	-0,2	1,00	1706	0	0,0	1,00	71,29	687	-4	-0,58	0,99
2001	2224	-169	-7,1	0,93	1602	-104	-6,1	0,94	72,03	622	-65	-9,02	0,91
'48-'01		-237	-9,6	0,90		15	0,95	1,01			-252	-28,83	0,71

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

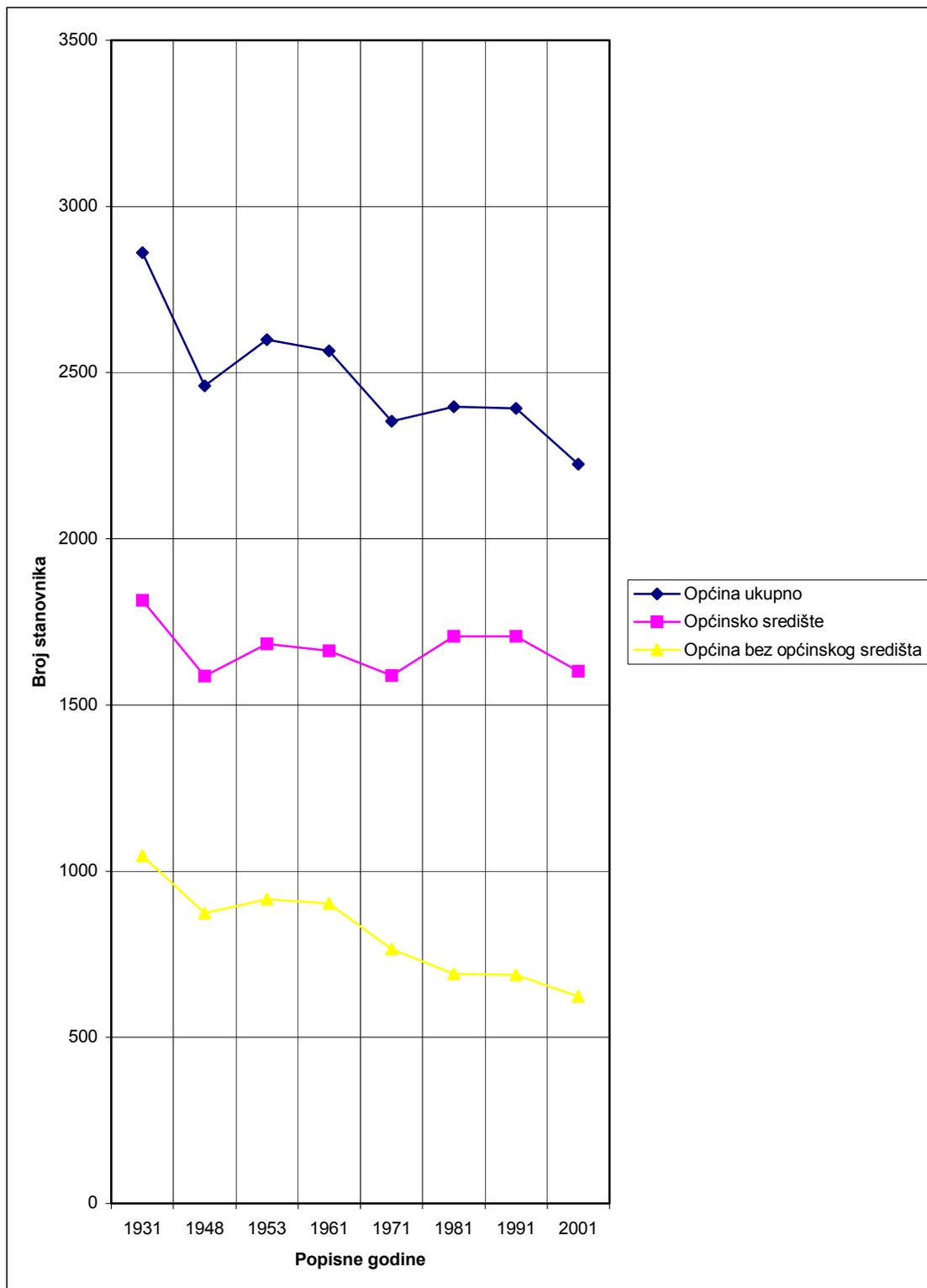
Na kretanje ukupnog broja stanovnika Općine bitno utječu kako prirodno kretanje stanovništva tj. priraštaj (Tablica 5) tako i prostorna pokretljivost stanovništva tj. migracije (Tablice 7 i 8).¹:

Podaci iz Tablice 5 ukazuju da je *tip općeg kretanja stanovništva* Općine u razdoblju od 1996. do 2001. godine *izumiranje* (E⁴). To je *tip općeg kretanja stanovništva* koji se odnosi kako na cijelu Općinu, tako i na njena naselja. Samo je u 2001. godini naselje Pučišća iskazalo *vrlo slabu regeneraciju imigracijom* (I⁴). Naselja Gornji Humac i Pražnica iskazuju izrazito negativne vrijednosti *tipa izumiranje* (E⁴). U tablici 6. prikazani su *tipovi općeg kretanja stanovništva* Općine u navedenom razdoblju. Dakle, opća karakteristika je *izumiranje* stanovništva Općine.

Napominjemo: kako cjelokupna RH i dalje prolazi kroz «tranzicijsko» razdoblje, koje se na poseban i intenzivan način odvija upravo u obalnom području, promjene i trendove iz relativno bliske prošlosti treba pažljivo interpretirati kad ih se želi koristiti kao indikator za buduće razdoblje.

¹ FRIGANOVIĆ, M: "DEMOGRAFIJA, STANOVNIŠTVO SVIJETA", Školska knjiga, Zagreb, 1990., p.102.

GRAFIKON 1.
GRAFIČKI PRIKAZ KRETANJA BROJA STANOVNIKA OPĆINE PUČIŠĆA OD 1931. DO 2001. GODINE

TABLICA 5.
STRUKTURA KRETANJA STANOVNIŠTVA OPĆINE PUČIŠĆA ZA RAZDOBLJE 1991 - 2001. GODINA

Općina ukupno								
Godište		1991	2001	1996	1997	1998	1999	2000
BROJ STANOVNIKA	Aps.	2393	2224	2309	2292	2275	2258	2241
ROĐENI	Aps.			9	4	6	5	6
UMRLI	Aps.			11	14	11	12	13
PRIRODNI PRIRAŠTAJ	Aps.			-2	-10	-5	-7	-7
STVARNI RAST STANOVNIŠTVA	Aps.			-17	-17	-17	-17	-17
DOSELJENO (+) - ISELJENO (-)	Aps.			-15	-7	-12	-10	-10
DOSELJENO (+) - ISELJENO (-)	%			-6,5	-3,0	-5,2	-4,4	-4,4
STOPA PRIRODNOG KRETANJA.	%			-0,9	-4,4	-2,2	-3,1	-3,1
STOPA POPISOM UTVRĐ .KRETANJA	%			-7,3	-7,4	-7,4	-7,5	-7,5
				E4	E4	E4	E4	E4
Središte Općine – naselje Pučišća								
Godište		1991	2001	1996	1997	1998	1999	2000
BROJ STANOVNIKA	Aps.	1706	1602	1654	1644	1633	1623	1612,4
ROĐENI	Aps.			6	4	3	3	5
UMRLI	Aps.			8	11	7	8	9
PRIRODNI PRIRAŠTAJ	Aps.			-2	-7	-4	-5	-4
STVARNI RAST STANOVNIŠTVA	Aps.			-10	-10	-10	-10	5
DOSELJENO (+) - ISELJENO (-)	Aps.			-8	-3	-6	-5	9
DOSELJENO (+) - ISELJENO (-)	%			-5,1	-2,1	-3,9	-3,3	5,7
STOPA PRIRODNOG KRETANJA.	%			-1,2	-4,3	-2,4	-3,1	-2,5
STOPA POPISOM UTVRĐ .KRETANJA	%			-6,3	-6,3	-6,4	-6,4	3,2
				E4	E4	E4	E4	I2
Općina bez općinskog središta								
Godište		1991	2001	1996	1997	1998	1999	2000
BROJ STANOVNIKA	Aps.	687	622	655	648	642	635	629
ROĐENI	Aps.			3	0	3	2	1
UMRLI	Aps.			3	3	4	4	4
PRIRODNI PRIRAŠTAJ	Aps.			0	-3	-1	-2	-3
STVARNI RAST STANOVNIŠTVA	Aps.			-7	-7	-7	-7	-22
DOSELJENO (+) - ISELJENO (-)	Aps.			-7	-4	-6	-5	-19
DOSELJENO (+) - ISELJENO (-)	%			-9,9	-5,4	-8,6	-7,1	-30,4
STOPA PRIRODNOG KRETANJA.	%			0,0	-4,6	-1,6	-3,1	-4,8
STOPA POPISOM UTVRĐ .KRETANJA	%			-9,9	-10,0	-10,1	-10,2	-35,2
				E3	E4	E4	E4	E4

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

Kako podaci o migracijskim obilježjima stanovništva *po naseljima* za Popis 2001. nisu bili objavljeni u vrijeme izrade ove analize, osvrnimo se na podatke prema Popisu 1991. godine (Tablice 7. i 8.). Uočavamo kako je u Općini bilo samo 17,1% doseljenog stanovništva, a da je čak 82,9% stanovništva od rođenja stanovalo u Općini. Od doseljenih stanovnika, 6,8% doseljeno je iz bivše općine Brač, a 6,9% izvan nje. Kao mjesto doseljavanja prednjačilo je naselje Pučišća (17,0% doseljenog stanovništva, u apsolutnom iznosu 290 stanovnika) iako je u relativnom iznosu na čelu bilo naselje Gornji Humac sa 23,8% doseljenog stanovništva (Tablica 7.)

TABLICA 6.
TIP OPĆEG KRETANJA STANOVNIŠTVA OPĆINE PUČIŠĆA

Prostorni obuhvat/godište	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.
Općina Pučišća	Izumiranje E ⁴				
Naselje Pučišća	Izumiranje E ⁴	Izumiranje E ⁴	Izumiranje E ⁴	Izumiranje E ⁴	Vrlo slaba regeneracija imigracijom I ⁴
Općina bez naselja Pučišća	Izumiranje E ⁴				

Prema podacima **Popisa 2001.** na razini Općine:

- od rođenja stanuje u istom naselju: 1791 st., ili 80,5% (82,9% 1991.)
- doseljeno je (u naselje stanovanja) 433 st., ili 19,5% (17,1% 1991.) a od toga
 - iz naselja Općine Pučišća 56 st., ili 2,5% ukupnog broja st. (1991. je udio takvih stanovnika bio 6,8% - znatno više od udjela iz 2001. – ali je obuhvaćao stanovnike svih naselja ex Općine Brač)
 - iz drugih O/G (RH) 315 st., ili 14,2% ukupnog broja st. (1991. je udio takvih stanovnika bio 6,9% - znatno manje od udjela iz 2001. - ali je obuhvaćao stanovnike doseljene iz drugih O/G izvan ex Općine Brač)
 - iz inozemstva i nepoznato: 62 st., ili 2,8% ukupnog broja stanovnika (3,5% 1991.)
 - 337 žena i 96 muškaraca (22,2%) – dakle, višestruko (3,5 puta) više doseljenih žena naglašavamo kao poseban podatak iz Popisa 2001.

TABLICA 7.
MIGRACIJSKA OBILJEŽJA STANOVNIŠTVA OPĆINE PUČIŠĆA 1991. I 2001. GODINE

MIGRACIJSKA OBILJEŽJA STANOVNIŠTVA OPĆINE PUČIŠĆA 1991. GODINE												
Br.	Naselje	Broj stanovnika 1991.	Od rođenja stanuje u istom mjestu		Doseljeno stanovništvo		Doseljeno iz iste općine (bivše)		Doseljeno iz druge općine (izvan bivše)		Doseljeno iz druge države i ostalo	
			Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%
1	GORNJI HUMAC	324	247	76,2	77	23,8	34	10,5	31	9,6	12	3,0
2	PRAŽNICA	363	320	88,2	43	11,8	26	7,2	9	2,5	8	44,0
3	PUČIŠĆA	1706	1416	83,0	290	17,0	103	6,0	124	7,3	63	75,9
UKUPNO OPĆINA PUČIŠĆA 1991.		2393	1983	82,9	410	17,1	163	6,8	164	6,9	83	3,5

MIGRACIJSKA OBILJEŽJA STANOVNIŠTVA OPĆINE PUČIŠĆA 2001. GODINE												
	Broj stanovnika 2001.	Od rođenja stanuje u istom naselju		Doseljeno u naselje stanovanja		Doseljeno iz drugog naselja iste općine		Doseljeno iz druge općine		Doseljeno iz druge države i nepoznato		
		Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	
UKUPNO OPĆINA PUČIŠĆA 2001.		2224	1791	80,5	433	19,5	56	2,5	315	14,2	62	2,8
RAZLIKA 2001./1991.		-169	-192	-2,9	+23	+2,4	-107	-4,3	+151	+7,3	-21	-0,7

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

TABLICA 8.
ODNOS IZMEĐU MIGRACIJSKIH OBILJEŽJA STANOVNIŠTVA OPĆINE PUČIŠĆA I NASELJA PUČIŠĆA 1991. GODINE

Obilježje	Općina			Središnje naselje Općine			Općina bez središta		
	Aps.	%	%	Aps.	%	%	Aps.	%	%
UKUPNO STANOVNIKA	2393	100,0		1706	100,0		687	100,0	
OD ROĐENJA STANUJE U ISTOM NASELJU	1983	82,9		1416	83,0		567	82,5	
UKUP. DOSELJ. DO 91.g.	410	17,1	100,0	290	17,0	100,0	120	17,5	100,0
IZ ISTE OPĆINE (bivše)	163		39,8	103		35,5	60		50,0
IZ DRUGE OPĆINE RH	164		40,0	124		42,8	40		33,3
OSTALO	83		20,2	63		21,7	20		16,7
1940. I PRIJE	13		3,2	9		3,1	4		3,3
1941-1945.	2		0,5	2		0,7	0		0,0
1946-1960.	46		11,2	29		10,0	17		14,2
1961-1970.	75		18,3	58		20,0	17		14,2
1971-1980.	92		22,4	76		26,2	16		13,3
1981-1985	54			35			19		
1986-1991	84			58			26		
1981-1991	138		33,7	93		32,1	45		37,5
Ostalo	44		10,7	23		7,9	21		17,5
UKUP. DOSELJ. DO 91.g.	410		100,0	290		100,0	120		100,0

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb

Iz rečenog proizlazi da Općina, a osobito naselje Pučišća ima neke manje potencijale koji donekle privlače imigrante. Međutim, ustanovljeni *tipovi općeg kretanja stanovništva* Općine odraz su cjelokupnog društveno-gospodarskog razvoja te demografske procese ipak karakterizira izumiranje.

Intenzitet imigracijskih procesa može biti zasnovan i na mogućnosti prijavljivanja mjesta stalnog boravka na prostoru Općine iako je riječ o stvarnom mjestu povremenog boravka - radi izbjegavanja plaćanja poreza na "vikendice"... Kako bilo, treba imati u vidu da će bolja prometna povezanost otoka sa kopnom, posebice Splitom kao županijskim središtem i cestovna povezanost sa Zagrebom i ostalim središnjim dijelovima RH te dužobalna autocesta, vjerojatno prostor Općine i čitavog otoka Brača u budućnosti činiti (još) privlačnijim.

1.1.4.1.2. Struktura stanovništva

Spolna i dobna struktura

Dobna i spolna struktura odražavaju ponajviše društveno-gospodarska zbivanja i političke prilike u prošlosti, a daju temelj za razumijevanje daljnjih mogućnosti reprodukcije stanovništva.

U Tablici 9. dana je spolna i dobna struktura stanovništva Općine prema Popisima 2001. i 1991. godine. U spolnoj strukturi stanovništva 2001., gledajući cjelokupnu populaciju Općine, muškog dijela populacije ima 2,6% više, dok je 1991. muškog dijela populacije bilo 1,9% više od ženskog. Razlika nije znatna te možemo kazati da je u Općini praktično jednak udio muškaraca i žena. Popis 1991. pokazao je značajnu dominaciju žena u dobnim skupinama od 70 godina na više, koja je manje izražena prema podacima Popisa 2001. odnosno «prenesena dalje» u najvišu dobnu skupinu od 75 i više godina. Općenito se smatra kako je takva struktura populacije (viših dobnih skupina) posebno izražena upravo na našim otocima, a odraz je ekonomske situacije u periodu poslije Drugog svjetskog rata (emigracije), te posljedica samog rata što se danas odražava u dobnj strukturi relevantnih starosnih skupina. Od utjecaja je i prirodna dugovječnost ženskog dijela populacije. Dobna struktura stanovništva Općine po velikim dobnim skupinama prema Popisima 1991. i 2001. (Tablica 10.) jasnije pokazuje znakovite podatke i odnose. Prema Popisu 2001. godine, polovica (50%) populacije Općine je u dobnj skupini od 20-59 godina (dok je udjel te dobne skupine 1991. bio 52,8%), a dobnj skupina od 0-19 godina je brojčano izjednačena (24,9%) s dobnj skupinom u kojoj je stanovništvo starije od 60 godina. Prema Popisu 1991., od ukupnog broja stanovnika bilo je 28,0% u dobnj skupini 0-19, a 18,6% - znatno manje - u dobnj skupini starijoj od 60 godina. Stoga je i indeks

starosti stanovništva ("60+/"0-19") Općine 2001. nepovoljan i iznosi 0,98, što je pogoršanje indeksa iz 1991. kad je iznosio 0,61. Sve vrijednosti ukazuju na razmjerno staro stanovništvo. Osobito je nepovoljno pogoršanje indeksa starosti ženskog dijela populacije koji 2001. iznosi 1,02.

TABLICA 9.
DOBNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA OPĆINE PUČIŠĆA 1991. I 2001. GODINE

Popis 1991.

Dobne skupine	Muškarci		Žene		Ukupno	
	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	Višak % (+)M (-)Ž
0-4	69	45,7	82	54,3	151	-8,6
5-9	93	52,8	83	47,2	176	5,7
10-14	77	48,1	83	51,9	160	-3,8
15-19	100	54,6	83	45,4	183	9,3
20-24	101	53,4	88	46,6	189	6,9
25-29	92	52,3	84	47,7	176	4,5
30-34	76	49,4	78	50,6	154	-1,3
35-39	73	51,0	70	49,0	143	2,1
40-44	94	55,3	76	44,7	170	10,6
45-49	44	45,4	53	54,6	97	-9,3
50-54	80	53,0	71	47,0	151	6,0
55-59	106	57,6	78	42,4	184	15,2
60-64	76	51,0	73	49,0	149	2,0
65-69	37	50,0	37	50,0	74	0,0
70-74	21	33,3	42	66,7	63	-33,3
75 i više	73	45,9	86	54,1	159	-8,2
Nepoznato					14	
UKUPNO	1212	50,6	1167	48,8	2393	1,9

Popis 2001.

Dobne skupine	Muškarci		Žene		Ukupno	
	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	Višak % (+)M (-)Ž
0-4	66	55,0	54	45,0	120	10,0
5_9	63	47,4	70	52,6	133	-5,3
10_14	65	47,4	72	52,6	137	-5,1
15-19	89	54,6	74	45,4	163	9,2
20-24	67	48,9	70	51,1	137	-2,2
25-29	83	54,2	70	45,8	153	8,5
30-34	87	53,7	75	46,3	162	7,4
35-39	85	53,8	73	46,2	158	7,6
40-44	69	50,7	67	49,3	136	1,5
45-49	64	50,0	64	50,0	128	0,0
50-54	82	54,7	68	45,3	150	9,3
55-59	39	44,3	49	55,7	88	-11,4
60-64	73	51,4	69	48,6	142	2,8
65-69	88	56,1	69	43,9	157	12,1
70-74	59	49,6	60	50,4	119	-0,8
75 i više	58	43,0	77	57,0	135	-14,1
Nepoznato	4		2		6	
UKUPNO	1141	51,3	1083	48,7	2224	2,6

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

TABLICA 10.
DOBNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA OPĆINE PUČIŠĆA PO VELIKIM DOBNIM SKUPINAMA 1991. I 2001. GODINE

Popis 1991.

Dobne skupine	Muško stanovništvo		Žensko stanovništvo		Ukupno stanovništvo	
	Aps.M	%M	Aps.Ž	%Ž	Aps.	%
0-19	339	14,2	331	13,8	670	28,0
20-59	666	27,8	598	25,0	1264	52,8
60 +	207	8,7	238	9,9	445	18,6
Ostalo	?		?		14	0,6
Ukupno	1212	50,6	1167	48,8	2393	100,0
Indeks starosti	0,61		0,72		0,66	

Popis 2001.

Dobne skupine	Muško stanovništvo		Žensko stanovništvo		Ukupno stanovništvo	
	Aps.M	%M	Aps.Ž	%Ž	Aps.	%
0-19	283	12,7	270	12,1	553	24,9
20-59	576	12,7	536	24,1	1112	50,0
60 +	278	25,9	275	12,4	553	24,9
Ostalo	4	12,5	2	0,1	6	0,3
Ukupno	1141	0,2	1083	48,7	2224	100,0
Indeks starosti	0,98		1,02		1,00	

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

TABLICA 11.
DOBNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA OPĆINE PUČIŠĆA PO VELIKIM DOBNIM SKUPINAMA I NASELJIMA 1991. I 2001. GODINE

Popis 1991.

Br.	Naselje	Broj stanov. 1991.	0-19		20-59		60 +		Nepoznato		Indeks koef.
			Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	
1	GORNJI HUMAC	324	77	23,8	163	50,3	80	24,7	4	1,2	1,04
2	PRAŽNICA	363	86	23,7	208	57,3	68	18,7	1	0,3	0,79
3	PUČIŠĆA	1706	507	29,7	893	52,3	297	17,4	9	0,5	0,59
UKUPNO OPĆINA PUČIŠĆA 1991.		2393	670	28,0	1264	52,8	445	18,6	14	0,6	0,66

Popis 2001.

Br.	Naselje	Broj stanov. 2001.	0-19		20-59		60 +		Nepoznato		Indeks koef.
			Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	
1	GORNJI HUMAC	276	70	25,4	124	44,9	81	29,3	1	0,4	1,16
2	PRAŽNICA	346	91	26,3	152	43,9	102	29,5	1	0,3	1,12
3	PUČIŠĆA	1602	392	24,5	836	52,2	370	23,1	4	0,2	0,94
UKUPNO OPĆINA PUČIŠĆA 2001.		2224	553	24,9	1112	50,0	553	24,9	6	0,3	1,00

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

U pravilu, ona naselja koja imaju konstantan demografski nazadak imaju i nepovoljan odnos starosnih razreda. Ako se uzme da je vrijednost koeficijenta 0,4 granična ili **kritična vrijednost**, koja određuje što se u budućnosti može očekivati u razvoju naselja (Općine), tada sva naselja koja premašuju vrijednost navedenog indeksa mogu očekivati manje ili više negativnu tendenciju demografskog razvoja, osim u slučaju značajnijih vanjskih migracija. U Tablici 11. može se uočiti kako su se 2001. svim naseljima Općine pogoršali indeksi starosti u odnosu na indekse 1991., pri čemu je promjena posebno izražena u naseljima Pučišća i Gornji Humac. Radi usporedbe, navodimo vrijednosti indeksa starosti za nekoliko drugih bračkih naselja izvedene iz podataka Popisa 2001.: od obalnih npr. Supetar 0,79, Postira 0,90, Splitska 1,46, Milna 1,95 itd., a od naselja u unutrašnjosti područja otoka npr. Nerežišća 0,91, Dol 1,08, Donji Humac 1,27, Dračevica 2,27, Škrip 2,96 itd. Može se reći da, iako vrijednosti indeksa starosti za naselja Općine pokazuju negativan trend, još uvijek nisu toliko nepovoljne promotrene u odnosu na druga bračka naselja. Međutim, ključno je da su naselja paralelno pokazala pad broja stanovnika i pogoršanje indeksa.

U svjetlu svih navedenih parametara, važno je dodati i slijedeće podatke o kontingentima stanovništva za 2001. na području Općine:

- fertilno žensko stanovništvo (15-49 god.): 493 (45,5 % ukupnog broja žena), od toga 140 (12,9 % ukupnog broja, odnosno 28,4 % fertilnog) s 20-29 godina;
- radni kontingent stanovništva: ukupno 1348 (60,6 % od ukupnog broja st.), od toga: 738 muškarca (15-64 god.) i 610 žena (15-59 god.).

Gospodarska struktura

Prema podacima **Popisa 2001.**, od ukupnog broja stanovnika Općine (2224) bilo je: 37,2 % aktivnih (aps. 827), s osobnim izvorima prihoda 23,7 % (aps. 528), te uzdržavano 39,1 % (aps. 869). Od aktivnih, zaposleno je (obavlja zanimanje) 672 (81,3 % aktivnih), odnosno 30,2 % ukupnog broja stanovnika. Od zaposlenih, 471 su muškarci (70,1 %), a 201 žena (tek 29,9 % - dok je udjel ženskog stanovništva u ukupnom broju stanovnika 48,7 %). Nezaposlenih je ukupno 155, tj. 7,0 % od ukupnog broja stanovnika, odnosno 18,7 % od broja aktivnog stanovništva. Detaljniji obrađeni podaci Popisa 2001. za aktivno te za zaposleno stanovništvo, dati su u Tablici 12a i 12b.

Pregledni podaci za 1991. dati su u Tablici 13., a u Tablici 14. sistematizirani su po naseljima. Godine 1991., od ukupnog broja stanovnika Općine bilo je 34,68% aktivnih, čak 42,96% uzdržavanih, a 14,96% s osobnim izvorima prihoda. Dakle, u odnosu na navedene podatke Popisa 1991., Popis 2001. bilježi povećanje broja aktivnih stanovnika, smanjenje broja uzdržavanih stanovnika i znatno povećanje broja stanovnika s osobnim izvorima prihoda.

Izdvajamo iz metodoloških pojašnjenja Popisa 2001.:

- **Radno sposobno stanovništvo** čine osobe starije od navršениh 15 godina.

- **Aktivnost:** Odgovori svih osoba u Popisu razvrstani su u ponuđene modalitete koji označavaju moguće statuse osoba prema aktivnosti u vrijeme Popisa ili pretežito u 12 mjeseci prije Popisa. Modaliteti odgovora obuhvaćaju tri moguća statusa ekonomske aktivnosti: zaposlenost, nezaposlenost i neaktivnost te unutar njih nekoliko podjela, podstatusa koji omogućavaju pobliže svrstavanje svake osobe prema ekonomskoj aktivnosti. Ekonomskom aktivnošću smatra se svaka aktivnost osoba koje pridonose ili su spremne pridonositi proizvodnji dobara i usluga u određenom razdoblju radi stjecanja sredstava za život. Ovisno o duljini vremena u kojem se mjeri ekonomska aktivnost, postoji pretežita i trenutačna aktivnost. Pretežito aktivno stanovništvo čine sve radno sposobne osobe čiji je položaj prema aktivnosti u vrijeme Popisa ili pretežito u 12 mjeseci koji su prethodili Popisu stanovništva bio "zaposlen" i "nezaposlen". Trenutačno aktivno stanovništvo ili radnu snagu čine radno sposobne osobe čiji je položaj prema aktivnosti u referentnom tjednu, koji je u Popisu stanovništva bio definiran od 25. do 31. ožujka 2001., bio "zaposlen" i "nezaposlen".

- **Neaktivno stanovništvo** čine osobe do navršениh 15 godina i osobe u radno sposobnom stanovništvu koje nisu zaposlene ili nezaposlene.

- **Uzdržavanom osobom** smatra se svaka osoba koja nema vlastitih sredstava za život, a uzdržavaju je roditelji, supružnik, rođaci, nesrodnici ili različite državne, humanitarne, vjerske i sl. institucije.

- **Osobom s osobnim prihodom** smatra se osoba koja ima osobni prihod bilo koje vrste koji se ne stječe sadašnjim radom, tj. osoba koja nije ekonomski aktivna, npr. umirovljenici svih kategorija, osobe koje primaju socijalnu pomoć i osobe koje imaju druga redovita primanja ili prihode, npr. prihode od najma kuće, stana, zemlje ili druge vrste imovine,

štednje i sl.

- **Zaposleno stanovništvo:** Zaposleni prema pretežitoj aktivnosti su sve osobe koje su u vrijeme Popisa ili pretežito u 12 mjeseci koji su prethodili Popisu obavljale posao za novac ili plaćanje u naturi u cilju stjecanja sredstava za život. U zaposlene ulaze i sve osobe koje su u vrijeme Popisa bile trenutačno odsutne s posla, a koje će se vratiti na posao nakon prestanka razloga odsutnosti. Zaposleni prema trenutačnoj aktivnosti su osobe koje su u referentnom tjednu obavljale bilo kakav posao za novac ili plaćanje u naturi. U zaposlene ulaze i sve osobe koje su u referentnom tjednu (od 25. do 31. ožujka 2001.) bile trenutačno odsutne s posla, a koje će se vratiti na rad nakon prestanka razloga odsutnosti.

- **Nezaposleno stanovništvo:** Nezaposleni prema pretežitoj aktivnosti su sve osobe koje u vrijeme Popisa ili pretežito u tijeku 12 mjeseci koji su prethodili Popisu nisu imale posao i poduzimale su aktivnosti za nalaženje posla. Nezaposleni prema trenutačnoj aktivnosti su osobe koje u referentnom tjednu (od 25. do 31. ožujka 2001.) nisu obavljale nikakav posao za novac ili plaćanje u naturi, u posljednja četiri tjedna prije referentnog tjedna aktivno su tražile posao i koje su u sljedeća dva tjedna bile spremne prihvatiti i početi obavljati ponuđeni posao.

Pregledom podataka Popisa 1991. (Tablica 13.) uočava se da je odnos primarnih, sekundarnih i tercijarnih djelatnosti bio nejednak:

- **Primarne** djelatnosti su najslabije zastupljene sa 11,69 % aktivnog stanovništva. Svi zaposleni u primarnim djelatnostima rade u poljodjelstvu i ribarstvu.
- **Sekundarne** djelatnosti su najzastupljenije s visokih 43,61% od aktivnog stanovništva. Zaposleni u ovim djelatnostima skoro u cijelosti (98,90 %) rade u industriji i rudarstvu, a tek minimalno u građevinarstvu.
- U **tercijarnim** djelatnostima radi 30,72% aktivnog stanovništva. Od zaposlenih u ovoj grupi, najviše ih radi u okviru «gostiteljstva i turizma» 12,77%. Preostale djelatnosti podjednako su zastupljene bez izrazite dominacije (nešto više u «obrazovanju, znanosti, kulturi i informacijama» s 5,06%). Tablica 13.

Pregledom podataka **Popisa 2001.** (Tablica 12b.) uočava se nastavak dominacije sekundarnih djelatnosti, ali i promjene (pri čemu treba paziti na metodološke razlike u popisima):

- **Primarne** su djelatnosti najslabije zastupljene s tek 3,1 % aktivnog stanovništva, dakle znatno manje nego 1991. godine. Od zaposlenih u primarnim djelatnostima (aps. 26), gotovo svi (aps. 24 ili 92,3 %) rade u poljoprivredi i šumarstvu, a ostatak u ribarstvu (aps. 2).
- **Sekundarne** djelatnosti su i dalje najzastupljenije s 37,2 % aktivnog stanovništva, ali treba uočiti pad udjela u odnosu na udjel iz 1991. Od zaposlenih u ovoj grupi, 58,1 % je u rudarstvu, a 37,7 % u prerađivačkoj industriji (što odgovara - metodološki dijelom različitim - podacima iz 1991.). Od zaposlenih, još 3,6 % je u građevinarstvu te 0,6 % u opskrbi električnom energijom i vodom.
- U **tercijarnim** djelatnostima radi 35,1 % aktivnog stanovništva, što je povećanje u odnosu na udjel 1991. i približavanje udjelu i broju zaposlenih u sekundarnim djelatnostima. Od zaposlenih u ovoj grupi, najviše ih radi u «trgovini na veliko i malo, popravku motornih vozila i motocikla te predmeta za opću uporabu», tj. 26,2 % (koji 1991. nisu imali značajniji udjel). Slijede «hoteli i restorani» s 22,4 % (veći udjel u aktivnom stanovništvu nego 1991., ali sada na «2. mjestu»), «obrazovanje» sa 18,3 %, «prijevoz, skladištenje i veze» s 11,4 %, «javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje» sa 7,6 % itd. Tablica 12b.

Nisu bili pristupačni podaci o zaposlenim u tercijarnim djelatnostima prema mjestu rada na temelju čega bi se mogao utvrditi stupanj relativne opremljenosti uslugama naselja Općine, već su ti podaci bili pristupačni samo prema mjestu stanovanja (Tablica 14.). Međutim, može se pretpostaviti (s velikom vjerojatnošću) da je koncentracija zaposlenih, odnosno radnih mjesta, pa prema tome i onih zaposlenih u tercijarnim djelatnostima u općinskom središtu – naselju Pučišća.

TABLICA 12a.
AKTIVNO STANOVNIŠTVO OPĆINE PUČIŠĆA PREMA PRETEŽITOJ AKTIVNOSTI PO ZANIMANJU - POPIS 2001.

	Ukupno aktivno stanovništvo	Zaposleni prema položaju u zaposlenju										Nezaposleni		
		svoga	Zaposleni u bilo kojem sektoru vlasništva	Samozaposleni, ne zapošljavaju radnike	Individualni poljoprivrednici, ne zapošljavaju radnike	Samozaposleni, zapošljavaju radnike	Individualni poljoprivrednici, zapošljavaju radnike	Rade samo po ugovoru o djelu, autorskom ugovoru ili dobivaju naknadu u gotovini	Pomažući član obitelji u oduzeću, obrtu i sl. nekog od članova kućanstva	Pomažući član obitelji na poljoprivrednom gospodarstvu	Ostali zaposleni	Svega	Nezaposleni, traže prvo zaposlenje	Nezaposleni - ostali
Općina Pučišća	827	672	569	29	19	34	-	15	3	3	-	155	52	103
	537	471	388	24	18	30	-	7	2	2	-	66	33	33
	290	201	181	5	1	4	-	8	1	1	-	89	19	70
Čelnici i članovi zakonodavnih tijela, čelnici i dužnosnici državnih tijela, dir	37	37	13	5	-	19	-	-	-	-	-	-	-	-
	35	35	12	5	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-
	2	2	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Stručnjaci i znanstvenici	42	41	38	1	-	-	-	2	-	-	-	1	-	1
	16	16	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	26	25	22	1	-	-	-	2	-	-	-	1	-	1
Inženjeri, tehničari i srodna zanimanja	126	90	85	1	-	2	-	2	-	-	-	36	13	23
	75	57	54	1	-	1	-	1	-	-	-	18	10	8
	51	33	31	-	-	1	-	1	-	-	-	18	3	15
Uredski i šalterski službenici	61	48	47	1	-	-	-	-	-	-	-	13	3	10
	15	14	13	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
	46	34	34	-	-	-	-	-	-	-	-	12	2	10
Uslužna i trgovačka zanimanja	167	110	91	7	-	6	-	4	2	-	-	57	16	41
	57	39	30	3	-	4	-	1	1	-	-	18	7	11
	110	71	61	4	-	2	-	3	1	-	-	39	9	30
Poljoprivredni, lovno-uzgojni, šumski radnici i ribari	28	28	3	3	19	-	-	-	-	3	-	-	-	-
	24	24	1	3	18	-	-	-	-	2	-	-	-	-
	4	4	2	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	138	120	105	7	-	5	-	3	-	-	-	18	8	10
	135	118	103	7	-	5	-	3	-	-	-	17	8	9
	3	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Rukovatelji strojevima, vozilima i sastavljači proizvoda	85	82	75	4	-	2	-	-	1	-	-	3	-	3
	79	78	71	4	-	2	-	-	1	-	-	1	-	1
	6	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Jednostavna zanimanja	119	96	94	-	-	-	-	2	-	-	-	23	10	13
	85	75	75	-	-	-	-	-	-	-	-	10	7	3
	34	21	19	-	-	-	-	2	-	-	-	13	3	10
Vojna zanimanja	6	6	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	6	6	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nepoznato zanimanje	18	14	12	-	-	-	-	2	-	-	-	4	2	2
	10	9	7	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	1
	8	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	1

TABLICA 12b. ZAPOSLENI STANOVNICI OPĆINE PUČIŠĆA PREMA PRETEŽITOJ AKTIVNOSTI PO POLOŽAJU U ZAPOSLENJU, DJELATNOSTI I SPOLU - POPIS 2001.

	Spol	Zaposleni prema položaju u zaposlenju									
		Ukupno	zaposleni u bilo kojem sektoru vlasništva	samozaaposleni, ne zapošljavaju radnike	individualni poljoprivrednici, ne zapošljavaju radnike	samozaaposleni, zapošljavaju radnike	individualni poljoprivrednici, zapošljavaju radnike	rade samo po ugovoru o djelu, autorskom ugovoru ili dobivaju naknadu u gotovini	pomažući član obitelji u poduzeću, obrtu i sl. nekog od članova kućanstva	pomažući član obitelji na poljoprivrednom gospodarstvu	ostali
Općina Pučišća	sv.	672	569	29	19	34	-	15	3	3	-
	m	471	388	24	18	30	-	7	2	2	-
	ž	201	181	5	1	4	-	8	1	1	-
Poljoprivreda, lov i šumarstvo	sv.	24	-	2	19	-	-	-	-	3	-
	m	22	-	2	18	-	-	-	-	2	-
	ž	2	-	-	1	-	-	-	-	1	-
Ribarstvo	sv.	2	-	1	-	1	-	-	-	-	-
	m	2	-	1	-	1	-	-	-	-	-
	ž	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rudarstvo i sl.	sv.	179	174	1	-	3	-	1	-	-	-
	m	173	168	1	-	3	-	1	-	-	-
	ž	6	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Prerađivačka industrija	sv.	116	100	7	-	9	-	-	-	-	-
	m	103	87	7	-	9	-	-	-	-	-
	ž	13	13	-	-	-	-	-	-	-	-
Opskrba električnom energijom, plinom i vodom	sv.	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
	m	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Građevinarstvo	sv.	11	6	2	-	2	-	1	-	-	-
	m	11	6	2	-	2	-	1	-	-	-
	ž	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za o	sv.	76	58	4	-	11	-	2	1	-	-
	m	33	21	3	-	9	-	-	-	-	-
	ž	43	37	1	-	2	-	2	1	-	-
Hoteli i restorani	sv.	65	52	3	-	7	-	2	1	-	-
	m	23	15	2	-	5	-	-	1	-	-
	ž	42	37	1	-	2	-	2	-	-	-
Prijevoz, skladištenje i veze	sv.	33	27	4	-	1	-	1	-	-	-
	m	27	21	4	-	1	-	1	-	-	-
	ž	6	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Financijsko posredovanje	sv.	7	7	-	-	-	-	-	-	-	-
	m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž	7	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	sv.	7	6	1	-	-	-	-	-	-	-
	m	5	4	1	-	-	-	-	-	-	-
	ž	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	sv.	22	22	-	-	-	-	-	-	-	-

	m	16	16	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž	6	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Obrazovanje	sv.	53	50	-	-	-	-	3	-	-	-
	m	13	13	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž	40	37	-	-	-	-	3	-	-	-
Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	sv.	11	10	-	-	-	-	1	-	-	-
	m	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž	10	9	-	-	-	-	1	-	-	-
Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti	sv.	11	8	3	-	-	-	-	-	-	-
	m	7	6	1	-	-	-	-	-	-	-
	ž	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-
Privatna kućanstva sa zaposlenim osobljem	sv.	5	3	-	-	-	-	2	-	-	-
	m	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-
	ž	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Izvanteritorijalne organizacije i tijela	sv.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Na radu u inozemstvu	sv.	46	42	1	-	-	-	2	1	-	-
	m	32	29	-	-	-	-	2	1	-	-
	ž	14	13	1	-	-	-	-	-	-	-
Nepoznata djelatnost	sv.	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
	m	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-

TABLICA 13.
EKONOMSKA STRUKTURA AKTIVNOG STANOVNIŠTVA OPĆINE PUČIŠĆA 1991. GODINE

DJELATNOST	Aps.	%	%
UKUPNO STANOVNIŠTVO	2393	100,00	
I AKTIVNO STANOVNIŠTVO SVEGA	830	34,68	100,00
AKTIVNO STANOVNIŠTVO ŠTO OBAVLJA DJELAT.	732		
1. PRIMARNE DJELATNOSTI	97		11,69
a) Poljoprivreda i ribarstvo	97		11,69
b) Šumarstvo	0		0,00
c) Vodoprivreda	0		0,00
2. SEKUNDARNE DJELATNOSTI	362		43,61
a) Industrija i rudarstvo	358		43,13
b) Građevinarstvo	4		0,48
3. TERCIJARNE DJELATNOSTI	255		30,72
a) Promet i veze	20		2,41
b) Trgovina	16		1,93
c) Ugostiteljstvo i turizam	106		12,77
d) Obrtništvo i osobne usluge	18		2,17
e) Komunalne i stambene djelatnosti	1		0,12
f) Financijske, tehničke i poslovne usluge	18		2,17
g) Obrazovanje, znanost, kultura i informacije	42		5,06
h) Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	24		2,89
i) Tijela državne vlasti, lokalna samoupr., fondovi i sl.	10		1,20
4. NERAZVRSTANO	18		2,17
AKTIVNO STANOVNIŠTVO ŠTO NE OBAVLJA DJELAT.	98		11,81

II OSOBE S OSOBNIM PRIHODOM SVEGA	358	14,96	
III UZDRŽAVANO STANOVNIŠTVO SVEGA	1028	42,96	
IV U INOZEMSTVU	177	7,40	
V NEDEFINIRANO	0	0,00	

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

U podacima Popisa 2001. (Tablica 12b), možemo uočiti i kako apsolutni brojevi zaposlenih u «rudarstvu» (179) i «prerađivačkoj industriji» (116) znatno premašuju apsolutne brojeve zaposlenih u «trgovini na veliko i malo, popravku motornih vozila i motocikla te predmeta za opću uporabu» (76), «hotelima i restoranima» (65), «obrazovanju» (53), «prijevozu, skladištenju i vezama» (33), «javnoj upravi i obrani, obveznom socijalnom osiguranju» (22) itd. Međutim, zbirno se sve tercijarne djelatnosti (ukupno 290 zaposlenih), približavaju broju ukupno zaposlenih u sekundarnim djelatnostima (ukupno 308 zaposlenih).

Dakle, jak sekundarni sektor, razgranat i zbirno tek malo slabiji tercijarni sektor te slab primarni sektor ukazuju na funkcionalnu usmjerenost Općine prema sekundarnim djelatnostima - u ovom slučaju prema eksploataciji i obradi kamena – te razmjernu razvijenost tercijarnog sektora kroz raznorodne vrste usluga.

TABLICA 14. EKONOMSKA STRUKTURA AKTIVNOG STANOVNIŠTVA KOJE OBAVLJA ZANIMANJE PO NASELJIMA OPĆINE PUČIŠĆA 1991. GODINE

Br.	Naselje	Ukupno stanovništvo				Primarne djelatnosti		Sekundarne djelatnosti		Tercijarne djelatnosti		Nerazvrstano		U tercijaru od aktivnih što obavljaju zanimanje
		Aps.	Aps.	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	
1	GORNJI HUMAC	324	121	101	100,0	30	29,7	30	29,7	41	40,6	0	0,0	5,60
2	PRAŽNICA	363	125	107	100,0	7	6,5	45	42,1	52	48,6	3	2,8	7,10
3	PUČIŠĆA	1706	584	524	100,0	60	11,5	287	54,8	162	30,9	15	2,9	22,13
UKUPNO		2393	830	732	100,0	97	13,3	362	49,5	255	34,8	18	2,5	34,84

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

TABLICA 15. RADNICI* OPĆINE PUČIŠĆA PREMA MJESTU RADA PO NASELJIMA 1991. GODINE

Br.	Naselje	Ukupno stanovništvo		Stanovništvo u zemlji svega		Radnici* svega		Rade u mjestu stanovanja		Rade u drugom mjestu svega		Od toga rade u drugom mjestu iste općine (bivše)		U drugoj općini RH		U inozemstvu		Dnevni migranti		Dnevni migranti postotak od radnika svega		Rade u mjestu stanovanja. Postotak od aktivnog stan.		Radnici od aktivnog stanovništva što obavljaju zanimanje	
		Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	%	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	%	%	%	%	%	%		
1	GORNJI HUMAC	324	305	101	66	20,4	10	15,2	56	84,8	55	98,2	1	0	53	80,3	9,9	65,35							
2	PRAŽNICA	363	348	107	96	26,4	9	9,4	87	90,6	86	98,9	1	0	80	83,3	8,4	89,72							
3	PUČIŠĆA	1706	1563	524	496	29,1	451	90,9	45	9,1	30	66,7	9	0	24	4,8	86,1	94,66							
UKUPNO		2393	2216	732	658	27,5	470	71,4	188	28,6	171	91,0	11	0	157	23,9	64,2	89,89							

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb. / * - «radnici» - prema metodologiji Popisa 1991.

U okviru današnje Općine, 1991. je ostajalo raditi u naselju stanovanja 80,2% radnika. Na rad u druga mjesta putovalo je 19,8% radnika, a od toga čak 85,3% u drugo mjesto iste (bivše) općine. Vrijednosti "rade u drugom mjestu iste općine" u stvari su vrijednosti za "rad u drugom mjestu" nekadašnje općine Brač. Mali postotak putuje na rad izvan otoka. Naselje Pučišća imalo je znatan broj radnika koji u njemu obavljaju zanimanje, čak 90,2% što opet ukazuje na znatnu radnu *privlačnost* naselja Pučišća (Tablica 15).

Prema podacima **Popisa 2001.** o dnevnim i tjednim migrantima, u Općini je:

- 191 dnevni migrant (8,6 % stanovništva), od čega je
 - 117 aktivnih koji obavljaju zanimanje (17,4 % od svih aktivnih koji obavljaju zanimanje - taj je postotak 1991. iznosio 17,3 % izračunato u skladu tadašnjom metodologijom)
 - 42 u drugom naselju Općine
 - 75 u drugoj O/G SDŽ*
 - 74 učenika i
 - nema studenata među dnevnim migrantima (za razliku od npr. Grada Supetra gdje ih ima 43);
- 97 tjednih migranata (4,4 % stanovništva), od čega je
 - 14 aktivnih koji obavljaju zanimanje
 - svih 14 u drugoj O/G SDŽ*
 - 57 učenika (3 – osnovna i 54 - srednja škola) i
 - 26 studenata.

*Nema preciznih podataka na osnovi kojih bi se moglo zaključiti koliki dio aktivnog stanovništva koje obavlja zanimanje, radi izvan prostorne cjeline otoka Brača.

TABLICA 16.
POLJOPRIVREDNO STANOVNIŠTVO OPĆINE PUČIŠĆA PREMA AKTIVNOSTI S POSTOTKOM UDJELA AKTIVNOG POLJOPRIVREDNOG STANOVNIŠTVA U UKUPNOM AKTIVNOM STANOVNIŠTVU NASELJA

Popis 1991.

Br.	Naselje	Broj stanovnika	Aktivno stanovništvo svega	Aktivno stanovništvo što obavlja zanimanje	Ukupno poljoprivredno stanovništvo (aktivno i uzdržavano) svega	Ukupno nepoljoprivredno stanovništvo	Aktivno poljoprivredno stanovništvo	Obavlja zanimanje na gospodarstvu (i postotak od ukupnog aktivnog st.)		Uzdržavano poljoprivredno stanovništvo	Ukupno poljoprivredno stanovništvo u ukupnom stanovništvu naselja	Aktivno poljoprivredno u ukupnom stanovništvu što obavlja zanimanje	Aktivno poljoprivredno u ukupnom stanovništvu naselja
		Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	%	Aps.	%	%	%
1	GORNJI HUMAC	324	121	101	60	264	29	25	20,7	31	18,5	28,7	24,0
2	PRAŽNICA	363	125	107	15	348	8	4	3,2	7	4,1	7,5	6,4
3	PUČIŠĆA	1706	584	524	32	1674	16	5	0,9	16	1,9	3,1	2,7
UKUPNO OPĆINA PUČIŠĆA 1991.		2393	830	732	107	2286	53	34	4,10	54	4,5	7,2	6,4

Popis 2001.

UKUPNO OPĆINA PUČIŠĆA 2001.	2224	827	672	53	2171	29	19	2,3	24	2,4	4,6	3,5
------------------------------------	-------------	------------	------------	-----------	-------------	-----------	-----------	------------	-----------	------------	------------	------------

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

TABLICA 17.
BROJ KUĆANSTAVA I KUĆANSTVA PREMA POSJEDOVANJU POLJOPRIVREDNOG GOSPODARSTVA OPĆINE PUČIŠĆA S
POSTOTKOM KUĆANSTAVA S POLJOPRIVREDNIM GOSPODARSTVOM

Popis 1991.

Br.	Naselje	Broj stanovnika	Ukupan broj kućanstava	Prosječni broj članova kućanstva	Ima poljop. gospodarstvo		Nema poljop. gospodarstvo (bez zemlje)	
		Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	%	Aps.	%
1	GORNJI HUMAC	324	103	3,1	41	39,8	62	60,2
2	PRAŽNICA	363	117	3,1	60	51,3	57	48,7
3	PUČIŠĆA	1706	518	3,3	193	37,3	325	62,7
UKUPNO OPĆINA PUČIŠĆA 1991.		2393	738	3,2	294	39,8	444	60,2

Popis 2001.

UKUPNO OPĆINA PUČIŠĆA 2001.	2224	745	2,99	415	55,7	330	44,3
-----------------------------	------	-----	------	-----	------	-----	------

Izvor. Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

Uzimajući u obzir da je u Općini, prema Popisu 2001., u primarnim djelatnostima zaposleno samo 3,1 % aktivnog stanovništva (znatan pad u odnosu na 11,7 % 1991.), što se podudara s podacima prikazanim u Tablici 16. *obavlja zanimanje na gospodarstvu* 2,3 % (smanjenje u odnosu na 4,1 % 1991.), znakovito je kako je razmjerno velik broj kućanstava koje ima poljoprivredno gospodarstvo – čak 55,7 % (povećano u odnosu na 39,8 % 1991.). Može se zaključiti da je u Općini razmjerno velik dio kućanstava s mješovitim izvorom prihoda, odnosno da je značajan dio kućanstava Općine još uvijek *jednom nogom* vezan za zemlju i dodatne prihode sa zemlje (uz istovremeno mali postotak "direktno" zaposlenih *radnika* u poljoprivredi).

Obrazovna struktura

Od stanovništva starijeg od 15 godina, 1991. je samo 28,29 % stanovnika imalo srednje, više i visoko obrazovanje. Tablica 18.

TABLICA 18.
STANOVNIŠTVO OPĆINE PUČIŠĆA STARO 15 I VIŠE GODINA PREMA ŠKOLSKOJ SPREMI

Popis 1991.

Br.	Naselje	Stanovništvo ukupno	Staro 15 i više godina ukupno	Bez školske spreme ukupno	Osnovno obrazovanje (potpuno)	Srednje obrazovanje	Više obrazovanje	Visoko obrazovanje	Nepoznato	Srednje + više + visoko obrazovanje	
		Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	%
1	GORNJI HUMAC	324	263	3	49	68	3	3	3	74	28,14
2	PRAŽNICA	363	297	3	63	80	2	3	0	85	28,62
3	PUČIŠĆA	1706	1346	44	319	447	37	34	13	518	38,48
UKUPNO OPĆINA PUČIŠĆA 1991.		2393	1906	50 (2,6%)	431	595 (31,2%)	42 (2,2%)	40 (2,1%)	16	677	35,5

Popis 2001.

UKUPNO OPĆINA PUČIŠĆA 2001.	2224	1843	48 (2,6%)	476	794 (43,1%)	46 (2,5%)	57 (3,1%)	3	897	48,7
-----------------------------	------	------	-----------	-----	-------------	-----------	-----------	---	-----	------

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

To su podaci koji, ako se dopune prethodnim analizama, pokazuju sukladnost s brojem zaposlenih u primarnim, sekundarnim i tercijarnim djelatnostima, te ukazuje na činjenicu da su aktivni bili razmjerno nedovoljno kvalificirana radna snaga. Popis 2001. pokazuje za Općinu značajno povećanje udjela stanovnika sa srednjim, višim i visokim obrazovanjem, tj. povećanje na 48,7%. Tome ponajviše doprinosi povećanje broja stanovnika sa srednjim obrazovanjem, ali je i rezultat odumiranja najstarijeg stanovništva iz prethodnog popisnog razdoblja koje je bilo bez školske spremne ili samo s manjim brojem razreda osnovne škole.

1.1.4.1.3. Struktura stambenog prostora

Struktura stambenog prostora Općine prikazana Tablicama 19a. i 19b. pokazuje određenu privlačnost Općine kao mjesta za odmor i rekreaciju, ali manje izraženu (u odnosima «stalno» - «povremeno») nego u slučaju većine ostalih bračkih O/G, odnosno pojedinih naselja. U Općini je 1991. registrirano 979 stambenih jedinica. Od navedenog broja, bilo je 677 stalno nastanjenih (69,15%), a 223 stambene jedinice ili 22,78% namijenjeno povremenom boravku - odmoru i rekreaciji. Popisom 2001., na području Općine registrirano je 1159 stambenih jedinica. Od navedenog broja, 718 je stalno nastanjenih (61,9 %), a 293 stambene jedinice (25,3 %) je namijenjeno povremenom boravku - odmoru i rekreaciji. Uočava se i povećanje broja stanova koji se koriste povremeno za sezonske radove u poljoprivredi.

TABLICA 19a.
STANOVİ PREMA KORIŠTENJU I STANDARD STANOVANJA OPĆINE PUČIŠĆA

Popis 1991.

Br.	Naselje	Broj stanovnika	Površina stanova	Ukupan broj stanova	Nastanjeni stanovi za stalno stanovanje	Privremeno nastanjeni stanovi za stalno stanovanje	Napušteni stanovi za stalno stanovanje	Stanovi koji se koriste povremeno za odmor i rekreaciju – "stanovi za odmor"	Stanovi koji se koriste povremeno za sezonske radove u poljoprivredi	Stanovi u kojima se samo obavljala djelatnost	Broj osoba po stanu	Broj m2 po osobi	Broj stanova za odmor u odnosu na ukupan broj stanova
		Aps.	m2	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	Aps.	st/osob	osob/m ²	%
1	GORNJI HUMAC	324	7348	125	92	2	0	29	1	1	2,59	22,68	23,20
2	PRAŽNICA	363	7578	121	96	6	6	13	0	0	3,00	20,88	10,74
3	PUČIŠĆA	1706	43889	733	489	43	3	181	0	17	2,33	25,73	24,69
UKUPNO OPĆINA PUČIŠĆA 1991.		2393	58815	979	677	51	9	223	1	18	2,44	24,58	22,78

Popis 2001.

UKUPNO OPĆINA PUČIŠĆA 2001.	2224	70 671	1159	718	107	14	293	8	19	1,92	31,78	25,28
------------------------------------	-------------	---------------	-------------	------------	------------	-----------	------------	----------	-----------	-------------	--------------	--------------

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

TABLICA 19b.
STANOVİ PREMA NAČINU KORIŠTENJA PO NASELJIMA OPĆINE PUČIŠĆA 2001.

		Stanovi ukupno	Stanovi za stalno stanovanje				Stanovi koji se koriste povremeno		Stanovi u kojima se samo obavljala djelatnost
			ukupno	nastanjeni	privremen o nenastanje ni	napušteni	stanovi za odmor	u vrijeme sezonskih radova u poljoprivredi	
Gornji Humac	broj	139	104 (74,8%)	93 (66,9%)	11	-	35 (25,2%)	-	- (0%)
	m ²	9.115	6.942	6.307	635	-	2.173	-	-
Pražnica	broj	149	128 (85,9%)	106 (71,1%)	9	13	17 (11,4%)	1	3 (2,0%)
	m ²	8.788	7.468	6.503	472	493	1.174	36	110
Pučišća	broj	871	607 (69,7%)	519 (59,6%)	87	1	241 (27,7%)	7	16 (1,8%)
	m ²	52.768	37.581	32.889	4.652	40	14.246	189	752
UKUPNO OPĆINA PUČIŠĆA 2001.	broj	1.159	839 (72,4%)	718 (61,9%)	107	14	293 (25,3%)	8	19 (1,6%)
	m ²	70.671	51.991	45.699	5.759	533	17.593	225	862

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

1.1.4.2. Ocjena gospodarskog stanja

Privredne djelatnosti mjesta Pučišća prilično su jasno profilirane. Njihov raspored, značaj i međudnosi uvjetovani su s jedne strane prirodnim resursima, a s druge povijesnim razvitkom i tradicijom. Najznačajnija privredna djelatnost Pučišća svakako je kamenarstvo (proizvodnja arhitektonsko-građevnog kamena). To je praktički jedina industrijska djelatnost u mjestu, a zbog značenja koje ima za privredu Pučišća (u strukturi prihoda, broju zaposlenih, ovisnosti velikog dijela ostalih privrednih i neprivrednih djelatnosti itd.), privredna struktura mjesta može se okarakterizirati kao gotovo monokulturna. Promet, trgovina i ostale uslužne djelatnosti u funkciji su osnovnih privrednih djelatnosti i potreba lokalnog stanovništva. Poljoprivreda, te turizam i ugostiteljstvo, predstavljaju dvije djelatnosti koje imaju značaj relativno samostalnih dopunskih ekonomskih djelatnosti.

Poljoprivreda

Poljoprivreda je tradicionalna djelatnost stanovnika Pučišća. Nekada je, kao i svugdje na otoku, predstavljala osnovni izvor prihoda velikog dijela stanovništva. Međutim, u ovom stoljeću, a naročito nakon drugog svjetskog rata, poljoprivredna proizvodnja, a posebno njen značaj kao izvora prihoda, postepeno opada. Tako ona postaje tek dopunska djelatnost i dopunski izvor prihoda, uz kamenarstvo kao glavni izvor. Ipak, poljoprivreda nije nikada u potpunosti zanemarena, a od sredine 80-tih godina polako i oživljava.

U strukturi poljoprivredne proizvodnje dominiraju tradicionalne mediteranske kulture, kao što su maslina, vinova loza, višnja maraska. Ostale kulture (kao mandarina, kivi, šipak itd.) tek su sporadično zastupljene i nisu dale vrjednije rezultate, u prvom redu zbog izrazito nepovoljne klime (ljetne suše i vrućine, te izloženosti buri) i neodgovarajućeg zemljišta. Povrtlarke kulture uzgajaju se uglavnom na okućnicama i za vlastite potrebe. Što se tiče načina obrade i pripreme tla, može se reći da su na relativno niskoj razini.

Stočarstvo je orijentirano na uzgoj stoke sitnoga zuba, pretežno ovaca (na širem području općine Pučišća). U globalu ono nema veće komercijalno značenje.

Ribarstvo također nema nekog komercijalnog značaja za stanovnike Pučišća, te se ulov ribe i ostalih plodova mora koristiti gotovo isključivo u prehrani u domaćinstvu.

Veoma je teško procijeniti stvarni obim i vrijednost poljoprivredne proizvodnje u Pučišćima. Ipak, ona bez sumnje predstavlja značajnu dopunu budžeta. U valoriziranju poljoprivredne djelatnosti posebno treba naglasiti mogućnost povezivanja poljoprivredne proizvodnje i turističke djelatnosti, kao jedan od potencijalnih putova plasmana poljoprivrednih proizvoda i prerađevina s jedne, te obogaćivanja specifične turističke slike Pučišća, s druge strane.

Struktura površina katastarskih općina Općine Pučišća, a time poljodjelskih i ostalih površina, prikazana je u Tablici 24.

Industrija

U Pučišćima je, od svih industrijskih grana, zastupljeno praktički samo kamenarstvo, koje ovdje ima stoljetnu ako ne i tisućljetnu tradiciju. Cjelokupna kamenarska proizvodnja može se svrstati u nekoliko kategorija, različitih kako po vrsti proizvoda, tehnologiji i organizaciji rada, tako i karakteristikama tržišta, te znanjima i vještinama koje zahtijevaju:

- industrijska (velikoserijska) proizvodnja poluproizvoda i gotovih proizvoda (arhitektonsko-građevinskog kamena);
- maloserijska proizvodnja i industrijsko klesarstvo;
- zanatska proizvodnja (klesarstvo) i ugradnja proizvoda od kamena;
- ukrasni proizvodi i suveniri od kamena,
- umjetničko zanatstvo i restauratorski radovi u kamenu.

Težište privredne aktivnosti bilo je, tijekom čitavog poslijeratnog razdoblja na industrijskoj eksploataciji i obradi kamena, te, donekle, industrijskom klesarstvu (sve u okviru poduzeća "Jadrnkamen"). Zanatska proizvodnja održala se kao dopunska djelatnost.

Izrada ukrasnih predmeta i suvenira od kamena pojavila se tek nedavno, ali se ubrzo pokazala vrlo atraktivnom i profitabilnom djelatnosti, posebice povezana s turizmom.

Pučišća imaju praktički najveću koncentraciju kapaciteta eksploatacije i prerade arhitektonsko-građevnog kamena u Hrvatskoj. Primijenjena tehnologija danas je na europskoj razini, što, zajedno s kvalitetom ležišta i materijala, omogućava udovoljavanje svjetskim kriterijima kvalitete proizvoda, a također i uklapanje u cijene na svjetskom tržištu. Primjenom suvremene tehnologije i racionalizacijom broja zaposlenih (naročito zadnjih godina), produktivnost rada također je blizu onoj u Europi. Razina organizacije rada može se još unaprijediti, naročito u preradi i pratećim službama.

I pored razvijene tehnologije i iskustva zaposlenih, odnos prema sirovini još uvijek nije na primjerenom razini. Iskorištenost sirovine trebala bi biti znatno veća.

Poduzeće "Jadrnkamen" dugo je vremena bilo jedini organizirani i legalni nositelj kamenarstva u Pučišćima. Dapače, "Jadrnkamen" je u jednom razdoblju trebao postati nositeljem razvitka kamenarstva u cijeloj srednjoj Dalmaciji, ali se, kasnijim razvitkom događaja, ipak koncentrirao na svoju «povijesnu jezgru» - otok Brač.

Privatno poduzetništvo, odnosno mala poduzeća u djelatnosti kamenarstva pojavila su se u Pučišćima tek 80-tih godina. Poteškoće s početka 90-tih dovele su do zastoja ili pak prestanka rada dijela malih poduzeća, ali oni preostali bilježe uspješan daljnji razvitak.

Privatna je inicijativa do sada bila, iako poslovno vrlo uspješna, velikim dijelom stihijska, polulegalna ili čak i ilegalna u svom djelovanju. Stoga je realno očekivati da će njen daljnji razvitak na ovom području ovisiti, prije svega, o zakonskoj regulativi i uredbama vezanim za iskorištavanje prirodnih (rudnih) bogatstava Republike Hrvatske.

Kada je riječ o nositeljima razvitka kamenarstva u Pučišćima, svakako treba imati na umu i onu kategoriju djelatnika koji se bave obradom kamena kao dopunskom djelatnošću.

Eksploatacija i prerada kamena u okvirima "Jadrnkamena" koncentrirani su na relativno uskom području, a razvijali su se postupno i planski. Međutim, pojavom privatne inicijative na tom planu se javlja više stihijnosti, pa i problema. Otvaraju se eksploatacijski kopovi na raspršenim lokacijama, bez prethodnih istražnih radova, bez odgovarajuće tehnologije eksploatacije i potrebne zaštite na radu, te, u krajnjem slučaju, i bez neophodnih mjera zaštite okoliša. Smještaj preradbenih pogona u vlasništvu privatnih poduzetnika također je potpuno neprimjeren i nalazi se, uglavnom, unutar rezidencijalne zone, što rezultira značajnim zagađenjem

okoline (buka, prašina, otpad), opterećenjem urbane infrastrukture, a istodobno sputava same poduzetnike u radu i razvijanju svoje djelatnosti. Ovo je svakako posljedica stihijskog i često polulegalnog rada individualnih poduzetnika, ali s druge strane i nedostatka lokacija primjerenih za obavljanje njihove djelatnosti. Nedostatak prostora, pa makar i infrastrukturno neuređenog, potrebnog za razvitak malih pogona danas je svakako ključni ograničavajući čimbenik razvitka ovog dijela kamenarstva u Pučišćima.

Turizam i ugostiteljstvo

Turizam i ugostiteljstvo su danas u Pučišćima tek sporedne djelatnosti. Moguće je ustvrditi i kako Općina Pučišća, iako na otoku i moru, nema izrazite prirodne predispozicije za razvitak masovnog kupališnog turizma. S druge strane, jaka tradicija kamenarstva, koje je osiguravalo gotovo punu zaposlenost muškog dijela aktivnog stanovništva, te relativno visok i stabilan životni standard, sputavala je, na određeni način, razvitak turizma kao samostalne djelatnosti. Ipak, položaj na moru, uz neke druge karakteristike, donosili su Pučišćima određene oblike i obim turističke djelatnosti. Ugostiteljstvo je dijelom slijedilo razvitak turističke djelatnosti.

Prema racentnijim dostupnim podacima (u odnosu na podatke Općine o stanju 2001.), u privatnom smještaju u naselju Pučišća postoji oko 50 soba i 60 apartmana, a u centru naselja postojeći je i Hotel Porat s 15 soba (45 kreveta) te Hotel Palača Dešković (nastao obnovom i prenamjenom kasnorenesansne palače – registriranog kulturnog dobra - obitelji Dešković u hotel s 4 zvjezdice) s 13 dvokrevetnih soba i sa 2 dvosobna suite-a.

Postoji mogućnost povećanja broja angažiranih ležajeva u privatnom smještaju te pomak prema višim kategorijama. U današnjoj ponudi dominiraju kapaciteti nižih kategorija.

Trgovina i ostale uslužne djelatnosti

U strukturi trgovine dominira trgovina prehrambenim artiklima i robom široke potrošnje – sve za lokalne potrebe. Privatna je inicijativa u trgovini uzela znatnog maha krajem 80-tih godina. U 90-tim je, međutim, došlo do zatvaranja dijela privatnih prodavaonica, ali je interes i potencijal privatnog poduzetništva u ovoj djelatnosti jasan i dokazan, pa je za očekivati njen ponovni nagli rast.

Dosadašnji gospodarski planovi

Osnovni nedostatak gospodarskih planova do '90-tih, bio je nekritički pokušaj usklađivanja s planovima razvitka širih područja, te promicanja vrijednosti tada postojećeg društvenog uređenja. Posljedica je pretjerani naglasak na razvitku velikih tzv. društvenih poduzeća i prilagođavanje projekcija stanovništva potrebama takvog razvitka za ljudskim resursom.

Svi pokušaji kvantificiranja projekcija za duga planska razdoblja (a k tome pod političkim utjecajem) pokazali su se nerealnima i umanjili vrijednost planova koji sadrže i vrijedne ocjene.

Navedeno ukazuje na potrebu ozbiljnog pristupa problemu gospodarskog razvoja, na potrebu iznalaženja mjera za poboljšanje gospodarske strukture i izbjegavanje monostrukturne privredne orijentacije (samo kamenarstvo), povećanje broja zaposlenih i time stvaranje uvjeta za ubrzani gospodarski i sveukupni razvoj i napredak Općine.

Najvažnija je, u okviru mogućnosti koje pruža okruženje, gospodarska politika Općine koja je trajna i usmjeravajuća odrednica razvoja. Njezin je pravi smisao u tome da potiče i ne ometa niti regionalni, niti lokalni razvoj. Poslovna politika poduzeća i drugih gospodarskih subjekata traži svoj oslonac u svim navedenim odrednicama (raspoloživi resursi, tržište, makroekonomsko okruženje i gospodarska politika) da bi pronašla i iskoristila šanse za opstanak i razvoj.

Upravo od ljudi kao pokretača svih ostalih resursa ponajviše i ovisi kako će u danim uvjetima i mogućnostima biti iskorišteni u razvojne svrhe.

Nastavak osvrta vidjeti u poglavlju 1.1.4.9.1. Mogućnosti i ograničenja u odnosu na gospodarski razvoj.

1.1.4.3. Temeljne svojstvenosti naselja i sustava naselja

1.1.4.3.1. *Veličina i prostorni raspored naselja*

Statistički promatrano, Općina danas ima tri naselja, a to su Pučišća kao središnje naselje Općine s 1706 stanovnika 2001. te dva naselja u unutrašnjosti općinskog područja: Gornji Humac s 285 stanovnika i Pražnica s 340 stanovnika 2001. godine. Granice navedenih administrativnih naselja odgovaraju granicama katastarskih općina. Naselje Pučišća (u «užem smislu» - naselje kao fizička, rjeđe ili gušće izgrađena struktura...) najveće je i po značaju središnje naselje Općine u kojem živi 72 % stanovnika Općine.

Do naselja Pučišća dopijeva županijska cesta Supetar – Pučišća Ž-6161. Stoga možemo kazati da je navedena cesta, kao jedina priobalna kolna veza sa Supetrom *žila kucavica* Općine. Međutim, za naselja Pražnica i Gornji Humac od ključnog značaja je državna cesta D-113: Supetar – Nerežišće – Sumartin (trajektna luka). Veza između ovih ključnih prometnica je županijska cesta Ž-6193 – od Ž-6161 u naselju Pučišća do naselja Pražnica i D-113. Od D-113 kraj Gornjeg Humca se račva D-115 prema Bolu.

Dakle, možemo prostorno-geografski razvrstati ova tri naselja temeljem njihovog prostornog smještaja u dvije grupe:

- prvu grupu tvori samo naselje Pučišća. Ono je ujedno i jedina koncentracija stanovništva Općine u priobalnom dijelu,
- drugu grupu tvori naselje Pražnica i Gornji Humac smještena podalje od obale u južnom dijelu Općine.

1.1.4.3.2. *Opća strukturna obilježja naselja*

Svako naselje, ima svoju zasebnu unutrašnju matricu građenja, svojstvenu kraju, koja nije unaprijed bila zadana nekim planskim geometrijama, nego se povodila za potrebama nekadašnjih malih seoskih tradicijskih gospodarstava. Utjecaj reljefa dolazi do punog izražaja. Smještaj, kako naselja, tako i njihovih dijelova rezultat su djelovanja morfologije, položenih putova i zaštite oskudnog poljodjelskog zemljišta te zahtjeva nekadašnje tradicijske poljodjelske proizvodnje. U novije vrijeme stanovnici pod djelovanjem urbanih utjecaja mijenjaju način života i time svoje prioritete podređuju urbanim vrijednostima. Izgradnju izdvojenih zaselaka i/ili "pastirskih stanova" s poljodjelskom funkcijom zamjenjuje izgradnja na obali uz posebno jak «pritisak» izgradnje kuća za odmor. Poseban utjecaj na urbanizaciju naselja ima razvoj turizma. U težnji za osiguravanjem turističkih smještajnih kapaciteta unutar obiteljskih kuća, nastaju tipovi izgradnje i volumeni koji prelaze ranije standarde življenja. Paralelno, počinje prevladavati izgradnja slobodnostojećih objekata te se za isti broj stambenih / smještajnih jedinica koriste veće površine nego ranije. Promjene u tehnologiji gradnje omogućuju i/ili ostvaruju povećanu brzinu promjena.

Za naselje Pučišća karakteristična je snažna određenost urbane strukture naselja topografijom (obalnom crtom, lukom, potezima dolaca i okolnim reljefom – «brdima...») te sjevernom orijentacijom. Može se slobodno ustvrditi kako je riječ o jednoj od najposebnijih urbanih struktura i cjelina otoka Brača.

Širenje osnovnih ruralnih struktura naselja Pražnica i Gornji Humac u unutrašnjosti, danas je znatno obilježeno gradnjom radionica za obradu kamena unutar (planiranih) površina naselja.

1.1.4.3.3. *Demografski razvoj naselja*

Položaj promatranih naselja Općine u odnosu na prometne pravce (morske i kopnene) te uži geografski i topografski smještaj (*sit*) naselja u velikoj mjeri je utjecao na demografski razvoj naselja. U prošlosti je taj utjecaj bio ublažen i «prevladan» vezanošću za poljodjelske eksploatacijske jedinice i sigurnije položaje što je utjecalo na napredak unutrašnjih naselja otoka (u slučaju Općine – Gornji Humac, Pražnica, ali i više malih danas zapuštenih zaselaka...). U slučaju naselja Pučišća, prirodna luka i zaklonjen položaj te plodni dolci doveli su i prije tipično novijih procesa naselje Pučišća u prvi plan. Noviji procesi industrijalizacije i atraktivnost položaja naselja na moru, općenito postaju ključni faktori razvoja. Po svim navedenim čimbenicima – ranijim i novijim - naselje Pučišća se «nameće» kao vodeće naselje. Zanimljivo je navesti kako su Pučišća 1931. (1815 st.) uz oscilacije u broju stanovnika i indeksima rasta, do 1971. (1587) stalno imala više stanovnika od naselja Supetar (1931. – 1440, 1971. – 1486) koje je danas vodeće naselje otoka Brača. Tek Popis 1981. pokazuje izniman skok naselja Supetar na 2060 stanovnika (indeks 1,39) i rast broja stanovnika koji traje i danas (s manjim, ali znatnim indeksima), dok naselje Pučišća tada pokazuje preokretanje negativnog trenda iz prethodnog razdoblja, ali uz bitno manji indeks rasta od 1,07 i broj od 1706 stanovnika koji je ostao jednak i prema Popisu 1991. Geoprometni položaj Supetra nesumnjivo se pokazao kao ključni faktor opisane «prevage». Tablica 20a i 20b.

TABLICA 20a.
DEMOGRAFSKI RAZVOJ OPĆINE PUČIŠĆA U PERIODU OD 1931. DO 2001. GODINE PO NASELJIMA

Br.	Naselje	Popisne godine								Indeks					
		1931	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2001	01/91	91/81	81/71	71/61	91/61	91/71
1	GORNJI HUMAC	452	376	392	381	323	281	324	276	0,85	1,15	0,87	0,85	0,85	1,00
2	PRAŽNICA	594	498	523	522	443	410	363	346	0,95	0,89	0,93	0,85	0,70	0,82
3	PUČIŠĆA	1815	1587	1684	1663	1588	1706	1706	1602	0,94	1,00	1,07	0,95	1,03	1,07
UKUPNO		2861	2461	2599	2566	2354	2397	2393	2224	0,93	1,00	1,02	0,92	0,93	1,02

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

TABLICA 20b.
USPOREDNI PRIKAZ DEMOGRAFSKOG RAZVOJA NASELJA PUČIŠĆA I NASELJA SUPETAR U PERIODU OD 1931. DO 2001. GODINE

Usporedba naselja	Popisne godine								Indeks					
	1931	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2001	01/91	91/81	81/71	71/61	91/61	91/71
PUČIŠĆA	1815	1587	1684	1663	1588	1706	1706	1602	0,94	1,00	1,07	0,95	1,03	1,07
SUPETAR	1440	1303	1384	1422	1486	2060	2568	3016	1,17	1,25	1,39	1,05	1,81	1,73

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku, Zagreb.

Naselje Pučišća u zadnjih dvadeset godina iskazuje pad svoje populacije. Dok je u razdoblju 91/81 njegova populacija stagnirala približno zadržavajući indeks iz prethodnog razdoblja (indeks 1,00), u razdoblju 01/91 iskazan je značajan pad populacije (indeks čak 0,93). Tablice 20. i Grafikon 1.

Gledano zbirno (Grafikon 1.), naselja Pražnica i Gornji Humac iskazuju stalni pad svoje populacije. Kroz cijeli promatrani period, samo je Gornji Humac u razdoblju 91/81 pokazao rast, ali je nakon toga uslijedio značajan pad broja stanovnika naselja i indeks 0,85 za razdoblje 01/91.

1.1.4.3.4. Predviđanje kretanja stanovništva

Postoje kratkoročne, srednjoročne i dugoročne prognoze kretanja stanovništva u budućnosti. U predviđanjima se polazi od stanovitih pretpostavki koje se temelje na prethodnim stopama rasta i/ili na nekim novim činiteljima koji se naziru u ponašanju brojnosti stanovništva. Pojednostavljeno, te su pretpostavke uglavnom ove:

- da će budućnost biti slična prošlosti,
- da neće biti značajnijih vanjskih migracija, ili
- da će biti značajnijih vanjskih migracija,
- da će budućnost biti različita od prošlosti itd.

U skladu s navedenim, pretpostavljaju se polazna načela i izračunavaju prognoze:

- pesimističke (smanjivanje stope rasta),
- srednje (postojanost stope rasta) i
- optimističke (povećanje stope rasta).

Tako se dobivaju niske, umjerene i visoke varijante. Prognoze za pet godina smatraju se kratkoročne, za pet do deset godina srednjoročne a za više od deset godina dugoročne prognoze stanovništva. U načelu, pretpostavke demografskog rasta vrlo su upitne, budući je rast populacije zavisao od mnogih teško predvidivih čimbenika. Kao najjednostavniji i najracionalniji parametar za pretpostavku budućeg demografskog rasta neke sredine u stabilnim uvjetima može se uzeti vrijednost indeksa prethodnog popisnog razdoblja. No, kako je prethodno razdoblje, kako na Braču tako i u cijeloj RH, bilo obilježeno ratnim i tranzicijskim okolnostima te općom stagnacijom razvoja, moguće je pretpostaviti veći indeks rasta od indeksa 01/91. Naime, indeks je u tom razdoblju pokazao pad broja stanovnika i iznosio 0,93 (dok je

za razdoblje 91/81 iznosio 1,00). U novim razvojnim uvjetima čini se mogućim pretpostaviti preokretanje ranijeg negativnog trenda, ali detaljnija analiza i projekcija trebale bi uzeti u obzir i sve ranije u ovom poglavlju prikazane pokazatelje (dobnu i spolnu strukturu stanovništva itd.). Konačno, svako od naselja ima svoje posebne pokazatelje i čimbenike, što prognoze čini još složenijima.

U opisanom kontekstu, očito je da se treba odrediti oko slijedećih ključnih pitanja:

1. hoće li demografska budućnost biti malo povoljnija od nedavne prošlosti ili će se nastaviti negativan trend?
2. hoće li biti većih vanjskih migracija?

Uz pitanje mogućnosti vanjskih migracija, treba napomenuti kako je moguća (za očekivati je) pojava dviju vrsta takvih migracija: doseljavanje stanovnika starije životne dobi te doseljavanje (adaptacija) stanovnika priljevom sezonske radne snage koju bi mogao privući intenzivniji razvoj turizma te popratnih djelatnosti kako na području Općine tako i na području cijelog otoka Brača. Uz navedeno, na području Općine Pučišća iznimno je važna i/ili važnija postojanost djelatnosti iskorištavanja mineralnih sirovina (vađenje te obrada i prerada kamena) koje osim što su «oslonac» za lokalno stanovništvo također predstavljaju faktor privlačnosti za radno sposobno stanovništvo izvorno izvan samog općinskog područja.

Opći trendovi vezani uz litoralizaciju, posebno na Mediteranu, mogu biti ilustrativni i za područje Općine te cijelog otoka Brača. No, isti trendovi ne pružaju temelj za «samouvjerene» dugoročne prognoze. Cijela hrvatska obala nalazi se u specifičnom tranzicijskom razdoblju neizvjesnog ishoda koji može imati različite «putanje» na obali kopna i na pojedinim otocima. Upravo iz tog razloga, plansko razdoblje ovog Plana najprimjerenije je vezati za razdoblje na kojem se temelji i plan višeg reda – PPSDŽ - te projekcije tog plana. Izmjenama i dopunama zakona o prostornom uređenju i stupanjem na snagu Uredbe o ZOP-u (sada – Zakon o prostornom uređenju i gradnji) te jačanjem «hijerarhiziranosti» planiranja u obalnom području, korištenje ulaznih podataka iz županijskog plana kao polazišta postaje još direktnije određeno. Demografske prognoze je, dakle, najprimjerenije vezati za razdoblje do 2015. (slijedeći projekcije PPSDŽ), odnosno najkasnije do 2018. godine (10 godina od donošenja ovog Plana), uz korekcije projekcija PPSDŽ s obzirom na dostupne novije podatke.

TABLICA 21.
PROGNOZA KRETANJA BROJA STANOVNIKA OPĆINE PUČIŠĆA DO 2018. GODINE

Godina	Indeks rasta za desetogod. razdoblje (pretpostavka)	Broj stanovnika Općine
2001. (Popis 2001.)	1,05 (pretp. PPUO Pučišća nakon Popisa 2001.)	2224
2011. (prema pretp. indeksu)		2335
2015. (PPSDŽ)	1,07 (pretp. PPSDŽ prije Popisa 2001.)	2700
2018. (PPUO Pučišća)	1,05	(2413) cca 2410

Izvor: Publikacije DZS, PPSDŽ te autori.

PPSDŽ pretpostavlja umjereno optimističnu varijantu rasta stanovništva Općine (umjereno povećanje stope rasta) te za 2015. prognozira 2700 stalnih stanovnika na području Općine Pučišća. Riječ je o umjereno optimističnoj prognozi u odnosu na indeks 91/81 koji je iznosio 1,00. Naime, na osnovi polaznih parametara u vrijeme izrade tog plana, PPSDŽ je za Općinu prognozirao broj od 2543 stalnih stanovnika 2000. tj. povećanje broja stanovnika za 150 u odnosu na broj 1991. (16,67 st/god). Uz takvu pretpostavku porasta broja stanovnika, 2001. godine je na području Općine trebalo biti 2560 stanovnika (2559,67), a indeks 01/91 bi iznosio 1,07 (dakle, umjereno povećan u odnosu na indeks 1,00 za razdoblje 91/81). Međutim, rezultati Popisa 2001. dali su broj od 2224 stanovnika - bitno manje od pretpostavke od 2543 za 2000. godinu prema PPSDŽ - a stvarni indeks 01/91 je iznosio 0,93. Dakle, broj stanovnika Općine Pučišća je u stvarnosti znatno pao. Kako smo već pokazali, pad broja stanovnika evidentiran je u svim naseljima Općine, a najizraženiji je u naselju Gornji Humac (indeks 0,85).

Ovaj će Plan zadržati (umjereno) optimističan pristup sukladno PPSDŽ, ali uz korekcije s obzirom na stanje evidentirano Popisom 2001. Drugim riječima, pretpostaviti će se preokretanje negativnog trenda u tekućem

srednjoročnom razdoblju, a počevši od podataka o broju stanovnika prema popisu 2001. te se u odnosu na njih primijeniti optimistična varijanta indeksa rasta stanovništva Općine.

U odnosu na desetogodišnji indeks rasta od 1,07 za razdoblje 01/91. koji proizlazi iz projekcija PPSDŽ te stvarnog indeksa 01/91. koji je pokazao pad broja stanovnika i iznosio 0,93, za tekuće razdoblje 11/01. pretpostavit će se desetogodišnji indeks rasta od 1,05 koji pretpostavlja minimalan rast broja stanovnika. Polazeći od broja stanovnika prema popisu 2001. koji je iznosio 2224, uz desetogodišnji indeks rasta od 1,05, broj stanovnika Općine 2011. bi iznosio 2335 stanovnika (2335,2), što znači povećanje od oko 11 stanovnika godišnje (11,1). Nastavkom takvog pretpostavljenog trenda, broj stanovnika 2018. bi iznosio 2413 (2412,9). Tablica 21. Nadalje ćemo se referirati na **pretpostavljeni broj od cca 2410 stalnih stanovnika na području Općine Pučišća 2018. godine.**

1.1.4.3.5. Razina urbanizacije naselja

TABLICA 22a.
KRITERIJI DIFERENCIRANJA RAZINE URBANIZACIJE NASELJA

Stupanj urbanizacije	% poljoprivrednog stanovništva	% kućanstava bez poljoprivrednog gospodarstva	% radnika od aktivnog stanovništva naselja
Gradska obilježja	-	-	-
Viši stupanj (jače urbanizirana naselja) VSU	15 i manje (3)	20 i više (3)	70 i više (3)
Niži stupanj (slabije urbanizirana naselja) NSU	30 i manje (2)	10 i više (2)	50 i više (2)
Seoska obilježja	> 30 (1)	< 10 (1)	< 50 (1)

Izvor: Vresk M., i Radica T., (1983), op. cit.

TABLICA 22b.
RAZINA URBANIZACIJE NASELJA OPĆINE PUČIŠĆA 1991. GODINE

Naselje	Broj stanovnika	Ukupno poljoprivredno stanovništvo u ukupnom stanovništvu naselja	Nema gospodarstvo	Radnici* od aktivnog stan. što obavlja zanimanje	Od radnika rade u mjestu stanovanja	po 1. Kriteriju	Po 2. kriteriju	po 3. kriteriju	uk.	Zbirni kriterij diferencijacije viši (VSU) i niži (NSU) stupanj urb.
	Aps.	%	%	%	%					
GORNJI HUMAC	324	18,5	60,2	65,35	15,2	2	3	2	7	VSU
PRAŽNICA	363	4,1	48,7	89,72	9,4	3	3	3	9	VSU
PUČIŠĆA	1706	1,9	62,7	94,66	90,9	3	3	3	9	VSU

Izvor: Autori temeljem publikacija Državnog zavoda za statistiku, Zagreb. / * - «radnici» prema metodologiji Popisa 1991.

Problem diferenciranja naselja - gradskih obilježja i onih ostalih - još uvijek je prisutan ne samo kod nas već i u svijetu, a osobito je naglašen kod manjih naselja. Posljedica je to jedva zamjetnih, postepenih promjena u korist smanjivanja razlika u načinu života između sela i grada, smanjivanju razlika u funkcionalnim, fizionomsko-morfološkim i drugim obilježjima, intenzivnijeg socijalnog prestrukturiranja poljodjelskog stanovništva itd. Danas se za izdvajanje gradskih i ostalih naselja primjenjuju pored jednostavnih modela (primjena jedne do dvije varijable) i složeniji statistički modeli. U našoj su zemlji, osim statističke službe i drugi autori sudjelovali u definiranju gradskih naselja i predlaganju kriterija za njihovo izdvajanje.² Za

² M. Macura je među prvima pokušao odrediti kriterije po kojima bi razlikovao gradska od seoskih naselja. On smatra da se naselja bitno razlikuju po veličini i sastavu stanovništva, pa je kao temelj za lučenje gradskih naselja izabrao kombinaciju dva kriterija: veličinu naselja i gospodarski sustav naselja.

Radica T.: "Prostorni plan SR Hrvatske do 2000". Osnovna studija 8 - stanovništvo i naselja, Urbanistički institut SR Hrvatske, Zagreb, 1974.

određivanje razine utjecaja urbanizacije na naselja Općine, može se koristiti metoda diferenciranja razine urbanizacije na *viši* i *niži stupanj* urbanizacije naselja, koji ima tri varijable, a što je prikazano u Tablici 22a. Međutim, podaci Popisa 2001. potrebni za analizu sukladno Tablici 22a. nisu dostupni po naseljima te se možemo samo referirati na podatke po naseljima iz 1991. godine (vidjeti Tablice 15., 16. i 17.) čime dolazimo do Tablice 22b. Znakovito je da sva naselja Općine, prema kriterijima Tablice 22. - pokazuju karakteristike višeg stupnja urbanizacije.

naselje Pučišća

1.1.4.3.6. Prostorno-demografska valorizacija naselja

Usporednom analizom devet bitnih činitelja, što zrcale demografsko stanje i određuju poziciju svakog pojedinog naselja u promatranom skupu naselja određenog prostora, može se dati razmjerno objektivna slika demografske pozicije svakog naselja. Pokazatelji su izabrani tako da zastupaju: kvantitativne, vitalne, dinamičke, društveno-gospodarske i demografske karakteristike naselja. Ovakva demografska analiza, uz do sada prikazane pojedinačne brojčane vrijednosti odabranih demografskih svojstvenosti naselja, može također ukazati na eventualne anomalije demografskog stanja i na izvjestan način pruža razmjerno objektivnu skupnu demografsku poziciju svakog naselja u okviru promatranog skupa. Odabrani pokazatelji za demografsku valorizaciju naselja Općine bili su:

1. pozicija naselja prema veličini (broju stanovnika);
2. pozicija naselja prema indeksu rasta/pada broja stanovnika u zadnjem popisnom razdoblju 01/91 (indeks rasta/pada broja stanovnika);
3. pozicija naselja glede njegove starosne strukture (koeficijent starosti);
4. radno-gospodarsko obilježje stanovništva (udio radnika u ukupnom stanovništvu naselja);
5. pozicija naselja glede vezanosti za zemlju (udio kućanstava s poljoprivrednim gospodarstvom u naselju);
6. pozicija naselja glede izvora prihoda (udio kućanstava što obavlja zanimanje na gospodarstvu);
7. pozicija naselja temeljem broja radnika zaposlenih u mjestu stanovanja;

8. pozicija naselja glede broja stanovnika koji rade u tercijarnim djelatnostima, a u odnosu na aktivne što obavljaju djelatnost;
9. pozicija naselja temeljem školske spreme njegovih stanovnika.

Premda u Općini postoje samo tri naselja pa je naredni postupak teoretske prirode, ipak ga je dobro izložiti. Dakle, za sve navedene pokazatelje odredila se hijerarhijska pozicija naselja u Općini, njegov rang. Vrijednost ranga jednaka je hijerarhijskoj poziciji naselja u skupu naselja: od 1 - najlošiji rang do 2 - najbolji rang. Potom je za svako naselje Općine određen zbroj njegovih pojedinačnih rangova. Tako dobivena vrijednost rezultanta je istovremenog djelovanja svih osam demografskih pokazatelja, te nam razmjerno objektivno određuje poziciju svakog pojedinog naselja Općine. Da bi prikaz bio što zorniji interpretirao se grafički (Grafikon 2). Apcisa prikazuje slijed naselja, a ordinata kumulativne vrijednosti diferencija zbroja rangova, jer se ovim grafičkim prikazom matematičkog postupka jasno mogu prikazati lomovi kontinuiteta funkcije (u slučaju većeg broja naselja, naravno). Time do izražaja dolaze grupacije naselja, koje teško možemo prepoznati promatrajući samo slijed brojaka u tablicama. Dakle iz Grafikona 2 možemo uočiti hijerarhijski slijed naselja.

Na čelu je, naravno, **naselje Pučišća**. Pučišća su se izrazito «odvojila» od ostala dva naselja što izrazito ukazuje na povoljnu prostorno-demografsku vrijednost koja je očito odraz poziciju naselja u prostoru u kontekstu današnjeg načina života. **Naselja Pražnica i Gornji Humac** ne iznenađuju, naravno svojom pozicijom. Pozicija je sukladna rezultatima prikazanim u tablicama od 4 do 20.

naselja Pražnica i Gornji Humac

1.1.4.3.7. Funkcionalna klasifikacija naselja

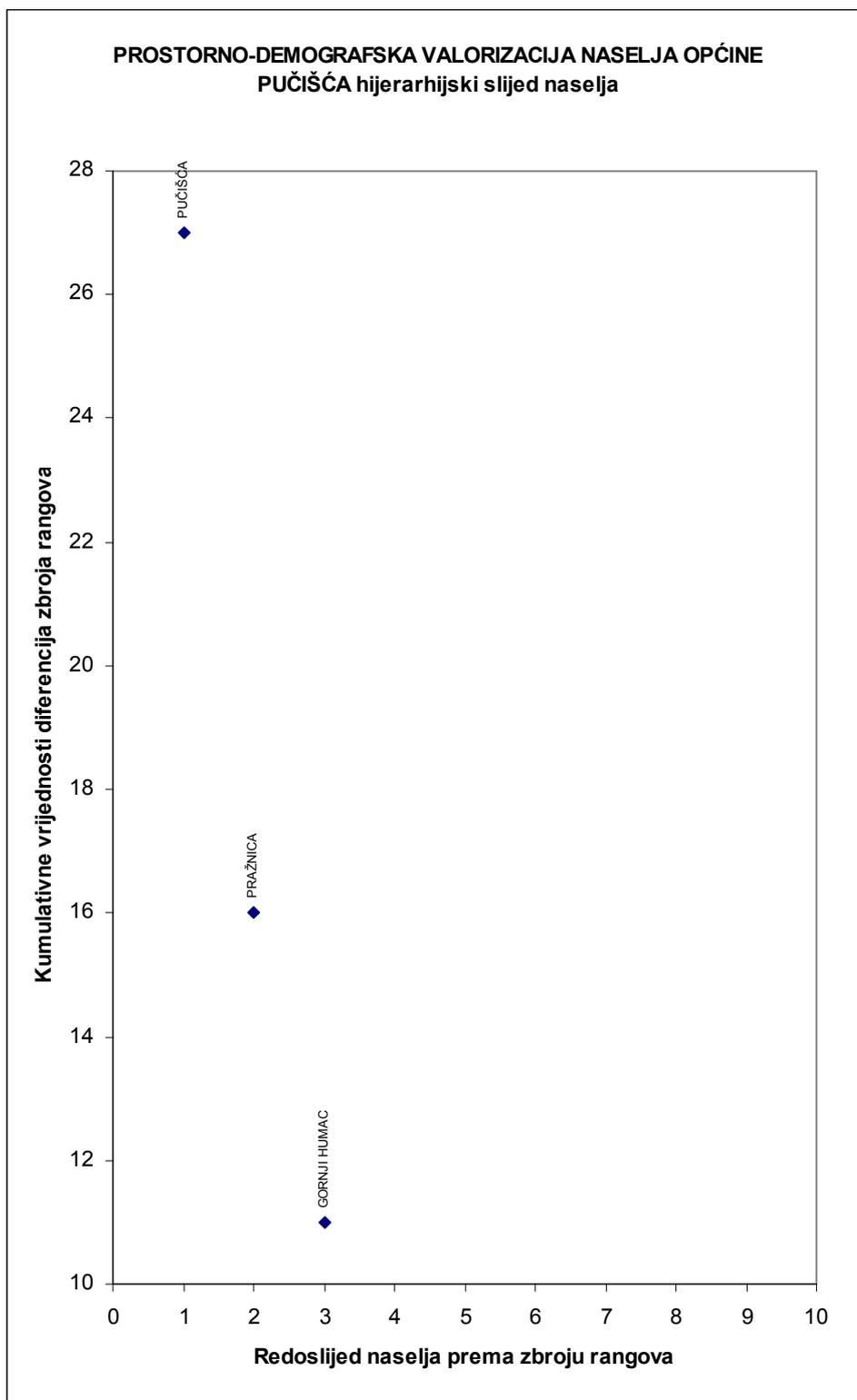
Analiza funkcionalne klasifikacije naselja primjenjuje se prilikom utvrđivanja funkcionalnih odnosa u sustavu s brojnim naseljima nejasnih međusobnih odnosa. U sustavu Općine Pučišća sa samo tri naselja, te je funkcionalni odnos sasvim jasan. Ipak, izvršit ćemo funkcionalnu klasifikaciju u skladu s nodalnim principom. Princip se temelji na ocjeni stupnja koncentracije tercijarnih funkcija u naselju bez obzira na veličinu njegove gravitacije i temeljem te ocjene određuje se njegova nodalna važnost (Tablica 23.). Općenito, u smislu nodalne klasifikacije, naselja možemo podijeliti u dvije grupe:

1. središnja naselja s potpunim brojem središnjih funkcija;
2. naselja s nepotpunim brojem središnjih funkcija.

Iz Tablice 23. jasno je da naselje Pučišća ima sve potrebne središnje funkcije, pa može biti svrstano u naselja središnjeg značaja. Obzirom na broj funkcija i njihovu raznolikost naselje spada u naselja prvog ranga središnje važnosti.³ Naselja Pražnica i Gornji Humac spadaju u naselja s nepotpunim brojem središnjih funkcija.

³ Treba imati na umu da u ovom razmatranju naselja najnižeg središnjeg značaja smatramo naselja prvog ranga.

GRAFIKON 2.

TABLICA 23.
RASPORED OBJEKATA SREDIŠNJEG I DRUŠTVENOG ZNAČAJA U NASELJIMA OPĆINE PUČIŠĆA
(+ - postojeće, o – planirano)

Redni broj funkcije	Sadržaj/naselje	PUČIŠĆA	PRAŽNICA	GORNJI HUMAC
		1	2	3
1	Centralna osnovna škola	+		
2	Područna osnovna škola		+	+
3	Srednja škola	+		
4	Viša škola			
5	Visoka škola			
6	Fakultet			
7	Specijalne škole (glazbena, stranih jezika, auto i sl.)			
8	Narodno sveučilište ili sl.			
9	Ambulanta opće medicine	+	o	o
10	Ambulanta opće medicine + spec. ambulante	+		
11	Dom zdravlja			
12	Stomatološka ordinacija	-		
13	Apoteka	+		
14	Bolnica općeg tipa			
15	Specijalistička bolnica, lječilište ili sanatorij			
16	Veterinarska stanica (ambulanta)	+		
17	Vrtić i jaslice	o		
18	Vrtić	+	+	+
19	Đački dom	+		
20	Dom umirovljenika	+		
21	Dom za invalide			
22	Ustanova socijalne zaštite	o		
23	Biblioteka	+	o	o
24	Čitaonica	+	o	o
25	Dom kulture s dvoranom	-		
26	Kazalište (kao posebna ustanova)			
27	Kino (kao posebna ustanova)	+		
28	Muzej			
29	Izdavačka djelatnost (izdavačko poduzeće)	o		
30	Novinska izdavačka kuća (lokalne novine)			
31	Lokalna radiostanica			
32	Hotel (kao mjesni, gradski hotel)	+		
33	Sjedište županije			
34	Sjedište Općine	+		
35	Najniži organ uprave (može izdati neki službeni dokum.)	+	+	+
36	Općinski sud			
37	Okružni sud			
38	Organ financijske kontrole i prometa (ZAP, fin. polic. i sl.)			
39	Policijska stanica			
40	Osnovna (zadnja) pošta	+	+	o
41	Telefonska centrala (krajnja)	+	+	+
42	Čvorna telefonska centrala			

(nastavak Tablice 23.)

Redni broj funkcije	Sadržaj/naselje	PUČIŠĆA	PRAŽNICA	GORNJI HUMAC
		1	2	3
42	Vatrogasna stanica	0		
44	Poljoprivredna stanica			
45	Banka	+		
46	Ispostava osiguravajućeg poduzeća			
47	Sjedište trgovačkog poduzeća - trgovina na veliko	0		
48	Prodavaonica mješovite robe - "samoposluga"	+	+	+
49	Prodavaonica voća, povrća (voćarna)	+	+	+
50	Prodavaonica stočarskih proizvoda (mesnica)	+	+	+
51	Prodavaonica (veća) općeg tipa - robna kuća	0		
52	Prodavaonica kozmetičkih proizvoda - parfumerija			
53	Prodavaonica namještaja	0		
54	Prodavaonica kućanskih aparata	+		
55	Prodavaonica tekstilnih proizvoda i konfekcije	+		
56	Prodavaonica obuće	0		
57	Prodavaonica elektromat., željez. robe, alata i prib. i sl.	+		
58	Prodavaonica boje i lakova, te kemijskih proizvoda	+		
59	Prodavaonica satova i nakita	0		
60	Prodavaonica poljop. reprometerijala i poljop. apoteka	+		
61	Prodavaonica poljoprivrednih strojeva			
62	Knjižara i papirnica	0		
63	Ugostiteljski sadržaj /kafe, restoran, i sl/	+	+	+
64	Intelektualne usluge (registrirane)			
65	Turistička agencija	+		
66	Frizersko-brijačke usluge	+	0	0
67	Usluge urara (popravak satova)	0		
68	Usluge zlatara (popravak zlatnog nakita i sl.)	0		
69	Usluge fotografa	0		
70	Usluge mehaničara (automehaničar, bravar, i sl)	+	+	+
71	Usluge popravka kućanskih el. aparata (servis)	+		
72	Usluge popravka poljoprivrednih strojeva (servis)	0		
73	Otkupna stanica poljoprivrednih proizvoda			+
74	Mjesni sajam, stalna tržnica (barem dio godine)	-		
75	Župni ured	+	+	+

Izvor: Općina Pučišća .

1.1.4.4. Temeljna organizacija prostora i namjena površina

1.1.4.4.1. Temeljna postojeća organizacija prostora

Općina Pučišća zauzima sjeveroistočni dio otoka Brača. Graniči s Općinama Postira na zapadu, Bol na jugu i Selca na istoku. S površinom od 106,33 km² zauzima 26.95% prostorne cjeline otoka Brača. Jednostavne je prostorne organizacije. Pokrivaju je tri katastarske općine: k.o. «Pučišća», k.o. «G. Humac» i k.o. «Pražnica». Sukladno spomenutim katastarskim općinama, područje Općine podijeljeno je na tri administrativna / statistička naselja: Pučišća, Gornji Humac i Pražnica. Naselje Pučišća smješteno je na kraju županijske ceste Ž-6161 koja povezuje Supetar, Splitsku, Postira sa Pučišćem. Veza sa Poveljima, Selcima i Sumartinom na istoku otoka Brača ostvaruje se, dakle, zaobilazno preko Gornjeg Humca. Iz Pučišća vodi županijska cesta Ž-6193 do Pražnice gdje se spaja s državnom cestom D-113: Supetar – Nerežišća – Pražnica. Njom se pristupa trećem naselju Općine Gornjem Humcu, pa dalje Sumartinu i Bolu. Obje županijske ceste s dijelom državne ceste D-113 predstavljaju okosnicu života i prostorne organizacije Općine na potezu Pučišća – Pražnica – Gornji Humac. Treća županijska cesta spaja državnu cestu D-115 (Gornji Humac – Bol) s aerodromom «Brač». Aerodrom «Brač» važna je prometna karika ne samo Općine već i cijelog otoka čiju važnost nije potrebno posebno elaborirati.

Iako su u pozadini Općine smještene dva naselja Pražnica i Gornji Humac u kojima živi 625 ljudi, život Općine ipak je uglavnom orijentiran sjevernoj obali, moru i općinskom centru Pučišćima u kojima živi 1602 stanovnika (Popis 2001.). Pražnica i Gornji Humac nešto su od mora udaljenija naselja smještena na visoravni gospodarski orijentirana poljodjelstvu, za razliku od priobalnih prostora i općinskog središta Pučišća orijentiranih pretežito kamenarstvu te turističkim i s turizmom povezanim gospodarskim aktivnostima. Unutrašnji dio Općine poljodjelski je prostor pokriven velikim dijelom pašnjačkim i šumskim površinama.

Obala Općine je razvedena. Razvedenost obale s jedne strane te unutrašnjost Općine s druge strane temeljne su krajobrazne cjeline koje općinu daju osobitost krajobraznog izgleda. Na dnu velike uvale Luka Pučišća smjestilo se naselje Pučišća sa svojom lukom. Brojne veće i manje uvale nižu se cijelom linijom obale što pripada Općini. Na istoku obalna linija Općine završava u drugoj velikoj uvali Lukla koju Općina Pučišća dijeli sa Općinom Selca. Temeljni razlozi organizacije prostora prošlih vremena postepeno gube svoj značaj, a prvenstven utjecaj na razvoj naselja i svekoliku funkcionalnu organizaciju prostora zadobiva sekundarno stanovanje, razmjerno velike površine za iskorištavanje mineralnih sirovina, pritisci za planiranje izdvojenih „gospodarskih zona“...

1.1.4.4.2. Temeljna postojeća namjena površina

Temeljna postojeća namjena površina (prema PPexO Brač) strukturirana je od:

I – građevinskih područja (GP), tj. «zona» prema PPexO; vidjeti Kartogram 5.:

- «stambenih područja naselja», tj. pretežito stambenih površina naselja i njihovih izdvojenih dijelova,
- «komercijalni turizam», tj. površine namijenjene gospodarskoj djelatnosti – ugostiteljsko-turističkoj,
- «proizvodnja i servisi», tj. površine namijenjene gospodarskim djelatnostima i komunalnim te infrastrukturnim objektima,
- «šport i rekreacija» - površine sportsko-rekreacijske namjene,
- «grobља» - površine za groblja,
- „eksploatacija kamena“ – površine za iskorištavanje mineralnih sirovina.

Napomena: sam PPexO Brač nejasno ukazuje na, u današnjem kontekstu posebno važnu, podjelu na površine unutar i izvan građevinskog područja naselja (GPN-a). Kartografski prikaz Korištenje i namjena prostora / površina IZIDOP PSDŽ 2007. jasno upućuje na razvrstavanje pojedinih «zona» na one unutar površina naselja te na izdvojene površine izvan naselja. Vidjeti dodatne kartograme na slijedećim stranicama.

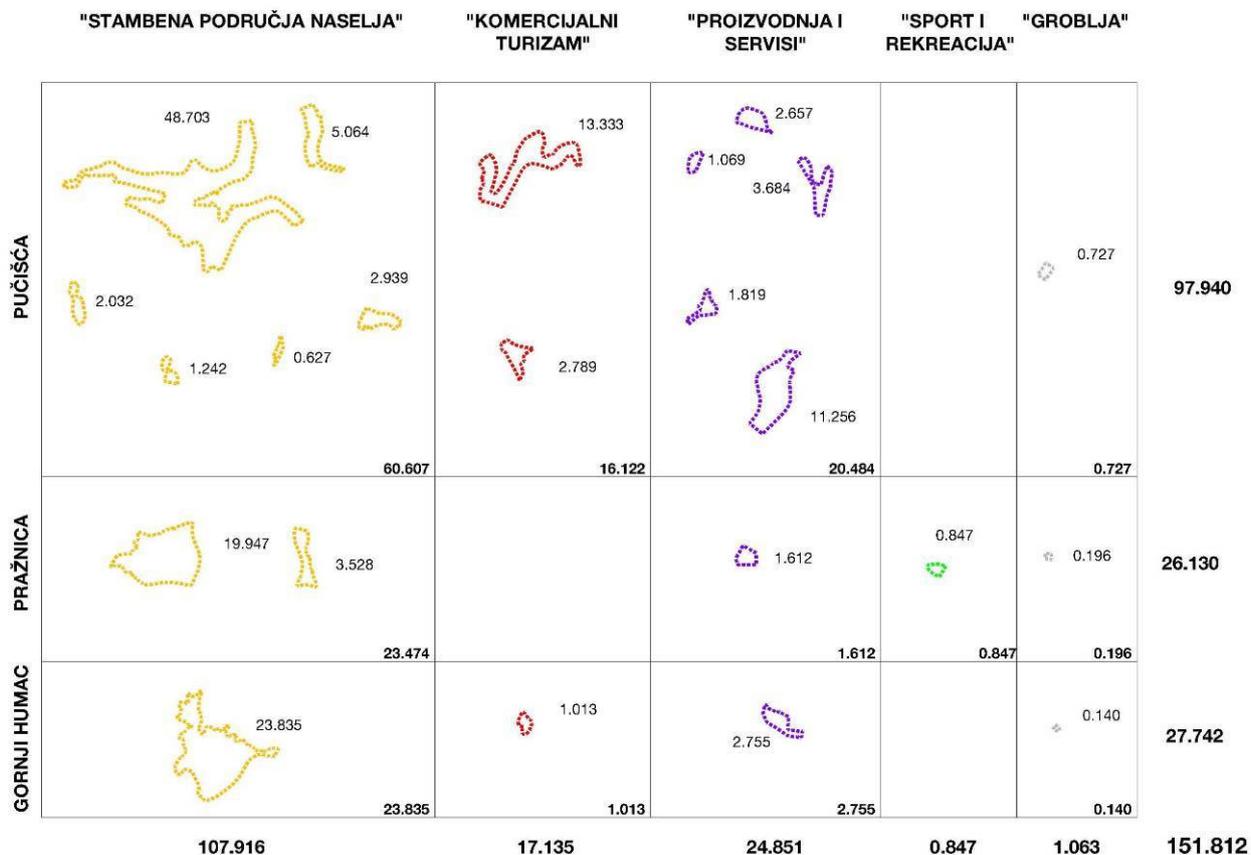
II – izvan građevinskih područja

- poljodjelskih i šumskih površina,
- ostalih površina.

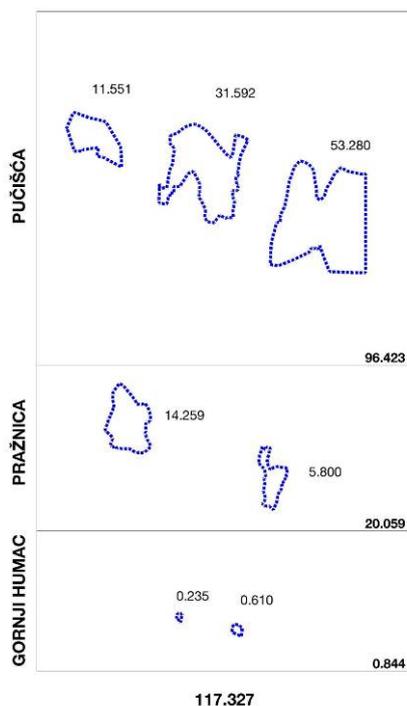

Ilustracija pripremljena za potrebe prezentacije nacrta prijedloga PPUO PUčišća – granice građevinskih područja i kamenoloma prema PP općine Brač (bivše) superponirane na orto-foto snimku područja Općine i uže okolice s ucrtanim administrativnim granicama i upisanim karakterističnim toponimima

GP (ZONE) P_{PexO} [ha]

"EKSPLOATACIJA KAMENA"

Izvod iz
kartografskog prikaza
Korištenje i namjena površina
PPSDŽ
(Izmjene i dopune, IX 2007.)
s
POVRŠINAMA ZA RAZVOJ
I UREĐENJE NASELJA
(žute površine)

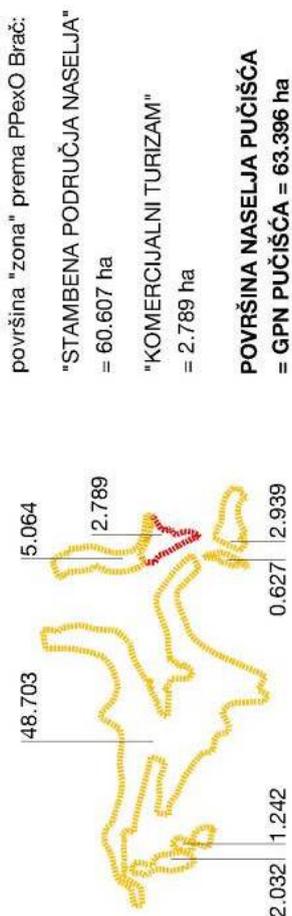

POVRŠINE NASELJA NA PODRUČJU OPĆINE PUČIŠĆA,

temeljem:

- "zona" prema PPexO Brač
- kartografskih prikaza PPSDŽ
- kao POSTOJEĆA GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA
- te polazište za utvrđivanje njihovih izgrađenih dijelova
- i najvećih dozvoljenih površina u PPUO Pučića

POVRŠINA NASELJA PUČIŠĆA
= GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA (GPN) PUČIŠĆA

POVRŠINE NASELJA NA PODRUČJU OPĆINE PUČIŠĆA,

temeljem:

- "zona" prema PPexO Brač
 - kartografskih prikaza PPSDŽ
- kao **POSTOJEĆA GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA** te polazište za utvrđivanje njihovih izgrađenih dijelova i najvećih dozvoljenih površina u PPUO Pučišća

**POVRŠINA NASELJA PRAŽNICA
= GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA (GPN) PRAŽNICA**

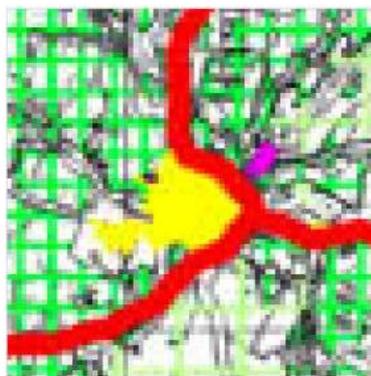
Izvod iz
kartografskog prikaza
Korištenje i namjena površina
PPSDŽ

(Izmjene i dopune, IX 2007.)

**POVRŠINAMA ZA RAZVOJ
I UREĐENJE NASELJA**
(žute površine)

Izvod iz
kartografskog prikaza
Korištenje i namjena površina
PPSDŽ
(Izmjene i dopune, IX 2007.)
S
POVRŠINAMA ZA RAZVOJ
I UREĐENJE NASELJA
(žute površine)

POVRŠINE NASELJA NA PODRUČJU OPĆINE PUČIŠĆA,

temeljem:

- "zona" prema PPexO Brač
 - kartografskih prikaza PPSDŽ
- kao POSTOJEĆA GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA
te polazište za utvrđivanje njihovih izgrađenih dijelova
i najvećih dozvoljenih površina u PPUO Pučišća

**POVRŠINA NASELJA GORNJI HUMAC
= GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA (GPN) GORNJI HUMAC**

površina "zona" prema PPexO Brač:

"STAMBENA PODRUČJA NASELJA"
= 23.835 ha

"KOMERCIJALNI TURIZAM"
= 1.013 ha

**POVRŠINA NASELJA GORNJI HUMAC
= GPN GORNJI HUMAC = 24.848 ha**

23.835

1.013

TABLICA 24.
OPĆINA PUČIŠĆA - RASPORED PO KULTURAMA I KLASAMA ZEMLJIŠTA

KATASTARSKA OPĆINA: PUČIŠĆA

NAZIV KULTURE		POVRŠINA	POSTOTAK
		M2	POVRŠINE
ZEMLJIŠTA POD ZGRADAMA		53182	0,12
DVORIŠTA, DVORIŠTE S KUĆOM		94347	0,22
CESTE I PUTEVI		516654	1,19
OSTALA NEPLODNA ZEMLJIŠTA		1847637	4,24
	UKUPNO	2511820	5,77
ORANICE		454334	1,04
MASLINICI I VOĆNJACI		1243452	2,86
VINOGRADI		406197	0,93
PAŠNJACI		29577108	67,94
ŠUME		9343388	21,46
	UKUPNO	41024479	94,23
SVEUKUPNO		43536299	100,00

KATASTARSKA OPĆINA: PRAŽNICA

NAZIV KULTURE		POVRŠINA	POSTOTAK
		M2	POVRŠINE
ZEMLJIŠTA POD ZGRADAMA		15877	0,06
DVORIŠTA, DVORIŠTE S KUĆOM		46418	0,18
CESTE I PUTEVI		31147	0,12
OSTALA NEPLODNA ZEMLJIŠTA		2860234	11,06
	UKUPNO	2953676	11,42
ORANICE		285502	1,10
MASLINICI I VOĆNJACI		687955	2,66
VINOGRADI		189160	0,73
PAŠNJACI		17009850	65,75
ŠUME		4744921	18,34
	UKUPNO	22917388	88,58
SVEUKUPNO		25871064	100,00

KATASTARSKA OPĆINA: GORNJI HUMAC

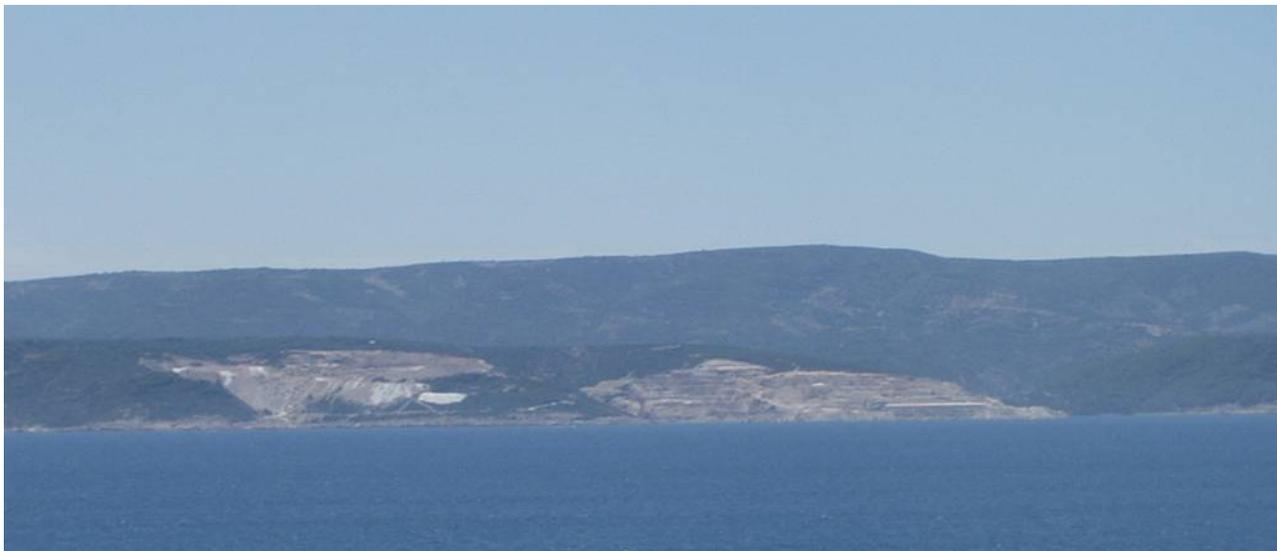
NAZIV KULTURE		POVRŠINA	POSTOTAK
		M2	POVRŠINE
ZEMLJIŠTA POD ZGRADAMA		16366	0,04446
DVORIŠTA, DVORIŠTE S KUĆOM		31324	0,08509
CESTE I PUTEVI		325663	0,88465
OSTALA NEPLODNA ZEMLJIŠTA		94001	0,25535
	UKUPNO	467354	1,26955
ORANICE		598368	1,62545
MASLINICI I VOĆNJACI		46909	0,12743
VINOGRADI		170058	0,46196
PAŠNJACI		20008911	54,35360
ŠUME		15520882	42,16201
	UKUPNO	36345128	98,73045
	SVEUKUPNO	36812482	100,00000

OPĆINA PUČIŠĆA - REKAPITULACIJA

NAZIV KULTURE		POVRŠINA	POSTOTAK
		M2	POVRŠINE
ZEMLJIŠTA POD ZGRADAMA		85425	0,08
DVORIŠTA, DVORIŠTE S KUĆOM		172089	0,16
CESTE I PUTEVI		873464	0,82
OSTALA NEPLODNA ZEMLJIŠTA		4801872	4,52
	UKUPNO	5932850	5,59
ORANICE		1338204	1,26
MASLINICI I VOĆNJACI		1978316	1,86
VINOGRADI		765415	0,72
PAŠNJACI		66595869	62,70
ŠUME		29609191	27,88
	UKUPNO	100286995	94,41
	SVEUKUPNO	106219845	100,00

Izvor: Područni ured za katastar Split, Ispostava Supetar

1.1.4.5. Ocjena stanja prirodnih vrijednosti i krajobraznih svojstvenosti kraja - elementi za Krajobraznu osnovu Općine Pučišća

1.1.4.5.1. Prirodne odrednice

Temeljne prirodne odrednice Općine očituju se u svojstvenom izgledu krajobraza Općine. Tom izgledu najviše pridonose reljef, vegetacija i razvedena obalna linija, ali na osobit način i unutrašnji prostori južnog dijela Općine u široj zoni krajobraza Vidove gore.

Od primarnih prirodnih vrijednosti na području općine najzastupljeniji su veći kompleksi mediteranskih šuma unutar kojih se prostiru veće i manje površine kraških pašnjaka. Šume ovog područja pripadaju svezi crnikovih šuma kao i sve šume na otoku Braču. Na najvišim terenima općine pridolazi autohtona šumska zajednica dalmatinskog crnog bora (*Pinus nigra dalmatica*) koja na ovom prostoru zauzima najveće površine. Na nižim terenima ispod 400 metra zastupljena je zajednica crnog graba i česmине (*Ostrya quercetum ilicis*) koja se ovdje javlja u degradacijskom stadiju šikare uslijed dugogodišnjeg pašarenja i sječe drva za ogrjev. Danas je manje zastupljena sječa zbog ogrjeva a više je prisutno pašarenje. U ovoj zoni javlja se na nešto nižim položajima sve do obale mora degradacijski stadij crnikovih šuma - makija koja na ovom prostoru zauzima veće površine u odnosu na ostali dio otoka Brača. U ovim šumama i makiji prisutno je i naseljavanje alepskog bora.

Krajobrazna različitost općine Pučišća očituje se u

- rasporedu poljodjelskih površina na platou Pražnice i Gornjeg Humca – znatnim dijelom zapušten kultivirani ruralni krajobraz u kojem danas dominiraju površine pod šumom / makijom, garigom;
- izraženim dugim i razgranatim kraškim dolinama – dolcima koji se spuštaju od unutrašnjosti općinskog prostora do sjeverne obale, a u kojima se javljaju povremeni bujični tokovi;
- razvedenom prirodnom krajobrazu sjeverne obale s dubokim lukama Pučišća i Luka (Povlja)
- izrazitoj eksponiranosti kamenoloma Punta-Veselje kao antropogenog elementa u krajobrazu na samoj obali i u blizini naselja Pučišća („ispred“ naselja; karakterističan i snažan reper u prostoru – na otoku Braču – npr. pri kretanju magistralom...)
- predjelima izdanaka masiva Vidove gore u zoni oko aerodroma «Brač» i dalje prema istoku.

U kultiviranom krajobrazu na osunčanim padinama bregova nailazi se na površine maslinika i vinograda, u plodnim dolcima na vinograde i voćnjake (limun, mandarina...), a uz okućnice na bademe, žižule, trešnje maraske, smokve, manje rogače i dr. Od ratarskih kultura pretežno se uzgaja povrće za vlastitu potrošnju. Poljoprivredne površine bitan su sadržaj u fizionomiji kraškog krajobraza i utječu na prepoznatljivost krajobraza s duboko usječnim dolcima, terasama ograđenim suhozidovima i gomilama. Karakterističan je Smoč dolac koji Pučišćima daje svojstven krajobrazni identitet. Danas je razmjerno manji dio poljoprivrednih površina Općine obrađen. Neobrađene površine zarašćuju elementi makije i gariga.

Sjeverni, obalni rub općine Pučišća je razveden - bogat brojnim većim i manjim uvalama koje predstavljaju završetak udolina i dolaca što se spuštaju prema moru. U spomenutim udolinama došlo je do taloženja materijala s uzvisina koje su zbog svoje vapnenačke prirode bili izložene eroziji.

Tla na području općine Pučišća uglavnom su crveničkog porijekla s tim da ih je dosta zbog vjekovnog rada teškaka prevedeno u antropogena tla. Zbog karakteristika reljefa kao i sastava samih tala bio je potrebit neizmjeran generacijski rad kako bi se osigurala dostatne obradive površine za život na prostoru Općine. Razina nekadašnje obrađenosti površine Općine vidljiva je danas po gustoći mreži poljskih putova te brojnim

gomilama i terasama po obroncima. Budući se uglavnom radi o plitkim tlima (osim u nižim dijelovima udolina) to su ona vrlo podložna erozijskim utjecajima (kiša i vjetar) a posebice na prostorima s oštećenom vegetacijom (slučajevi nakon požara).

1.1.4.5.2. Stanje prirodnih i krajobraznih vrijednosti

Prostorno estetski elementi kreiraju opću sliku krajobraza koji je sukladno *Europskoj konvenciji o krajobrazu* definiran kao dio područja čiji je izgled određen djelovanjem i međudjelovanjem prirodnih i ljudskih čimbenika. Danas čovjek sve jačim zadiranjem u prirodu i neracionalnim iskorištavanjem prirodnih resursa vrlo brzo mijenja sliku tradicionalnog krajobraza (kamenolom «Gornji rt»)

Cjelokupno područje stoljetno se obrađivalo što je stvorilo današnju fizionomiju kultiviranog mediteranskog krajobraza u kojem se šumske površine naslanjaju i stapaju s obradivim površinama. Današnji odnos šuma i poljodjelskih površina daje određenu ekološku stabilnost prostoru između prirodnih asocijacija i agrocenoza koje je čovjek stvarao stoljećima.

Šume kao obnovljivi prirodni resurs najstabilnija su ekološka uporišta u prostoru. Šume direktno i indirektno povoljno utječu na povećane prinose u poljoprivredi. Šume ublažavaju pojavu klimatskih ekstrema, uvjetuju pitkost podzemnih voda pročišćuju zrak i dr. Povoljno djelovanje šume na kršu očituju se i u zaštiti i konzerviranju tla. Šume kraškog područja danas su sve više ugrožene zbog izgradnje bilo u turističke ili industrijske svrhe neracionalnim pašarenjem i požarima. Načelno, šume na Mediteranu osim opće korisnih funkcija (zaštite tla od erozije, ekološke, hidrološke funkcije i sl.) imaju i značajnu ulogu u turističkom gospodarstvu (estetsku, rekreacijsku i sl.) osobito ako su uz obalu mora i u blizini turističkih naselja i mjesta. Fitocenološki, kraj pripada asocijaciji hrasta crnike, koji je svojstven mediteranskom kraju.

Prirodne i krajobrazne vrijednosti Općine izrazito su izložene pritisku

- intenzivne urbanizacije i
- procesu gospodarske preorijentacije od poljodjelskih prema unosnijim djelatnostima (goleme površine koje se zahtijevaju za izgradnju kamenoloma).

To se odnosi i na šire obalne prostore Pučišća, ali i na uvale sjeverne obale Općine. Navedeni se procesi degradacije obalne linije zbivaju ne samo u granicama Općine nego i znatno šire.

Analizom prostora Općine možemo ustvrditi da se sačuvane **prirodne i krajobrazne vrijednosti** područja Općine mogu prostorno razlučiti na:

- prostore i krajobraze **izvorne** prirodne (šira zona Vidove gore u Općini),
- prostore i krajobraze **kultivirane** prirode (prirodne kultivirane površine u službi čovjeka), te
- dijelove vrijednih oblika **kulturnog** krajobraza¹;

Naravno, oštre granice između ovih gornjih pojava u prostoru nema.

U izvorne prirodne prostore i krajobraze možemo svrstati dio površina Općine, odnosno dijelove južnog dijela Općine i dijela masiva Vidove gore koji pripadaju Općini a prekrivene su makijom i šumom.

U **kultivirane prirodne prostore i krajobraze** može se uključiti najveći dio prostora Općine. U njihovom sklopu nalaze se poljodjelske i šumske površine gospodarske, ali i privatne. U ovom kontekstu značajna je slikovitost vinograda i maslinika u rekultivaciji. Kultivirani krajolik, jedinstven je spomenik ljudskom radu, pa ga kao takvog i treba valorizirati unatoč procesu degradacije.

Atraktivnost krajolika pojačana je prethistorijskim gomilama, kapelama i grobljima oivičenim čempresima, malim poljskim kućicama uklopljenim u suhozide dolaca ili pak skladnim sklopovima ladanjskih kuća i ljetnikovaca u nekad bogatijim dijelovima Općine.

Elementi **kulturnog krajobraza**, svojevrsnog spoja kultiviranog krajobraza i struktura kulturnog naslijeđa, najviše su zastupljeni u dijelovima koji su i inače naseljeniji od drugih dijelova Općine, okolo naselja Pučišća, Pražnica i Gornji Humac.

¹ Dijelove prostora gdje se tradicijske ruralne arhitektonsko-urbanističke strukture, kako pojedinačnih građevina tako u naseobinskih sklopova prožimaju s kultiviranim poljodjelskim prostorom, možemo svesti pod pojam *kulturni krajobraz*. ukoliko prevladavaju umjetne, antropogene strukture.

Dijelom izvorna netaknuta, dijelom kultivirana priroda, dijelom *kulturni* krajobraz (naselja) s dojmivim vizurama obale, izgradili su raznolikost svojstvenog krajobraza Općine, tipičnog za ovaj dio južne Dalmacije i otok Brač.

U skladu s rečenim osobito vrijedni krajobrazni prostori Općine su:

Prirodni prostori i krajobrazi:

- **Prirodni prostori i krajobraz južnog dijela Općine.** Krajobraz pruža dijelom sliku nepristupačnosti i divljine, dijelom sliku pitomih dolaca. Usprkos činjenice da je Brač kao otok botanički i šumarski dosta istraživani, još uvijek nije detaljno floristički obrađena niti fitocenološki do kraja snimljen.

Kultivirani prostori i krajobrazi:

- **Kultivirani krajobraz pokriva** velike površine, a obuhvaća poljodjelske površine od kojih se ističu površine vinograda i maslinika te šumske površine, kako gospodarskih šuma tako i privatnih šuma. Posebno se ističu brojni dolci koji se kroz naselje Pučišća spuštaju ka moru.

Kulturni prostori i krajobrazi

- **Kulturni prostori i krajobrazi** obuhvaćaju zone naselja Pučišća, Pražnica (posebno: Čisti dolci) i Gornji Humac .

Krajobrazna raznolikost danas zahtijeva drugačiji konceptualni pristup u zaštiti prirode gdje se od pojedinih vrsta biljaka i životinja i pojedinih dijelova prirode dolazi do zaštite sveukupne biološke i krajobrazne raznolikosti. Smanjivanjem biološke raznolikosti pojedinog predjela smanjuje se i njegova ekološka stabilnost i ravnoteža te ono postaje neotporan na negativne utjecaje.

Promjena u pristupu zaštiti prirode i okoliša bila je danas već povijesna Konferencija Ujedinjenih naroda o okolišu i razvitku (UNCED) koja je održana u Rio de Janeiru gdje je 157 država potpisalo Konvenciju o biološkoj raznolikosti. Republika Hrvatska je rečenu Konvenciju potpisala 1996. godine. Načelo Konvencije je zaštita sveukupne biološke raznolikosti njeno očuvanje i racionalno korištenje prirodnih dobara. Na načelima konvencije tadašnja je Državna uprava za zaštitu prirode i okoliša izradila *Strategiju i akcijski plan biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske* (NN br. 81/99) u kojoj je decidirano određeno osnovno načelo i cilj zaštite koji glasi:

“Republika Hrvatska je svjesna da sveukupna biološka i krajobrazna raznolikost predstavlja njenu temeljnu vrijednost i glavni resurs za daljnji razvitak. Cilj je Republike Hrvatske očuvati i unaprijediti postojeću biološku i krajobraznu raznolikost unutar zemlje, te pokušati vratiti dio izgubljenih svojti i staništa gdje je to moguće i opravdano “

Zaključak

Prostornim planom trebalo bi štiti elemente koje čine prepoznatljiv bilo prirodni, bilo kultivirani krajobraz. Cilj je zaštite prirodnih i krajobraznih vrijednosti pojedinog područja da se izvorni krajobrazi u što većoj mjeri očuvaju a tamo gdje su narušene prirodne i estetske vrijednosti kraja izvrše potrebne sanacije. Obilaskom područja Općine u mjesecu studenom 2002. godine obavljena je ocjena stanja do danas zaštićenih dijelova prirode, te su predloženi dijelovi prirode na koje treba posebno obratiti pozornost u zaštiti i načinu gospodarenja.

A/ U skladu s *Zakonom o zaštiti prirode* (NN 70/05, 139/08.) na području Općine zaštićeni su dijelovi prirode:

- u kategoriji *zaštićeni krajolik* - manji, istočni dio područja «*Vidova gora*» koji pripada Općini;

Gorski masiv Vidove gore izdiže se iznad grebena južne obale prema unutrašnjosti otoka Brača. Najviši vrh je na 778 metara, a najniži na 400 metara nad morem. Područje Vidove gore zaštićeno je 1973. godine u kategoriji rezervata prirodnog predjela, a važećim *Zakonom o zaštiti prirode* preimenovan je u kategoriju *zaštićeni krajolik* u površini od 1880 hektara i upisan u *Registar zaštićenih*

dijelova prirode pod. br. 679. Zaštićeno područje Vidove gore administrativno se nalazi u tri općine i to: Nerežišća, Postira i Bol. Od ukupne zaštićene površine Općini Nerežišće pripada zapadni dio i to gotovo pola od ukupne površine.

Prirodne značajke i vrijednosti Vidove gore očituju se u zastupljenosti izvornih šumskih, travnjačkih asocijacija i kamenjara. Šumom je obraslo oko 1235 hektara, travnjacima oko 620, a obradive površine prema podacima iz 1984g čine 24 hektara. Najvrednije su šumske zajednice dalmatinskog crnog bora (*Pinus nigra dalmatica*) koje su rasprostranjene na najvišima terenima dok je na nižim terenima do 400 metra nad morem zastupljena šumska zajednica crnog graba i česmne (*Ostrya-querquetum ilicis*) koja se javlja u stadiju šikare i znatno je degradirana uslijed pašarenja. Vrijedno je napomenuti da se svojevremeno sjeme crnog bora sakupljalo i izvozilo u Austriju te dalje širom Europe te je imalo i deklaraciju s oznakom "sjeme dalmatinskog crnog bora s otoka Brača". Travnjačke površine na Vidovoj gori koriste se kao pašnjaci i na kojima pridolaze elementi kamenjarske zajednice kovilja i kadulje (*Stipeto-Salvietum officinalis*). Šume na ovom području kao i na cijelom području otoka Brača pod stalnim su nepovoljnim utjecajima zbog pašarenja kao i zbog stalne opasnosti od požara. O pašarenju u šumama postoje različita mišljenja šumarskih stručnjaka. Na visoravni Vidove gore na pašnjacima u području Trolokve postoje kamena ovalna pojilišta za stoku još iz vremena Rimljana. Taj dio područja pripada općini Postira.

Granica zaštite Vidove gore data je prema rješenju o zaštiti samo opisno i veže se na kote. Počinje od istoka "od linije Borove glave na koti 687 prema V. Koštilu na koti 610, ali tako da silazi ispod stijena na izohipsu od približno 400 metara, zatim zaobilazi ovu kotu i u uvali V. M. Koštila penje se na izohipsu od približno 500 metara kojom se ispod Sutvida kota 778 usmjeruje prema zapadu i sjeverozapadu preko lokaliteta Šarenica ispod Pudulina, od Pudulina nastavlja u pravcu sjeverozapada i ispod Visoke kota 623 zaokreće na sjever. Iza Pletenika zaokreće prema istoku na M. Visoku kota 648 i nastavlja rubom šume prema cesti odakle skreće u pravcu jugoistoka ispod kote 614 pored kuća Podgažul uključujući i šumu Gažul na početnu kotu Borova glava". Ovakav opis granice zaštićenog područja je vrlo nejasan te je zbog toga i ucrtavanje područja na kartama različito. Za zaštićeno područje je izrađena gospodarska osnova od strane Uprave šuma Split. Rečenim područjem koje je u državnom vlasništvu gospodare Hrvatske šume, Šumarija Brač.

Smjernice i preporuke

Nužno bi trebalo područje označiti informativnim tablama na karakterističnim mjestima i vrhovima s oznakom zajednica i karakterističnom florom i faunom. Također bi trebalo izraditi i kartu biljnih zajednica i označiti granice zaštićenog područja i po potrebi korigirati.

- u kategoriji *spomenik prirode* zaštićeno je stablo crnike u Pučišću.

Zaštićen je rijetki primjerak stabla crnike (*Quercus ilex*). Stoljetno stablo crnike u predjelu Gunjin dolu u Pučišću na kat. čest. 1813/2 zaštićeno je 1961. godine kao posebna rijetkost u odnosu na dimenzije stabla s debljinom debla u prsnom promjeru 100 cm i visinom od 10 metara. na nadmorskoj visini od 300 metara. Pojedinačna stoljetna stabla crnike na otoku Braču svjedoče o nekadašnjim veličinama crnikovih šuma koje su sjećama znatno smanjene i danas su zastupljene u stadiju makije.

Prema podacima iz prethodne suglasnosti na nacrt konačnog prijedloga ovog Plana koja je zaprimljena od Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu prirode (u siječnju 2009. godine), u zaštićeno stablo crnike udario je grom nakon čega je bilo izloženo propadanju te je na koncu oboreno. Potrebno je pokrenuti postupak skidanja zaštite. Vidjeti poglavlje 3.4.2. ovog Plana i Odredbe za provođenje.

B/ Planom, na temelju zakonskih propisa i standarda, treba pokrenuti postupke za stavljanje pod zaštitu sljedećih vrijednih dijelova prirode kao zaštićenih područja - spomenika prirode (geomorfoloških):

- jama kod Matešića Stana - 285 m dubine,
- jama Gustrišica - 200 m dubine.

Za obje navedene jame, predlaže se zaštita u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode (NN 70/05.)

C/ U prostoru Općine Pučišća vrijedno je mjerama prostornog plana uređenja Općine zaštititi:

- kao osobito vrijedan predjel, *prirodni krajobraz obale Općine* - obalni potez od uvale Konopljkova do uvale Česminova - s izraženim pitomim zaljevima i plažama iznad kojih se

pruža makija i šume alepskog bora, a ponegdje maslinici i vinogradi koji se spuštaju sve do mora. U urbanom krajobrazu naselja Pučišća treba očuvati pojaseve šuma iznad naselja i uvale Luka Pučišća (posebno područje «Mala Bračuta» i «Čelo»).

- kao osobito vrijedan **predjel kultivirani agrarni krajobraz «kraških dolaca»** - potezi kultiviranih i/ili djelomično kultiviranih dolaca - Smoć, Bućin dolac, Krilo... dolci od uvale Konopikova duboko prema unutrašnjosti otoka - koji se iz unutrašnjosti spuštaju prema moru odnosno prema naselju Pučišća (Smoć-dolac). U tim plodnim dolinama i nadalje treba poticati uzgoj tradicionalnih kultura.
- kao pojedinačne vrijednosti unutar područja naselja: parkovno uređen trg u Pučišćima sa stoljetnim stablima sofore, a na trgu u Pražnici stoljetna stabla duda ispred pošte.

Potrebno je napomeniti da prema podacima dobivenim od Javne ustanove za upravljanje zaštićenim djelovima prirode na području Splitsko-dalmatinske županije, predloženo je za zaštitu i područje Luke-Povlja, odnosno «Crni rat» i uvala Luka, pri čemu su uvale Konopikova (na sjeverozapadnoj granici tog područja) i sama uvala Luka predložene za zaštitu podmorja). Ovi prijedlozi nisu prihvaćeni u vrijeme izrade PPSDŽ, ali ukazuju na uočenu vrijednost ovog dijela prostora Općine.

Također, tijekom javne rasprave pojavio se prijedlog o valorizaciji prirodnog i kultiviranog područja lokaliteta „prapovijesnog pojilišta Lokve ... koje se i danas koristi, u blizini kojeg su vrijedna stabla česmине, rašeke, divlje kruškice, klenja itd.“ a upućuje se i na značaj lokaliteta Lokve kao „specifičnog vodenog staništa i odmarališta brojnih ptica selica između kojih je primijećena i mala bijela čaplja...“ Također, spominjan je i lokalitet Dolina kraj Gornjeg Humca kao karakterističan i vrijedan kameni kanjon. Detaljniji uvidi u ove prijedloge i podatke nisu bili dostupni te samo ostaju zabilježeni u Obrazloženju ovog Plana.

Pred kraj postupka izrade i donošenja PPUO Pučišća, nastavno na recentne propise i rad odgovarajućih državnih tijela, dobiveni su podaci Ekološke mreže RH. Naime, područje Općine sastavni je dio područja Ekološke mreže Republike Hrvatske (NN 109/07.) koja obuhvaća slijedeća ekološki značajna područja i ekološke koridore:

- cijelo područje Općine dio je Međunarodno važnog područja za ptice EU: šifra HR1000036 - Srednjedalmatinski otoci i Pelješac;
- područja važna za divlje svojte i stanišne tipove:
 - kopneno područje šifra HR2000937 – Vidova gora, sa stanišnim tipovima E.8.1.7. Šuma dalmatinskog bora i crnike.
 - morsko područje šifra HR3000133 – Crni rat – otok Brač, sa stanišnim tipom G.4.3.1. Grebeni te velike plitke uvale.
 - točkasti lokalitet šifra HR2000521 – Brač – Baljenik, sa stanišnim tipom E.7.4.6. Šuma dalmatinskog crnog bora s primorskom resikom na dolomitima.
 - točkasti lokalitet šifra HR2000523 – Brač Pučišća, sa stanišnim tipom G.4.3.1. Čista, vazdazelena šuma i makija crnike s mirtom
 - točkasti lokalitet šifra HR2000056 – Jama za Mahrincem, sa stanišnim tipom H.1. Kraške špilje i jame.

1.1.4.6. Ocjena stanja kulturno-povijesnog nasljeđa kraja

1.1.4.6.1. Povijesne odrednice

Brač je spominjan u povijesnim izvorima pod imenom *Brattia* već iz antike. Tragovi života ljudi na otoku potječu iz mlađeg kamenog doba (spilja Kopačina), a od protopovijesti uspostavlja se cjelovita prostorna organizacija pomoću gradina, kao ilirskih utvrđenih naseobina (Rat, Velo i Malo Gračišće, Gradac, Hum i Škrip kao glavno središte i Kaštio iznad Bola s megalitičkim zidinama). Njih prate gomile, kao strateško obrambenih postaja ili grobišta, pedesetak registriranih na površini otoka koji u tom smislu dijeli iskustva i običaje čitavog teritorija saveza Ardijejaca, potom države Delmata kao glavnih političkih činitelja na prostoru srednjeg Jadrana kojem Brač pripada. Susret domorodačke ilirske kulture s nosiocima grčke kolonizacije na Jadranu od 6. do 4. stoljeća prije Krista, iako dokazan (Viča vala – Pučišća / Sutivan), nije ostavio dubljeg traga. Pojava savršenijih tehnika građenja zidina, najjačih u Škripu znanom pod terminom *castellum*, ipak potvrđuje određena asimiliranja općemediterranskih dobara uz dozrijevanje mjesnog društva poglavito vezanog uz stočarstvo. No, nakon trgovačkih susreta situacija se je u odnosu na strane kulture izmijenila s dolaskom Rimljana, odnosno potpadanja čitavog Jadrana pod vlast rimske velike države. Premda nisu otkrivena organizirana antičko-poganska naselja koja bi imala status *kolonije ili municipija*, dolazak se je Rimljana odrazio u građevnim sklopovima gospodarsko ladanjskih vila (kraj Bola, Selaca, Povalja, Pučišća, Supetra itd.) a osobito u primjercima figuralne antičke skulpture, bilo uvezenih bilo izrađenih u poznatim bračkim kamenolomima (Plate, Rasohe) iz kojih je rimska država sustavno već vadila građu. Nalazi obrednih spomenika, natpisa i reljefa s prikazima rimskih božanstava (Heraklo u živoj stijeni iznad Splitske, kipovi istog sadržaja kraj Škripa), svjedoče visoki stupanj romanizacije područja koje dijeli sudbinu čitave Dalmacije.

Iz ranokršćanskog doba potječu nalazi desetak svetišta na otoku: temelji trikonhalne crkve u Sutivanu, a trobrodskih u Supetru i Pučišćama, još sa sačuvanom krstionicom u Povljima, crkva uz ladanjsko-gospodarski sklop u Lovrečini itd. te nema sumnje da se na otoku širi crkvena organizacija pod jurisdikcijom solinske biskupije. Broj i veličina svetišta svjedoče gustu nastanjenost čitavog otoka koji se, između ostalog, uključuje u privredne putanje velike države. Bogatstvo arhitektonske tipologije i vrsnoća kamene opreme u desetak arheološki otkrivenih ili u prostoru vidljivih svetišta potvrđuju višu razinu umjetničke proizvodnje otočkih kamenara čije su radionice od 5. do 7. stoljeća izvezile sarkofage diljem Jadrana.

U ranim stoljećima srednjeg vijeka Brač nije bio na udaru naglih etnopolitičkih promjena nego je u svojoj izolaciji usporeno primao njihove odjeke. Tako je dočekao i Hrvate postavši dio područja "*Narentanae insulae*", tj. oblasti u rukama Neretvana zasigurno od 9. stoljeća. Svejedno je rano kristijanizirano romansko stanovništvo davalo bitni pečat razvoja koji doživljava udare poput zabilježenog upada Saracena 872. godine. U sljedećim stoljećima živio je u miru sklopljenom između Neretljana, Hrvata i Mlečana, za vladavine kralja Tomislava valjda u sastavu jake hrvatske države, a od pohoda dužda Petra II Orseola 1000. godine priznavao njegov barjak. S uspostavom kraljevstva Petra Krešimira IV opet je u drugoj polovici 11. stoljeća unutar Hrvatske, da bi od 1102. godine potpao cjelini ugarsko-hrvatskog kraljevstva. Sljedeća će dva stoljeća proteći uz česte izmjene vrhovnih vladara jer se na srednjem Jadranu sukobljavahu interesi Ugara, Bizanta i Venecije ali će one slabo određivati unutrašnje prilike otočkog života koji teče svojim sve stalnijim ritmovima.

Uz sve te promjene tekao je usporeni unutrašnji život, dokaziv s malo izvora. Osnovne su sile unutrašnjim ustrajnostima davala stočarska zanimanja većine seoskog življa koje se zadovoljavalo ograničenim mogućnostima svojeg samoprivredivanja, vrlo zatvorenog u svojim međama. Pouzdano benediktinci bijahu utjecajni činitelji kulturnog djelovanja, vjerojatno i ključni nositelji graditeljskih poduzimanja oko brojnih crkava u nastajanju od 10. do 12. stoljeća. Iako na otoku nije ustanovljeno jačih oblika vjerske organizacije trajno se priznavao jurisdikcija splitske nadbiskupije s prebacivanjem osnovnih veza na osnutak hvarske biskupije Otada se prate i oblici organizirane svjetovne uprave te je neprijeporno društveno sazrijevanje išlo ukorak s mirom unutar velike države.

Sljedno razvoju ostalih južnohrvatskih otočkih komuna i Bračani posežu određenim slobodinama (inače zasvjedočenim jednom poveljom već iz 1111. godine) pa mala njihova općina samo jača priznavajući vanjska vrhovništva. Po uzoru na sve druge komunalne sredine otočani su sticali određene povlastice, gradili pravne običaje i donosili sukladno njima mnoge odredbe. Sve su najposlije i kodificirali 1277. godine u Statutu općine koji se prije dugo zacrtavao a otada službeno priznavao, dopunjavao i potvrđivao. Izdvojenost od svih centara moći a i veličina samog otoka u zatišju od glavnih prometnih putanja pridonijeli su u tim uvjetima očuvanju svekolike unutrašnje upravne samostalnosti pod rukovodstvom Velikog vijeća u kojem

sjede svi punoljetni plemići. No javnopravne odnose vodi kao izvršitelj knez kojem je položaj ispočetka izbran, a kasnije je to strani namjesnik.

Tijekom 12. i 13. stoljeća počinju na izloženim dijelovima hrvatskog priobalja vladavine moćnih rodova hrvatske vlastele. Za bračko puno srednjovjekovlje osobito su u tom smislu bili značajni cetinski Nelipići, još izravnije omiško-makarski Kačići dok vrhovni vladari iz roda Arpadovića nisu imali potpuni odnos prema Jadranu. Ipak su višekrat Bračanima pružali zaštitu, a i ovi se okreću Splitu u savezništvo kad je međusuradnjom uspjelo otok osloboditi od pritiska istih Kačića. Međutim tu uniju bračke seoske komune sa gradom Splitom nije odobrio kralj Bela, nego je odredio da hvarski rektor, župan ili comes vrši ujedno i vlast na Braču posredstvom vikara. Uz takvo uključivanje u zajednicu otoka prema Braču se okreće trgovina i iz drugih centara, nadasve iz Splita koji dominira srednjom Dalmacijom. Na terenima najvećeg donjojadranskog otoka, dapače, Splitsani drže ispasišta svoje stoke te su zainteresirani za privredne prilike u kojima izravno i sudjeluju.

Tako je bilo do podvrgavanja Veneciji 1420. godine. Unatoč tome Brač se i dalje smatrao zasebno komunom s posebnim statutom i privilegijama, te su se bračka vlastela i dalje okupljala u nerezničima. Za vrijeme bosanske vlasti potkraj 14. stoljeća kao i pod Anžuvincima ili pod Dubrovčanima Brač je u pojedinim poslovima slao svoja poslanstva neovisno od Hvara. Samostalnom odlukom svojeg Vijeća 1420. godine Bračani su priznali i vlast Venecije koja je nadalje omogućila opstanak zasebne otočke općine sa svim upravnim tijelima uz posebnog kneza Mlečanina, što se ustalilo i održalo sve do pada Mletačke republike 1797., dapače i do 1827. Inače je za prošlost otoka važna činjenica da se do mletačkog doba većina naselja nalazila u unutrašnjosti otoka, vezanih uz srednjovjekovne vidove pretežito stočarske privrede o kojoj govori najveći broj zapisa.

Kroz čitavo to vrijeme mnogi pokušaji osnivanja naselja na obali u srednjem vijeku bijahu osujećeni opasnostima s mora, posebice od strane omiških gusara. Stoga su nova stalna naselja u primorskim predjelima mogli nastati istom onda kad je nastupila veća sigurnost, u drugoj polovici 15. stoljeća sa uspostavom dobro uređene mletačke uprave. Pruživši sigurnost na moru i pojačavši promet među dijelovima svoje države izazvala je isčeznuće većine naselja u kopnenim dijelovima otoka. Preseljavanje iz njih starijih donekle je pospjela i kuga koja je od 1425. do 1427. godine poharala dvije trećine stanovnika zadavši snažan udarac srednjovjekovnim naseljima. Potom je pak nadošla i turska opasnost, poradi koje nastaju i kašteli pri obali, a oko njih doseljenici koji stižu u valovima s kopna počinju povećavati stambene jezgre i izgrađivati naselja povijesnog lika. Te su utvrđene jezgre mjestimice još očuvane i imaju neprijeporno spomeničko značenje (Pučišća, Splitska, Bobovišća) ali su pretežito privatnog, a ne javnog karaktera. Zapravo pripadaju bogatim rodovima dok se pučani vezivahu uz slabije zaklopljene dvore mahom sačinjene od katnica izrazito sredozemnih karakteristika.

Povijesne prilike od 16. stoljeća uglavnom su odredile izgled većine naselja, tako da su ona s postupnim povećavanjem održala novodobni povijesni karakter sve do sredine 20. stoljeća. Pojedinačno se ne ističu odličnim spomenicima, a uz značajne primjere crkvenog graditeljstva naročito iz baroknog razdoblja, zadržavaju prosječna rješenja stambenih sklopova i pojedinih kuća, k tome i svojstvenih utvrda, koja su tipična za čitavu srednju Dalmaciju. U tom smislu i unutar ovdje dalje obrađenih naselja, primjerno se prati prerastanje sela u male gradiće od kojih danas svaki za sebe, povećavajući se u mjerilima, nameću svoja pravila urbanističko-graditeljskih ponašanja i zahvata.

1.1.4.6.2. Razvoj i obilježja povijesnih naselja - povijesne graditeljske cjeline

Puč. 1.1.1. GORNJI HUMAC (E) - (ruralna cjelina) - po predaji jedno je od najstarijih, a u povijesti stvarno jedno od davnina najistaknutijih među još živim bračkim naseljima. Povećalo se na izmaku srednjeg vijeka okupljanjem žitelja iz obližnjih sela, te je izraslo i u župsko središte, ali se smanjivalo odlaganjem stanovnika prema obali tijekom 19 stoljeća. Spominjano od 12. stoljeća trajno je uzdržavano poglavito od stočara, potom i težaka, zadržavši ruralni karakter. Očigledno je to unutar areala ispunjenog nastambama bez podrobnije u prostoru određenih javno-zajedničkih sadržaja, a sa tipski ujednačenim kućama skromnih arhitektonskih kakvoća.

Puč. 1.1.2. PRAŽNICA (E) - (ruralna cjelina) - odavno spominjane u povijesnim izvorima dokazuju kako se u srednjem vijeku život odvijao uglavnom u unutrašnjosti Brača. Tome je usmjeravala privreda vezana poglavito na stočarstvo i oskudno poljodjelstvo, ali i sklanjanje od omiških gusara i drugih opasnosti dolazećih s mora. Sljedno tome i danas je u selu vrlo skroman građevni inventar s nedostatkom osmišljenog sustava privatne izgradnje. Rastrkano naselje se prostire na zaravni, unutrašnjim svojim kratkim

komunikacijama uklapa u mrežu poljskih puteva, te uz slabe intervencije novoga doba zadržava narav mediteranskog sela udaljenog od mora.

Gornji Humac

Pražnica

Pučišća

Puč. 1.2.1. PUČIŠĆA (RST-645) - (urbana cjelina) - smještena u dubokom morskom zaljevu na sjevernoj obali Brača, duguju svoj postanak prirodnoj zaklonjenosti mjesta, uočenoj već od Rimljana u vezi s izvorom vode – studencem : *puteusom*, odakle nastaje i naziv mjesta. Pisana vrela iz davina spominju nastavanje uvale, rimske natpise i samostanska svetišta, stvarno se na crkvi Sv. Stjepana prate pregradnje i dorade od ranog kršćanstva do razvijenog srednjeg vijeka, ali se težište naseljavanja od dolaska Venecije preseljava iz izloženije Stpanske luke u zapadni kraj uvale tzv. Pučiški dolac. S razloga obrane od 15. stoljeća pojedine su kule podizane od moćnijih obitelji, s ulogom kaštela učinkovitih posebice u obrani od Turaka koji 1571. godine poharaše mnoga dalmatinska naselja. Od 16. stoljeća naselje poprima sređenije oblike s rastom nakupina kuća oko dvadesetak "kaštela" koji čuvaju obalu i okolne padine na razjerno maloj površini gusto izgrađenoj. Postupni se kulturni uspon prati s podacima o župnoj crkvi, kojoj se 1566. godine hvali izgled, a 1723. se obnavlja u duhu otočkog baroka. Osobiti je poticaj razvoju pa i oblikovanju naselja dao kamenarski

obrt vezan uz obližnje kamenolome, i danas najizdašnije na otoku. Uz svekoliko poštovanje plemenite prirodne građe nastale su brojne kuće u jednostavnim inačicama kasnog baroka s uredno obrađenim okvirima raznih otvora u skladnim kompozicijama, balkonima i vanjskim stubištima, također dvorištima, tako da je stvorena uzorno slikovita cjelina. Tradicija obrade kamena izuzetno je obilježila izgled naselja čak s bijelim krovovima ali i unutrašnje ambijente urednog tkiva koje se u završnoj fazi razvoja okreće obali i poprima osobitosti urbanog profila. Posebice tome pridonosi rast javnih objekata, u prvom redu zgrada kameraskе škole i lokalne oprave od 19. stoljeća.

1.1.4.6.3. Dobra unutar naselja (zaštićenih cjelina)

Sakralne građevine

Puč. 2.1.1. Gornji Humac - Crkva sv. Nikole (RST-228) - barokna crkva izgrađena 1749. godine na mjestu stare srednjovjekovne crkve.

Puč. 2.1.2. Pražnica - Župna crkva sv. Ante Opata (RST-576) - sagrađena je 1461. godine pri samome osnutku župe preseljene iz napuštenog Straževnika, u sasvim prosječnim formama provincijalnog renesansnog sloga s prežiticima gotičkih elemenata.

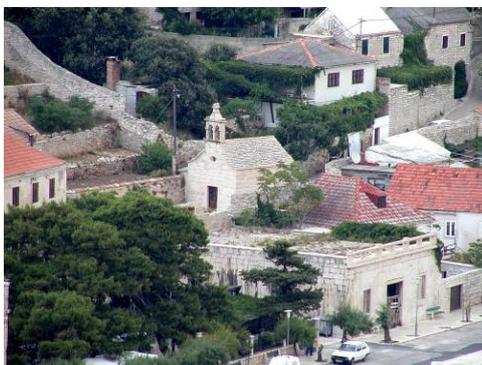

Puč. 2.1.3. Pražnica - Crkva Svih svetih (RST-131)

Puč. 2.1.4. Pučišća - Crkva Gospe od Batka (Z-1869) – na sjevernoj strani uvalе Pučišća dao je potkraj 15. stoljeća Ciprijan Žuветić podignuti malu crkvu Marijina Uzašašća. Posvećena tek 1533. godine slijedi čedne oblike domaćeg graditeljstva, malena u cjelini s podjelom na lađu i četvrtastu apsidu, obje bačvasto nasvođene. Ni izvana se ne odlikuje jačom razradom dok na pročelju s posvetnim natpisom na navratniku ima samo središnji okulus – kružni prozor, te završnu preslicu s dva otvora za zvona. Cjelini pripada i reljefni

poliptih na oltaru, djelo mjesnog kipara Nikole Radojkovića iz 1524. godine, kojemu je u podu i grob s natpisom i klesarskim znakom, sve u najboljoj tradiciji spona domaćih kamenoklesara i dalmatinske umjetnosti ranog novovjekovlja.

Puč. 2.1.5. Pučišća - Crkva sv. Lucije (RST-760) - na južnoj strani uvale, iznad župne crkve, u nadarbini obitelji Žuvetić iz 1563. godine odražava skromne predaje kasne renesanse.

Puč. 2.1.6. Pučišća - Župna crkva sv. Jerolima (RST-180) - u Pučišću podigli su 1576. godine, uglavnom kad su stanovnici sela iz unutrašnjosti otoka naselili privlačnu uvalu. Zvonik je dobila 1613. godine sročen u oblicima provincijalnog baroka. Crkva je pak sama preinačena i dograđena 1831. godine kao trobrodna bazilika rađena jednostavno u iskustvima tadašnjeg klasicizma, tako da je zanimljivija po svojem položaju na rivi. (napomena: u crkvi nepokretno kulturno dobro orgulje, Z-1818)

sv. Lucija

sv. Jerolim

Puč. 2.1.7. Pučišća – crkva sv. Roka (E) - na rubnom dijelu predjela Batak, podignuta je 1686. na mjestu starije. Jednostavno barokno pročelje s vratima i dva kvadratna prozora sa strane i četverolisnom rozetom ima preslicu s uklesanom 1848. godinom.

Civilne građevine

Puč. 2.2.1. Pučišća - Kaštel Cicarelli (RST-254) - u uglu uvale koja je živjela kao luka Pučišća jedan je reprezentativnijih mjesnih kaštela, u naravi četverokatnica spojena sa nižom kućom za stanovanje

Puč. 2.2.2. Pučišća - Sklop Dešković (Z-3241) - prozvan po zadnjim vlasnicima iz 19. st., sastoji se od tri stambene zgrade, povijesno pripadajuće obiteljima Ivelio i Pinesić, te jedne kule koja je najstariji dio cjeline. Počam od 15. st. sklop je jačao uklapanjem kuća u obrambeno smišljenu i spretno iznutra razvedenu jezgru. Ona u nejednakim razinama uključuje dvorišta sa cisternom, a otraga je vrt sa stupovima za odrinu, te se u raznolikosti čimbenika skladne gradnje postiže osobita slikovitost. Stiski je najdorađenija kula, trokatnica s nadsvođenim prizemljem a ostatkom visećeg prsobrana na vrhu. Ostale su kuće bile pokrivene kamenim pločama dok su im pročelja raščlanjena otvorima u kenim okvirima i simetrično raspoređena u duhu kasnih predaja primorskog graditeljstva. Danas ruševan sklop na izloženom položaju u južnoj strani luke dobija na vrijednosti i kao mjesto rođenja kipara Branislava Deškovića (1883 – 1939.)

Puč. 2.3.1. Pražnica – Zgrada stare škole (P-2534)

Puč. 2.5.1. Pučišća - Kula Aquila (RST-609) - datira iz kraja 15. st. te je tipski uzorna gradnja jednostavne primorske renesanse. Prizemnom su dijelu na četvrtastom tlocrtu blago skošene stijenke bez vanjskih otvora te se na kat uzlazi naknadno prizidanim kamenim stubama. Tu je nad ulaznim vratima i grb vlasnika, obitelji Aquilla, a na zidovima otvori za artiljeriju, dok je prostorija gornjeg kata namijenjena stanu opremljena s jednostavnim zidnim ormarom i umivaonikom, klesanima bez uresa. Kroz križnobačvasti svod izlazi se na terasu koja je imala vanjski hodnik na krupnim kamenim konzolama u tri reda, naknadno otklesanima kad je kula, poznata po uspješnom odbijanju provale Turaka s mora 1571. god. preudešavana stanovanju.

Puč. 2.5.2. Pučišća - Kula Žuvetić (RST-254) - nastala je u drugoj polovici 16. stoljeća tragom običaja uglednih mještana da podižu višekatne, poput kula zamišljene kuće. Iako namijenjenje stanovanju gospodara s visokim kruništem pridonosila je obrani naselja ali i ugledu obitelji unutar Pučišća kojem ukupni zbroj takvih daje jedinstveni pečat.

1.1.4.6.4. Dobra izvan naselja (zaštićenih cjelina)

Sakralne građevine

Puč. 2.1.8. Crkva sv. Duha (RST-197) - (admin. naselje Gornji Humac) - leži na brijegu jugozapadno od Gornjeg Humca kraj prapovijesne gomile, na mjestu s kojeg se nadzire čitav Hvarski kanal. U cjelini potvrđujući svoj gotički postanak iz 14 st. mala je građevina s pravokutnom lađom i polukružnom apsidom natkrivena bačvastim svodom te kamenim ploama. Zidanba je četvrtastim priklesanim kamenovima u pravilnim redovima a vrh zabata jednostavnog pročelja su ostaci zidanih stubaca negdašnje preslice

Puč. 2.1.9. Crkva Svih svetih (RST-203) - (admin. naselje Gornji Humac) - nekoć pripadajući selima Mošuja i Dubravica koja su nestala, stoji u osami kao uzorni oblik rane romanike iz 12. st. Jednobrodni prostor s četvrtastom apsidom oplemenjuju bočne niše, duboke sa završnim lukovima i čednim impostima na njihovim uporištima dok je iznad stršeci vijenac također od nepravilnih pločastih tesanaca. Doima se masivnom i zbog rustične tehnike zidanja a takva joj je i preslica vrh zabata.

Puč. 2.1.10. Crkva sv. Marije na groblju (RST-182) - (admin. naselje Gornji Humac) - s nerazrađenim vanjskim oplošjem a unutrašnjim razvedenim u tri niše i bačvastim svodom preživjela je kao prezbiterialni dio sprijeda dograđene šire i više ali jednostavnije crkvene gradnje.

Puč. 2.1.11. Crkva sv. Mihovila (RST-188) - (admin. naselje Gornji Humac) - nedaleko današnjeg naselja Gornji Humac a u blizini srednjovjekovnog naselja Podhum. Iza crkve je pretpovijesna gomila sa grobovima iz srednjeg vijeka. Jednobrodna crkva s izvana četvrtastom a iznutra polukružnom apsidom, presvođena bačvastim svodom naslonjenim na reljefni vijenac, iskazuje osobine gotičkog graditeljstva. Na pročelju sa zvonikom na preslicu vrh zabata su ulazna vrata uokvirena zidanim pilastrima spojenima lukom a krov pokriven kamenim pločama te slijedi običaje i starije faze građevnog sloga na otoku.

Puč. 2.1.12. Crkva sv. Ciprijana na groblju (RST-130) - (admin. naselje Pražnica) - slijedi morfologiju kasnogotičke arhitekture skromnih izboja. Pravokutna lađa je natkriva svodom u obliku polubačve i na njega se nadovezuje polukalota polukružne apsida u tragu kasne romanike 14. stoljeća. Od toga se stilski ne udaljava ni pročelje s ključnim naglaskom završne preslice u nacrtu lomljenog luka.

Puč. 2.1.13. Crkva sv. Klementa (RST-276) - (admin. naselje Pučišća) - udaljena od naselja u gorovitim pustim predjelima mala je crkva zidana u golim stijenama. Podsjeća na romaničke oblike posebno iznutra zbog tročlane razrade bočnih zidova s pojasnicama bačvastog svoda izvučenim iz razdjelnih nosača. No s četvrtastom apsidom jakog ziđa stilski nije koherentna te se može smatrati ostvarenjem zrelog srednjeg vijeka s određenim morfološkim retardacijama.

Puč. 2.1.14. Crkva sv. Stjepana na groblju (RST-185) - (admin. naselje Pučišća) - u istočnom kraju uvale zvanom Dolac, jedan je od važnijih svjedoka ranog napučivanja čitavoga mjesta. Već od 17. stoljeća spominjana kao sjedište benediktinaca, nedavnim je istraživanjima utvrđena njezina prvobitna, ranokršćanska faza iz 5./6. stoljeća, koja je u ranoj romanici 11. stoljeća jače preinačivana ugradnjom osobite svodne konstrukcije na način poznat diljem sve Dalmacije. Uspješno restaurirana odličan je primjer povijesnog graditeljstva starijih epoha u priobalnom pojasu Brača.

Puč. 2.1.15. Crkva sv. Jurja na Bračuti (RST-199) - (admin. naselje Pučišća) - pripada kasnosrednjovjekovnom sloju otočkog graditeljstva s očitovanjem osobitih gotičkih rješenja u zbijenom volumenu koji u osnovnim svojim dimenzijama stremlje visini. Iz tlocrta pravokutne lađe s polukružnom apsidom uzdiže se kompaktni volumen okrunjen vitkim zvonikom na preslicu u vrhu pročelja, što joj daje osobitu vrijednost.

Puč. x.x.x. Crkva sv. Mihovila - (admin. naselje Pučišća) - predlaže se da se izvrši valorizacija

Puč. 2.1.16. Crkva sv. Kuzme i Damjana (RST-191) - (admin. naselje Gornji Humac) na obronku istoimenoga brijega u otočkom gorju daleko od važnijih naselja sačuvala je dimenzije i proporcije ali ne i ukupno obličje iz srednjeg vijeka. zhatvorena u svojem nevelikom volumenu ima polukružnu apsidu, a unutrašnjost lađe raščlanjenu s po tri veće niše na svakoj strani, te poput sv. Jurja na Straževniku ide u red romaničkih bogomolja srodnoga tipa.

Puč. 2.1.17. Crkva Sv. Jurja (RST-186) - u Straževniku kod Gornjeg Humca datirana darovnicom iz 1111. godine (ujedno i najstariji spomen neke bračke crkve) ima polukružnu apsidu, iznutra bočne niše a nad lađom bačvasti svod s poprečnim pojasima bez imposta. Pročelje završava vitkom preslicom i ima okvir ulaza rađen romaničko-gotičkim rječnikom sa skromnom kamenom dekoracijom. Iz čitanja arhitektonske forme s povijesnim podatkom nastojalo je odrediti starost svih navedenih elemenata i crkvu smatralo uzornom za rješenja ranog 12. stoljeća.

Civilne građevine i dr. građevine

Puč. 2.3.2. Svjetionik sv. Nikola (Z-1870) - podignut je potkraj 19. st. na ulazu u duboku uvalu Pučišća, a nazvan po obližnjoj crkvi zaštitnika pomoraca, služeći kao orijentacijska točka plovidbe u unutrašnjem moru Bračkog kanala. Uz manju kamenu prizemnicu s četverostrešnim krovom i dva prozora na pročelju diže se jednokatna kula svjetionika u obliku četvrtastog kubusa s poligonalnom lanternom na vrhu. S južne strane bočno je naknadno prizidana zgrada za stan svjetioničara, usklađena u dimenzijama i tehnikama građenja koje iskazuju odlike arhitekture svojeg vremena.

Puč. 2.5.3. Kaštel Vusio (RST-275) - (admin. naselje Gornji Humac) - obrambena građevina (fortifikacija)

Memorijalna baština

Prilazi grobljima u Gornjem Humcu i Pražnicama

Puč. 4.2.1. Groblje u Gornjem Humcu (ZPP) – posebno valorizirati karakterističan prilaz

Puč. 4.2.2. Groblje u Pražnicama (ZPP) – posebno valorizirati karakterističan prilaz

Puč. 4.2.3. Groblje u Pučišću (ZPP)

Etnološka baština

Niz starih napuštenih zaselaka - Oklade, Podsmrčevik (Jurasi), Kruška, Mehumci... – za koja je potrebno izvršiti pobližu analizu i valorizaciju.

Krajolici i njihovi dijelovi (kultivirani / "kulturni krajobraz")

Razgranati dolci Smoč, Bućin dolac i dr. zapadno i jugozapadno od naselja Pučišća, dolac Krilo i dr. razgranati dolci od Stipanske luke prema jugu i istoku, "Solinski dolac" te dolci od uv. Konopikova duboko prema unutrašnjosti otoka.

1.1.4.6.5. Arheološko nasljeđe

Puč. 5.1.1. Prapovijesna gradina Malo Gračišće (E) - (admin. naselje Gornji Humac) - nalazi se na ravničastom predjelu sjeveroistočno od Gornjeg Humca a tvori je obrambeni prsten suhozidina uvrh dosta reljefno naglašenog okruglog platoa kamenitog brežuljka. Spoj prirodnih i ljudskim rukama izrađenih elemenata obrane uvrštava je među istaknutije na srednjem Jadranu.

Puč. 5.1.2. Prapovijesna gradina Brkata (E) - (admin. naselje Gornji Humac) - jugoistočno od Gornjeg Humca gotovo je najveća ilirska gomila na otoku. Okružena s istodobnim manjim grobnim gomilama golemih je dimenzija i zauzima istaknuti položaj unutar bračke visoravni te se treba razumjeti jednim od središta života u sklopu trajnog nastavanja tog područja od doba razvoja prvih metalnih kultura do vremena dolaska Rimljana koji sa starosjediocima sklapaju specifične oblike suživota, ovdje dokazane nalazima vrsne keramike stranog podrijetla.

Puč. 5.1.3. Dubrova - crkva sv. Duje (E) - (admin. naselje Pražnica) - crkvice danas u ruševinama.

Puč. 5.1.4. Prapovijesna gradina Hum (E) - (admin. naselje Gornji Humac) - sa povišene kote nadzire područje istočno od Gornjeg Humca, još i more s dvije strane te joj je strategijski značaj izuzetan. Navrh brda je suhozidom mjestimice jakim do 4 m ograđen prostor, a u sredini velika gomila tako da u cjelini predstavlja jednu od značajnijih ilirskih stanica otoka.

Puč. 5.1.5. Straževnik (E) - (admin. naselje Pražnica) - srednjovjekovno naselje od kojeg je do danas, osim ponekog suhozida sačuvana crkvice sv. Jurja (vidjeti i Puč. 2.1.16.). Ta crkva i selo Straževnik spominju se u ispravi iz 1111.god. kojom Vid Stanislavov daruje crkvi sv. Jurja neku zemlju za oprostjenje grijeha. Spominje se još u ispravama iz 13., 14. i 15. stoljeća.

Puč. 5.1.6. Antička villa rustica (RST-1367) - (admin. naselje Pučišća) – slučajno pronađeni zidovi rimskih građevina na prostoru Pučiškog dolca upućuju na postojanje vile rustike uz plodni dolac.

Puč. 5.1.7. Stipanska luka i Miri - Pučišća – arheološki nalazi upućuju na postojanje rimske nekropole te kasnoantičkog naselja sa starokršćanskom crkvom na prostoru današnjeg groblja i južnije na prostoru Miri.

x.x.x. Gomila na brdu Vestac - (admin. naselje Gornji Humac) – potrebno izvršiti valorizaciju

1.1.4.6.6. Stanje evidencije i pravne zaštite kulturnih dobara Općine

U skladu sa *Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara* (NN 69/99, NN 69/99, 151/03, 157/03, članak 7.), koji nepokretna kulturna dobra svrstava u kategorije kao:

1. grad, selo, naselje ili njegov dio,
2. građevina ili njezini dijelovi, te građevina s okolišem,
3. elementi povijesne opreme naselja,
4. područje, mjesto, spomenik i obilježje u svezi s povijesnim događajima i osobama,
5. arheološko nalazište i arheološka zona, uključujući i podvodna nalazišta i zone,
6. područje i mjesto s etnološkim i toponimskim sadržajima,
7. krajolik ili njegov dio koji sadrži povijesno karakteristične strukture, koje svjedoče o čovjekovoj nazočnosti u prostoru,
8. vrtovi, perivoji i parkovi,
9. tehnički objekti s uređajima i drugi slični objekti

u Općini su valorizirana evidentirana nepokretna kulturna dobra što je prikazano u Tablici 39.

Sva dobra podliježu pravima i obvezama *Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara* (NN 69/99, 151/03, 157/03), bez obzira na njihov trenutni pravni status zaštite. Status zaštite opisan je slijedećim oznakama:

a)	RST	registrirani spomenici (stara, ne-revidirana rješenja)
b)	Z	zaštićeno kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara RH – Listu zaštićenih kulturnih dobara;
c)	P	preventivna zaštita - kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara RH – Listu preventivno zaštićenih kulturnih dobara;
d)	E	evidentirano kulturno dobro,
e)	ZPP	kulturno dobro evidentirano i zaštićeno ovim Planom kao kulturno dobro značajno na lokalnoj razini.

Na području Općine od povijesnih graditeljskih cjelina registrirana je (RTS):

1/ urbana cjelina

- naselje (dio) Pučišća.

a evidentirane su (E):

2/ ruralna cjelina

- naselje (dio) Pražnica,
- naselje (dio) Gornji Humac.

Unutar navedenih naseobinskih cjelina:

zaštićeno je (Z) i registrirano (RST)

- deset kulturnih dobara,

evidentirano je (E)

- jedno kulturno dobro.

a preventivno zaštićeno (P)

- jedno kulturno dobro.

Izvan navedenih povijesnih graditeljskih cjelina

zaštićeno je još (Z) i registrirano (RTS)

- trinaest kulturnih dobara, a

evidentirano je (E)

- pet kulturnih dobara (arheološki lokaliteti),

a evidentirana su i zaštićena ovim planom (ZPP)

- tri kulturnih dobara

Slijedom suvremenih zamisli o zaštiti nepokretnih kulturnih dobara¹, uveden je i pojam *kulturnog krajobraza*, (cultural landscapes) kojeg čine topografski definirana područja u kojima je naročito izražen kvalitetan suživot graditeljske baštine i prirodnih osobitosti pripadajućeg okruženja, a kao cjelina je iznimnih povijesnih, arheoloških, umjetničkih, kulturnih, znanstvenih, socijalnih i tehničkih vrijednosti.

U svjetlu navedenih polazišta i veliki dijelovi otoka Brača, ne samo naselja u užem smislu, jedinstveni su antropogeni prostor s milenijskim povijesnim kontinuitetom te očuvanim oblicima djelovanja čovjeka u prostoru, bilo u vidu graditeljske baštine ili arheoloških nalaza, bilo u vidu pojedinačnih kulturnih dobara rasutih u prostoru koji zajedno s njihovim okolnim kontaktnim prirodnim prostorom tvore cjelovit kulturni *prostorni sklop* koji u svojoj cjelini također mora imati obilježje kulturnog dobra. *Prostorni sklop* predstavlja jedinstvenu oblikovnu cjelinu: građevine (ili građevina) i izvornog, ili modificiranog neposrednog okolnog prirodnog prostora, *kontaktnog prostora* u kojemu je dotična građevina (ili građevine). Smatra se vrlo važnim zaštititi i građevinu (građevine) i prostor u kojemu je ona nastala kao jednu funkcionalnu i oblikovnu cjelinu, odnosno *prostorni sklop* u izvornom smislu.

Obradom terena ustanovljeno je da je na području Općine ostalo očuvano više naselja ili dijelova naselja (Pučišća, Praznica, Gornji Humac) kao i građevina te shodno tome više *prostornih sklopova* koji imaju svojstva kulturnog dobra, ovisno o stupnju očuvanosti tradicijskih struktura. Ta su dobra promatrana:

- kroz *samo* kulturno dobro, odnosno kroz prostornu matricu pojedinog naselja ili kroz pojedinačnu građevinu i
- kroz neposredno okruženje (*kontaktni prostor*) kulturnog dobra.

S druge strane, *kultivirani krajobraz* podrazumijeva prirodna područja oblikovana ljudskom rukom u smislu prilagođavanja prirode ljudskim potrebama, a koja područja još uvijek ostaju u svojoj prirodnoj funkciji (poljodjelski prostori). Mnoge su površine očuvane do danas, i svjedoče o čovjekovoj dugoj prisutnosti u prostoru Općine.

1.1.4.7. Temeljne ekološke svojstvenosti kraja

Iako je prostor Općine razmjerno rijetko naseljen, jer je gustoća stanovništva 1991. godine iznosila svega 34,5 stanovnik/km² (poradi usporedbe prosjek RH je 85 stanovnika/km²), velika koncentracija stanovnika u obalnoj zoni i naselja Pučišće potencijalno u okviru sjeverne obale Općine može uzrokovati velike ekološke probleme.

Izrazito velike ekološke probleme, ne samo u smislu krajobrazne devastacije prostora Općine, uzrokuju brojni kamenolomi. Njihov utjecaj na prostor Općine je izrazito nepovoljan.

Dakle, problemi se očituju

- kako u klasičnim oblicima zagađivanja okoliša izgradnjom i zauzimanjem prostora urbanim i tehničkim strukturama,
- tako i u vizualnom uništavanju krajobraznih svojstvenosti obale i unutrašnjosti s jedne strane oblikovno neprimjerenom izgradnjom i neprihvatljivom dužobalnom izgradnjom te s druge strane brojnim kamenolomima. Sve to čini dijelove obale Općine iznimno ugroženim.

Smatra se da se problem ne može riješiti prostim zabranama, već planskim usmjeravanjem izgradnje i eksploatacije mineralnih sirovina na prihvatljiva mjesta u prostoru, vodeći računa o mogućnostima prostora da prihvati određeni intenzitet građenja i eksploatacije, a bez bitnih narušavanja kako ekoloških svojstvenosti i stabilnosti tako i vizualnih vrijednosti prostora.

Sagledavajući prostor u cjelini, njegovu bogatu prirodnu i kulturnu baštinu te razmjerno velike površine pod zaštitom krajobraza, bit će potrebno neprekidno i sustavno provoditi mjere za poboljšanje, unapređenje i čuvanje prirodnoga, kultiviranoga i kulturnog krajobraza. Isto tako i mjere za sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš:

Mjere za poboljšanje okoliša

Za provođenje ovih mjera treba:

¹ Cultural Landscapes of Universal Value, Stuttgart, New York, UNESCO, 1995

- Sanirati zatvorene «kaverne» kamenoloma.
- Sanirati zgarišta i vratiti ih u prvobitno stanje.
- Spriječiti odlaganja smeća na divljim odlagalištima po poljodjelskim i šumskim površinama.
- Izgraditi sustav kanalizacije s uređajima za pročišćavanje, osobito na mjestima gdje se javljaju i gdje će se javiti veći onečišćivači (osobito naselje Pučišća).
- Redovito treba čistiti naselje i obalu (plaže) od krutog i krupnog otpada.
- Smanjiti uporabu agrotehničkih sredstava koja onečišćuju tlo (pesticide, umjetno gnojivo i sl.).

Mjere za očuvanje okoliša

U sklopu ovih mjera podrazumijeva se da treba:

- Spriječiti nepotrebno širenje eksploatacije kamena (sigurno je da samoj Općini nisu potrebni tako brojni kamenolomi).
- Sve gradnje vršiti isključivo sukladno zacrtanim planskim opredjeljenjima.
- Spriječiti kontinuiranu dužobalnu izgradnju. Izgradnju planirati u dubinu.
- Na djelotvorni način štititi kulturne, prirodne i krajobrazne vrijednosti.
- Čuvati prirodna bogatstva i prirodne izvore (šume, poljoprivredne površine, izvore vode, vodotoke i dr.).
- Regulirati marikulturu, koja ne bi smjela pretjerano rasti poradi zagađenja koja se zbivaju klanjem tuna.
- Uključiti lokalne vlasti u aktivno čuvanje okoliša te zaštitu zaštićenih građevina i područja kroz novčanu potporu i odluke jedinice lokalne samouprave.

Mjere za unapređenje okoliša

Ove mjere podrazumijevaju:

- **Stvaranje javnoga mnijenja** u korist zaštite krajobraza, zaštite kulturne i prirodne baštine, smanjenje onečišćenja te gradnju stambenih zgrada na zasadama tradicijskoga graditeljstva.
- U svaki urbanistički i arhitektonski projekt ili studiju, bilo koje vrste, ugraditi elemente zaštite okoliša i krajobraznoga oblikovanja.

Na građevnom području ne smiju se graditi građevine koje bi svojim postojanjem, ili upotrebom neposredno ili potencijalno ugrožavale život, zdravlje i rad ljudi u naselju ili vrijednost okoliša, niti se smije zemljište uređivati ili koristiti na način, koji bi izazvao takve posljedice.

a) Važno je navesti slijedeće:

- Planom je određeno da će konačna lokacija za odlaganje krutog otpadnog materijala biti određena Prostornim planom uređenja Županije, vjerojatno kao sakupljalište na današnjoj lokaciji u Općini.
- Ako se na dijelu građevnog područja izgradi javna kanalizacijska mreža i ako postoje za to tehnički uvjeti, postojeće stambene i ostale građevine moraju se priključiti na nju.
- Ako na dijelu građevnog područja na kojem će se graditi građevina postoji javna kanalizacijska mreža, stambene i druge građevine se moraju priključiti na nju.
- Otpadne vode iz domaćinstva bez kanalizacije moraju se prije odvoženja i ispuštanja u okoliš pročišćavati metodom autopurifikacije u septičnim jamama.
- Otpadne vode iz gospodarskih zgrada u domaćinstvu s izvorom zagađenja i gospodarskih postrojenja moraju se prije upuštanja u recipijent pročititi do stupnja na kojem se nalazi recipijent, odnosno, do stupnja i na način predviđen posebnom odlukom Općinskog vijeća.

1.1.4.8. Svojestvenosti prometne i komunalne infrastrukture

1.1.4.8.1. Promet (postojeći)

Prikaz je na grafičkom listu br. 2a: «Infrastrukturni sustavi - promet – cestovni, pomorski, zračni»

Cestovne veze

Prema "Odluci o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste" (NN br. 79/99) u Općini od postojeće cestovne infrastrukture postoje dvije **državne ceste (D)**:

- D-113: D-113: Supetar – Nerežišće – Sumartin (trajektna luka)
(prolazi: Supetar – Nerežišće – Pražnica – Gornji Humac – Općina Selca),
- D-115: G. Humac (D-113) – Bol

Osim navedenih državnih cesta u Općini postoje tri **županijske ceste (Ž)**:

- Ž-6161: Supetar (D-113) – Postira – Pučišća (Ž-6193),
- Ž-6192: Zračna luka Brač – D-115
- Ž-6193: Pučišća (Ž-6161) – Pražnica (D-113)

U Općini postoji jedna **lokalna cesta (L)**:

- L-67176: Osrike (L-67174) - Podsmrčevik

U Općini postoji nekoliko nerazvrstanih cesta. Teško su prohodne. Planom će se planirati njihovo uređenje u načelu postojećim trasama, te njihova prekategorizacija u višu kategoriju.

Sve ostalo su ulice stambenog karaktera u izgrađenim zonama, poljodjelski putovi do poljodjelskih površina Općine i sl.

Kao problem, javlja se pitanje trase ceste Pučišća – Povlja (koja je predviđena u PPSDŽ), odnosno pitanje najpovoljnijeg načina vezivanja sadržaja na sjeveroistočnom dijelu otoka (ponajprije kamenoloma, ali i poljoprivrednih površina) na trasu takve ceste. Potrebno je preispitati određivanje alternativne trase dijela ove prometnice, u odnosu na trasu ucrtanu u PPSDŽ.

Pomorske veze

Luke lokalnog značaja u Općini Pučišća:

- morska luka za javni promet lokalnog značaja: luka Pučišća,

U okviru naselja Pučišća nalazi se i luka posebne namjene - **športska luka**:

- športska luka Pučišća .

Kao posebno atraktivna za nautičare nameće se uvala Luka. Međutim, potrebno je preispitati usklađivanje svih uvjeta korištenja i namjena predviđenih u PPSDŽ,

Otok Brač i Općina su s glavnom prometnom cestovnom vezom "jadranskom magistralom" i državnom cestom D-1, te županijskim središtem Splitom povezani županijskom cestom Ž-6161 preko trajektne luke u Supetru. Ova se veza često pokazuje nesigurnom, bilo poradi nevremena, bilo poradi ljetnih turističkih prometnih zastoja zbog velikog priljeva motoriziranih gostiju. Ovaj se problem odražava u životu kako otoka Brača tako i svih ostalih otoka koji su u sličnoj nepovoljnoj situaciji. Dobre, sigurne i česte te jeftine prometne veze neophodne su za stabilan i brz gospodarski razvoj otoka i Općine.

Zračne veze

Zračne veze Općina ostvaruje preko aerodroma zračne luke Brač (Veško Polje) na području Općine Pučišća (k.o. Gornji Humac).

Zračna luka Brač, prema međunarodnim propisima spada u zračne luke 2C kategorije. Zauzima površinu od oko 400 000 m². Izgrađena je za potrebe domaćeg i međunarodnog zračnog prometa i pruža sve aerodromske usluge osim cargo usluga, prema vrijedećim propisima, te usluge na poseban zahtjev. Dužina uzletno - slijetne staze je 1320 m, a širina 30 m. Godišnje kroz zračnu luku Brač prođe oko 30 000 putnika. Autobusnim linijama povezana je sa Bolom (udaljen 13km) i Supetrom (udaljen 32km). Potrebno je predvidjeti produljenje uzletno-sletne staze 500m, te za proširenje djelatnosti predvidjeti izgradnju pratećih sadržaja. (čl.139. Odredbi za provođenje PPSDŽ)

Za proširenje djelatnosti na zračnom pristaništu treba planirati izgradnju skladišnog prostora (cargoo objekta) te izgradnju još jedne spojnice (rulne staze). (Polazišta tekstualnog dijela PPSDŽ)

U slučaju hitnosti u Općini ne postoji uređeni heliodrom. Nepotpuno uređen heliodrom postoji u Gradu Supetru u blizini naselja Nerežišća (Općine Nerežišća) koji je smješten prometno dosta nepovoljno za Općinu Pučišća. Zbog toga je potencijalna (neuređena) lokacija interventnog heliodroma predviđena i u Pražnici, na prostoru sportsko-rekreacijske namjene.

1.1.4.8.2. Pošta i telekomunikacije

U Općini postoje tri *jedinice poštanske mreže*:

- 21412 Pučišća,
- 21424 Pražnica
- 21414 Gornji Humac

Poštanska *područna centrala* smještena je u naselju:

- Pučišća,
- Gornji Humac.

Mobilne telekomunikacije pokrile su uglavnom nastanjeni prostor Općine. U Općini su smještene:

- tri *radiorelejne postaje*, na brežuljku zapadno od naselja Pučišća (M. Bračuta), sjeverno od Gornjeg Humca (Sv. Marija), na aerodromu «Brač».
- jedna bazna radijska GSM i NTM postaja južno od naselja Pučišća.

Obzirom na potrebe razvoja telekomunikacija ukazuje se potreba planiranja dužobalnog spoja između područnih centrala smještenih u naseljima Pučišća i Postira.

1.1.4.8.3. Elektroopskrba

Sustav elektroopskrbe u Općini jednostavne je strukture.

Preko prostora Općine Postira prolazi dalekovod DV 35 kV kojim se preko trafostanice u Pučišćima TS 35/10 snabdijeva se Općina električnom energijom koja se do otoka dovodi pomoću dva podmorska kabela 110 kV. Jedan kabel 110 kV dolazi u uvalu Prvija, a drugi u uvalu Lozna Mala sve u Općini Postira.

Zračni vod dalekovoda:

- DV 35 kV iz pravca trafostanice TS 110/35 kV u Općini Nerežišća (preko Općine Postira) snabdijeva električnom energijom Općinu i ujedno snabdijeva električnom energijom i Općinu Selca istočno od Općine Pučišća.

Prikaz je na grafičkom listu br.: 2c: "Infrastrukturni sustavi - elektroopskrba".

1.1.4.8.4. Vodnogospodarski sustav

Vodno gospodarstvo Općine, u kojemu nema niti voda tekućica niti značajnijih izvora vode, jednostavne je strukture te obuhvaća uglavnom vodoopskrbu te odvodnju otpadnih voda.

Vodoopskrba

Vodoopskrbni sustav Općine treba promatrati u sklopu otoka Brača kao mikroregionalne *funkcionalne cjeline* (PPSDŽ članak 3.). S rečenim za otok Brač Građevinski fakultet Sveučilišta u Splitu izradio je Studiju vodnogospodarskog sustava otoka Brača u svrhu osiguranja vode za poljoprivredu. Studija zapravo rješava integralnu opskrbu vodom otoka.

Vodoopskrba na srednje dalmatinskim otocima ima posebne značajke. Osnovna karakteristika je relativno siromaštvo vodnih resursa, poglavito u ljetnom periodu, unatoč značajnim količinama oborina u zimskom periodu godine. S druge strane potrebe za vodom su upravo ljeti daleko najveće. Ove dvije svojstvenosti rezultiraju saznanjem da se vodoopskrba otoka uglavnom ne može rješavati s lokalnim vodnim resursima već se voda na otocima mora osigurati na drugi način, u našem slučaju dovodom vode s kopna. Pored toga, ovakve svojstvenosti utječu i na režim potrošnje vode na način da se ljeti troši višestruko više vode nego zimi. To je rezultat klimatskih, ali i socio-ekonomskih svojstvenosti otoka, a prije svega turizma.

U skladu s navedenim općim svojstvenostima vodoopskrbnog sustava otoka, nužna vodoopskrba domaćinstva, turističkih kapaciteta i industrije osigurava se putem vodoopskrbnog sustava, a poljodjelstvo (osim okućnica) opskrbljuje se vodom uglavnom iz lokalnih vodnih resursa. Budući da su vodoopskrbni sustavi dimenzionirani da zadovolje vršne ljetne potrebe to za posljedicu ima da su u pojedinim periodima godine, a poglavito u tijeku zime, kapaciteti vodoopskrbnog sustava slabo iskorišteni, odnosno znatno neiskorišteni. U skladu s tim postavlja se pitanje mogućnosti korištenja raspoloživog sezonskog viška vode iz vodoopskrbnih sustava za druge namjene, poglavito za navodnjavanje.

Temeljni cilj je utvrđivanje optimalnog korištenja raspoloživog kapaciteta vodoopskrbnog sustava otoka Brača za sva korištenja uključujući i poljoprivredu, odnosno s posebnim naglaskom na korištenje vode za navodnjavanje.

Vodoopskrbni sustav otoka Brača sastavni je dio regionalnog vodovoda Omiš/Brač/Hvar/Vis/Šolta. To je sustav iz kojeg se vodom opskrbljuje oko 53.272 stanovnika (prema popisu iz 1991.). Sustav nije u potpunosti izgrađen tako da se iz njega još uvijek ne opskrbljuje otok Vis.

Zahvat vodoopskrbnog sustava nalazi se u zasunskoj komori HE Zakučac. Od zahvata voda se dovodi do uređaja za pročišćavanje "Zagrad" koji se nalazi na koti od 230 m n.m. /dno). Od uređaja do obalnog pojasa u Pribu izgrađen je cjevovod \varnothing 584 mm. Iz ovog cjevovoda odvajaju se ogranci za Omiš-zapad, Omiš-istok i Brač. Prelaz mora od obale do otoka Brača izvršen je s četiri cjevovoda

- 170 mm,
- 202 mm x 2 i
- 387,4 mm)

pojedinačne dužine od oko 8.100 m.

Od obale na otoku Braču u uvali Trstena vodi cjevovod duljine 860 m i promjera 488 mm do centralne vodospreme

- «Brač» volumena $2 \times 2000 \text{ m}^3$ s kotom dna od 146 m n.m.

Za vodoopskrbu otoka Brača od najveće važnosti je kapacitet dovodnog cjevovoda. Kapacitet podmorskih cjevovoda kopno-Brač bio je na temelju projektne dokumentacije bio planiran sa 341,00 l/s, a podjela kapaciteta među korisnicima bila je slijedeća:

- Brač 212,85 l/s
- Hvar i Vis 109,00 l/s
- Šolta 19,15 l/s
- Ukupno: 341, l/s

Na žalost predviđeni se dotok s kopna ne ostvaruje. Kapacitet cjevovoda do otoka ukupno je oko 300,00 l/s. Ova količina nije dostatna i ne zadovoljava već danas vršne potrebe otoka Brača u tijeku ljeta.

Vodoopskrbni sustav otoka Brača sastoji se od 3 glavne cjeline, odnosno podsustava: istok, zapad i jug. Sve vode koje dotječu s kopna akumuliraju se u vodospremi "Brač". Iz vodospreme Brač polaze tri glavna magistralna cjevovoda.

- A/** Zapadni podsustav/ogranak: vodosprema Brač - Milna, s ogranakom za otok Šoltu. Cijevi promjera 400-150 mm ukupne duljine od oko 22.975 m.
- B/** Istočni podsustav/ogranak: vodosprema Brač - Sumartin. Cijevi promjera 250-200 mm ukupne duljine od oko 26.100 m.
- C/** Južni podsustav/ogranak: vodosprema Brač - Bol s odvojkom za otok Hvar. Cijevi promjera 450 - 400 mm ukupne duljine od oko 13.570 m. Cjevovod je dijelom položen u tunelu duljine 8.500 m.

Opskrba se vrši iz vodosprema koje su izgrađene duž magistralnih cjevovoda, a manjim dijelom priključkom na magistralne cjevovode što inače projektom nije predviđeno. U vodoopskrbnom sustavu otoka Brača izgrađene su vodospreme:

Vodosprema	volumen m ³	kota dna m n.m
Brač	4000	146
ZAPAD:		
Postira	1000	75
Splitska	500	75
Supetar 1	1000	75
Supetar 2	1000	75
Sutivan	800	72,56
Ložišća	500	134,5
Bobovišća	100	60,90
Milna	3000	67,76
Ukupno zapad m³	7900	
ISTOK:		
Škrip (veza – JUG)	100	322,9
Pučišća 2	500	75
Pučišća 1	800	54,16
Povlja	500	71
Selca	500	169
Sumartin	500	71
Pražnica	500	480
N. Selo	100	231
Ukupno istok m³	3500	
JUG:		
Sv. Juraj	500	430
Bol	2000	75
Bol 2	500	124
Škrip 2	200	321
Ukupno jug m³	3200	
Sveukupno Brač m³	14 600 m³	

U planu je izgradnja više vodosprema i to:

Vodosprema	volumen	kota dna
	m ³	m n.m
Dol	300	130
Puntinak	250	67

Planira se i izgradnja vodospreme kod Murvice za potrebe razvoja vodoopskrbnog sustava do Vele Farske.

Pored vodosprema izgrađeno je i više crpnih stanica manjeg kapaciteta kojima se rješava vodoopskrba s viših zona/područja otoka:

Crpna stanica	Kapacitet Q l/s)	Manometarska visina (m)
Dol	20,0	210
Škrip	14,5	140
Selca	6,0	110
N. Selo	4,0	80
Bobovišće	4,0	80
Pučišća (precrpnica)	7,5 + 7,5	-
Pražnica	7,5 + 7,5	166
Trstena		

CS Trstena u Općini Postira najznačajniji je objekt za transport vode od uređenja do otoka Brača. Ova crpna stanica ima ulogu povećanja dotoka vode na otok u tijeku ljetnih mjeseci kada gravitacioni dotok nije dostatan za opskrbu otoka. Minimalno povećanje kapaciteta dotoka do otoka trebao bi biti na razini projektiranog kapaciteta dovodnih cjevovoda, to jest 380 l/s koliko je predviđeno rasporedom sadašnjim raspoloživih količina, a manometarska visina dizanja CS je oko 30 m. U skladu s dugoročnim konceptom rješenja sustava kapacitet ove crpne stanice se planira povećati na 743 l/s, a manometarska visina dizajna bi se tada trebala povećati na 50 m. To znači da bi se za vodoopskrbu u dotoku vode s kopna koristili sadašnji cjevovodi.

U sadašnjem trenutku nije poznat dugoročni investicijski plan razvoja vodoopskrbnog sustava. Sam plan razvoja sustava sustava analiziran je više puta, a zadnja dokumentacija koja je rađena je *Dogradnja regionalnog vodoopskrbnog sustava Omiš-Brač-Hvar-Vis-Šolta*, Hidroprojekt 1996. Javno komunalno poduzeće Vodovod Brač shodno svojim mogućnostima dograđuje i razvija sustav kako bi njegov rad bio što učinkovitiji i kako bi se zadovoljile potrebe svih korisnika.

Struktura potrošnje vode na otoku je slijedeća:

Potrošači	1991.	1995.	1997.
	000 m ³	000 m ³	000 m ³
domaćinstva	616	704	799
poljoprivreda	122	85	133
industrija	299	252	"
turizam	130	200	530
neto	1167	1241	1456
koef. gubitaka	1,4	1,4	1,473
bruto	1634	1737	2154

Vidljivo je da u godišnjem bilancu najviše vode troše domaćinstva, zatim privreda, a najmanje poljoprivreda. Slika je sasvim drugačija ako se analizira sezonska potrošnja. U ljetnom periodu dominantni potrošač vode je privreda odnosno turistička privreda, zatim domaćinstva te poljoprivreda.

Planirana je slijedeća potrošnja vode na otoku Braču:

Potrošači	Prognozirane potrebe za vodom 000 m ³ /godinu					
	2000	2005	2010	2015	2020	2025
domaćinstva	773	854	946	1045	1152	1274
poljoprivreda	125	127	129	131	133	135
industrija	300	310	320	330	340	350
turizam	974	1172	1409	1690	2026	2426
neto	2172	2463	2804	3196	3651	4185
koef. gubitaka	1,35	1,3	1,25	1,2	1,18	1,18
bruto	2932	3202	3505	3835	4308	4938

Vodoopskrbni sustav Općine pripada «istočnom podsustavu/ograncu»

Iz pravca Općine Postira duž priobalnog prostora položen je cjevovod do dvije vodospreme iznad naselja Pučišća:

- vodosprema «Pučišća 1»
- vodosprema «Pučišća 2»

Nešto prije vodospreme «Pučišća 1» odvaja se jedan cjevovod prema Pražnici i Donjem Humcu. Na cjevovodu se nalaze i dvije crpne stanice. Južnije od naselja Pražnica smještena je

- vodosprema «Pražnica 1»

Prikaz je dan na grafičkom listu br: 2d: "Infrastrukturni sustavi – vodoopskrba, odvodnja otpadnih voda i vodnogospodarstvo"

Odvodnja otpadnih voda i vodnogospodarstvo

Iz *Pravilnika o graničnim vrijednostima pokazatelja, opasnih i drugih tvari u otpadnim vodama* ("Narodne novine" broj 40/99) može se zaključiti:

- da postoje *izvori onečišćenja* koji generiraju otpadne tvari te
- da općenito izvori onečišćenja mogu biti "*nadzirani*" i "*nenadzirani*". Nadzirani su oni izvori onečišćenja tj. otpadne vode koje se prikupljaju kanalizacijskim sustavom. To su otpadne vode iz kućanstva, turističkih objekata i industrije. To su istovremeno i "točkasti" izvori onečišćenja. Nenadzirani ili raspršeni izvori su oborinske vode koje ispiru poljoprivredne, prometne i druge površine.

Sustavi odvodnje naselja otoka Brača počeli su se razvijati krajem osamdesetih godina prošlog stoljeća. Javno poduzeće *Vodovod Brač* trenutno upravlja s dva postojeća sustava odvodnje: sustav grada Supetra i sustav općine Postira.

Mjesto Pučišća nalazi se u dnu dugačke, uske uvale koja izlazi na Brački kanal. Postojeći kanalizacijski sustav izgrađen je na osnovu projekta: *Fekalna kanalizacija naselja Pučišća* iz 1986. godine. Ovim projektom bila je planirana izgradnja kanalizacijskog sustava koji bi sačinjavala sekundarna kanalizacijska mreža koja bi prikupljene otpadne vode, zahvaljujući konfiguraciji terena, gravitacijski dovodila do krajnje crpne stanice. Iz ove crpne stanice voda se dugačkim tlačnim vodom transportira do izlaska iz uvale, gdje je na rtu Sv. Nikole postavljena taložnica i podmorski ispust u Brački kanal. Na osnovu ovog projekta, izgrađena je fekalna kanalizacija koja pokriva najveći dio mjesta, a koja je građena od 1987.-1989. godine i puštena je u funkciji 1991. godine.

Izgrađeni dio kanalizacijskog sustava se sastoji od:

- obalnog kolektora dužine 1100 m Ø 200 - 300 mm
- dvije crpne stanice
- tlačnog cjevovoda dužine 1530 m Ø 250 mm
- podmorskog ispusta s difuzorom duljine 880 m Ø 225 mm
- taložnice u funkciji pročišćavanja otpadnih voda (izvan funkcije)
- sekundarne mreže

Iako postojeći kanalizacijskim sustavom Pučišća prikuplja otpadne vode najvećeg dijela mjesta, potrebno je radi cjelovitog rješenja odvodnje svih potrošača izvesti još i sljedeće radove/objekte:

- zamjena postojeće taložnice sa uređajem za mehanički predtretman otpadnih voda
- zamjena krajnjeg južnog dijela obalnog kolektora, koji je nezadovoljavajućeg profila, novim kolektorom većeg profila
- produženje obalnog kolektora i izgradnja mreže na istočnom dijelu uvale čime bi se, uz izgradnju crpne stanice, riješilo pitanje odvodnje manjeg istočnog dijela naselja.

Izgradnja pojedinih sustava odvodnje otpadnih voda s pročištačem bit će osobito potrebno u slučaju izgradnje turističkih ili drugih gospodarskih kapaciteta, u kojem bi slučaju svaki izdvojeni kapacitet (ako se odvodnja ne može riješiti septičkim jamama) trebao imati svoj sustav za pročišćavanje i ispuštanje pročišćenih otpadnih voda u more. Prikaz je dan na grafičkom listu br: 2d: "Infrastrukturni sustavi – vodnogospodarski sustav; Odlaganje otpada".

Bujice i lokve

U Općini nema stalnih vodotoka, a nema niti većih problema s bujicama. Najveće opasnosti od bujica koncentrirane su u okviru nekoliko dolaca.

Prikaz je dan na grafičkom listu br.: 2d: "Infrastrukturni sustavi – vodnogospodarstvo; Odlaganje otpada".

1.1.4.8.5. Postupanje s otpadom

Odlaganje otpada se obavlja na odlagalištu «Košer» smještenom u južnom dijelu Općine, na k.č. 4347/2 K.O. Gornji Humac (predio «Brdo»). Odredbama Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije ovo je odlagalište planirano kao sabirni centar za otok Brač.

«Odlagalište "Brdo", Gornji Humac (Općina Pučišće na Braču) - iz tekstualnog dijela PPSDŽ, Knjiga 3. – Plan, str. 179..:

Na području čest. zamlje 4347/2 K.O. Gornji Humac na predjelu zvanom "Brdo" postoji sanitarno odlagalište otpada na kojem se deponira komunalni, tehnološki otpad za općine: Bol, Postira, Pučišća, Selca i Sutivan. Udaljeno je od glavne prometnice nekoliko km, s izgrađenim, asfaltiranim, prilaznim putem do samoga ulaza u odlagalište. Odlagalište je kontrolirano, osiguran je protupožarni zaštitni pojas, ograđeno je žičanom ogradom i opremljeno je potrebnom mehanizacijom (cisterna za vodu i buldozer za zatrpavanje otpada). Za lokaciju "Brdo" bitno je istaknuti da je hidrološki ispitana i pouzdano je utvrđeno da ispod odlagališta nema podzemnih voda. Ne zadiru u zaštićene dijelove prirode i zaklonjeno je. U praksi se pokazalo da je lokacija "Brdo" dobro odabrana, a do sada je, u cilju što boljeg funkcioniranja, urađeno slijedeće:

- donesene su odgovarajuće općinske odluke,
- riješeni imovinsko-pravni odnosi,
- ispitana hidrogeološka podobnost,
- uređen i asfaltiran prilazni put,
- postavljena kontrolna rampa,
- osiguran protupožarni zaštitni pojas,
- izgrađena zaštitna ograda,
- osiguran natpis "Odlagalište otpada I kategorije", s naznačenim radnim vremenom i nazivom tvrtke koja upravlja i gospodari odlagalištem.

odlagalište «Košer» krajem 2002. godine

1.1.4.9. Mogućnosti i ograničenja prostornog razvoja i uređenja

1.1.4.9.1. *Mogućnosti i ograničenja u odnosu na gospodarski razvoj*

Na temelju izrađene analize trenutnog gospodarskog stanja u Općini te dosad stvorenih preduvjeta za daljnji gospodarski razvoj mogu se razložiti slijedeće mogućnosti, ciljevi i ograničenja gospodarskog razvoja od interesa za cjelokupni održivi razvitak Općine i poboljšani društveni standard. Sam geografski položaj u blizini emitivnih turističkih zemalja ujedno i potencijalnih tržišta otočnih poljoprivrednih proizvoda, jedna od mogućnosti i prednosti ali i ograničenja u određivanju i koncipiranju budućeg razvoja.

Poljoprivreda će u Općini Pučišća svakako i dalje biti prisutna, ali ne treba očekivati veći porast njena značenja u ukupnoj gospodarskoj strukturi. Ona će zadržati karakter dopunske djelatnosti. Stočarstvo na području općine Pučišća za razliku od poljodjelstva ima znatno veće mogućnosti razvoja, osobito u segmentu uzgoja ovaca i koza, a ogleda se u plasmanu mesa, kože i vune, te posebno u proizvodnji sira. U promišljanju razvojnih mogućnosti poljoprivrede Pučišća, svakako treba istaknuti preradu poljoprivrednih proizvoda kao, možda, glavnu polugu tog razvitka.

Jedan od ograničavajućih činitelja za razvoj poljoprivrede, pored već iznesenih prednosti, u svakom slučaju je i propusnost tla gdje unatoč određenim količinama padalina, uslijed nepostojanja stalnog dotoka vode, u određenim se najznačajnijim godišnjim periodima osjeti nedostatak vode. Jedno od ograničenja za razvoj poljoprivrede, osim u malim poljima i dolcima, jest i krševitost terena i njegova topografija. Jedan od kratkoročnih činitelja ograničavajućeg razvoja poljoprivrede svakako su i djelomično još uvijek zapušteni, neuređeni i neodržavani poljski putovi, koji se uz malu investiciju i u kraćem vremenskom periodu mogu osposobiti i učiniti dostupnim za poljoprivrednu mehanizaciju. Konačno, značajni ograničavajući činitelj u razvoju poljoprivrede jest nesređeni katastar i zemljišnoknjižno stanje većine posjeda poljoprivrednog zemljišta te zgrada i građevinskog zemljišta. Time se usporavaju, a uz određene administrativne zapreke i duge procese, dobivanja dozvola i ostalih "*papira*", čak i onemogućavaju izgledna i očekivana ulaganja.

Marikultura u Općini također ima perspektivu. Ne smiju se zaboraviti potencijali marikulture (uzgoja školjaka) za koju proizvodnju u Općini postoje osobito povoljne mogućnosti u uvali Luka na istočnom dijelu područja Općine.

U prostornom pogledu, ovakva koncepcija razvitka poljoprivrede ne postavlja neke značajnije zahtjeve u pogledu prostora. Što se tiče poljodjelstva, većih mogućnosti za proširenje obradivih površina nema, tako da treba sačuvati postojeće obradive površine u dolcima te, ako se prihvati takva orijentacija, sačuvati i obnoviti neke od zapuštenih maslinika. Svakako, trebalo bi predvidjeti i očuvati prostor za ispašu ovaca, te ne uništiti urbanizacijom ni izgradnjom prometnica (premda bi probijanje poljskih putova znatno doprinijelo razvitku stočarstva i poljodjelstva) uvale i prostore rasta samoniklog bilja, te potencijalna područja za smještaj marikulture.

Industrija

Razvitak industrije u Općini i ubuduće će podrazumijevati praktički isključivo razvitak kamenarstva, jer ono ima komparativne prednosti i potencijale koji ga čine najperspektivnijom proizvodnom granom. Prije svega, odnose se na:

- praktički neograničena ležišta kvalitetnog kamena;
- značajne kapacitete eksploatacije, primarne, pa i finalne prerade;
- postojeću uhodanu i relativno veliku proizvodnju;
- kvalitetnu, stručnu i iskusnu radnu snagu;
- renome i uhodanost na tržištu (domaćem, pa i inozemnim).

Može se reći da je za realizaciju vizije razvitka kamenarstva u Pučišćima od ključnog značaja dobra i obostrano korisna suradnja *Jadrnkamena*, malih poduzeća i pojedinaca koji se bave kamenarstvom.

Bitan je uvjet osiguranje primjerenih prostornih uvjeta za razvitak (svih komponenata) kamenarske djelatnosti. To se odnosi kako na osiguranje i reguliranje zona za razvitak eksploatacije – eksploatacijskih površina za vađenje mineralnih sirovina - kamena, tako još više na osiguranje odgovarajućih lokacija za pogone prerade i druge poslovne prostore. *Jadrnkamen* u osnovi već ima vizije svog prostornog razvitka i osiguran potreban prostor, dok je ključni problem osiguranja lokacija za razvoj malih poduzeća. Te lokacije ne moraju nužno biti velike i koncentrirane na jednom mjestu, ali će u prilog koncentraciji govoriti troškovi njihovog infrastrukturnog opremanja (koji su uglavnom fiksni za lokaciju, bez obzira na njenu veličinu).

Također, koncentracija više manjih pogona na jednom mjestu, ili u neposrednoj blizini, donosi prednost kroz mogućnost specijalizacije i kooperacije, zajedničkog korištenja opreme itd., ali iznad svega i zaštite prostora.

Punta (Pučišća)

Turizam i ugostiteljstvo

Turizam bi u Općini trebalo razvijati kao djelatnost koja će dijelom imati karakter samostalne, a dijelom dopunske djelatnosti i to:

- kako s aspekta cjeline privredne djelatnosti u mjestu (gdje bi turizam trebao predstavljati nadopunu osnovne privredne grane - industrije kamena, ali i biti samostalni čimbenik potpunog iskorištavanja resursa mjesta;
- tako i s aspekta individualnih djelatnika, gdje bi turizam (zajedno s ugostiteljstvom) trebao osigurati stalno zaposlenje značajnijeg segmenta aktivnog stanovništva.

Kada se planira turistički razvitak Općine, nužno se treba držati sljedećih postavki:

- Razvitak turizma mora se uklapati u osnovne ciljeve i pravce razvitka mjesta;
- On se mora bazirati na korištenju, ali i očuvanju i unaprjeđivanju prirodnih i izvedenih atraktivnih čimbenika turizma;
- Razvitak turizma u Pučišćima mora biti usmjeren na selektivne i individualizirane oblike turizma, a ne na masovni turizam.

Nedostaci koji otežavaju i ograničavaju razvitak turizma su sljedeći:

- nedostatak interesa i nedostatak tradicije u turizmu,
- velik udio smještajnih kapaciteta nedovoljne kvalitete,
- relativna nepristupačnost djela objekta (u strmim dijelovima mjesta),
- zauzetost prve linije uz obalu sadržajima neturističke namjene,
- nedostadni prostorni uvjeti za izgradnju velikih turističkih kapaciteta (hotela, turističkih naselja, kampova i sl.),
- ograničeni izvori radne snage.

Prednosti na kojima se može i mora zasnivati razvitak turizma su:

- očuvana prirodna i arhitektonska sredina,
- specifični prirodni smještaj,
- odsustvo masovne turističke posjete i masivnih (*industrijskih*) turističkih kapaciteta,
- razvijena infrastruktura, kako prometna (cestovna, pristanišni kapaciteti, pa i aerodrom), tako i riješena komunalna infrastruktura (voda, kanalizacija),
- kamenarstvo kao potencijalni poticajni čimbenik turističke posjete,
- mogućnost smještaja objekata nautičkog turizma,
- postojanje određenog broja obrazovane domicilne radne snage,
- ukupna razvijenost turizma na otoku Braču,
- osigurana egzistencija mjesta razvijenom industrijom kompatibilnom s turizmom.

S obzirom na trendove u europskoj turističkoj potražnji, te na razvitak potencijalne radne snage, nerealno bi bilo planirati u dogledno vrijeme gradnju komercijalnih turističkih smještajnih kapaciteta većeg obujma.

Nedovoljno izgrađena cestovna infrastruktura, razmjerna nepovezanost južnih i sjevernih dijelova Općine i prometna povezanost s kopnom i većim centrima morem, bolje rečeno prometna izoliranost u sadašnjem trenutku osobito se nepovoljno odražava na uvjete nabavke sirovina nabave opterećene prijevozom što generira skuplje uvjete života, a time povratno, zasad, nepovoljno utječe i na razvitak turizma, poljoprivrede, snažnije industrije i ostalih gospodarskih grana, koje postoje u ovom trenutku na području Općine.

Imajući u vidu postojeću razvijenost gospodarstva i svojstvenosti prirodnih potencijala za razvoj, može se ustvrditi da su mogućnosti gospodarskog razvoja prilično velike te da upućuju na daljnje razvijanje kamenarstva, ali i turizma, poboljšavanjem njegove kvalitete i strukture, tercijarnih djelatnosti osobito servisa i usluga, administrativnih usluga, prometnih usluga i konačno poljodjelstva, koje bi trebalo razvijati ne samo na kulturi vinove loze, već i masline.

Razvoj avioprometa i aerodrom «Brač» u Općini Pučišća djelomično ublažava prometnu izoliranost, a možda će i potaknuti kvalitetniji turistički razvoj.

Razvoj pomorskog prometa treba promatrati kroz mogućnost izgradnje trgovačko-industrijske luke na području Punte ili uvale Veselje, te određene kategorije luke nautičkog turizma, ili značajnijeg broja nautičkih vezova u akvatoriju uvale Pučišća, te eventualno i ponekog sidrišta i/ili privezišta gdje prirodne mogućnosti to omogućuje, a potrebe opravdaju. U okviru postojeće luke u Pučišćama korisna bi bila njena djelomična prostorna organizacija u smislu ribarske luke za potrebe prerade i trgovine ribom.

Mogućnost zadovoljavanja potreba pitkom vodom iz vodovodnog sustava treba do kraja realizirati dovoljnim i jeftinim količinama pitke vode. Treba riješiti i problem otpadnih voda izgradnjom kanalizacionog sustava naselja Pučišća. Do potpune realizacije zacrtanih infrastrukturnih planova, infrastruktura može biti ograničavajući čimbenik razvoja.

1.1.4.9.2. Mogućnosti i ograničenja u odnosu na demografski razvoj

U zadnjem desetgodišnjem periodu (1991/2001 godina) dolazi do određenog pada broja stanovnika Općine. Obzirom da se može pretpostaviti da će se uvjeti života poboljšati, što je i do sada bio uvijek značajan čimbenik rasta stanovništva, vjerojatno je da će se trend rasta populacije Općine ponovno dogoditi u narednom popisnom razdoblju.

U skladu s rečenim bilo bi dobro, a može se i očekivati, poboljšanje strukture demografskih svojstvenosti populacije. Važno bi bilo da rastu doprinosi vitalne, radno sposobne i izobražene populacije Općine, a ne da se povećava broj starijih doseljenika, iako će se proces starenja populacije nastaviti što je općenito trend u svijetu, pa i kod nas. Važno bi također bilo da se poboljša struktura stanovništva prema aktivnostima.

Sve govori o stanovništvu kao ograničavajućem čimbeniku razvoja te potrebi stimuliranja poboljšanja njegove strukture uz zadržavanje postojećeg rasta. Ograničavajućem čimbeniku obzirom na činjenicu da je velika većina radno sposobnog stanovništva zaposlena u industriji kamena, pa će širenje poslovanja u turističkom dijelu gospodarstva naići na problem radne snage. U domeni demografskog razvoja samo vitalna, radno sposobna i izobražena populacije može potaknuti ozbiljan razvoj, koji rješenja Plana moraju prostorno omogućiti.

Pučišća u svom razvitku mogu i trebaju računati u prvom redu na autohtono stanovništvo. Naravno, ovo ne znači doslovno zadržavanje u mjestu cjelokupnog prirodnog priraštaja i blokiranje bilo kakve cirkulacije stanovništva. Treba svakako računati na određene transfere stanovništva, vezane prije svega, uz zapošljavanje i brakove, ali prvenstveno u lokalnim okvirima. Bitno je da bi se saldo takvih transfera trebao kretati u okvirima prirodnog priraštaja. Dijelom se može računati i na povratak određenog broja ljudi porijeklom iz Pučišća. Doseljavanje potpuno alohtonog stanovništva dolazi u obzir tek kod popravljivanja profesionalne strukture. Na kraju, kao jedan vid mehaničkog priliva stanovništva može se javiti trajnije ili trajno nastanjivanje u Pučišćima dijela vlasnika kuća za odmor.

1.1.4.9.3. Mogućnosti i ograničenja u odnosu na prostorno-krajobrazne i prirodne vrijednosti

Prostorne i krajobrazne vrijednosti već su u ovom tekstu nekoliko puta spominjane i analizirane. One u svakom slučaju nisu ograničavajući, već dapače poticajni čimbenik razvoja Općine u domeni turističkog gospodarstva, ali su ograničavajući čimbenik u domeni širenja industrije kamena. Prostorno planska

dokumentacija ne smije biti u funkciji opravdavanja nekontroliranog rasta, neopravdanog rasta i osobnih interesa *žderača* prostora.

Velike su mogućnosti Općine u korištenju krajobraznih vrijednosti kako priobalja (iako je znatna duljina obale nepodesnog za turističku privredu), ali isto tako i unutrašnjosti. Osobito unutrašnjosti u širem području prostranih krajobraznih ljepota u pravcu Vidove gore čiji je prostor već proglašen zaštićenim krajolikom.

Na području Općine treba očuvati postojeće šumske komplekse. Šume se ne mogu krčiti radi izgradnje niti se može graditi na potencijalnim šumskim staništima (garig).

Stoga, u prostornom razvoju Općine treba uzeti u obzir ove vrijednosti i ugraditi ih u rješenje u smislu njihova čuvanja od potrošnje.

1.1.4.9.4. Mogućnosti i ograničenja u odnosu na kulturno-povijesne cjeline i građevine

Bogatstvo kulturnih dobara otvara široke mogućnosti gospodarskog turističkog razvoja Općine kroz adekvatno čuvanje tih dobara i njihovu korektnu prezentaciju. Izuzetno važno bi bilo sačuvati elemente *kulturnog krajobraza*. To se odnosi na gabarite povijesnih naselja Pučišća, Praznice i Gornjeg Humca potpuno sraslih sa reljefom krajobraza. Osobito Praznica, ali i Gornji Humac ne bi smjeli nadići svoje povijesne dimenzije kako bi se očuvala matrica tradicijskih dijelova, stambenih i gospodarskih zgrada kao svojstvenost i osobitost *kulturnog krajobraznoga* nasljeđa.

Obzirom na svojstvenosti prostora, posebno za prostore gdje već postoji izgradnja, može se općenito kazati da postoje mogućnosti razvoja u okvirima poželjnog rasta. To je moguće zbog činjenice da je postojeća izgrađenost razmjerno rijetka i koncentrirana, da se stambena izgradnja u velikom dijelu može odvijati popunjavanjem postojećih naselja, odnosno postojećih građevinskih područja. Pri tome svakako treba razlikovati nova naselja odnosno nove dijelove naselja, od starih tradicijskih dijelova, jednim dijelom i zaštićenih, jer između njih postoje značajne razlike u pogledu tipologije izgradnje. S ciljem zaštite prostora treba stimulirati zaokruživanje naselja u jednu oblikovnu cjelinu, usprkos danas prisutne tendencije longitudinalnog širenja naselja, bilo uz morsku obalu, bilo duž prometnica, što je i neracionalno i vrlo štetno s aspekta zaštite krajobraza.

2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

2.1. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA DRŽAVNOG I ŽUPANIJSKOG ZNAČAJA

Činjenica je da suvremeni problemi u prostoru Republike Hrvatske proizlaze uglavnom iz njegovog neodgovarajućeg korištenja i zaštite, dok novi zemljišni vlasnički odnosi (kvalitetnija zaštita privatnog vlasništva) i tržišno gospodarstvo mijenjaju i samu suštinu i proces razvojnog prostornog planiranja.

U prethodnom kontekstu Sabor Republike Hrvatske donio je *Strategiju prostornog uređenja Republike Hrvatske* 1997. godine i *Program prostornog uređenja Republike Hrvatske* 1999. godine kao krovne dokumente prostornog uređenja Države.

S time u vezi, prije svega, navode se iz *Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske* njegove temeljne smjernice za uređenje prostora, kako Države u cjelini tako i njenih pojedinih prostornih cjelina. One se odnose prvenstveno na:

(6-2)

Racionalno korištenje i namjenu prostora

odnosi se prvenstveno na određivanje prostora za izgradnju na način da se ne smanjuju šumske i kvalitetne poljoprivredne površine, da se omogućiti uređenje, korištenje i zaštita mora i voda (podzemnih i nadzemnih) te tako da se poveća zaštita osobitih vrijednosti prostora i gospodarenja resursima na održiv-štedljiv način.

Ograničenja korištenja prostora odnose se na područja na kojima se ne mogu locirati određeni sadržaji ili je za to potrebno ispunjenje posebnih uvjeta, odnosno prilagodba posebnim okolnostima. Takva se ograničenja odnose na poljodjelske površine visoke kvalitete tla, područja uz obalu mora i voda, otoke, povijesne cjeline i cjeline zaštite prirodne baštine te prostor osjetljive geološke, hidrološke, geomorfološke i biološke strukture.

Nužno je isključivanje određenih djelatnosti na pojedinim područjima, kao i izuzimanje nekih površina od bilo kakvog građenja, osobito u nacionalnim parkovima i drugim zaštićenim dijelovima prirode, na dijelovima prirodne obale, na kvalitetnom poljoprivrednom zemljištu, u vodozaštitnim zonama, u koridorima prometnica i infrastrukture.

(6-3)

Određivanje građevinskih područja

treba temeljiti na stručnim argumentima i iskazu površine izgrađenog i neizgrađenog dijela građevinskog područja, uvažavajući sljedeće smjernice:

- ispitati mogućnost gradnje (prostorne rezerve) unutar postojećeg građevinskog područja, a posebno nedovršenih dijelova te u odnosu na kapacitete postojeće infrastrukture,
- prilagoditi gustoću stanovanja i gustoću stanovništva prema tipu naselja,
- oblikovati građevinska područja primjereno geomorfološkim značajkama kao naseljsku cjelinu, odvojeno od druge takve cjeline.

Treba posebno obrazložiti zauzetost prostora po stanovniku ako ona prelazi 300 m²/st i pri čemu se uzima u obzir izgrađena cjelina i kompaktni dijelovi naselja unutar građevinskog područja, bez poljoprivrednih, te šumskih i vodnih površina koje nisu u funkciji naselja.

Proširivanje građevinskih područja treba primijeniti samo ako su iscrpljene mogućnosti izgradnje u važećim granicama tih područja i na temelju argumentirane razvojne potrebe (porast broja stanovnika, središnje funkcije, razvoj gospodarstva), a koju trebaju pratiti i programi izgradnje i uređenja zemljišta.

Prijedlozi proširenja moraju sadržavati podatke o iskorištenosti postojećega građevinskog područja s obrazloženjem o razlozima nekorištenja dijelova i poduzetim mjerama za iskorištenje, osobito u slučaju kada neizgrađena površina prelazi 10% ukupne površine građevinskog područja. Pri tom treba ispitati mogućnost smanjenja građevinskog područja u dijelovima koji se ne privode planiranoj namjeni.

(6-5)

Građenje građevina izvan građevinskog područja

koje po zakonu mogu biti izvan građevinskog područja mora biti uređeno tako da se ne mogu formirati naselja, ulica i grupe građevinskih parcela, da se ne zauzima prostor područja uz obalu mora, jezera i vodotoka, te tako da se ne koristi prostor uz postojeće prometnice i površine vrijednih, a posebno uređenih, poljoprivrednih zemljišta.

(6-6)

Prostor za razvoj infrastrukture i uvjete realizacije

treba planirati i provoditi po najvišim standardima zaštite okoliša uz ugrađen interes lokalnog stanovništva.

Vođenje infrastrukture treba planirati tako da se prvenstveno koriste postojeći koridori i formiraju zajednički za više vodova, tako da se izbjegnu šume, osobito vrijedno poljoprivredno zemljište, da ne razaraju cjelovitost prirodnih i stvorenih struktura, uz provedbu načela i smjernica o zaštiti krajolika iz poglavlja 5.4. Programa.

(6-7)

Prostor za razvoj gospodarstva i djelatnosti

treba osigurati uvažavanjem prioritetnih djelatnosti područja koje ovise o značajkama i tipu prostora-krajolika i koje čine glavno fizionomsko obilježje područja (prostorno-gospodarsku strukturu), te temeljiti na kriteriju predodređenosti prostora za djelatnosti pri čemu se na određenom prostoru prioritarno lociraju one funkcije koje su vezane za taj prostor i resurs.

(6-8)

Usklađenje interesa i rješavanje konflikata u prostoru

treba temeljiti na stručnim analizama u sklopu pripreme i izrade dokumenata prostornog uređenja i razvojnih programa, a uvažavajući prioritetne djelatnosti područja. To se posebno odnosi na sukob:

- širenja građevinskih područja s interesima poljoprivrede i zaštite obalnog područja uz more, jezera i vodotoke,
- izgradnje novih kapaciteta turizma, industrije i energetike s ciljevima očuvanja prirodnih i neizgrađenih cjelina, osobito na obalnom području Jadrana, i obalama vodotoka i jezera,
- lociranja trasa velike infrastrukture i proizvodnih objekata s interesima očuvanja vrijednih prirodnih resursa.

Sukobe u prostoru koje izaziva bespravna izgradnja treba utvrditi sa svih gledišta, a posebno s gledišta posljedica takove gradnje na prostornim planom utvrđene

- ciljeve,
- zaštitu i
- namjenu prostora te
- uvjete uređenja prostora,

a preventivnim mjerama pravodobno uočavati interese i ostvariti uvjete za zadovoljavanje potreba i gradnje uključujući i pripremu zemljišta i ponuda lokacija.

(6-10)

Uređenje prostora obalnog područja

treba temeljiti na sljedećim osnovnim smjernicama:

- izgradnju i uređenje prostora planirati i provoditi tako da se očuvaju prirodne, kulturne i tradicijske vrijednosti obalnog i zaobalnog krajolika te provode mjere za sanaciju i revitalizaciju ugroženim i vrijednih područja prirodne i graditeljske baštine,
- ako je nužno povećati tj. proširiti građevinska područja gradova i naselja smještenih u obalnom području, uz morsku obalu ili ušća vodotoka, to treba učiniti u pravilu na prostorima udaljenijim od obala, iznimno uz obalu i to tako da se izbjegne stvaranje neprekinute duž obalne zone građenja.

(6-16)

Svaki otok mora se tretirati kao jedinstvena planska cjelina sa zajedničkim kriterijima korištenja i zaštite prostora (u prostornim planovima županija), bez obzira na podijeljenosti otoka na gradove i općine. Na većim otocima koji predstavljaju dostupna središta grupe otoka treba urediti pristaništa i zračne luke odgovarajuće kategorije, a posebnu pažnju treba posvetiti zbrinjavanju otpada i zaštiti od požara.

PPSDŽ (Odredbe za provođenje, članak 254.) određuje posebne postavke razvoja koje osobito treba poticati za **Otočno područje**. To su:

- očuvati naselja u unutrašnjosti otoka;
- provesti disperziju radnih mjesta i povezati ih s postojećim i planiranim područjima stanovanja;
- obalne prostore planirati isključivo za litoralne sadržaje;
- poticati prometnu povezanost s otocima trajektnim i brodskim vezama; i
- uspostaviti mrežu javnog prijevoza putnika Županije na kopnu i moru, integrirajući sve prometne kapacitete.

S obzirom na smještajne kriterije, na način kako pojedine djelatnosti funkcioniraju u prostoru u odnosu na planirane potrebe, određuju se sljedeće mjere razvoja:

- razviti mrežu područnih osnovnih škola;
- objekte primarne zdravstvene zaštite smjestiti u sjedišta grada i općina;
- locirati objekte sekundarne zdravstvene zaštite;
- izgradnju novih turističkih kapaciteta planirati prije svega u izgrađenom dijelu građevinskog područja (ili unutar granica proširenja naselja), a veće komplekse u manje vrijedne prirodne sredine koje bi se na taj način oplemenile;
- neprekidno ulagati u razvoj sustava vodoopskrbe (uz dovođenje vode s kopna) i odvodnje; i
- poticati poljoprivredne djelatnosti.

Napominjemo i da se u članku 81. Odredbi za provođenje PPSDŽ određuje da se u priobalnom i otočkom području Županije ne mogu planirati: industrijski kompleksi bazične industrije, kemijske industrije, proizvodne-prerađivačke industrije i sve gospodarske djelatnosti koje imaju nepovoljni utjecaj na okoliš.

Ciljevi dani na razini Države i na razini Županije trebaju se dosljedno prenijeti i na prostor otoka Brača i same Općine Pučišća za koju se izrađuje ovaj Plan.

2.1.1. RAZVOJ GRADOVA I NASELJA POSEBNIH FUNKCIJA I INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

Razvoj naselja Pučišća kao središnjeg naselja Općine i naselja Pražnica i Gornji Humac temelji se na zamislama iskazanim u *Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske*. Te se zamisli mogu ukratko prikazati kroz slijedeća polazišta:

- U cilju porasta nataliteta i prirodnog priraštaja poželjno je poticati naseljavanja u srednje i male gradove, kao i lokalna središta, gdje valja poboljšati kakvoću življenja.
- Temeljem opredjeljenja prema policentričnom razvitku RH treba poticati razvitak srednjih i malih gradova. Razvitak treba ostvariti poticajnom investicijskom politikom i decentralizacijom gospodarskih činitelja za što treba osigurati prostorne preduvjete i izgradnju vrsnog prometnog, vodoopskrbnog i energetskog sustava
- Planiranu mrežu naselja temeljiti na razvoju lokalnih žarišta razvitka, kao uporišta za policentrični razvitak mreže gradskih središta (Što uključuje prethodno navedene osnovne ciljeve).

Usmjeravanje urbanizacije mora biti i na mreži svih tipova lokalnih središta u ruralnim krajevima, što se u svakom slučaju odnosi i na prostor Općine. S tim ciljem treba planirati ravnomjerniji i usklađeniji razvitak i razmještaj stanovništva te raspršenost stambenih, radnih, uslužnih i rekreacijskih namjena. Valja izbjegavati pre naglašeno usmjeravanje ili specijalizaciju na samo jednu djelatnost. Oživljavanje širih krajeva Općine, treba provoditi povezivanjem poljodjelskih, seoskih i *gradskih* gospodarstava.

U prostoru Županije važnost naselja Pučišća postavlja se na razinu *malog lokalnog središta* (općinska središta i druga inicijalna razvojna središta).

Cilj je Plana da osigura prostorne predispozicije za ostvarivanje gore navedenih smjernica razvoja a one će se očitovati kroz:

- osiguravanje građevinskih područja naselja na način intenzivnijeg korištenja postojećih,

- osiguravanje prostora za gospodarski razvitak sredine, kako u smislu proizvodnih i servisnih djelatnosti tako i u smislu umjerenih turističkih razvojnih programa osiguravajući za to odgovarajuće površine,
- osiguravajući i štiteći kao važnu komparativnu prednost općinske prirodne i kulturne svojstvenosti, koje ovaj Plan valorizira i ističe.

Cilj razvoja infrastrukturnih sustava, obzirom na relativno uspješnu opskrbu vodom, električnom energijom i telekomunikacijskim vezama, je prvenstveno rješenje odvodnje otpadnih voda za sva naselja, izdvojene dijelove naselja i površine izvan naselja za izdvojene namjene – ugostiteljsko-turističku i gospodarsku-poslovnu.

2.1.2. RACIONALNO KORIŠTENJE PRIRODNIH IZVORA

Određnice ponašanja i korištenja prirodnih sustava u Županiji i Općini trebaju biti:

1. **racionalnost** - vrijeme je racionalnog raspolaganja prostorom u skladu s trenutnim mogućnostima. Racionalnost u pristupu ne znači eliminaciju prostornih mogućnosti razvitka u budućnosti, odnosi se prvenstveno na racionalno korištenje prostora za izgradnju, očuvanjem fizičke i funkcionalne cjelovitosti te kvalitete poljoprivrednog i šumskog zemljišta;
2. **zaštita prostora** - očituje se kroz zaštitu njegovih vrijednosti, vrijednih prirodnih i stvorenih resursa te kroz očuvanje biološke raznolikosti. Pretjerana urbanizacija i nerespektiranje prirode, ekološki su degradirali i u cijelosti uništili brojne prostore u zemlji i svijetu (pa i u Općini), prostore važne za čovjekovo življenje i njegovu budućnost. Svijest o potrebi zaštite okoliša svakim danom sve više jača i postaje čimbenik kojega se ne može zaobići,
3. **valorizacija naslijeđa** - bogatstvo naslijeđa, kako kulturno-povijesnog tako i prirodnog, spoznaje u zaštiti kulturne i prirodne baštine traže da s osobitom pozornosti pristupimo valorizaciji i revalorizaciji svega što je vrijedno u prostoru, što je važno za njegov identitet i što bi moglo biti u funkciji gospodarskog napretka.

Usprkos degradacijama u prostoru koje su se i kod nas desetljećima dešavale, a nastavljaju se i danas, pa tako i u Županiji, stupanj ugroženosti okoliša je umanjen upravo zahvaljujući kontinuiranoj izradi prostorno planske dokumentacije i kontroli građenja u prostoru.

Područje Općine prostor je razmjerno vrijednih, ali još neiskorištenih potencijala, koje treba postepeno razvijati pazeći na kriterije zaštite okoliša i prirodnih resursa. Pri tome se mora imati u vidu naseljenost, razvijenost mreže infrastrukture i potreba njenog racionalnog razvoja, te dogradnja i zaokruživanje društvene infrastrukture. Zbog razmjerne izoliranosti još je malo interesa za važnija investiciona ulaganja.

U skladu s postojećim društveno-političkim i gospodarskim prilikama, koje nameću razumno, svrsishodno i odmjereno korištenje prostora, te u skladu sa suvremenim europskim i svjetskim spoznajama o nužnosti zaštite okoliša i prostora u kojemu živimo, prilikom izrade ovoga prostornog plana uređenja Općine postavljeni su **sljedeći ciljevi**:

- **Racionalnost u korištenju prostora.** Trenutak u kojem živimo nije vrijeme “velikih” i utopističkih ideja i koncepata, te općenito nerealnih planova i želja. Potreba je **da se prostor racionalno koristi** u skladu s trenutnim i u bližoj budućnosti sagledivim mogućnostima. Razboritost i odmjereno pristupu izradi prostorno-planske dokumentacije i korištenja prostora niti u kojem slučaju ne znači isključivanje urbanističke vizije kao komponente prostornog razvoja.
- **Naslijeđe kao temelj identiteta.** Bogatstvo naslijeđa, kako kulturnog, tako i prirodnog, te suvremeni svjetski trendovi i spoznaje u zaštiti kulturne i prirodne baštine traže **da se s osobitom pažnjom pristupi valorizaciji i revalorizaciji svega što je vrijedno u prostoru**, što je važno za njegov identitet i što bi direktno ili indirektno moglo biti u funkciji svekolikog gospodarskog napretka prostora, osobito turizma kojemu je gospodarski razvoj Općine uglavnom orijentiran.

2.1.3. OČUVANJE EKOLOŠKE STABILNOSTI I VRIJEDNOSTI DIJELOVA OKOLIŠA

Rješenja Prostornog plan uređenja Općine moraju se temeljiti na principima koji pomažu očuvanje stabilnosti i vrijednosti dijelova okoliša Općine, a time i Županije. Rješenja se, dakle, temelje na principima:

- **održivog razvoja**, koji će koristiti prostor Općine, njene prirodne i stvorene resurse tako da ne dođe do nepovratnog uništavanja prostora;
- **zaštite prostora** i okoliša, čiji se elementi u počecima planiranja ravnopravno vrednuju u kontekstu svih planskih potreba;
- **mogućnosti prostora** da primi određene namjene bez posljedica.

Analizom

- * *mogućnosti prostora, koje su u krajnjem slučaju okviri mogućeg razvoja, i*
- * *želja prostornog rasta,*

dolazi se do prostorno-planskih rješenja Prostornog plana uređenja Općine, koja niti u kojem slučaju ne bi trebala pogoršavati, već po mogućnosti čak poboljšavati prirodno-ekološko stanje prostora općinskog prostora..

Osobito vrijednim prostorima Općine, time i važnim čimbenicima planiranja prostornih rješenja smatraju se:

- **prirodna baština**, kako ona već zaštićena, tako i ona čiju zaštitu predlaže ovaj prostorni plan uređenja Općine;
- **spomenici graditeljske baštine**, kako oni koji su već zaštićeni, tako i oni koje revalorizira ovaj prostorni plan uređenja i predlaže ih za određenu razinu zaštite;
- **morska obala**
- **kultivirani i prirodni krajolik**, koji se kroz kategoriju *zaštićenog krajolika* zaštićuje i to njegova kopnena i gdje je on u kontaktu s obalnom linijom, njegova obalna komponenta.

Krajobraz i njegove komponente izraz i odraz su identiteta nas, naše kulture i prošlosti. On je odraz svih naših dobrih i loših postupaka u prostoru i time je veća planerska obaveza njegove zaštite. Međutim kako je krajolik rezultanta svekolikih prostornih aktivnosti, njegova zaštita se ne sastoji samo u identifikaciji i zaštiti određenih prostora kroz kategoriju *zaštićeni krajolik*, već i u korektnoj izradi planova, a iznad svega kontroli njihove provedbe, što naravno, vrijedi i za Općinu i ovaj Prostorni plan uređenja Općine.

2.2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA OPĆINSKOG ZNAČAJA

Općim ciljem prostornog razvoja općinskog značaja može se smatrati težnja za postizavanjem višeg (objektivno mogućeg) stupnja razvijenosti kroz ostvarivanje *održivog razvitka* poradi *bolje kvalitete života* stanovništva u svim područjima (naseljima) Općine.

Taj će se cilj ostvariti:

- unutrašnjom konsolidacijom i integracijom prostora (demografskom revitalizacijom, gospodarskim oživljavanjem, prometnom povezanošću, infrastrukturnim opremanjem, funkcionalnom organizacijom prostora i sl.);
- očuvanjem i povećanjem vrijednosti kvalitete prostora (čuvanjem i unapređivanjem svih čimbenika prirodne i kulturne baštine zbog čuvanja privlačnosti kraja);
- uključivanjem kvalitetnim prometnim sustavima u hrvatske i europske razvojne i integracione sustave;
- osiguravanjem prostornih pretpostavki za gospodarski rast.

Proizlazi da osobito značenje ima **stroga zaštita posebno vrijednih resursa**: nezagađenog tla, čistog mora, šumskog zemljišta, neizgrađenih obalnih linija, krajobraznih vrijednosti izraženih kroz čimbenike prirodne i kulturne graditeljske baštine. Dakle, opći razvojni ciljevi, općinski, ali Županijski i nacionalni, koji trebaju biti ugrađeni u ovaj Plan odnose se na:

- **osnaživanje prostorno-razvojne strukture** kroz uravnoteženi razvitak područja stvaranjem okosnica i težišta razvitka oslanjanjem na sustav naselja uz definiranje (i izgradnju) temeljnih prometnih pravaca na općinskoj, županijskoj i državnoj razini,
- **kvalitetnu evoluciju** razvoja u prostoru s osloncem na resurse, koje čine prirodna i kulturna graditeljska dobra ljudski potencijal, ljepota, raznolikost i osobitost dijelova prostora.

2.2.1. DEMOGRAFSKI I GOSPODARSKI RAZVOJ

Hrvatski državni sabor donio je 1999. godine Zakon o otocima (utemeljen na "Nacionalnom programu razvitka otoka" iz 1997.), koji je između ostalog trebao potaknuti integralno planiranje razvoja otoka. Jednako tako, općenite, ali kvalitetne naputke daje i novija Strategija razvitka "Hrvatska u 21. stoljeću – makroekonomija" (NN 145/2002.) u dijelu Upravljanje razvojem područja od posebnog državnog interesa – Otoci, koja se također referira na buduće aktivnije oživotvorenje svih odredbi spomenutog zakona. Međutim, tek se očekuje ostvarenje deklarativne težnje ka integralnom planiranju prostora. U praksi, senzibiliziranje javnosti i rasprave o glavnim potencijalnim pravcima razvoja otoka Brača i Općine Pučišća posebno su aktualizirane u vrijeme izrade i javne rasprave o prijedlogu PPSDŽ, te su nastavljene sve do perioda izrade ovog Plana.

2.2.1.1. Ciljevi demografskog razvoja i prognoza za planski period

Današnji demografski razvoj Općine možemo tipološki opisati kao *izumiranje* (E⁴). No, ipak budući demografski razvoj teško je predvidiva kategorija, zavisi o brojnim parametrima, čiji se kretanje u budućnosti i samo po sebi teško može prognozirati. U svakom slučaju, gospodarski razvoj i radna mjesta, kao važni čimbenici trebali bi u budućnosti utjecati na poboljšanje demografskog razvoja. Osim što je potrebno preokrenuti trend pada broja stanovnika Općine, potrebno je poboljšati sastav populacije osobito u smislu poboljšanja starosne strukture i stručne kvalifikacije.

Kako smo analizirali u okviru 1.1.4.1. *Ocjena demografskog stanja* (posebno 1.1.4.3.4. *Predviđanje kretanja stanovništva*) u ovom Planu ćemo se referirati na **pretpostavljeni broj od cca 2410 stalnih stanovnika na području Općine Pučišća 2018. godine** što smatramo ostvarivom projekcijom.

2.2.1.2. Ciljevi gospodarskog razvoja

Osnovni cilj upravljanja i kreiranja gospodarskog razvoja treba biti usmjeravanje razvoja prema gospodarskom, tehnološkom i ekološki optimalnom iskorištavanju ukupnih raspoloživih prirodnih i kadrovskih potencijala s ciljem poboljšanja standarda življenja.

Ciljevi gospodarskog razvoja povezani su s demografskim ciljevima, utvrđenim i u *Nacionalnom programu razvitka otoka*. Ključan je opstanak postojećeg stanovništva, poticanje obitelji na više djece uz paralelno stvaranje uvjeta njihova školovanja i ostanka u mjestu rođenja. Treba stimulirati povratak djelomično raseljenih, pogotovo mlađih kadrova u radnoaktivnoj dobi te stvarati uvjete za, po potrebi, imigraciona kretanja, tj. naseljavanje prostora Općine odgovarajućim stručnim kadrom. Primijenjene tehnologije i ostvarena razina produktivnosti u velikoj mjeri bi trebale odrediti potrebni broj stalne radne snage, a po potrebi i povremene, ili sezonske. U tom smislu, a i u ovisnosti o raspoloživim ukupnim resursima ne smije se dozvoliti monostrukturna orijentacija gospodarstva na samo jednu granu (u stvarnom slučaju granu turizma) već treba raditi na koncepciji raznovrsne gospodarske strukture oslobođene teške industrije i zagađivača, a u cilju prilagođivanja i lakšeg prebrođivanja određenih kriznih stanja i ciklusa.

Pored raznovrsnosti razvoja gospodarskih grana, potrebno je razvijati i polivalentnost domaćinstava, odnosno gospodarstava tako, da se može osiguravati prihod iz više izvora što je i dosad bio slučaj, ali sada to vršiti na višoj i kvalitetnijoj razini.

Polazeći od analize postojeće gospodarske strukture te od mogućnosti i ograničenja gospodarskog razvoja naveli bi kao primarne ciljeve gospodarskog razvoja:

- ubrzati rast gospodarskih aktivnosti (turističke, poljodjelske i servisa, a u poljodjelstvu osobito revitalizacije maslinarstva i vinogradarstva.) u cilju iskorištavanja prednosti i raspoloživih resursa;
- prevladavati prometnu, a time i gospodarsku izoliranost (što je međutim više cilj županijske i državne razine – pomorske brojnice, brze i jeftine veze);

- težiti stvaranju usklađenog modela gospodarskog razvitka te graditi očekivanu razvijenost infrastrukture;
- poticati one gospodarske aktivnosti, kojih je posljedica povećana cirkulacija ljudi, dobara i usluga;
- težiti postizanju i održavanju relativno visokih i stabilnih stopa rasta prihoda i zaposlenosti instaliranih kapaciteta, a time optimalno i produktivno zapošljavanje raspoložive radne snage;
- povećati efikasnost upravljanja i organiziranosti pojedinih poduzeća;
- težiti rastu investicijskih aktivnosti uz očuvanje ekološki vrijednog područja, a u skladu s donesenim razvojnim planovima i programima;
- stvarati preduvjete za otvaranje novih radnih mjesta, a naročito u malom i srednjem poduzetništvu te obiteljskim gospodarstvima.

Sukladno već navedenom, a u zavisnosti o raspoloživim prirodnim i kadrovskim resursima, osnovne aktivnosti u planiranom gospodarskom razvitku trebaju se usmjeriti na djelatnosti i to na:

1. razvoj kamenarstva kao prve gospodarske grane;
2. razvoj turizma kao sekundarne gospodarske grane;
3. razvoj poljoprivrede kao turizmu komplementarne djelatnosti, osobito u smislu privođenja raspoloživih resursa tradicionalnim kulturama okrupnjavanjem posjeda gdje je to moguće i oslanjanjem na proizvodnju zdrave ekološke hrane;
4. ribarstvo oslonjeno na postojeće i nove kapacitete profesionalnih ribara i ispitivanje mogućnosti uzgoja određenih vrsta u marikulturi;
5. industriju oslonjenu na razvoj malih i srednjih servisnih kapaciteta uz eliminaciju bilo koje vrste zagađivanja (vinarije, uljare, ...);
6. uslužne djelatnosti i obrtništvo utemeljeno na stvaranju zona male privrede poduzetničkih "inkubatora" i razvitaka obiteljskih gospodarstava i obrta.

U odabiru i poticanju određenih gospodarskih aktivnosti u svakom slučaju treba protežirati one, koje su stručno utemeljene i dokazane bez obzira da li se radi o radnim ili kapital intenzivnim djelatnostima, one koje koriste i unapređuju raspoložive prirodne resurse, nisu veliki energetske potrošači, te ne zahtijevaju veće količine sirovina i repromaterijala. Pored navedenog treba voditi računa o stvaranju potreba za radnim mjestima, koja se najvećim dijelom mogu popunjavati iz rezerve radne snage, dijelom doškolovanjem ili prekvalifikacijom.

U skladu s navedenom analizom potrebno je osigurati prostorno-planske elemente, koji će u prostornom smislu osigurati mogućnost ostvarenja navedenih gospodarskih ciljeva.

2.2.2. ODABIR PROSTORNO-RAZVOJNE STRUKTURE

U prostoru Općine važno je spriječiti izgradnju jednoličnog kontinuirano izgrađenog priobalnog prostora, fizičko spajanje priobalnih dijelova naselja, riješiti decentni smještaj površina turističkog i ostalog gospodarstva, očuvati strukturu krajobraza unutrašnjih prostora Općine što se sve treba ostvariti kroz odabir odgovarajuće prostorno razvojne strukture Općine. Navedeni cilj se treba ostvariti kroz:

- svrhovito i restriktivno određivanje građevinskih područja naselja u priobalnim dijelovima Općine, što će u mnogome, ipak, zavisiti o već izgrađenim prostorima;
- oblikovanje relativno uočljive strukture izgrađenog - neizgrađenog (prirodnog) prostora u okviru izgrađenih dijelova građevinskih područja;
- sprječavanje nove dužobalne stambene izgradnje;
- čuvanje tradicijskih jezgara. U slučaju Općine čuvanje tradicijske matrice naselja Pučišća, Pražnice i Gornji Humac i pokušaj spašavanja istih srednjim izgradnjom u okviru naselja eventualnim urbanističkim planovima uređenja (UPU) ili detaljnim planovima uređenja (DPU);
- izgradnju građevinskih zona turističke i ostalih gospodarskih djelatnosti na način izgradnje više manjih u prostoru uklopljenih, vizualno skladnih površina;
- čuvanje elemenata prirodne baštine kao strukturnih elemenata prostora, koji će osigurati uz zaštitu preostalih elemenata kulturno-prostornih tradicijskih struktura, prepoznatljivost i regionalnu svojstvenost prostora Općine.

U kontekstu potonjeg podrazumijeva se oblikovanje sustava zaštite prostora različitih razina strogoće.

2.2.3. RAZVOJ NASELJA, DRUŠTVENE PROMETNE I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

Nastanjeni prostori Općine spadaju prema svojim karakteristikama u *prijelazna područja*. Opća svojstvenost daljnjeg pravca razvoja naselja *prijelaznih područja* (gradsko-seoskih, urbano-ruralnih) treba biti infrastrukturna rekonstrukcija i izgradnja. Glavni ciljevi su:

- olakšati pučanstvu pristup društvenim dobrima i institucijama;
- povećati svakodnevnu ekološku i funkcionalnu sigurnost područja;
- poduprijeti i poboljšati osobnu i obiteljsku perspektivu stanovnika područja i
- proširiti mogućnost individualizacije lokalnog načina života³.

Obzirom na rečeno, treba naglasiti da se infrastrukturni sustavi smatraju glavnim čimbenikom usmjerenja razvoja i preduvjet samog razvoja. Cilj je uspostaviti mrežu infrastrukturnih sustava Općine, osigurati potrebne kapacitete uz:

- sigurno i kvalitetno prometno povezivanje prostora Općine unutar sebe, ali i šire;
- osiguranje sustava **potpune** opskrbe vodom, a paralelno osigurati sustav zaštite mora izvedbom sustava odvodnje otpadnih voda sa pročištačima;
- osiguranje dovoljno količina kvalitetne energije;
- bolje korištenje postojećih društvenih infrastrukturnih kapaciteta uz njihovu dopunu novim.

2.2.4. ZAŠTITA KRAJOBRAZNIH PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI I KULTURNO-POVIJESNIH CJELINA

Stanovište je da će u budućnosti prirodna komponenta prostora, njegova netaknutost, njegove ljepote, uz svojstven identitet kraja i krajolika, uz izrazite kontraste što se mogu sresti u okviru razmjerno uskih geografskih prostora tu u Europi, biti od presudnog utjecaja na formiranje snažne komparativne prednosti u okviru turističke ponude. **Stoga je iznimno važno čuvati vrijednosti prirodne komponente prostora, jer će očuvana prirodna komponenta prostora biti ona "roba" što će se najviše tražiti u budućnosti.** Raznolikost našeg krajolika, daje nam izrazitu prednost u odnosu na mnoge poznate izvan europske destinacije, koje jesu egzotične i svojstvene, ali su u konačnici bez izrazitih kontrasta u okviru širih prostora, krasne ali jednolične.

Na bogatstvu sačuvane prirode i krajobraza, ispravno prezentirane, kulturne baštine velikih umjetničkih, oblikovnih i ambijentalnih (**sačuvanih**) vrijednosti, uz zaokruživanje ostale nužne ponude za produžene sezone Općina treba temeljiti strategiju svog (turističkog) razvoja. Ne na pretjeranom rastu broja turističkih ležajeva, već na podizanju njihove kvalitete - ponude u najširem smislu, pa time i njihove jedinične cijene.

Očuvanje kvalitete prostora Općine, uvažavanje njegovih prostorno-ekoloških i socio-kulturnih parametara, uključivanje prirodne i kulturno-povijesne baštine u turističku ponudu, unapređenje i obogaćivanje asortimana ponude u cilju produžetka turističke sezone, pomaganje razvoja poljodjelski orijentiranih prostora unutrašnjosti Općine i njihova integracija u cjelinu razvoja Općine, parametri su na kojima počivaju prostorna rješenja ovoga prostornog plana uređenja Općine i njegov doprinos navedenoj *Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske* i ciljevima *Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije*.

2.3. CILJEVI PROSTORNOG UREĐENJA

2.3.1. RACIONALNO KORIŠTENJE I ZAŠTITA PROSTORA

³ "PROGRAM PROSTORNOG UREĐENJA REPUBLIKE HRVATSKE", o.cit.

U skladu s postojećim političkim i gospodarskim prilikama, koje zahtijevaju od svih svrhovito gospodarenje te u skladu sa suvremenim europskim i svjetskim spoznajama o nužnosti zaštite okoliša i krajolika u kojemu živimo, prilikom izrade ovoga plana postavljena su sljedeća polazišta za racionalno korištenje i zaštitu prostora: **temeljni ciljevi korištenja i zaštite prostora** očituju se kroz nužnost provođenja konsolidacije prostornog uređenja naselja Općine temeljem isticanja i čuvanja još usčuvanih njihovih temeljnih obilježja, očuvanje njihovih regionalnih tradicijskih vrijednosti, uz racionalno planiranje prostornih obuhvata građevinskih područja sukladno potrebama smještaja stanovništva i gospodarskih djelatnosti te mogućnosti prostora i krajobraza da prihvati planirane sadržaje u duhu principa *održivog razvoja*.

U plan se ugrađuju:

Europski pristup planiranju

Glavne težnje današnjeg europskog prostornog razvitka moguće je ukratko izraziti na slijedeći način:

- Prihvatiti pristup nadopunjavanja i suradnje gradova i naselja kako bi se izbjeglo nepotrebno i skupo nadmetanje;
- Promicati oživljavanje postojećih umjesto osnivanja novih gradskih (seoskih) područja;
- Ostvarivati novi razvitak sela obnovom urbano-ruralnih odnosa (jer razlika između gradskih i seoskih područja sve više nestaje) i promicanjem gospodarskih djelatnosti primjerenih ruralnim područjima;
- Očuvati različitost kulturnog krajolika;
- Učvrstiti rijetko naseljena izdvojena područja pristupom udruživanja javnih i privatnih djelatnosti u svrhu smanjenja i zaustavljanja iseljavanja pučanstva iz ruralnih područja;
- Omogućiti razvitak prirodnog i zdravog okoliša u područjima gdje se napuštanje zemljišta ne može izbjeći temeljem principa **održivog razvoja**,⁴

Zamisao održivog razvitka

Održivi razvitak je naziv koji se danas u svijetu koristi kada se želi označiti i istaknuti razvitak koji ide u susret današnjim potrebama, ali uz osiguranje mogućnosti razvitka i budućim naraštajima. Principi održivog razvitka ne ograničavaju gospodarski rast, ali on ne smije ugrožavati čovjekovo zdravlje, biljne i životinjske vrste, tijekom prirodnog razvitka i prirodna dobra. Dakle, održivi razvitak označava onaj razvitak koji skrbi o okolišu, koji je tehnički podoban, gospodarski provediv i društveno prihvatljiv.⁵

Sveobuhvatno planiranje i upravljanje prostorom i okolišem

S gledišta održivog razvitka nameće se nužnost drugačijeg promišljanja prostora gdje ne će biti čovjek i njegove često puta nepromišljene i sebične potrebe prvi zadatak planiranja. U svijetu se danas prihvaća predložak sveobuhvatnog planiranja, tj. sveobuhvatnog pristupa razvitku vezanog za zaštitu okoliša uz uvažavanje zatečenih vrijednosti krajolika i trajno očuvanje okoliša kao razvojnog vrela od neprocjenjive vrijednosti, a sve uz puno sudjelovanje javnosti. U suvremenom gospodarskom razvitku prostor (zemljište) pomalo gubi svoje tradicijsko značenje najvažnijeg gospodarskog izvora, jer se težište pomiče prema znanju, poduzetništvu, informatičkim i prometnim sustavima. U tržišnom gospodarstvu prostor ima svoju uporabnu vrijednost, dok se vrijednost okoliša (pojam okoliša je širi od prostora) još uvijek teško vrednuje. I prostor i okoliš su ograničeni i zato je neophodno sveobuhvatno i sustavno planiranje i gospodarenje prostorom i okolišem. Pod sustavom upravljanja podrazumijevamo:

- a) društveni i gospodarski razvitak;
- b) svrsishodno korištenje prirodnih izvora i kulturnog nasljeđa,
- c) zaštitu okoliša i
- d) provedbu i kontrolu sustava upravljanja prostorom i okolišem.⁶

Štovanje kulturnog i prirodnog nasljeđa

Bogatstvo kulturno-povijesnog, prirodnog i krajobraznoga nasljeđa te svjetska nastojanja i spoznaje u zaštiti kulturne i prirodne baštine zahtijevaju da s osobitom pozornošću pristupimo vrednovanju i ponovljenom vrednovanju svega što je važno za prepoznatljivost i očuvanje izvornih ili naslijeđenih vrijednosti hrvatskog krajolika. Očuvanje i skrb za kulturnu i prirodnu baštinu, kao i ispravno korištenje spomeničkih vrijednosti

⁴ **BLAŽEVIĆ-PERUŠIĆ, JOSIPA:** "EUROPSKI TRENDOVI I ZAŠTITA HRVATSKOG PROSTORA", u: Hrvatski prostor - temeljno nacionalno dobro, Zbornik radova okruglog stola, Zagreb, UIH, str. 19-22.

⁵ **ČRNJAR, MLADEN:** "INTEGRALNO PLANIRANJE I UPRAVLJANJE OKOLIŠEM I PROSTOROM", u: : Hrvatski prostor - temeljno nacionalno dobro, Zbornik radova okruglog stola, Zagreb, UIH, str. 42.

⁶ *Ibidem*, str. 41-48.

građevina i sklopova, važno je ne samo iz razloga očuvanja hrvatskog kulturnog identiteta, nego i s gledišta sveukupnog napretka, poglavito gospodarskog i turističkog.

Svrhovitost i razboritost u planiranju

Kraj drugog tisućljeća u ozračju svjetskih promišljanja, te trenutne gospodarske mogućnosti Hrvatske nisu skloni pretjeranim i neostvarivim graditeljskim i prostorno-planerskim zamislama. Živimo u doba kada se nameće potreba za svrsishodnim raspolaganjem i trošenjem prostora u skladu s mogućnostima prostora i okoliša, kao i u skladu s gospodarskim mogućnostima. Sukladno navedenom načelu ovaj Plan, koliko je to njemu moguće, na razini Općine teži omogućavanju optimalnog, ujednačenog prostornog razvoja svih struktura Općine: gospodarskih, demografskih i društvenih uz čuvanje biološke i povijesno-kulturne sastavnice prostora Općine u skladu s već navedenim tezama. Preduvjet svekolikog rasta jest kvalitetnije prometno povezivanje i infrastrukturno opremanje, kako Općine tako i cijelog otoka, pa i Županije, što je već županijski problem, ali još više državni.

Konačno, izdvajamo opće ciljeve, koje je važno poštovati i prilikom izrade nove prostorno - planske dokumentacije za Općinu:

- valorizacija zatečenog stanja s unapređenjem već postojećih vrijednosti (krajobraza, kulturne baštine, poljoprivrednih i vodenih površina, itd.),
- racionalno trošenje prostora novom izgradnjom,
- zaštita obalnih, poljodjelskih i šumskih površina od neplanske izgradnje,
- rješavanje problema objekata *nezakonite izgradnje* u skladu s proklamiranim stavovima i pravilima struke,
- ujednačavanje prostornih uvjeta života stanovnika Općine,
- razvoj naselja i radnih mjesta, te središnjih funkcija oko postojećih i potencijalnih jezgara razvoja,
- zaštita i unapređenje identiteta naselja, te fizionomije ostalih manjih naselja,
- osiguranje optimalne prometne povezanosti i prometne organizacije naselja,
- planiranje i osiguranje površina za budući prostorni razvoj uz njihovo osiguranje od neplanskog korištenja,
- smanjenje nepovoljnih utjecaja čovjeka na njegovu okolinu.

U postizanju navedenih općih ciljeva interes Općine je:

- da se elementi županijske, državne i šire integracije (prometne) **iskoriste kao poticaj** za unutarnju konsolidaciju gospodarstva, za razvoj turizma, infrastrukture, za povećanje interesa vanjskih gospodarskih čimbenika kao ulagača, za zaštitu prirodne i kulturne graditeljske baštine, razvoj specifičnih prostornih struktura i djelatnosti i razvoj ruralnog prostora,
- da se funkcionalna i ukupna ekološka cjelovitost i različitost područja Općine očuva, a razvoj planira po načelu predodređenosti prostora za određene djelatnosti primjerene temeljnim značajkama prostora,
- da se pod teretom težnje za ubrzanim razvojem ne izgube temeljne osobitosti prostornih struktura.

Građevinska područja

Građevinska područja su urisana na katastarskim kartama u mjerilu 1:5000 sukladno sekcijama osnovne državne karte u mjerilu 1:5000. Na planu su označena građevinska područja namijenjena izgradnji, kao i predjeli (zone) različitog režima zaštite i korištenja kulturnog i prirodnog nasljeđa Općine gdje je moguća gradnja pod određenim uvjetima, ili nije uopće moguća.

2.3.2. UNAPREĐENJE UREĐENJA NASELJA I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

Planom je predviđena, a stvoreni su i uvjeti, za izgradnju i unapređenje

- javne i
- komunalne infrastrukture.

Tamo gdje je to bilo potrebno urisani su pojasevi magistralne infrastrukture (osobito se to odnosi na sustav elektroopskrbe, vodoopskrbe i odvodnje otpadnih voda). Za gospodarski i demografski razvitak Općine od osobitog je značenja popravak i osuvremenjivanje postojećih prometnica te asfaltiranje postojećih putova važnih za svakodnevni život i gospodarski razvitak Općine.

Prilikom planiranja proširenja naselja osobita se pažnja pridaje očuvanju slike naselja i pripadajućih zaselaka, odnosno njihovom svojstvenom izgledu grupiranosti. Uglavnom postoji težnja stambene izgradnje duž prometnica i duž morske obale, a što izobličuje tradicijske oblike gradnje i organizacije naselja, prekida naše veza s oblikovnim izražajem prošlosti.

U cilju provođenja ovoga Plana i zaštite prostora, biti će potrebno donijeti i prostorne planove užih područja Općine – urbanističke planove uređenja.

Stipanska Luka

uvala Luka

kamenolom uz uvalu Veseļje

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

Ovaj Plan je izrađen za područje Općine Pučišća i primjenjivat će se unutar njenih zakonski utvrđenih granica. Plan obuhvaća područje Općine kopnene površine 106,33 km² (10 633 ha)¹, a u skladu s dokumentima prostornog uređenja širih područja i propisima, daje uvjete uređenja i pomorskog dobra odnosno priobalnog područja (akvatorija) Općine. Danom stupanja na snagu ovoga Plana na području Općine prestaju važiti svi tekstualni i grafički dijelovi Prostornog plana Općine Brač (»Službeni glasnik Općine Brač« br. 4/84, 2/87, 3/87, 4/89, i 1/93; »Službeni glasnik Županije Splitsko-dalmatinske« br. 8/97, 1/98).

Plan utvrđuje uvjete za dugoročno uređenje područja Općine, svrhovito korištenje, namjenu, oblikovanje, obnovu i sanaciju građevinskog i drugog zemljišta, građevina, zaštitu okoliša, te posebno zaštitu kulturnih dobara, vrijednih dijelova prirode i krajobraza. Cjelokupno područje obuhvata Plana, kao dio prostorne cjeline otoka Brača, nalazi se unutar zaštićenog obalnog područja mora (dalje: ZOP).

Ukupno pretpostavljeno plansko razdoblje ovog Plana iznosi deset godina, dakle do godine 2018. Svakih četiri do pet godina, što je optimalna duljina planskih razdoblja novelacija u sklopu ukupnoga planskog razdoblja, bit će moguće izvršiti izmjene i dopune Plana, u skladu s novim saznanjima i potrebama za odgovarajućim novim prostorno-planskim rješenjima. Sukladno propisima, izmjenama i dopunama moguće je pristupiti i u kraćim razdobljima od ovdje pretpostavljenih optimalnih – uslijed promjena regulatornog okvira, neočekivanih novih potreba i/ili sl. Moguće je i da se kumuliranjem potreba za *novelacijama* i/ili većeg broja novih saznanja i činjenica od utjecaja na sama polazišta Plana, pokaže potrebnim izraditi novi Plan, ne čekajući nužno završetak ovim Planom planiranoga ukupnoga planskog razdoblja.

3.1. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU OPĆINE U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE

3.1.1. RAZVOJ I URBANIZACIJA

U kontekstu prostorne i gospodarske strukture Županije, te prostorne cjeline otoka Brača, razvoj i urbanizacija područja Općine temelji se na:

- unapređenju postojeće gospodarske osnove i intenziviranju dosad nedovoljno iskorištenog potencijala turističke ponude - posebno na obalnom potezu (TZ „Česminova“, naselje Pučišća);
- budućoj kvalitetnijoj prometnoj integriranosti prostora Općine i njenoj povezanosti sa susjednim Općinama;
- gospodarskim planovima i sukladno planiranim gospodarskim površinama;
- barem minimalnom demografskom rastu;
- raznim vidovima zaštite prostora u najširem smislu kao temeljnom regulatoru prostornog razvoja Općine.

Za očekivati je da će se nastaviti proces sekundarne urbanizacije i transformacije tradicijskih vrijednosti izvan zaštićenih prostora. Proces primarne urbanizacije ograničit će se u okvirima građevinskih područja. Također, očekuje se da će Općina zadržati svoju poziciju u hijerarhiji Općina/Gradova Županije. Boljom prometnom prostornom integracijom otoka i Županije funkcionalno značenje će joj i porasti. Obzirom na veličinu Općine, općinsko sudjelovanje u općem gospodarskom kretanju Županije, biti će minimalno. Očitovat će se razmjerno najviše kroz participaciju u iskorištavanju mineralnih sirovina (kamena), odnosno pratećim prerađivačkim djelatnostima, ugostiteljsko-turističkoj djelatnosti, manje u zračnom i pomorskom prometu, marikulturi te upravnim funkcijama koje se planiraju za vlastite potrebe.

¹ Prema podacima Područnog ureda za katastar «Split» - Ispostava Supetar, površina Općine Pučišća (kao ukupna površina k.o. Pučišća, k.o. Gornji Humac i k.o. Prazhnica) iznosi 10 621,98 ha (cca 10 622 ha, tj. 106,22 km²). Prema geokodiranim katastarskim podlogama i TK25 s obalnom crtom (izvor: DGU), tj. prema podlogama na kojima se izrađuje ovaj Plan, može se očitati površina Općine (kopneni dio) od 10 632,87 ha (cca 10 633 ha, tj. 106,33 km²) što se može dovesti u jasnu korelaciju s površinom prema podacima područnog ureda za katastar (razlika proizlazi iz preciznije utvrđene obalne crte prema DGU-u, superponirane na geokodirane TK25). Prema tekstualnom dijelu PPSDŽ, površina Općine Pučišća iznosi 103,27 km², tj. 10327 ha.

U prostoru koji se u okviru Općine urbanizira, a naselje Pučišća poprima gradska obilježja, ovim Planom nastoji se ujednačiti razvoj prostora i proces urbanizacije naselja, ako pod urbanizacijom smatramo pozitivne elemente procesa primarne i sekundarne urbanizacije, uz svu pažnju zaštite prirodnog i kulturnog nasljeđa, kako priobalja tako i unutrašnjosti općinskog teritorija. Često spontani procesi širenja i građenja ovim su se planom nastojali usmjeriti prema planskom širenju i planskom zauzimanju prostora, tražeći optimum između potreba za prostorom (osobito za eksploataciju kamena, te stambenu izgradnju i, u nešto manjoj mjeri u odnosu na druge bračke Općine, turističku izgradnju priobalja) i mogućnosti prostora da apsorbira želje.

Plan elemente suprotnih razvojnih procesa prostoru nastoji preokrenuti u smjeru usklađenog rasta cjeline. Prostornim rješenjima dana je osnova za razvoj područja Općine.

U tom smislu, osnovne prostorne pretpostavke razvoja Općine koje se donose ovim Planom kao prostorno-planska rješenja, odnose se na:

1. manje korekcije građevinskih područja naselja planiranih ranijim PPexO Brač, sukladno utvrđenim postojećim potrebama, propisima i dokumentu prostornog uređenja šireg područja (PPSDŽ);
2. planiranje izdvojenih građevinskih područja za gospodarsku-poslovnu namjenu sukladno utvrđenim postojećim potrebama, propisima i dokumentu prostornog uređenja šireg područja (PPSDŽ);
3. utvrđivanju granica (na katastarskom planu kao podlozi) površina za isključivu ugostiteljsko-turističku namjenu u okviru naselja Pučišća i Gornji Humac te, posebno, izdvojenog građevinskog područja za ugostiteljsko turističku namjenu na lokaciji „Česminova“ (čije je temeljne parametre zadao PPSDŽ);
4. uspostavljanje osnovnih pravila za građenje unutar građevinskih područja, posebice građevinskih područja naselja uz predviđanje bolje opremljenosti naselja;
5. planiranje izrade planova uređenja užih područja – urbanističkih planova uređenja (UPU);
6. utvrđivanje površina za iskorištavanje mineralnih sirovina - eksploatacijskih polja i istražnih prostora - u skladu s propisima i odredbama PPSDŽ;
7. značajno unapređenje prometne infrastrukture – cestovne, pomorske i zračne, a tim znatno bolju unutrašnju integraciju prostora Općine te njenu integraciju s ostatkom prostorne cjeline otoka Brača, županijom i državom;
8. uspostavu složenog sustava zaštite prostora, njegove prirodne i kulturne baštine, a osobito krajobraza priobalja i u tim zonama restriktivan odnos prema širenju građevinskih područja i drugim namjenama ;
9. planiranje unapređenja infrastrukturne opremljenosti i sustava gospodarenja otpadom.

3.1.2. SUSTAV NASELJA I RAZMJETAJ FUNKCIJA PO NASELJIMA

Tri statistička naselja Općine Pučišća oblikuju relativno jednostavan sustav naselja:

- naselje Pučišća
- *Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske* je naselje Pučišća planski svrstala u *općinsko središte, inicijalno razvojno središte, odnosno lokalno središte*
- naselja Pražnica i Gornji Humac.
- Naselja su bez centraliteta jer su u neposrednom i jakom utjecajnom naselja Pučišća. Planira se da oba naselja zadrže svoj rang uz poboljšanje uslužnih i servisnih funkcija sukladno boljem standardu života stanovnika i višoj razini turističkih usluga proizvedene sezone (ugostiteljstvo i seoski turizam).

Postojeći raspored središnjih funkcija prikazan je u Tablici 23. Planira se:

- **Prosvjetne** funkcije koncentrirane su u centralnoj osnovnoj školi u naselju Pučišća. Obzirom na analizirane demografske pokazatelje, ne planiraju se promjene u ovom planskom razdoblju.
- **Zdravstvene** funkcije na razini ambulante opće medicine postoje u naselju Pučišća.
- **Socijalna ustanova** u vidu jaslica i vrtića smještena je samo u naselju Pučišća. Obzirom na analizirane demografske pokazatelje, ne planiraju se promjene u ovom planskom razdoblju.
- **Upravne funkcije** koncentrirane su u naselju Pučišća kao općinskom središtu. Ne planiraju se promjene.
- **Poštanski ured** imaju naselja Pučišća i Pražnica. Planira se bolja pokrivenost prostora Općine GSM mrežom.
- **Trgovačke** funkcije jedva da više možemo smatrati središnjom funkcijom. Naselje Pučišća, a i naselja Pražnica i Gornji Humac imaju trgovine. Očekuje se poboljšanje opskrbe.
- **Športske funkcije** planiraju se u okviru svih naselja. Dio sportskih funkcija planira se i u okviru škole u Pučišćima. U naselju Pučišća postoji nogometni klub i nogometno igralište što također može biti jezgra razvoja športskih funkcija u Općini.

Kod odabira pojedinih središnjih i uslužnih funkcija treba voditi računa o gospodarskoj (osobito turističkoj) usmjerenosti svakog naselja ili dijela naselja i produljenju turističke sezone. Naravno, razina prostornog plana uređenja Općine može stvoriti samo temeljne prostorno-planske pretpostavke za realizaciju svih nužno potrebnih i željenih društvenih, javnih te polu-javnih sadržaja u funkciji poboljšanja standarda života u naselju. U tom kontekstu, naglašavamo da su površine mješovite (pretežito stambene) namjene namijenjene pored stanovanja i svim drugim pratećim funkcijama naselja, a tek razina planiranih urbanističkih planova uređenja (UPU) može prostorno pobliže definirati (razgraničiti i utvrditi uvjete gradnje) svih željenih pratećih sadržaja te potrebne infrastrukture. Pokušaji njihovog definiranja na razini PPUO/G obično se pokazuju previše «krutim» kad se sagledavaju detaljniji uvjeti pojedinih lokacija i otežavaju kasniju primjenu plana.

Nadalje, postojeći i planirani raspored središnjih funkcija u okviru Općine treba promatrati u kontekstu prostorne cjeline otoka Brača. Jasno je da će se dugoročno i dalje nastaviti trend "urbanizacije" i jačanja središnjih sadržaja grada Supetra kao prvog većeg žarišta, a s kojim su naselja Općine Pučišća relativno dobro povezana. S druge strane, postojeći trendovi i potencijal svih površina planiranih ovim Planom, gospodarske-poslovne, ugostiteljsko-turističke namjene i sportsko-rekreacijske na području Općine, predstavljaju svojevrsnu protutežu spomenutom tipu centralizacije, te mogu doprinijeti povećanju broja centralnih sadržaja, a posebno jačanju samog općinskog središta. Na ukupni prostorni razvoj Općine bitno treba utjecati i planirana „Gospodarska zona Pražnica“.

3.2. ORGANIZACIJA PROSTORA I OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

3.2.1. UTVRĐIVANJE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA

Polazišta

Prilikom utvrđivanja građevinskih područja Zakonom propisani relevantni dokumenti prostornog uređenja širih područja bili su:

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (Sabor, 1997.) koja kao temeljni dokument prostornog razvoja Republike Hrvatske daje i osnovne smjernice za planiranje, definirajući cjelokupan društveni stav čuvanja i zaštite prostora.

Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99) operacionalizira stavove *Strategije*, a u tome smislu normira veličinu građevinskog područja naselja sa 300 m² po jednom stanovniku. Za veće vrijednosti traži objašnjenje.

Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije («Službeni glasnik Županije Splitsko-dalmatinske» broj 1/2003, 8/2004, 5/2005, 5/2006. i 13/2007.), koji je na temelju *Strategije* i *Programa Republike Hrvatske*, te vlastitih studijskih analiza prostora Županije postavio osnovne kriterije planiranja građevinskih područja, osobito građevinskih područja naselja.

Ciljevi

Slijedeći polazišta iz navedenih dokumenata prostornog uređenja širih područja i postavljenih polazišta ovoga Plana, pri izradi Plana **težilo se optimalnom rješenju** (dimenzioniranju i razgraničenju) građevinskih područja koja će zadovoljiti lokalne potrebe i **osigurati razmjerno skladan prostorni i opći razvoj**.

Čimbenici

Granice građevinskih područja su proizašle iz:

- postojeće namjene prostora i razgraničenja prema PP(ex)O Brač,
- postojećeg stanja na terenu i
- razvojnih planova Općine

uz poštivanje slijedećih temeljnih kriterija:

AI Kriteriji Uredbe o ZOP-u i PPSDŽ odnosno Zakona o prostornom uređenju i gradnji

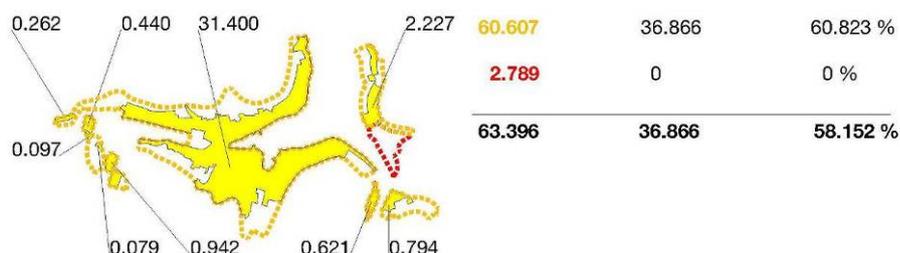
Uredbom o ZOP-u odnosno kasnijim Zakonom o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07.; u koji su ugrađene ključne odredbe ranije Uredbe o ZOP-u) određen je niz uvjeta i mjera za uređenje zaštićenog obalnog područja mora, koje se primjenjuju u postupku izrade i donošenja prostornih planova, te u postupcima njihove provedbe. Između ostalog, utvrđeni su i jasni kriteriji planiranja građevinskih područja u ZOP-u. Slijedom odredbi Uredbe o ZOP-u, najveće dozvoljene površine izdvojenih građevinskih područja za ugostiteljsko-turističku namjenu (uz

najveći kapacitet i tip), direktno su zadane odredbama PPSDŽ (tj. Usklađenjem PPSDŽ s Uredbom o ZOP-u). Nadalje, PPSDŽ posebno precizno razrađuje kriterije za dimenzioniranje građevinskih područja naselja (vidjeti Sheme 1-1. i 1-2.). Prema PPSDŽ proračun se temelji na pet parametara čiji međusobni odnos određuje najveću moguću planiranu površinu građevinskog područja naselja. (Tablica 25.). Parametri su:

- broj stanovnika naselja;
- veličina planiranog građevinskog područja naselja prema «važećem PP (ex) općine Brač», odnosno Izmjenama i dopunama P PPexO Brač (Sl. gl. ŽSD 8/97);
- *korigirana minimalna gustoća* (PPSDŽ, 3.2.2.2.) u okviru izgrađenog dijela naselja;
- stvarna gustoća;
- postotak zauzetosti planiranog građevinskog područja izgrađenim dijelom.

KARTOGRAM 7-1.

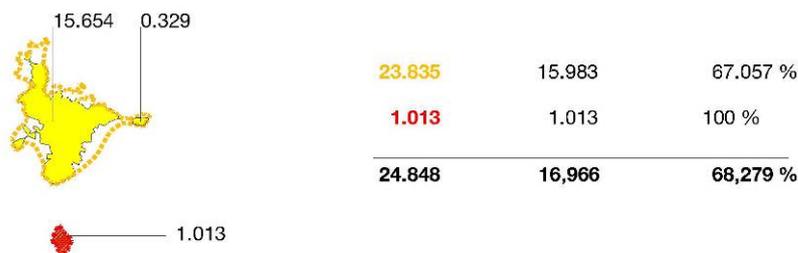
IZGRAĐENI DIO GPN PUČIŠĆA [ha]

IZGRAĐENI DIO GPN PRAŽNICA [ha]

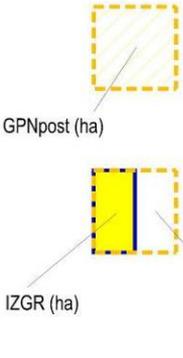
IZGRAĐENI DIO GPN GORNJI HUMAC [ha]

SCHEME 1-1 i 1-2.

SAŽETA INTERPRETACIJA ODREDBI ZA PROVOĐENJE PPSDŽ (čl.98. do čl.108.)

- OSNOVNI KRITERIJI ZA ODREĐIVANJE VELIČINE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA NASELJA

GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA (GPN)
PREMA POSTOJEĆEM (važećem / zatečenom) PLANU - GPNpost (ha)

- OVDJE JE TO GPN PREMA PPexO BRAČ (*);
postojećim građevinskim područjem podrazumijeva se građevinsko područje utvrđeno odgovarajućim dokumentom prostornog uređenja (*) usklađeno s namjenom površina i kriterijima određenim prostornim planom županije; treba uočiti da više "zona" različite namjene iz PPexO Brač mogu tvoriti jedinstveno GPN - tj. povr. za razvoj i uređenje naselja prema PPSDŽ;

RAZGRANIČENJE UNUTAR GPNpost:

- izgrađeni dio IZGR (ha) - površine izgrađene i/ili uređene u skladu s planiranom namjenom (dakle, osim "visokogradnji", ubrajaju se uređene parkirne i rekreacijske površine, parking, objekti infrastrukture i sl.)
- neizgrađeni dio NEIZGR (ha)

Napomena: Prema Zakonu o PUIG (NN 76/07), izgrađeni dio građevinskog područja su izgrađene i uređene građevne čestice i druge površine privedene različitoj namjeni kao i neizgrađene i neuređene čestice zemljišta površine do 5.000 m koje s izgrađenim dijelom građevinskog područja čine prostornu cjelinu; neizgrađeni dio građevinskog područja je jedna ili više neposredno povezanih neizgrađenih i neuređenih čestica zemljišta ukupne površine veće od 5.000 m².

Za utvrđivanje mogućnosti širenja, odnosno eventualnu potrebu smanjivanja postojećeg građevinskog područja naselja (GPNpost) novim planom (PPUO), glavni ulazni podaci su indeks izgrađenosti "I", te (prema PPSDŽ): postojeća gustoća stanovništva "g" i orijentacijska minimalna gustoća stanovništva "gk":

$$\text{indeks izgrađenosti } I = \text{IZGR} / \text{GPNpost} (\%)$$

prema broju stanovnika (br.stan.) po posljednjem popisu i površini izgrađenog dijela građevinskog područja naselja računamo postojeću gustoću stanovništva g :

$$\text{br. stan.} / \text{IZGR} = g (\text{st/ha})$$

U poglavlju 3.2.2.2. "Korigirane minimalne gustoće", PPSDŽ daje orijentacijske minimalne gustoće za 2015. godinu (gk) za sva naselja u županiji, na koje upućuje i u Odredbama za provođenje PPSDŽ, čl. 101.

- PPSDŽ u poglavlju 3.2.2.3. "Procjena broja ležaja povremenih stanovnika i broja turista po mikroregijama za 2015.", daje i dodatne parametre, sve do orijentacijskih vrijednosti potrebnih površina za razvoj naselja, turističku i gospodarsku namjenu 2015. u poglavlju 3.2.2.4. "Kriteriji za dimenzioniranje područja za razvoj općina i gradova";

- kako postojeća gustoća stanovništva u osnovi govori o "iskorištenosti" postojećih izgrađenih struktura (što uzimaju u obzir i analize PPSDŽ) u postojeću gustoću moguće je uračunati i tzv. "povremene stanovnike"; s druge strane, u svim projekcijama razvoja - glavna referenca je broj stalnih stanovnika naselja

Primjena kriterija PPSDŽ (članci Odredbi za provođenje PPSDŽ) za određivanje veličine građevinskih područja, na "stambena područja naselja" prema PP(ex)O Brač

- (iz članka 101.) ako je $g < gk$ (tj. ako je postojeća gustoća st. manja od orijentacijske minimalne gustoće prema PPSDŽ), tada se GPN ne može povećavati u odnosu na GPNpost; dakle, čak i kad bi izgrađenost bila 100%, povećanje površine GPN nije dozvoljeno zbog premale gustoće stanovnika unutar postojećeg GPN-a, odnosno premale "iskorištenosti" postojećeg građevinskog područja naselja
- (iz članka 105.) ako je $g \leq 0.75 \times gk$ (tj. ako je postojeća gustoća st. manja za 25% ili više od orijentacijske minimalne gustoće prema PPSDŽ), tada se stvarni indeks izgrađenosti umanjuje za 10%; u tom slučaju, mjerodavni indeks izgrađenosti $i = I - 10\%$;
ako je $g > 0.75 \times gk$, tada je mjerodavni indeks izgrađenosti $i = I$
(npr.: iako je za neko naselje stvarni indeks izgrađenosti mogao biti $I=55\%$, ako je gustoća stanovništva $g \leq 0.75 \times gk$, tada kao mjerodavan uzimamo umanjeni indeks izgrađenosti $i = I - 10\%$, tj. 45%; tada se i takvom naselju treba smanjiti GPNpost)
- (iz članka 102.) ako je mjerodavni indeks izgrađenosti $i \leq 50\%$, površina GPN-a se mora smanjivati u odnosu na GPNvazeće (shema a)
- za utvrđeni (stvarni) indeks izgrađenosti $i=50\%$, maksimalna povr. GPN-a (GPNmax) je 70% od GPNpost; za $i < 50\%$, GPNmax je još manje, proporcionalno utvrđenoj (stvarnoj) izgrađenosti (I)
dakle, ako za utvrđenu izgrađenost 50%, GPNmax iznosi 70% od GPNpost, proizlazi faktor proporcionalnosti 1.4, tj. $\text{GPNmax} = 1.4 \times \text{IZGR}$;
za utvrđenu izgrađenost od npr. 20%, GPNmax iznosi $1.4 \times 20 = 28\%$ od GPNpost, što ponovo znači da je $\text{GPN} = 1.4 \times \text{IZGR}$
- (iz članka 103.) ako je $50\% < i \leq 80\%$, površina GPN-a ne smije se povećavati u odnosu na GPNpost (shema b)
- (iz članka 104.) ako je $i > 80\%$ i zadovoljena 1. točka ovih kriterija, može se planirati povećanje površine građevinskog područja (shema c)
površina novog građ. područja NOVO (ha) može biti najviše 20% IZGR, tj. $\text{NOVO} \leq 0.2 \times \text{IZGR}$

<p>a</p> <p>$I \leq 50\%$ tj. $\text{IZGR} \leq 0.5 \times \text{GPNpost}$</p>	<p>za $\text{IZGR} / \text{GPNpost} = 50\%$, GPNmax je 70% GPNpost prema odredbama PPSDŽ, za $i \leq 50\%$ općenito proizlazi: $\text{GPNmax} = 1.4 \times \text{IZGR}$</p>	
<p>b</p> <p>$50\% < I \leq 80\%$ tj. $0.5 \times \text{GPNvazeće} < \text{IZGR} \leq 0.8 \times \text{GPNpost}$</p>	<p>$\text{GPNmax} = \text{GPNpost} (\text{ha})$</p>	
<p>c</p> <p>$I > 80\%$ tj. $\text{IZGR} > 0.8 \times \text{GPNpost}$</p>	<p>$\text{GPNmax} = \text{GPNpost} + \text{NOVO}$ $\text{NOVO} \leq 0.2 \times \text{IZGR}$ (Uredba o ZOP-u)</p>	

Za potrebe dimenzioniranja građevinskih područja naselja, slijedom odredbi PPSDŽ provjerena je iskorištenost postojećih građevinskih područja, tako da su provjereni parametri koji polaze od ukupnog broja stalnih stanovnika 2001., kao i parametri koji proizlaze ako se broju stalnih stanovnika pribroje i povremeni stanovnici 2001. Na ovaj način provjereni su granični slučajevi, te su razmotreni i u kontekstu ocjene demografskog stanja iz *Polazišta* ovog Plana.

B/ Posebni kriteriji

Kako bi se postavljani kriteriji dokumenata prostornog uređenja širih područja poštovali:

- građevinska područja naselja planirana su samo oko postojećih izgrađenih jezgri naselja i to **kao kompaktne zaokružene cjeline**.
- sukladno citiranim stavovima, nisu prihvaćeni zahtjevi koji su tražili uključivanje pojedinih **izdvojenih** k.č. zemljišta u građevinsko područje naselja kako poradi činjenice da bi takva rješenja bitno opteretila Općina u pogledu izgradnje komunalne infrastrukture, tako i poradi činjenice da bi takva rješenja bila presedani s nesagledivim posljedicama u kontekstu planiranja građevinskih područja naselja i zaštite prostora,
- planom su velike površine vrednovane kao **osobito vrijedni krajobraz**, pa je to bio dodatan razlog temeljem kojega se nisu mogli prihvatiti zahtjevi za uključivanjem pojedinih izdvojenih k.č. zemljišta u planirana građevinska područja,

Važno je naglasiti da su planom određeni kriteriji rekonstrukcije zakonito izgrađenih građevina koje su ostale izvan građevinskih područja, kao i građevina čija je namjena suprotna namjeni planiranoj ovim Planom.

Metodologija:

U užem smislu postupak planiranja građevinskih područja rađen je:

- temeljem postojećih građevinskih područja prema Prostornom planu (bivše) Općine (PPexO) Brač;
- temeljem kriterija viših dokumenata prostornog uređenja, osobito PPSDŽ te Uredbe o ZOP-u i Zakona o prostornom uređenju i gradnji
- temeljem orto-foto snimaka, avio-snimaka i obilazaka terena te utvrđenih *izgrađenih dijelova građevinskih područja*,
- temeljem susreta sa službama Općine i od općinskih službi prikupljenih podataka;
- temeljem procjene o mogućnosti uklapanja zaprimljenih zahtjeva iz javne rasprave u građevinska područja planirana ovim Planom,

Uzeta su nadalje u obzir i ostala ograničenja:

1. Očuvanje tradicijskih obilježja naselja.
2. Ograničenja uslijed osobitih vrijednosti krajobraza, odnosno prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina.
3. Sprječavanje kontinuirane nove izgradnje duž obale i prometnica.
4. Čuvanje šumskog zemljišta i vrijednoga poljodjelskog zemljišta (evidentiranih i u Plan ucrtanih temeljem dostupnih podataka).
5. Ekonomičnost infrastrukturnog opremanja.
6. Zaštitni pojasevi u zoni infrastrukturnih objekata i koridora.

Osim građevinskih područja naselja Pučišća, Praznica i Gornji Humac (s izdvojenim dijelom isključive ugostiteljsko-turističke namjene), ovim Planom utvrđena su još izdvojena građevinska područja za gospodarsku-poslovnu namjenu, jedno izdvojeno građevinsko područje za ugostiteljsko turističku namjenu te površine groblja kao izdvojena građevinska područja. Ostale površine kojima je ovim Planom utvrđena isključiva namjena, planirane su unutar građevinskih područja naselja. I ovakvom konceptualizacijom prostorne strukture Općine, nastoji se planirati prostorni razvoj kompaktnih naseobinskih struktura koji se odupire trendu neartikulirane difuzije građevina i sadržaja u prostoru. Osim toga, pojedine isključive gospodarske - ugostiteljsko-turističke – namjene / površine «stavljene u okvir» GPN-a, žele se dovesti u direktnu relaciju sa životom i potrebama naselja, odnosno lokalne zajednice.

U Tablicama 25., 26., 27a., 27b., 27c., 28., 29., 30. i 31., te Kartogramima 7. do 10. dan je temeljni pregled međusobnih odnosa površina građevinskih područja. U Tablicama 36. i 37. te Grafikonu 3., prikazani su ključni odnosi ovim Planom planiranih površina u okviru Općine Pučišća. Odnos ovim Planom utvrđenih građevinskih područja i građevinskih područja («zona») prema PPexO Brač prikazan je na Kartogramu 11.

TABLICA 25.
OSNOVNI POKAZATELJI ZA ODREĐIVANJE VELIČINE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA NASELJA SUKLADNO KRITERIJIMA
PROSTORNOG PLANA SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE (PPSDŽ)

	<p>BROJ STANOVNIKA POPIS 2001.</p> <p>BROJ OSOBA U STANOVIMA ZA ODMOR ("POVREMENIH STANOVNIKA") 2001.*</p> <p>UKUPNO STALNI I POVREMENI STANOVNICI 2001.</p> <p>POSTOJEĆE GP NASELJA (namijenjeno stanovanju) - GPNpost ("stambena područja naselja" prema PPexO Brač)**</p> <p>2007. UTVRĐENI IZGRABENI DIO OD GPNpost (IZGR)</p> <p>ORIJENTACIJSKA MINIMALNA GUSTOĆA GPN-a PREMA PPSDŽ (gk)</p> <p>STVARNA GUSTOĆA STALNIH STANOVNIKA U IZGR. DIJELU GPN-a (g')</p> <p>STVARNA GUSTOĆA S URAČUNATIM POVREMENIM STANOVNICIMA (g)</p> <p>RAZLIKA ORIJENTACIJSKE MINIMALNE GUSTOĆE PREMA PPSDŽ I STVARNE GUSTOĆE g</p> <p>RAZLIKA U POSTOTKU OD gk (čl. 101 i 105. PPSDŽ; granica: -25%)</p> <p>STVARNI INDEKS IZGRABENOSTI (I)</p> <p>MJERODAVNI INDEKS IZGRABENOSTI (I): ako je stvarna gustoća za 25% ili više manja od gk, tada je I=I-10%</p> <p>DOZVOLJENO POVEĆANJE PLOŠINE</p> <p>POTREBNA REDUKCIJA</p> <p>MAKSIMALNA PLOŠINA GRAĐEVINSKOG PODRUČJA NASELJA - TEMELJEM "STAMB. PODR. NASELJA" IZ PPexO - PREMA KRITERIJIMA PPSDŽ</p> <p>GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA (mješovite pretežito stambene i pratećih namjena) PREMA PPUO 2008.**</p>															
	APS.	APS.	APS.	HA	HA	ST/HA	ST/HA	P.ST./HA	ST/HA	%	%	%	HA	HA	HA	HA
	DZS	MZOPUIG	1+2	PPexO Brač	Opć./Af	PPSDŽ							NOVO	14	GPNmax	16
	1	2	GPNpost	IZGR	gk	g'	g	g	9	10	I	I	NOVO	14	GPNmax	16
naselje PUČIŠĆA	1602	964	2566	60,61	36,87	30	43,5	69,6	39,6	132,0	60,8	60,8	0,00	0,00	60,61	58,94
naselje PRAŽNICA	346	68	414	23,47	13,88	30	24,9	29,8	-0,2	-0,6	59,1	59,1	0,00	0,00	23,47	22,70
naselje GORNJI HUMAC	276	140	416	23,84	15,98	30	17,3	26,0	-4,0	-13,2	67,1	67,1	0,00	0,00	23,84	23,85
OPĆINA PUČIŠĆA	2224	1172	3396	107,92	66,73	30	33,3	50,9	20,9	69,6	61,8				107,92	105,49

* - broj "povremenih stanovnika" ovdje odgovara "broju osoba u stanovima za odmor" prema podacima Ministarstva ZOPUIG; (podaci Ministarstva ZOPUIG su izvedeni iz Popisa 2001. i posebnih studija, a kao "broj osoba u stanovima za odmor" daju "broj stanova za odmor" pomnožen s 4)

** - građevinska područja u tablici na koja se primjenjuju kriteriji PPSDŽ "za građevinska područja namijenjena stanovanju" su "zone stambenih područja naselja" iz PP(ex)O Brač; na osnovi dobivenih maksimalnih površina prema kriterijima PPSDŽ, ovim Planom su razgraničene pojedine dodatne površine isključive namjene u okviru ukupne površine GPN-a: npr. u slučaju površine naselja Pučišća, polazeći od površine iz ove tablice, "površina namijenjena stanovanju", tj. za mješovitu, pretežito stambenu namjenu, dodatno je umanjena tako što su unutar jednog njenog dijela ovim Planom utvrđene isključiva sportsko-rekreativna i ugostiteljsko-turistička namjena; u konačnici, temeljem kartografskih prikaza IZiDOP PPSDŽ, mješovitu, sportsko-rekreativnu i ugostiteljsko-turističku namjenu unutar GPN-a (razgraničene, dakle, temeljem "zone stambenog područja naselja" iz PPexO Brač) te površinu ugostiteljsko-turističke namjene unutar naselja, a koja je "proizašla" iz "zone komercijalnog turizma" prema PPexO Brač - zajedno smatramo ukupnom površinom naselja, odnosno GPN Pučišća

3.2.2. OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

Područje Općine je Planom razgraničeno prema **osnovnim kategorijama korištenja i namjene površina**, što je prikazano na kartografskom prikazu br. 1: «*Korištenje i namjena površina*» u mjerilu 1:25000 na topografskoj karti TK25 kao podlozi. **Površine naselja i površine izvan naselja za izdvojene namjene**, posebno su razgraničene kao **građevinska područja** na kartografskim prikazima serije 4: «*Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja*» u mjerilu 1:5000 na katastarskom planu kao podlozi. Time su razgraničene od ostalih površina namijenjenih razvoju poljoprivrede i šumarstva kao i drugih djelatnosti koje se s obzirom na svoju namjenu mogu odvijati izvan građevinskih područja. Izvan građevinskih područja, građenje je moguće samo iznimno, a u skladu s odredbama Plana, odnosno dokumentima prostornog uređenja širih područja i propisima. Dakle, prema korištenju i namjeni površina, područje Općine je ovim Planom razgraničeno na slijedeći način:

I. UNUTAR GRAĐEVINSKIH PODRUČJA (GP) na

a/ površine naselja

- građevinska područja naselja (GPN):

- **Pučišća**
- **Pražnica**
- **Gornji Humac**

pri čemu je detaljnija namjena površina - razgraničenje na površine mješovite i isključive namjene - unutar građevinskih područja naselja prikazana na kartografskim prikazima serije 4 te opisana u članku 14. ovih Odredbi za provođenje;

b/ površine izvan naselja za izdvojene namjene

- unutar izdvojenih građevinskih područja, isključive namjene:

- ugostiteljsko-turističke («T»)
- gospodarske - poslovne («K»)
- groblja («+»)

II. IZVAN GRAĐEVINSKIH PODRUČJA na

c/ površine za iskorištavanje mineralnih sirovina - kamenolome («E3»)

d/ poljoprivredne i šumske površine:

- poljoprivredne površine isključivo osnovne namjene (P):
 - vrijedno obradivo tlo / ostala obradiva tla (P2/P3),
 - ostala obradiva tla (P3);
- šume isključivo osnovne namjene (Š):
 - gospodarske šume (Š1),
 - zaštitne šume (Š2),
- ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište (PŠ) s pojedinačnim gospodarskim objektima u funkciji obavljanja poljoprivredne i stočarske djelatnosti te pružanje ugostiteljskih i turističkih usluga u seljačkom domaćinstvu);

e/ vodne površine i more:

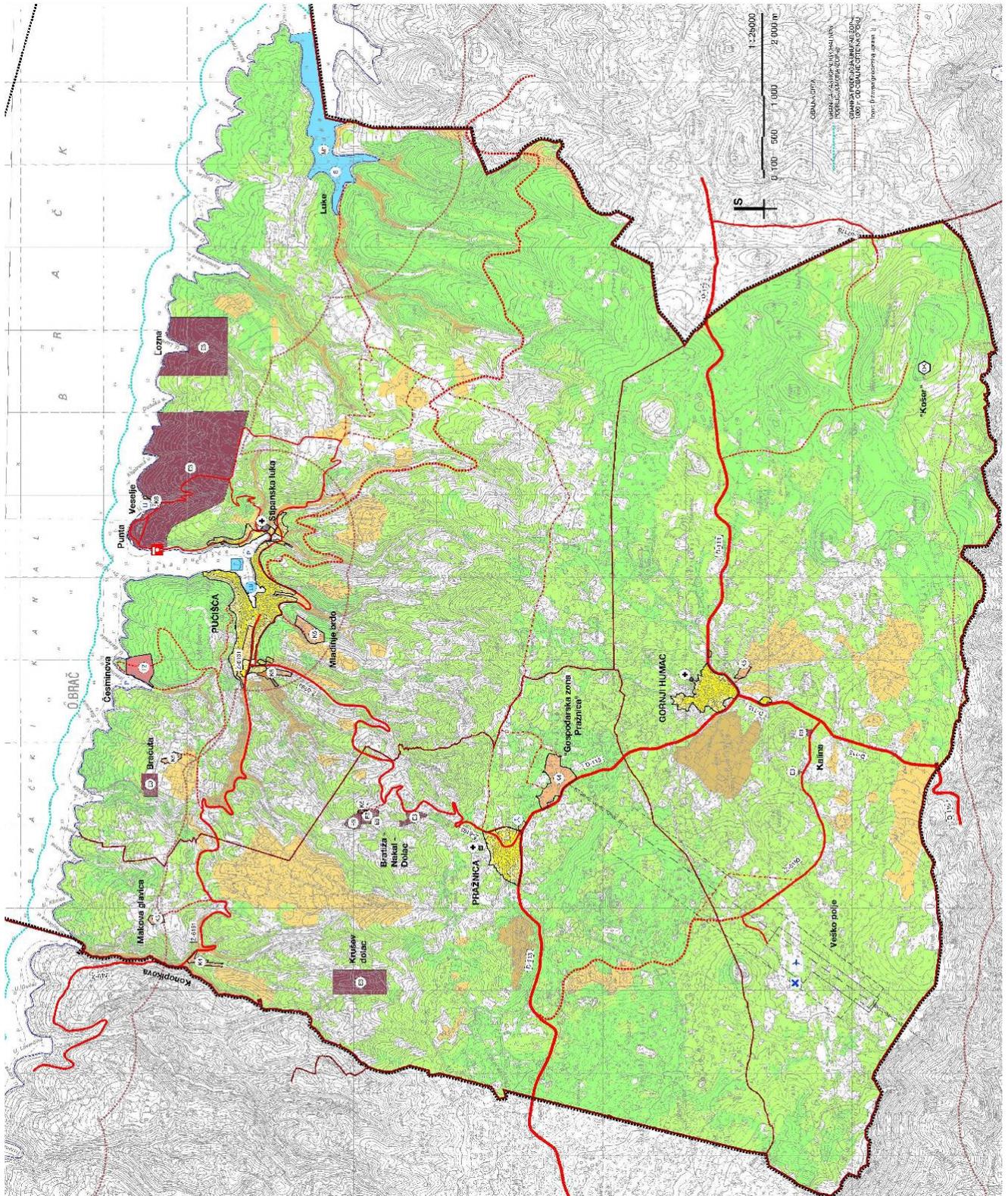
- površine vodotoka (bujičnih) i izvorišta;
- površine mora, za:
 - prometne djelatnosti,
 - marikulturu, («M»)
 - rekreaciju;

f/ površine infrastrukturnih sustava:

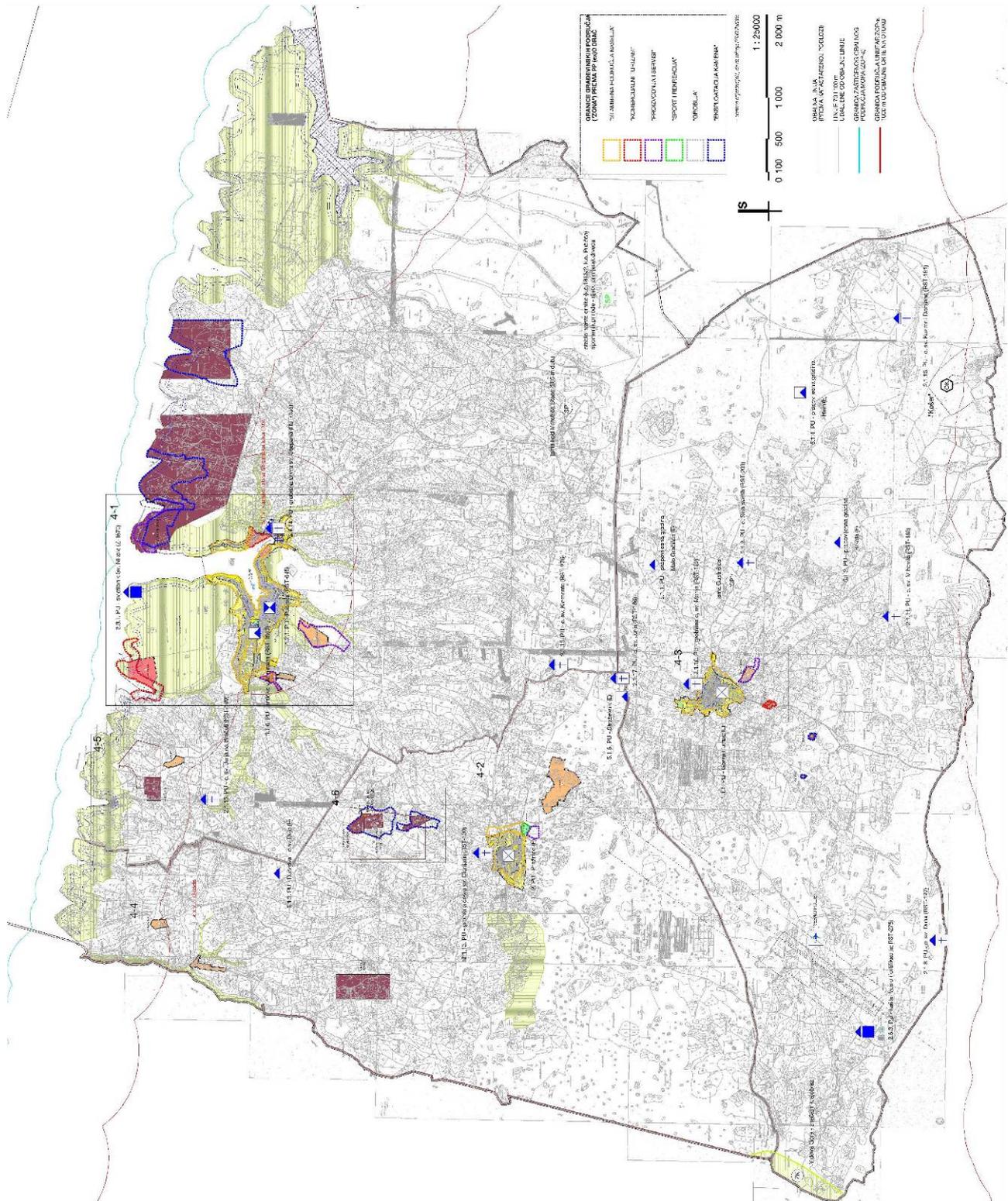
- površine predviđene za infrastrukturne koridore:
 - prometne,
 - elektroenergetske,
 - vodnogospodarskog sustava;
- lokacije i površine predviđene za infrastrukturne građevine («IS»)

g/ lokacija površine sustava za zbrinjavanje otpada:

- sabirni centar komunalnog otpada – pretovarna stanica za CZGO («OK»)

Umanjeni izvod iz kartografskog prikaza br. 1:
Korištenje i namjena površina

*Umanjeni izvod iz kartografskog prikaza br. 4a-0:
Pregledna karta - građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja (građevinska područja prema ovom Planu, građevinska područja - «zone» - prema PPexO Brač, te područja zaštite prirodnih vrijednosti i kulturnih dobara te površine za iskorištavanje mineralnih sirovina – pregledno na katastarskoj podlozi)*

I. Površine unutar građevinskih područja:

Površine naselja = građevinska područja naselja (GPN)

Unutar ukupnih površina naselja predviđa se pretežito stambena izgradnja niske gustoće s pratećim sadržajima za osiguranje standarda života u naselju, te površinama za ostale namjene i djelatnosti koje ne ugrožavaju temeljnu stambenu namjenu naselja. Građevinska područja naselja obuhvaćaju postojeće izgrađene dijelove te neizgrađene dijelove – površine za razvoj naselja. Ovim Planom su utvrđeni:

GPN Pučišća

- **naselje Pučišća**, unutar kojeg su razgraničene

- površine mješovite (pretežito stambene) namjene,
- površine isključive namjene:
 - ugostiteljsko-turističke (u naselju – «turističke lokacije - TL»):
 - «Stipanska luka - istok» (T1) i
 - «Stipanska luka - zapad» (T4)
 - sportsko-rekreacijske – sportska igrališta (R3)
 - površine infrastrukturnih sustava (IS)
- uz navedene površine, označene su i lokacije namjena na pomorskom dobru te akvatoriju Luke Pučišća: morska luka otvorena za javni promet lokalnog značaja, sportska luka (LS), privezište (P) uz TL «Stipanska luka» te lokacije uređenih plaža u obalnom potezu naselja Pučišća (R2), a čija se razgraničenja utvrđuju propisanim UPU-ima;

GPN Pražnica

- **naselje Pražnica**, unutar kojeg su razgraničene

- površine mješovite (pretežito stambene) namjene,
- površina isključive namjene:
 - sportsko-rekreacijske – sportska igrališta (R3)

GPN Gornji Humac

- **naselje Gornji Humac («matični dio»)**, unutar kojeg su razgraničene

- površine mješovite (pretežito stambene) namjene i
- površina isključive namjene:
 - sportsko-rekreacijske – sportska igrališta (R3)

- **izdvojeni dio naselja Gornji Humac:** u cjelini isključive ugostiteljsko-turističke namjene (T4 – pojedinačni objekt za smještaj);

Numerički prikazi odnosa navedenih površina dani su u Tablicama 26., 27a., 27b. i 27c. te prikazani na Kartogramima 7-2. do 7-4.

TABLICA 26.

Naselje	GPN prema PPexO Brač	Izgrađeni dio GPN-a (PPUO Pučišća 2008.)	Neizgrađeni dio GPN-a (PPUO Pučišća 2008.)	Ukupno planirano GPN PPUO Pučišća 2008.
	ha	ha	ha	ha
PUČIŠĆA	63,396*	36,866	25,175	62,334
PRAŽNICA	24,321**	13,883	9,667	23,550
GORNJI HUMAC	24,848***	17,338	7,525	24,863
UKUPNO	112.565	68,087	42,367	110,747

* Ukupna površina GPN-a Pučišća prema PPexO Brač, uzeta je kao zbroj površina «stambenog područja naselja» (60,607 ha), i «komercijalnog turizma» (2,789 ha), sve prema terminologiji iz PPexO Brač, a koje se mogu smatrati dijelom **ukupne površine naselja Pučišća**.

** Ukupna površina GPN-a Pražnica prema PPexO Brač, uzeta je kao zbroj površina «stambenog područja naselja» (23,475 ha), i «sporta i rekreacije » (0,847 ha), sve prema terminologiji iz PPexO Brač, a koje se mogu smatrati dijelom **ukupne površine naselja Pražnica**.

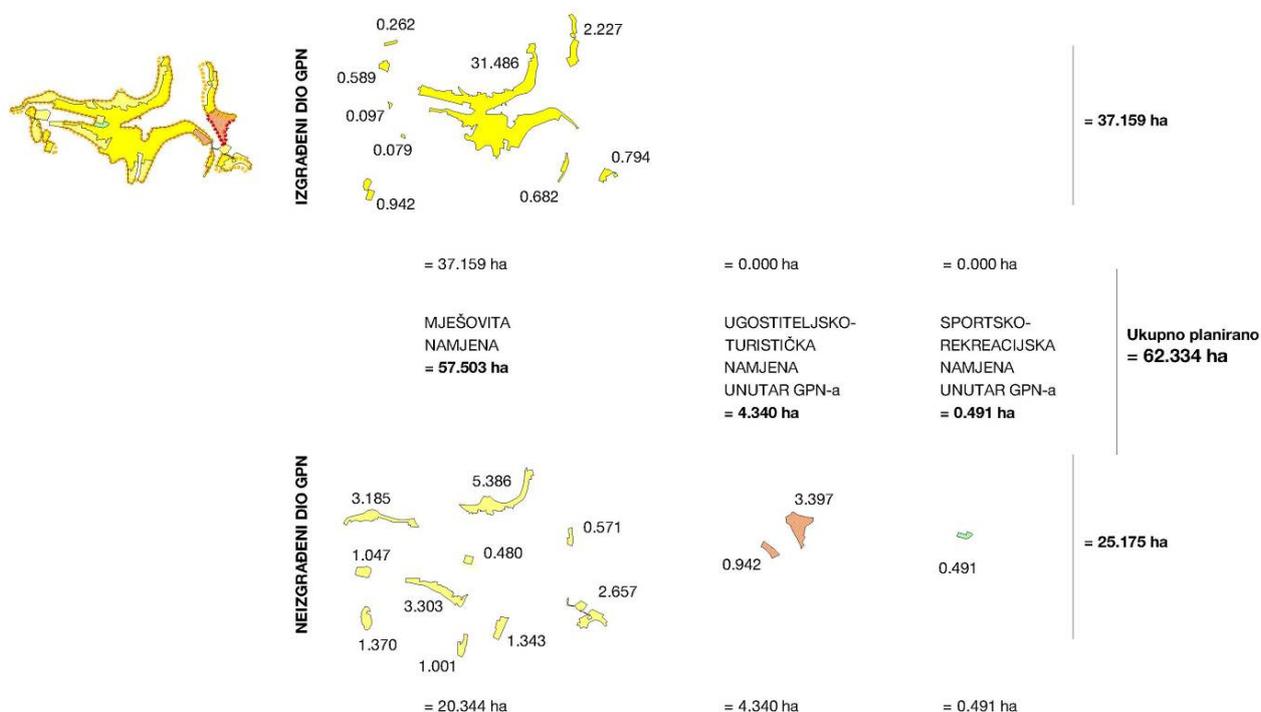
*** Ukupna površina GPN-a Gornji Humac prema PPexO Brač, uzeta je kao zbroj površina «stambenog područja naselja» (23,835 ha), i «komercijalnog turizma» (1,013 ha), sve prema terminologiji iz PPexO Brač, a koje se mogu smatrati dijelom **ukupne površine naselja Gornji Humac**.

napomena: Prema PPexO Brač, ukupna površina „stambenih područja naselja“ za cijelu općinu Pučišća iznosi 107,916 ha.

Naselje Pučišća

KARTOGRAM 7-2.

GPN PUČIŠĆA

TABLICA 27a.

Naselje Pučišća - površine unutar GPN-a razgraničene u PPUO Pučišća 2008.	Izgrađeni dio	Neizgrađeni dio	Ukupno	Udjel u ukupnoj površini naselja
	ha	ha	ha	%
mješovita (pretežito stambena) namjena	37,159	20,344	57,503	92,2
isključiva ugostiteljsko-turistička namjena	0,000	4,340	4,340	7,0
isključiva sportsko-rekreacijska namjena	0,000	0,491	0,491	0,8
UKUPNO: POVRŠINA NASELJA PUČIŠĆA = GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA (GPN) PUČIŠĆA	37,159	25,175	62,334 ha	

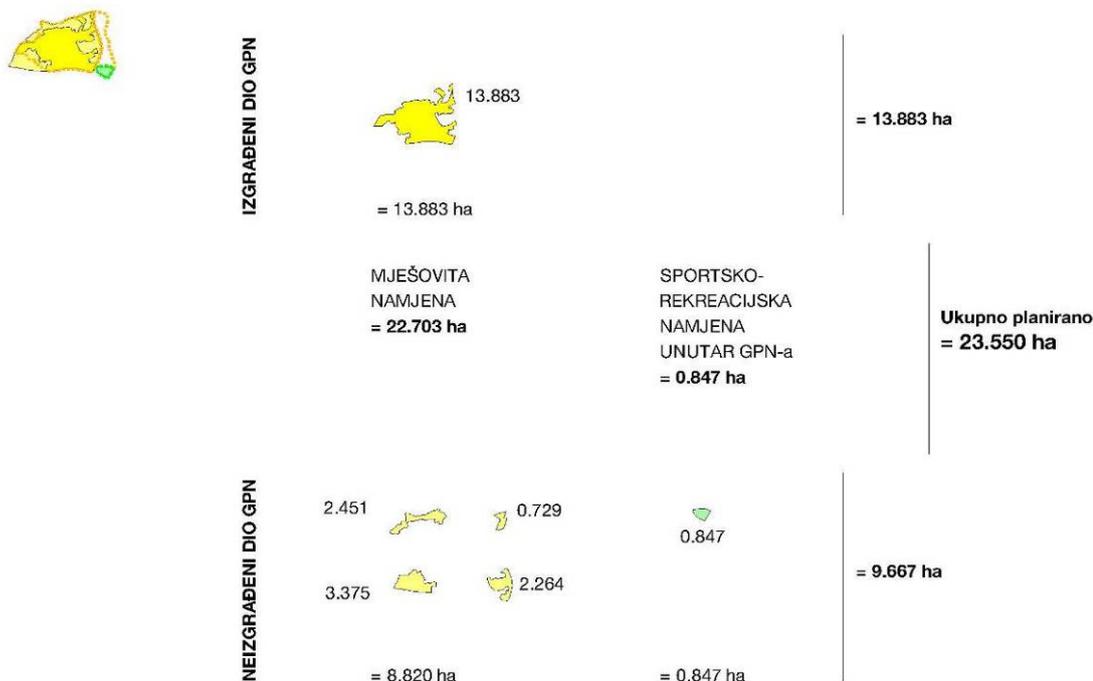
Naselje Pražnica

TABLICA 27b.

Naselje Pražnica - površine unutar GPN-a razgraničene u PPUO Pučišća 2008.	Izgrađeni dio	Neizgrađeni dio	Ukupno	Udjel u ukupnoj površini naselja
	ha	ha	ha	%
mješovita (pretežito stambena) namjena	13,883	8,820	22,703	96,4
isključiva sportsko-rekreacijska namjena	0,000	0,847	0,847	3,6
UKUPNO: POVRŠINA NASELJA PRAŽNICA = GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA (GPN) PRAŽNICA	13,883	9,667	23,550 ha	

KARTOGRAM 7-3.

GPN PRAŽNICA

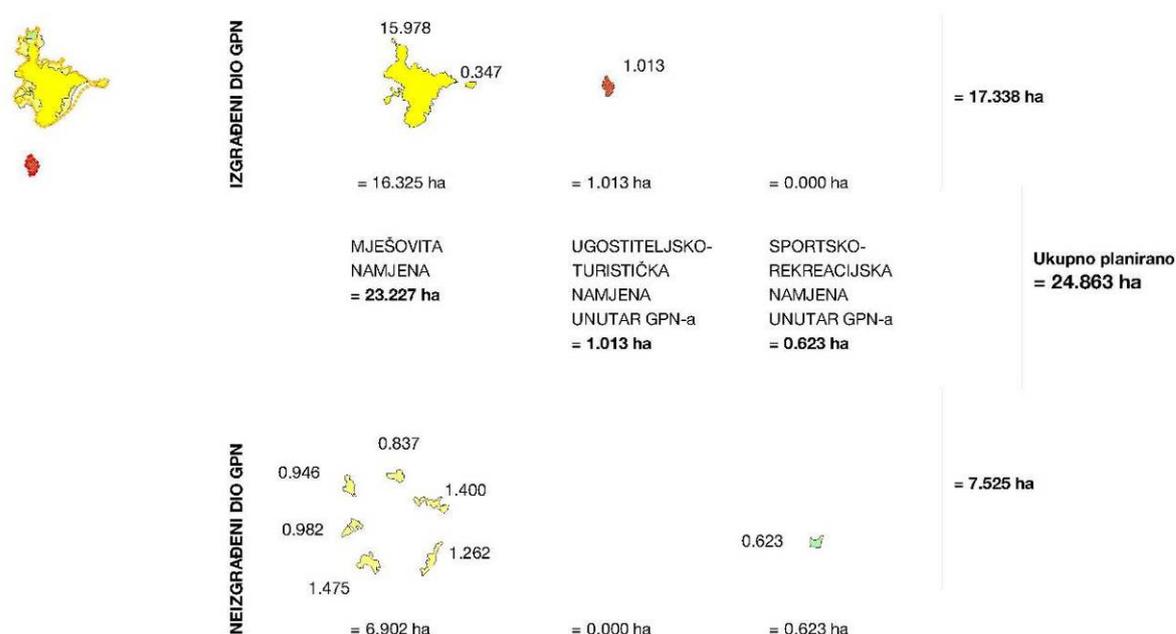
Naselje Gornji Humac

TABLICA 27c.

Naselje Gornji Humac - površine unutar GPN-a razgraničene u PPUO Pučišća 2008.	Izgrađeni dio	Neizgrađeni dio	Ukupno	Udjel u ukupnoj površini naselja
	ha	ha	ha	%
mješovita (pretežito stambena) namjena	17,338	6,902	23,227	93,4
isključiva ugostiteljsko-turistička namjena	1,013	0,000	1,013	4,1
isključiva sportsko-rekreacijska namjena	0,000	0,623	0,623	2,5
UKUPNO: POVRŠINA NASELJA GORNJI HUMAC = GRAĐEVINSKO PODRUČJE NASELJA (GPN) GORNJI HUMAC	13,883	9,667	24,863 ha	

KARTOGRAM 7-4.

GPN GORNJI HUMAC

Općenito, površine mješovite namjene unutar GPN-a sadržavaju, odnosno mogu sadržavati, površine:

- stambene namjene;
- mješovite namjene;
- javne i društvene namjene (upravne, socijalne, zdravstvene, školske i predškolske, kulturne, vjerske) te posebno otvorene javne površine – trgove, parkove, dječja igrališta, sportsko-rekreacijske površine itd.;
- gospodarske namjene (ugostiteljsko-turističke, uslužne, trgovačke, za proizvodnju manjeg opsega i zanatske, komunalno-servisne) bez nepovoljnih utjecaja na život u naselju;
- prometnih građevina i pojaseva s površinama za promet u mirovanju (parkirališta);
- ostalih infrastrukturnih i komunalnih građevina i uređaja bez nepovoljnih utjecaja na život u naselju;
- druge namjene i sadržaje koji nisu nespojivi s osnovnom stambenom namjenom te se mogu planirati u naselju,

a što se prostorno razrađuje planovima uređenja užih područja (UPU, DPU). Za razliku od površina **mješovite namjene**, pojedinih područjima u okviru GPN-a je već ovim Planom utvrđena **isključiva namjena** te se na njih primjenjuju odgovarajuće posebne odredbe (vidjeti Odredbe za provođenje ovog Plana: 4. Uvjeti smještaja gospodarskih djelatnosti, gdje su obrađeni uvjeti gradnje i uređenja za sve površine isključive **ugostiteljsko-turističke namjene** te površine **isključive sportsko-rekreacijske namjene**). Osnovni opis odredbi za površine isključive namjene unutar i izvan GPN-a (tada kao izdvojena građevinska područja izvan naselja) dat je u daljnjem tekstu Obrazloženja.

Površine isključive ugostiteljsko-turističke namjene («T») – unutar i izvan GPN-a:

Ovim Planom, smještaj i izgradnja zgrada za osnovnu ugostiteljsko-turističku namjenu su planirani:

- u izdvojenim građevinskim područjima za isključivu ugostiteljsko-turističku namjenu (izvan naselja) – unutar «turističkih zona» (kratica: TZ) - prema tabelarnom pregledu u Tablici 28., kartografskim prikazima br. 1: «Korištenje i namjena površina» u mjerilu 1:25000 i kartografskim prikazima serije 4: «Građevinska područja naselja i područja posebnih uvjeta korištenja» u mjerilu 1:5000;
- unutar građevinskih područja naselja
 - na ovim Planom utvrđenim površinama isključive ugostiteljsko-turističke namjene razgraničenim u okviru površine naselja (GPN-a) – na «turističkim lokacijama» (kratica: TL) -

navedenim u tabelarnom pregledu u Tablici 28. i kartografskim prikazima serije 4: «*Građevinska područja naselja i područja posebnih uvjeta korištenja*» u mjerilu 1:5000;

b2) unutar površina mješovite namjene utvrđenih ovim Planom, kao pojedinačne građevine za smještaj kapaciteta do 80 kreveta.

Unutar površina za koje je ovim Planom utvrđena isključiva ugostiteljsko-turistička namjena moguća je izgradnja isključivo poslovnih objekata namijenjenih turizmu i to:

- a) ugostiteljskih objekata koji pružaju usluge smještaja,
- b) ugostiteljskih objekata koji pružaju usluge hrane i pića,
- c) pratećih poslovnih objekata - sportski, trgovački, uslužni (putničke agencije, saloni i sl.), zabavni i sl. objekti, te
- d) pratećih infrastrukturnih građevina.

Iznimno, unutar površina ugostiteljsko-turističke namjene unutar GPN-a, UPU-om se mora planirati uređenje različitih tipova javnih i polu-javnih površina integriranih u sustav javnih površina i pješačkih trajektorija naselja, a moguće je planirati i građevine za kulturne sadržaje tipa galerija, atelijera odnosno izložbeno-prodajnih umjetničkih radionica i sl.

Smještaj i izgradnja zgrada osnovne ugostiteljsko-turističke namjene u okviru građevinskih područja naselja na površinama mješovite namjene utvrđenim ovim Planom, moguća je za zgrade smještajnog kapaciteta (broja ležaja) do 80 kreveta. Tipologija izgradnje takvih zgrada može biti: hotel, pension, prenoćište i sl. s pratećim sadržajima, a sve u skladu s odredbama za zgrade mješovite i poslovne namjene unutar GPN-a.

«TURISTIČKE ZONE» (TZ).

U smislu odredbi ovog Plana, «turistička zona» (TZ) je skraćeni (pojednostavljen) naziv za *izdvojeno građevinsko područje za ugostiteljsko-turističku namjenu zajedno s okolnim kopnenim (negrađevinskim) površinama i/ili funkcionalno povezanim površinama mora (pomorskog dobra) koje su obuhvaćene granicama UPU-a propisanog za predmetno građevinsko područje ugostiteljsko-turističke namjene*. Područje TZ, odnosno područje obuhvata UPU-a koje je veće od samog izdvojenog građevinskog područja ugostiteljsko-turističke namjene, potrebno je UPU-om urediti kao jedinstvenu infrastrukturnu, oblikovnu i doživljajnu cjelinu. U skladu s navedenim, u slučaju turističke zone koja zahvaća obalnu crtu, turistička zona se sastoji od tri podzone:

a) izdvojenog građevinskog područja za ugostiteljsko-turističku namjenu (planski znak: «T») – utvrđenog u skladu s parametrima danim prostornim planom šireg područja (PPSDŽ), koje ovisno o predviđenoj urbanističko-arhitektonskoj tipologiji izgradnje (uvjetovane željenim tipom smještaja i ponude pratećih sadržaja) dobiva precizniji planski znak («T1» – hotel, ili «T4» - pojedinačna ugostiteljsko-turistička građevina) na kartografskim prikazima ovog Plana te dodatne uvjete izgradnje i uređenja u odredbama ovog Plana.

b) morske površine u turističkoj zoni (kratica: TZ_M) – dio akvatorija koji se proteže od kopnene granice građevinskog područja turističke namjene utvrđenog ovim Planom - obalne linije kakva se vidi na katastarskoj podlozi - do ovim Planom predložene granice turističke zone na moru. UPU-om je u ovoj zoni potrebno utvrditi detaljnije uvjete i razgraničenja, a na osnovi ovim Planom utvrđenih namjena (plaže, privezišta i pristani, sidrišta) i njihovih lokacija predloženih na kartografskim prikazima serije 4, kao i eventualne druge sportsko-rekreacijske sadržaje (veslanje, ronjenje, jedrenje, wind-surfing, skijanje na moru, jet-ski i sl.) usklađene s ostalim aktivnostima na pomorskom dobru, posebno plovnim putovima, a prema posebnim propisima i uvjetima;

c) kopnenog negrađevinskog dijela turističke zone obuhvaćenog UPU-om (kratica: TZ_K) - prostor koji se čuva u izvornom stanju i osnovnoj poljoprivrednoj, šumskoj ili drugoj namjeni, bez mogućnosti izgradnje ili zahvata kojima bi se mogla ugroziti vrijednost i atraktivnost zatečenog ambijenta osim eventualnog smještaja parterno uređenih i u zatečeni ambijent potpuno uklopljenih rekreacijskih sadržaja (rekreacijske staze i sl.) te infrastrukturnih površina i koridora (prilazne ceste od prometnica planiranih ovim Planom do samog građevinskog područja te ostali elementi infrastrukturne mreže koji se mogu izvan građevinskog područja planirati planom uređenja užeg područja) i to na ukupnoj površini do najviše 8% obuhvata ove podzone;

Opisana opća unutarnja podjela turističke zone koja zahvaća obalnu crtu prikazana je Shemom 2.

OSNOVNI UVJETI IZGRADNJE I UREĐENJA IZDVOJENOG GRAĐEVINSKOG PODRUČJA ZA UGOSTITELJSKO-TURISTIČKU NAMJENU (T) UZ OBALNU CRTU:

Izdvojeno građevinsko područje za ugostiteljsko-turističku namjenu uz obalnu crtu, s obzirom na uvjete gradnje i uređenja, dijeli se na tri podcjeline:

a) Primarni dio građevinskog područja (kratica: PGP),

obuhvaća prostor od 100,0 m horizontalne udaljenosti od obalne crte prema unutrašnjosti do granice građevinskog područja. Namijenjen je površinama za izgradnju i uređenje smještajnih kapaciteta i pratećih sadržaja.

b) Sekundarni dio građevinskog područja (kratica: SGP),

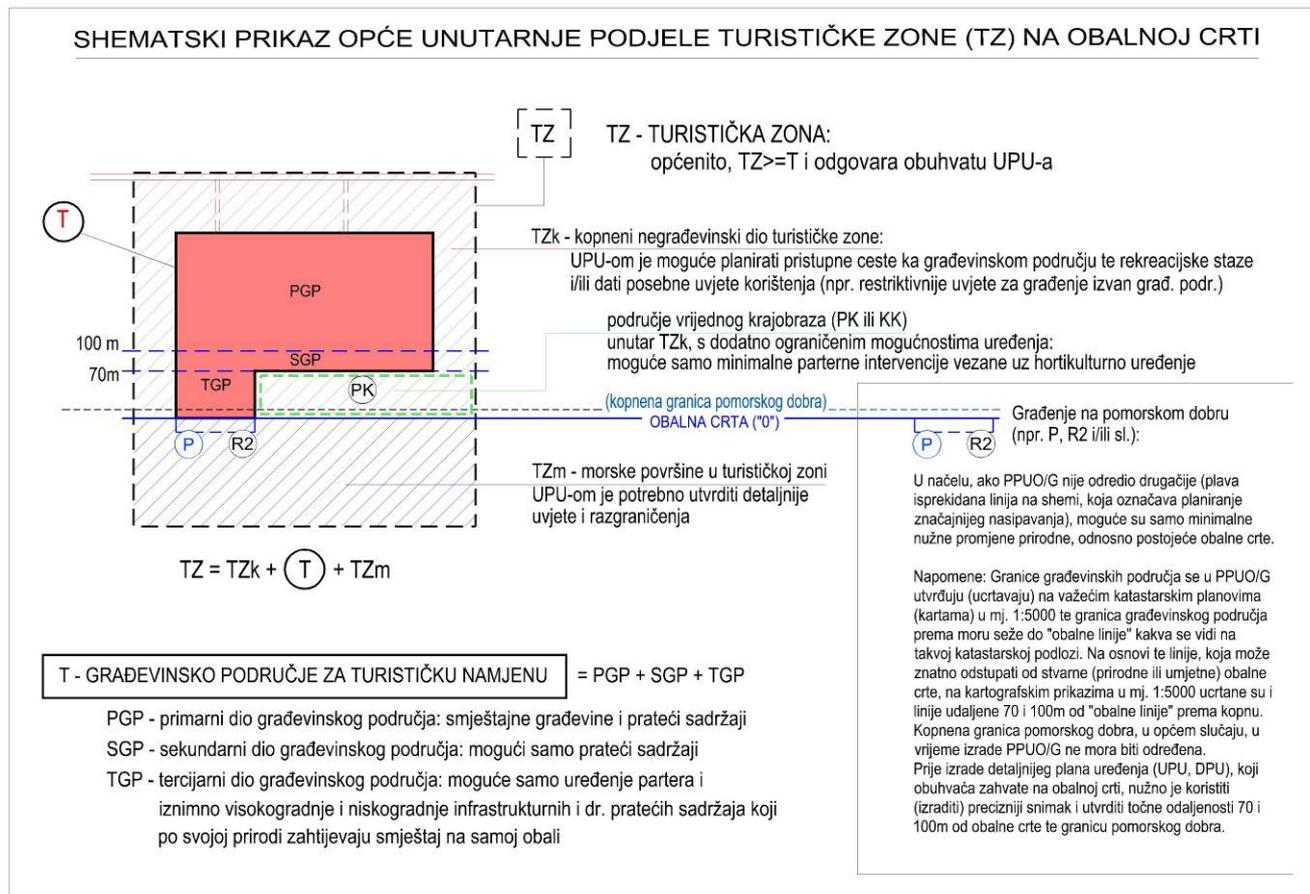
smješten u pojasu između 70,0 i 100,0 m udaljenosti od obalne crte, namijenjen uređenju terena i izgradnji isključivo pratećih sadržaja u funkciji osnovne namjene (izgradnja ugostiteljskih sadržaja, dječjih igrališta, sportsko-rekreacijskih površina, otvorenih bazena i sl.) u skladu s uvjetima gradnje utvrđenim ovim Planom, bez mogućnosti izgradnje smještajnih kapaciteta;

c) Tercijarni dio građevinskog područja (kratica: TGP)

obuhvaća uski priobalni pojas između linije 70,0 m udaljene od obalne crte i same obalne crte; namijenjen je samo javnim i polu-javnim površinama, sportu i rekreaciji, uređenju plaža (kupališta), iznimno otvorenim bazenima (ako su vezani uz druge zahvate uređenja obale – uređenje plaža i/ili priveza), te ostalim parternim i hortikulturnim intervencijama, bez mogućnosti visokogradnji osim infrastrukturnih građevina i drugih građevina koje po svojoj prirodi zahtijevaju smještaj na obali.

Opisana opća podjela prikazana je Shemom 2.

SHEMA 2. OPĆA UNUTARNJA PODJELA TURISTIČKE ZONE KOJA OBUHVAĆA OBALNU CRTU («na obalnoj crti»)

KARTOGRAM 8.

IZDOVJENA GRAĐEVINSKA PODRUČJA (IZVAN NASELJA): UGOSTITELJSKO-TURISTIČKA NAMJENA PUČIŠĆA

"TZ ČESMINOVA"

8.970

= 8.970 ha

Ukupno planirano
= 8.970 ha

«TURISTIČKA LOKACIJA» (TL)

U smislu odredbi ovog Plana, «turistička lokacija» (TL) je skraćeni (pojednostavljen) naziv za *površinu isključive ugostiteljsko-turističke namjene koja je ovim Planom razgraničena unutar građevinskog područja naselja*. Ovim Planom razgraničene su «turističke lokacije» u okviru GPN-a Pučišća i Gornji Humac te opisane u Tablici 28. ovog Obrazloženja. U planiranju uređenja «turističke lokacije» planovima uređenja užih područja (UPU, DPU) posebno treba osigurati javni karakter korištenja obale te integraciju osnovne ugostiteljsko-turističke namjene «turističke lokacije» s mrežom javnih i ostalih sadržaja naselja.

TIPOLOGIJA IZGRADNJE POVRŠINA ISKLJUČIVE UGOSTITELJSKO-TURISTIČKE NAMJENE

Na području Općine, planira se slijedeća urbanističko-arhitektonska tipologija turističke izgradnje:

- a) hoteli (planski znak: «T1») – pojedinačni objekti kompaktne ili kompleksnije arhitektonske tipologije (centralni objekt s dependansama i pratećim sadržajima) u skladu s odredbama ovog Plana i *Pravilnikom o razvrstavanju, kategorizaciji, posebnim standardima i posebnoj kvaliteti smještajnih objekata iz skupine «Hoteli»*.
- b) turistička naselja (planski znak: «T2») – složene funkcionalne i organizacijske cjeline sastavljene od više samostalnih građevina, odnosno podcjelina, sa smještajnim jedinicama («kompleksni objekt na dominantnom lokalitetu zone» - hotel, aparthotel i «usitnjenija struktura izgradnje» - vile, bungalovi, paviljoni i/ili smještajni objekti sličnih komercijalnih naziva) te pratećim građevinama i sadržajima – sve u okviru jednog građevinskog područja turističke namjene cjelovito osmišljene prostorno-oblikovne / urbanističke strukture. Unutar turističkih naselja, *najmanje 40% površine građevinskog područja turističke namjene* treba biti urbanističkim planom uređenja (UPU) razgraničeno za prateće sadržaje turističkog naselja – ugostiteljske, trgovačke, uslužne (npr. agencije, saloni i sl.), zabavne, sportsko-rekreativne, uređene javne površine itd. namijenjene stacionarnim korisnicima i povremenim vanjskim korisnicima – posjetiteljima turističkog naselja. Osnovni uvjeti izgradnje daju se ovim Planom, a moguće razgraničenje na podcjeline te detaljniji uvjeti izgradnje i uređenja (u skladu s *Pravilnikom o razvrstavanju, kategorizaciji, posebnim standardima i posebnoj kvaliteti smještajnih objekata iz skupine «Hoteli»*) utvrđuju se UPU-om.
- c) pojedinačne ugostiteljsko-turističke građevine (T4) - pojedinačne ugostiteljsko-turističke građevine koje mogu formirati i zasebnu cjelinu - dominantno ugostiteljski, rekreacijski, zabavni ili slični sadržaji sa smještajnim objektom tipa manjeg hotela, prenoćišta ili sl.

Ako se urbanističkim planom uređenja predvidi etapnost realizacije neke površine isključive ugostiteljsko-turističke namjene ili fragmentiranje upravljačkih cjelina (npr. kroz segmentne DPU-ove) u okviru Planom utvrđene tipologije, i unutar faza (segmentata) moraju biti zadovoljeni proporcionalni odnosi površina za smještajne kapacitete, prateće sadržaje i javne površine koji su određeni odredbama ovog Plana.

Detaljnija razgraničenja na pomorskom dobru uz TZ ili TL, utvrđivanje kapaciteta i tipa zahvata, a na osnovi odredbi ovog Plana te preciznijeg snimka postojećeg stanja, razvojnih potreba i mogućeg utjecaja na okoliš, uz javnu raspravu - utvrditi će se UPU-om. UPU-om se posebno mora utvrditi “zoniranje i režim korištenja na moru” u slučajevima kada se na moru istovremenu planiraju različiti oblici rekreacije: plivanje, veslanje, ronjenje, jedrenje, wind-surfing, skijanje, jet-ski, privez i sidrenje plovila itd.

U «turističkim zonama» (TZ) potrebno je postići odvajanje kolnog od pješačkog prometa na način da se obalno područje namijeni pješačkom kretanju («lungo mare») i eventualno pristupu samo servisnih i urgentnih vozila. Parkirališta trebaju biti decentralizirana, tj. razmještena po skupinama smještajnih zgrada odnosno pratećih sadržaja te uz vanjske, rubne i (ili) pozadinske dijelove građevinskog područja.

Kod “turističkih lokacija” u naselju, UPU-om je potrebno utvrditi regulacijske linije koje osiguravaju javnost korištenja najužeg obalnog pojasa od min. 10,0 m.

TABLICA 28.: PREGLED POVRŠINA UGOSTITELJSKO-TURISTIČKE NAMJENE S PLANIRANIM KAPACITETIMA TE UVJETIMA I NAPOMENAMA ZA URBANISTIČKE PLANOVE UREĐENJA KOJIMA SU OBUHVACENE

POVRŠINE UGOSTITELJSKO TURISTIČKE NAMJENE Unutar izdvojenih «TURISTIČKIH ZONA» (TZ) izvan naselja / «TURISTIČKE LOKACIJE» (TL) unutar GPN-a	TIP (T1 – hotel, T2 – turist. naselje, LNT-M – marina, LNT-SM – suha marina)	MAX. BROJ KREVETA (postojeće + planirano)	UKUPNA POVRŠINA - građevinsko područje (ha)	OBVEZE, SMJERNICE I NAPOMENE ZA ODGOVARAJUĆI URBANISTIČKI PLAN UREĐENJA (UPU)
Izdvojena građevinska područja ugostiteljsko-turističke namjene (izvan naselja) / «TURISTIČKE ZONE» (TZ)				
TZ «Česminova»	T2	800	8,97 ha	<p>Visokokvalitetni smještajni kapaciteta tipa turističko naselje s pratećim sadržajima.</p> <p>Urbanističkim planom uređenja treba uskladiti i utvrditi preciznija razgraničenja i uvjete uređenja za jednu ili više uređenih plaža (preispitati lokacije – uvale Česminova i Bataruša) te privez do 20 vezova za plovila standardne duljine 12m u uv. Česminova.</p> <p>U urbanističko-arhitektonskoj koncepciji izgradnje i uređenja planiranih sadržaja, uzeti u obzir moguće krajobrazne intervencije u koje se kao memoriju prostora uključuju elementi napuštene «kave».</p> <p>U programiranju TZ Česminova, uzeti u obzir i mogućnost uređivanja rekreacijskih (pješačkih, trim, biciklističkih, jahačkih) staza na području Male Bračute te njihovo povezivanje sa stazama i putovima prema samom naselju Pučišća.</p>
UKUPNO TZ		800	9 ha	
Površine isključive ugostiteljsko-turističke namjene unutar GPN-a / «TURISTIČKE LOKACIJE» (TL)				
TL «Stipanska luka - istok» (unutar GPN-a Pučišća)	T1	200	3,397	<p>Visokokvalitetni smještajni kapaciteti hotelskog tipa u visini i gabaritima usklađen s urbanom strukturom naselja Pučišća i topografijom same uže lokacije. Maksimalan broj kreveta (smještajni kapacitet lokacije) proizlazi iz gustoće od 60 kreveta/hektaru. Centralni hotel moguće je dopuniti depandansama, ali na načinu da se stvara ansambl urbanog karaktera. Od pratećih sadržaja predviđaju se zatvoreni bazen s toplom morskom vodom, prateća wellness ponuda i otvoreni bazen.</p> <p>Privez uz TL u Stipanskoj luci je u funkciji privremenog priveza gostiju hotela, vanjskih korisnika i privremenog pristana izletničkih brodova te je maksimalnog kapaciteta 20 vezova za plovila standardne duljine 12m.</p> <p>Uređenje zone ne smije zatvoriti mogućnost javne dužobalne komunikacije.</p>
TL «Stipanska luka - zapad» (unutar GPN-a Pučišća)	T4	60	0,942	UPU-om se moraju utvrditi uvjeti koji omogućuju osnovni komercijalni - ugostiteljsko-turistički - program koji istovremeno osigurava i visoki udjel zelenih površina te očuvanje najkvalitetnijeg dijela postojeće visoke vegetacije. Otvorene površine moraju biti u javnom režimu korištenja. ...
TL «Gornji Humac» (izdvojeni dio GPN-a Gornji Humac)	T4	60	1,013	Površina je u kartografskim prikazima plana šireg područja - PPSDŽ - prikazana kao izdvojeni dio površine naselja Gornji Humac te se ovim Planom utvrđuje (sukladno namjeni u PPexO Brač te izvedenom stanju) u cijelosti kao površina ugostiteljsko-turističke namjene – izgrađeno građevinsko područje. Sukladno navedenom, nije obvezna izrada UPU-a....
UKUPNO TL		320	5,352	

Površine za isključivu gospodarsko - poslovnu namjenu («K») – izvan GPN-a:

Ovim Planom su utvrđene slijedeće površine za isključivu gospodarsku – poslovnu namjenu:

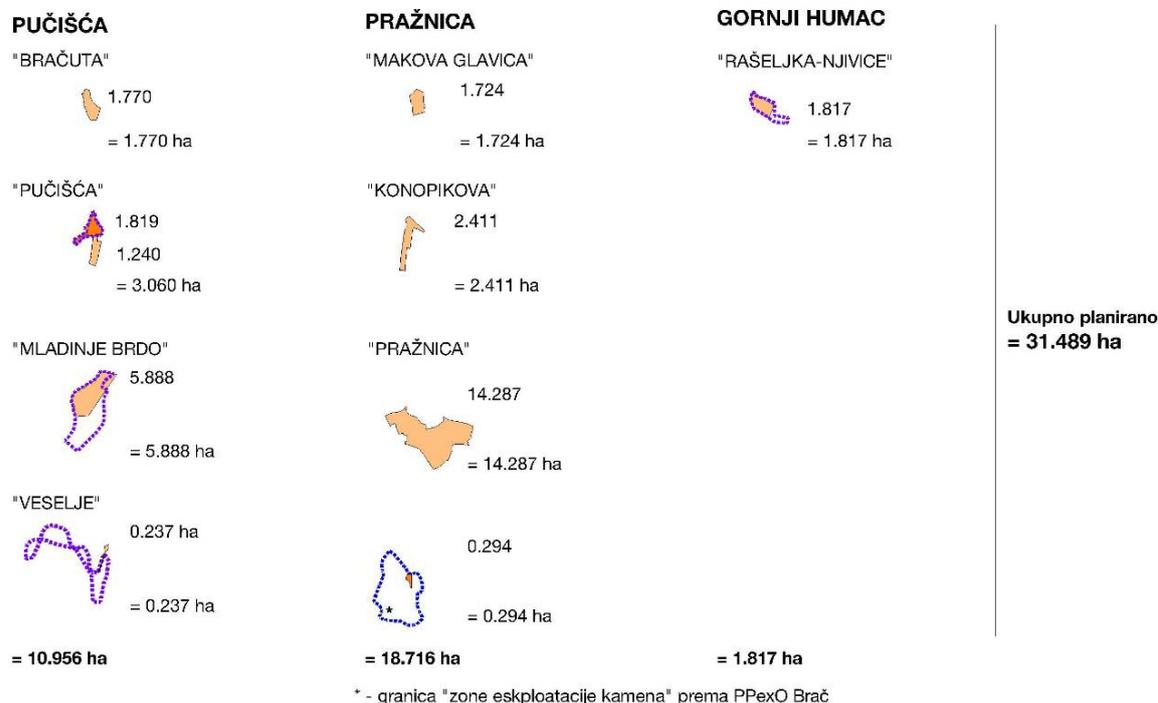
TABLICA 29.

	Naziv površine i tip	Površina zone - ha
1	"Pučišća" – K4	3.060
2	"Konopikova" – K4	2.411
3	"Pražnica" – K4	14.287
4	"Bračuta" – K5	1.770
5	"Mladinje brdo" – K5	5.888
6	"Makova glavica" – K5	1.724
7	"Maslenica" – K5	0.294
8	"Rašeljka-Njivice" – K5	1.817
9	"Veselje" – K6	0.237
	UKUPNO	31.489

Sve navedene površine utvrđene su kao površine izvan naselja za izdvojenu namjenu, odnosno razgraničene kao izdvojena građevinska područja. Položaj navedenih površina prikazan je na kartografskom prikazu br. 1: "Korištenje i namjena površina", a granice određene na kartografskim prikazima serije 4: "Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja" ovog Plana.

KARTOGRAM 9.

IZDVOJENA GRAĐEVINSKA PODRUČJA (IZVAN NASELJA): GOSPODARSKA - POSLOVNA NAMJENA

Na površinama isključive gospodarske-poslovne namjene utvrđenim ovim Planom, moguće je planirati i graditi:

- unutar tipa «K4 – proizvodno-prerađivačke, trgovačke i prateće djelatnosti» - pretežito pogone proizvodnje, prerade i obrade (prvenstveno vezane uz kamenarstvo, ali moguće i prehrambeno-prerađivačke i dr. djelatnosti), skladišta i servise, te prateće uredske, trgovačke i dr. uslužne sadržaje (uključivo i ugostiteljske – restoran, cafe i/ili sl. kao prateći sadržaj);

- unutar tipa «K5 – proizvodno-prerađivačke djelatnosti» - površine prvenstveno utvrđene radi smještaja djelatnosti obrade kamena (kamenoklesarske radionice), uz mogućnost smještaja i drugih prerađivačkih djelatnosti, skladišta i servisa;
- unutar tipa «K6 – kopneni dio trgovačko-industrijske luke» (površina razgraničena sukladno katastarskoj podlozi ovog Plana, kao osnova za planiranje kopnenog prostora lučkog područja luke posebne namjene županijskog značaja – trgovačko-industrijske luke – u uvali Veselje) - propisanim UPU-om, uz odgovarajuću pobližu izmjeru stanja na terenu, detaljnije se planira i utvrđuje razgraničenje morskog i kopnenog prostora lučkog područja planiranjem potrebne lučke podgradnje i eventualno nužne nadgradnje odnosno uvjeta gradnje i uređenja u obuhvatu UPU-a, a sve za temeljnu funkciju pristana za teretne brodove.

Izdvojeno građevinsko područje za gospodarsku-poslovnu namjenu «Pražnica» (K4), smješteno uz trasu D-113, UPU-om treba planirati kao poslovno žarište otočnog značaja, prvenstveno vezano uz djelatnost obrade kamena. U okviru ove površine, ovim Planom se predviđa i realizacija slobodne carinske zone (koju na prostoru Općine planira PSDŽ). Slobodna carinska zona se može utvrditi u cjelini, ili dijelu planirane površine «Pražnica». Ovim Planom utvrđene su i alternativne trase cesta kojima se ova površina (zona) može povezati s trgovačko-industrijskom lukom u uv. Veselje te kamenolomima u sjeveroistočnom dijelu općinskog područja.

Površine isključive sportsko-rekreacijske namjene («R») – unutar GPN-a:

Ovim Planom razgraničene površine za isključivu sportsko-rekreacijsku namjenu su:

- a) sportsko-rekreacijska površina «Pražnica» – sportska igrališta (R3) – unutar GPN-a Pražnica
- b) sportsko-rekreacijska površina «Talijska» – sportska igrališta (R3) – unutar GPN-a Pučišća
- c) sportsko-rekreacijska površina «Gornji Humac» – sportska igrališta (R3) – unutar GPN-a Gornji Humac

TABLICA 30.

	Naziv površine i tip	Površina ha
1	"Pražnica" – R3	0.847
2	"Talijska" - R3	0.491
3	"Gornji Humac - sjever" – R3	0.623
	UKUPNO	1.961

U granicama planiranih sportsko-rekreacijskih površina – sportskih igrališta (R3) moguća je izgradnja i uređenje:

- a) sportskih terena otvorenog tipa;
- b) građevina pomoćne namjene: klupskih prostorija, teretana, svlačionica, te infrastrukturnih i sličnih građevina;
- c) građevina prateće namjene: ugostiteljskih i/ili zabavnih sadržaja, sauna i salona;

Planira se ukupna izgrađenost površina za sportsko-rekreacijsku namjenu od najviše 50% (u izgrađenost se uračunavaju i svi otvoreni sportski tereni). Površina za sportsko-rekreacijsku namjenu mora imati barem 30% svoje površine namijenjene visokom zelenilu. Sportski tereni trebaju imati zaštitni zeleni pojas širine min 10,0 m. Najviše 10% površine tipa R3 može biti namijenjeno građevinama prateće namjene.

Sportsko-rekreacijski sadržaji mogu se graditi i uređivati i u okviru površina drugih namjena:

- a) u okviru površina mješovite namjene razgraničenih ovim Planom unutar GPN-a, kao pojedinačni sportski objekti za pojedinačne sportske ili polivalentne namjene (u funkciji obavljanja osnovne sportske te povremenih društvenih i javnih djelatnosti), otvorenog (tereni, igrališta) ili zatvorenog (dvorane, bazeni i sl.) tipa te kao uređene plaže;
- b) u okviru površina za ugostiteljsko-turističku namjenu kao prateći sadržaji, otvorenog ili zatvorenog tipa te kao uređene plaže;

Razgraničenje navedenih sportsko-rekreacijskih sadržaja te uvjeti za njihovu izgradnju unutar površina mješovite namjene i unutar površina ugostiteljsko-turističke namjene utvrđenih ovim Planom, odredit će se pobliže planovima uređenja užih područja.

Površine groblja («+») – sve izvan GPN-a

Planom nisu planirana nova groblja. Na kartografskim prikazima serije 4 na katastarskoj podlozi u mjerilu 1:5000, utvrđene su granice površina postojećih groblja uz pojedina naselja: groblje Pučišća (postojeći izgrađeni dio i proširenje), groblje Pražnica i groblje Gornji Humac.

TABLICA 31.

	Groblja	Površina ha
1	Groblje «Pučišća»	0.705
2	Groblje «Pražnice»	0.196
3	Groblje «Gornji Humac»	0.140
	UKUPNO	1.041

KARTOGRAM 10.

GROBLJA

PUČIŠĆA

0.164 * 0.544

= 0.705 ha

PRAŽNICA

* 0.196

= 0.196 ha

GORNJI HUMAC

* 0.140

= 0.140 ha

**Ukupno planirano
= 1.041 ha**

Sukladno posebnom propisu, za proširenja postojećih groblja u površini većoj od 20% ukupne površine pojedinog groblja obvezna je izrada detaljnog plana uređenja (DPU).

II. Površine izvan građevinskih područja

Površine za iskorištavanje mineralnih sirovina – kamenolomi («E3»)

Ovim Planom, unutar površina za iskorištavanje mineralnih sirovina utvrđenih u PPSDŽ, određena su postojeća eksploatacijska polja kamenoloma (E3):

TABLICA 32a.

	Naziv eksploatacijskog polja (E3)	Površina ha
1.	"Pučišća (Punta)"	146,021
2.	"Lozna"	49,958
3.	"Bračuta"	5,360
4.	"Krušev Dolac"	19,500
5.	"Bratiža - Nakal - Potok – Istok"	1,490
6.	"Bratiža - Nakal - Potok – Zapad"	1,853
7.	"Bratiža Nakal Maslenica"	2,952
8.	"Dolac"	2,934
9.	"Kalina I"	0,235
10.	"Kalina II"	0,610
	UKUPNO	230,913

koja su prikazana na kartografskom prikazu br. 1: «Korištenje i namjena površina» u mj. 1:25000 te kartografskom prikazu br. 3c1: «Uvjeti korištenja i zaštite prostora – ograničenja i posebne mjere» ovog Plana, u mj. 1:25000.

Navedene površine određuju se za iskorištavanje arhitektonskog građevnog kamena. Unutar navedenih površina moguća je i primarna obrada kamena. Iznimno od navedenog, unutar površine «Pučišća (Punta)» postojeće građevine (hale itd.) mogu se i nadalje koristiti na postojeći način te rekonstruirati radi nužnih poboljšanja uvjeta rada proizvodnje i obrade (skladišta, sanitarni prostor, agregati i sl.). Uz površinu za iskorištavanje mineralnih sirovina «Pučišća (Punta)» u uvali Veselje, planira se pristan za teretne brodove - trgovačko-industrijska luka («LI»).

Utvrđeni su i slijedeći istražni prostori mineralnih sirovina (Ex):

TABLICA 32b.

	Naziv istražnog prostora (Ex)	Površina ha
1	"Bračuta"	17,190
2	"Bratiža Nakal Dolac"	42,187
3	"Kalina"	22,577
	UKUPNO	81,954

koji su prikazani na kartografskom prikazu br. 3c1: «Uvjeti korištenja i zaštite prostora – ograničenja i posebne mjere» ovog Plana, u mj. 1:25000, kartografskom prikazu 4-0 «Pregledna karta: građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja» u mj. 1:25000 te odgovarajućim sekcijama serije pod br. 4 u mj. 1:5000 (za istražne prostore ad.1 i 2. koji se nalaze u neposrednoj blizini građevinskih područja). Unutar istražnih prostora, ne mogu se otvarati nova eksploatacijska polja ukoliko postoje dovoljne rezerve rudnih zaliha u postojećim eksploatacijskim poljima, odnosno ukoliko se daljnjom eksploatacijom može završno oblikovati i obraditi napuštena ležišta.

Površine za eksploataciju mineralnih sirovina moraju biti minimalno 350,0 m udaljene od granice građevinskog područja naselja i minimalno 150,0 m od kulturnih dobara navedenih u Tablici 39 ovog Obrazloženja. Također, prije početka istražnih radova i/ili eksploatacije mineralnih sirovina na površini odnosno polju (područja određenih vršnim točkama) čija je granica 200m ili manje udaljena od registriranih, odnosno evidentiranih, ili novootkrivenih arheoloških lokaliteta, investitor obvezno treba izvijestiti Ministarstvo kulture - Konzervatorski odjel u Splitu.

Poljoprivredne i šumske površine:

(s pojedinačnim gospodarskim objektima u funkciji obavljanja poljoprivredne i stočarske djelatnosti te pružanje ugostiteljskih i turističkih usluga u seljačkom domaćinstvu, odnosno iznimno i drugim izgrađenim strukturama izvan građevinskih područja koje se omogućavaju u skladu s Odredbama za provođenje ovog Plana)

Za potrebe izrade PPUO Pučišća izrađena je studija «Bonitetno vrednovanje zemljišta za prostorno planiranje na području Općine Pučišća» (autor: doc.dr.sc. Stjepan Husnjak, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu). U okviru studije, izrađena je pedološka karta, a temeljem nje i bonitetna karta tala na području Općine. Kako je ta bonitetna karta dobivena temeljem teorijskog modela, njeni pokazatelji su uspoređeni sa stanjem na terenu (obilascima terena i preklapanjem bonitetne karte s TK25 i orto-foto snimcima) kao i s kartografskim prikazima te smjernicama i kriterijima PPSDŽ. Nadalje, u vrijeme pripreme konačnog prijedloga PPUO Pučišća, još nisu bili dostupni u potpunosti obrađeni podaci i precizni kartografski prikazi Uprave šuma podružnica (UŠP) Split – Odjel za uređivanje šuma, o šumama i šumskom zemljištu na cijelom području Općine Pučišća (G.J. „Dol“ i G.J. „Vidova gora“). Podaci o šumskim površinama preuzeti su sa starijih kartografskih prikaza i uspoređeni s podacima (kartografskim prikazima) PPSDŽ. Temeljem svega navedenog, izrađen je sintezni prikaz poljoprivrednih i šumskih površina na području Općine te ugrađen u kartografski prikaz br. 1: «*Korištenje i namjena površina*» u mj. 1:25000 na TK25 kao podlozi.

Budući su u načelu sve šume na kršu i zaštitne šume, a u situaciji u kojima nisu bila poznata precizna razgraničenja, znatan dio evidentiranih šuma zbirno je prikazan kao zaštitne šume, te im je i površina tako iskazana.

TABLICA 33a.

	Naziv površine i tip	Površina ha
1	Šuma gospodarske namjene (Š ₁)	2761
2	Zaštitna šuma (Š ₂)	1952
3	Šuma posebne namjene (Š ₃)	0
	Ukupno šumske površine	4713

Prema spomenutoj bonitetnoj studiji izrađenoj za potrebe ovog Plana, pokazuje se kako se dio površina u karakterističnim dolcima Općine izdvaja od ostalog obradivog tla P3 kao vrjedniji dio tala - P2/P3 (dakle, ne doseže vrijednost P2, ali se ističe u odnosu na ostatak obradivih površina koje, s druge strane, «tendiraju» bonitetu P3/PŠ) te su na takav način nazvane i razgraničene ovim Planom. Dio poljoprivrednih površina čine poljodjelske površine vinograda i maslinika važne i u krajobraznom smislu kao značajni element identiteta prostora.

TABLICA 33b.

	Naziv površine i tip	Površina ha
1	Vrijedno / ostalo obradivo tlo (P ₂ /P ₃)	194,362
2	Ostala obradiva tla (P ₃)	518,172
	Ukupno poljodjelske površine	712,534

Vodene površine i more:

Površine vodotoka (bujičnih)

U Općini nema stalnih vodotoka, ali postoji relativno velik broj povremenih bujičnih tokova koji su ujedno i čestice javnog vodnog dobra. Prikaz bujičnih tokova i javnog vodnog dobra je dan na kartografskom prikazu br.: 2d: «Infrastrukturni sustavi – vodnogospodarski sustav». Zbog svoje množine i ukupne duljine, te uz aproksimiranu širinu koridora 4m dolazi se do površine ovih tokova od 5,105 ha.

Površine mora (Bračkog kanala),

Površine mora unutar općinskog akvatorija razgraničenog prema PPSDŽ, strukturirane su prema namjeni:

- za prometne djelatnosti:

- plovne putove i

- morske luke

(vidjeti: 3.5.1.1. Cestovni, pomorski, zračni promet);

- za marikulturu («M») – uzgoj školjkaša u uvali Luke – 51,563 ha

- za rekreaciju - dijelovi akvatorija uz površine ugostiteljsko-turističke namjene te dijelove obalnih naselja koji se mogu koristiti za rekreativne sadržaje na moru te su obuhvaćeni obvezom izrade UPU-a; UPU-ima se trebaju utvrditi i sva potrebna detaljnija razgraničenja na pomorskom dobru.

Napomena: dio morskih površina je namijenjen i drugim djelatnostima - npr. ribarstvu - ali nisu predmet razgraničenja i odredbi ovog Plana.

Površine infrastrukturnih sustava i sustava za zbrinjavanje otpada:

Površine infrastrukturnih sustava odnose se na:

- površine predviđene za infrastrukturne koridore:

- prometne,
- elektroenergetske,
- vodnogospodarskog sustava,

- lokacije i površine predviđene za infrastrukturne građevine,

Planom su utvrđene površine infrastrukturnih sustava izvan građevinskih područja. Površine infrastrukturnih koridora u okviru građevinskih područja bit će razgraničene planovima uređenja užih područja.

TABLICA 34.

	Vrsta infrastrukturnog koridora (IS)	Površina - ha
1	Državne ceste (D-113, D-115)	12,870
2	Županijske ceste (Ž-6161, Ž-6192, Ž-6193)	11,997
3	Lokalne i ostale ceste (izvan g.p.)	9,720
4	Planirane ceste	20,995
5	Dalekovod 35 KV	78,594
	UKUPNO površine	134,176

	Vrsta infrastrukturne površine (IS)	Površina - ha
1	Aerodrom (post. površina: 38,697 ha)	220,682
2	odlagalište »Košer«*	22,071
	UKUPNO površine	242,753

* - u slučaju odlagališta „Košer“ upisana je ukupna površina čestice na kojoj je odlagalište locirano.

3.2.3. ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA

U Tablicama 36. i 37. te Grafikonu 3. prikazani su ključni odnosi ovim Planom planiranih površina u okviru Općine Pučišća. Ovdje ćemo razložiti ovim Planom planirane vrijednosti i usporediti ih s podacima prijašnjih popisa stanovništva, planiranim vrijednostima prema PPSDŽ te procjenama iz tekstualnog dijela PPSDŽ - 3.2.2. Planirana područja za razvoj općina i gradova, posebno 3.2.2.4. Kriteriji za dimenzioniranje područja za razvoj općina i gradova (dalje u tekstu: Obrazloženje PPSDŽ). Tablica 35.

TABLICA 35. BROJ STALNIH STANOVNIKA, OSOBA U STANOVIMA ZA ODMOR I TURISTA («STACIONARNIH») NA PODRUČJU OPĆINE PUČIŠĆA

Vrsta korisnika	1991. godina (Popis 1991.)	2000. god. prema PPSDŽ (procjena prije Popisa 2001.)	2001. godina (Popis 2001. / podaci MZOPUiG / podaci Općine Pučišća)	2015. godina (plan i procjene PPSDŽ)	2018. godina - pretpostavke PPUO Pučišća 2008.
Stalni stanovnici	2393	2543	2224	2700	stalni stanovnici: 2410
Osobe u stanovima za odmor (PPSDŽ: povremeni stanovnici)	?	-	1172 - broj osoba u stanovima za odmor prema MZOPUiG ** / 669 - «povr. stanovnika» prema podacima Općine	1000 (povremenih stanovnika prema procjeni PPSDŽ)	osobe u stanovima za odmor i turisti stacionirani u naseljima: 2335 – 3410
Broj ležaja u turizmu – unutar / izvan naselja	?	-	Podaci Općine: 335 u «privat. smj.» ** + 40 u tipu hotela = ukup. 375, sve unutar naselja; (** - za pretpostaviti je kako je podatak o „privat. smj.“ dijelom «preklapljen» s podatkom o broju osoba u stanovima za odmor prema MZOPUiG)	prema Obrazl. PPSDŽ 2003.: procj. ukupno 1000 „lež. u tur.“; IZIDOP PPSDŽ 2007.: plan. max izvan naselja 800; => (?) ost. = 200 u naseljima *	turistički ležajevi izvan naselja (u TZ), max.: 800
UKUPNO	2393 + ?	2543 + ?	var. a) stalni stanovnici + osobe u st. za odm. prema MZOPUiG + 40 hotelskih kreveta prema podacima Općine = 3436 var. b) stalni stanovnici + «povr. stanovnici», «privat. smještaj» i hotelski kreveti prema podacima Općine = 3268 pretpostavka: cca 3400 korisnika GPN-a 2001.	2700 stalnih st. + 2000 sekundarnih stanovnika i turističkih ležaja (1000 povr. st. + 200 turista u naselju + 800 turista u TZ) = 4700 uz planiranu gustoću stanovnika i broja ležaja u turizmu (minimalna orijentacijska gustoća) od 30 korisnika/ha građevinskog područja	ukupno korisnika: 4745 – 6620 minimalno 4745: uz min. 40 korisnika / ha unutar GPN-a min. 3945 kor. te plan. 800 u TZ optimalno 6620: 5820 unutar GPN-a (uz prosj. 52,6 korisnika/ha) + plan. 800 u TZ; proizlazi 55,3 korisnika / ha GPN+T izvan naselja, odnosno 43,5 korisnika / ha svih GP-a na području Općine

* Vidjeti daljnja obrazloženja u ovom tekstu vezano uz odnos «ukupnog broja ležaja u turizmu 2015.» od 1000 prema Obrazloženju PPSDŽ i ukupnog najvećeg broja turista u područjima izvan naselja od 800 prema IZIDOP PPSDŽ 2007.

Obrazloženje PPSDŽ, za područje Općine Pučišća i godinu 2015. okvirno planira 156 ha površina za razvoj naselja i površina ugostiteljsko-turističke namjene, bazirajući se na procjenama broja korisnika 2015.: 2700 stalnih stanovnika, 1000 «povremenih stanovnika» i 1000 «ležaja u turizmu» (unutar i/ili izvan naselja) - ukupno 4700 korisnika prostora. U izdvojenim zonama aproksimativno planira još čak 112 ha za «gospodarsku namjenu – proizvodnu» (sve prema Obrazloženju PPSDŽ, a prije Usklađenja PPSDŽ s Uredbom o ZOP-u te IZiDOP PPSDŽ 2007.). Treba napomenuti da preciznije Odredbe za provođenje PPSDŽ isključuju proizvodnu «industrijsku» namjenu sa otoka, ali je dozvoljena gospodarska - poslovna namjena koja obuhvaća i manje pogone proizvodnje i sl. Također, za pretpostaviti je da navedena (iznimno velika – u odnosu na ostale bračke O/G) vrijednost od 112 ha obuhvaća i površine za iskorištavanje mineralnih sirovina kao zatečenu specifičnost Općine Pučišća.

Nakon Usklađenja i Ispravka usklađenja PPSDŽ s Uredbom o ZOP-u, IZiDOP PPSDŽ 2007. planira najviše 800 turističkih ležaja izvan naselja. Ova činjenica, izmjene temeljnog zakonskog okvira kako za ovaj Plan tako i za PPSDŽ, te pokazatelji iz 2001. godine o broju osoba u stanovima za odmor («povremenih stanovnika») otežavaju usporedbe s parametrima iz izvornog Obrazloženja PPSDŽ. U takvom kontekstu, kao **ključne i referentne parametre (polazišta) za PPUO Pučišća uzimamo okvirnih 156 ha građevinskih područja za površine naselja i izdvojene površine ugostiteljsko-turističke namjene, koji u Obrazloženju PPSDŽ proizlaze iz: orijentacijske minimalne gustoće naseljenosti od 30 stanovnika/ha (tj. maksimalno 333.33 m² po stanovniku) za naselja Općine Pučišća, te procijenjenih ukupnih 4700 korisnika na području Općine 2015. godine.** Treba uočiti kako se ista gustoća korištenja inicijalno u Obrazloženju PPSDŽ pretpostavljala i za površine ugostiteljsko-turističke namjene. Dakle, ako se procijenjeni broj stalnih i povremenih stanovnika te turista 2015. od 4700 podijeli s minimalnom gustoćom od 30 st/ha (ili pomnoži sa maksimalnih 333,33 m²/stanovniku, odnosno korisniku), proizlazi ukupna (maksimalna) površina od 156 ha koju PPSDŽ predviđa za površine za razvoj naselja i površine ugostiteljsko-turističke namjene na području Općine Pučišća. U konačnici, mogući veći broj korisnika od procijenjenih, unutar planirane okvirne površine od 156 ha znači veću iskorištenost prostora, a ne nužno i veće ukupno građevinsko područje, budući je okvirna površina proizašla iz minimalne gustoće.

Ovim Planom planirana ukupna površina svih građevinskih područja na području Općine Pučišća iznosi 152,247 ha što je unutar okvira kojeg je zadao PPSDŽ. Ona predstavlja tek minimalno povećanje ukupnih građevinskih područja («zona») prema PP(ex)O Brač za 0,435 ha. Treba uočiti kako ukupna površina od 152,247 ha građevinskih područja prema ovom Planu uključuje i gospodarsku-poslovnu namjenu u izdvojenim zonama, dok planirana okvirna površina od 156 ha iz Obrazloženja PPSDŽ nije i „konačna“ (sveukupna) jer obuhvaća samo površine naselja i površine za turističku namjenu.

Prvo ćemo se osvrnuti na površine izdvojenih građevinskih područja (izvan naselja). Sukladno ranijoj Uredbi o ZOP-u, a sada Zakonu o PUIG, izdvojena građevinska područja za ugostiteljsko-turističku namjenu planiraju se županijskim planom. PPSDŽ na području Općine planira jednu izdvojenu zonu na lokaciji Česminova površine 9 ha, kapaciteta 800 kreveta i tipa T2 – turističko naselje. Prema PPexO Brač, zona“ na toj lokaciji je imala površinu od 13,333 ha. Precizno razgraničenje turističkog naselja na lokaciji „Česminova“ izvršeno ovim Planom, a sukladno PPSDŽ, utvrdilo je površinu od 8,97 ha te najveći kapacitet od 800 kreveta za turiste „stacionirane“ u tom turističkom naselju. Nadalje, ukupna površina svih izdvojenih građevinskih područja za gospodarsku-poslovnu namjenu (izdvojenih „gospodarskih zona“) prema ovom Planu iznosi 31,489 ha. Kao izdvojena građevinska područja (zbog svog položaja u odnosu na jezgre naselja), ovim Planom razgraničena su još samo groblja čija ukupna površina iznosi 1,041 ha.

Od ovih Planom planiranih građevinskih područja, 110,747 ha su građevinska područja naselja (GPN), tj. površine za razvoj i uređenje naselja koje uključuju površine mješovite pretežito stambene namjene i površine isključive namjene unutar GPN-a (ugostiteljsko-turističke i sportsko-rekreacijske).

S obzirom na 800 „ležaja u turizmu“ koje su IZiDOP PPSDŽ 2007. već izdvojile u građevinsko područje na lokaciji Česminova, proizlazi kako bi, prema procjenama Obrazloženja PPSDŽ, građevinska područja naselja (GPN) Općine trebalo 2015. koristiti 3900 korisnika prostora (od ukupno 4700 korisnika prema Obrazloženju PPSDŽ). Uz orijentacijsku minimalnu gustoću korištenja od 30 st/ha, odnosno 333,33 m²/korisniku, dolazimo do površine od ukupno 129,999 ha, tj. približno 130 ha za građevinska područja naselja na području Općine. Planirana građevinska područja naselja prema ovom Planu su za gotovo 20 ha manja. Međutim, prave dvojbe otvaraju pitanje postojećeg stanja gustoće korištenja izgrađenih dijelovima GPN-a, procjene ukupnog broja korisnika unutar građevinskih područja naselja prema ovom Planu, kao i usporedba te procjene i procjena iz Obrazloženja PPSDŽ.

Projekcija broja stalnih stanovnika iz Obrazloženja PPSDŽ za 2000. godinu (izrađena prije rezultata Popisa 2001.) pokazala se optimističnom, jer je demantiraju podaci Popisa 2001. koji umjesto pretpostavljenog rasta pokazuju pad broja stanovnika. Sukladno analizama ovog Plana (vidjeti poglavlja 1.1.4.1. i 1.1.4.3.4. ovog Obrazloženja), moguće je kao plansku pretpostavku uzeti preokretanje negativnog trenda u predstojećem razdoblju, ali nije realno očekivati dostizanje broja od 2700 stalnih stanovnika koje je za 2015. optimistično procijenio PPSDŽ. S obzirom na plansko razdoblje ovog Plana te provedene analize i projekcije, pretpostavlja se broj od 2410 stalnih stanovnika 2018. godine. Uz njih, u naseljima se kao „ostali (stacionirani) korisnici“ javljaju osobe u stanovima za odmor te turisti.

Kako je u izvornom Obrazloženju PPSDŽ pretpostavljeno ukupno 1000 „ležaja u turizmu“, a kasnijim IZiDOP 2007. određeno 800 kreveta u izdvojenom turističkom naselju „Česminova“, konzervativna interpretacija ovih podataka nas navodi na zaključak kako „preostaje“ tek 200 „ležaja u turizmu“ unutar samih naselja (GPN) Općine. Nadalje, kako Obrazloženje PPSDŽ za 2015. procjenjuje ukupno 1000 povremenih stanovnika, proizlazi procjena o ukupno 1200 „ostalih korisnika“ u naseljima Općine.

Vratimo li se Tablicama 25. i 35. ovog Obrazloženja, vidimo da podaci Općine iz 2001. govore o 669 povremenih stanovnika i 375 turista unutar naselja (335 u „privatnom smještaju“ i 40 u tipu hotela), tj. ukupno 1044 „ostala korisnika“. S druge strane, samo broj «osoba u stanovima za odmor» 2001. prema podacima / metodologiji MZOPUiG iznosi 1172. Pri tom, podatke MZOPUiG o broju «korisnika stanova za odmor» izvedene iz Popisa 2001. treba uzeti s rezervom, jer je moguće da predstavljaju tek potencijalni broj (s obzirom na postojeću izgrađenu strukturu odnosno postojeći broj stanova), ili ga dijelom već čine «turisti u naselju». Kako bilo, podaci iz 2001. govore o broju od 1044 do 1210, a moguće i više „ostalih korisnika“ u tadašnjim izgrađenim dijelovima naselja. Brojevi su bliski, ili (moguće) premašuju brojku od 1200 „ostalih korisnika“ interpretiranu iz Obrazloženja PPSDŽ, nakon IZiDOP PPSDŽ 2007. godine.

Temeljem postojećih i ovdje razloženih podataka (pregledno prikazanih u Tablici 35.), **smatramo realnom procjenom kako je 2001. bilo oko 3400 korisnika GPN-a na području Općine:** 2224 stalna stanovnika, 40 turista (tj. turističkih ležaja) u hotelskim kapacitetima unutar GPN-a, te oko 1140 «povremenih stanovnika» i «turista u privatnom smještaju» (najvećim dijelom koncentriranih unutar naselja Pučišća). Ukupni broj ostalih korisnika prostora 2001. godine, dakle, može se procijeniti na 1180, čime je već gotovo dostignuta brojka od 1200 ostalih korisnika 2015. „konzervativno interpretiranog“ Obrazloženja PPSDŽ nakon IZiDOP PPSDŽ 2007.

Ovim Planom izvršeno je razgraničenje površina isključive ugostiteljsko-turističke namjene u okviru naselja Pučišća i Gornji Humac te planiran ukupni kapacitet tih „turističkih lokacija“ od 320 kreveta. Zajedno s 800 kreveta u TZ „Česminova“, ovim Planom određen broj kreveta na površinama isključive ugostiteljsko-turističke namjene već dostiže broj od 1120 kreveta. Međutim, osim ovim Planom utvrđenih kapaciteta, sukladno Zakonu o PUiG te PPSDŽ i rješenjima ovog Plana, i u okviru površina mješovite namjene moguća je gradnja hotela kapaciteta do 80 kreveta. Za pretpostaviti je, dakle, kako će ukupni broj turista stacioniranih u naseljima biti znatno veći. I u ovom slučaju, usporedbe s izvornim Obrazloženjem PPSDŽ su otežane (pogotovo je teško, ili nemoguće, izvršiti potpuno usklađenja svih projekcija), jer je u međuvremenu došlo do značajnih promjena temeljnog zakonskog okvira i samog PPSDŽ, konačno – i samog stanja na terenu prema dostupnim podacima o broju korisnika.

Očito je da već danas, a tako i u budućnosti, znatan dio površina za razvoj i uređenje naselja (površina naselja = građevinskih područja naselja) koriste / koristit će «povremeni stanovnici» te turisti u različitim oblicima smještajnih kapaciteta unutar naselja. Međutim, treba naglasiti (pojednostavljeno) da je Strategijom i Programom prostornog uređenja RH cjelokupni sustav prostornog uređenja RH ustrojen na način da se dimenzioniranje površina za razvoj naselja vezuje primarno uz prirast *domicilnog stanovništva*. U takvom kontekstu, projekcije broja povremenih stanovnika i turista ne mogu biti argument za teze prema kojima je «nužno» povećanje građevinskih područja naselja, ili (na istom tragu) da se pukim povećanjem građevinskih područja «omogućuje razvoj». Kako smo u Polazištima tekstualnog dijela ovog Plana obrazložili (vidjeti 1.1.4.3.4. Predviđanje kretanja stanovništva), u ovom Planu referiramo se na optimističnu prognozu od **2410 stalnih stanovnika na području Općine Pučišća 2018. godine**. Riječ je o povećanju za 186 stalnih stanovnika u odnosu na 2001. godinu, dakle, kroz razdoblje od 17 godina. S obzirom na veličinu građevinskih područja naselja prema PPexO Brač, zakonom i županijskim planom određene kriterije za dimenzioniranje građevinskih područja, te na izložene argumenata za povećavanje površina naselja utvrđenih s PPexO Brač. S druge strane, kriteriji zakona i plana šireg područja ne nalažu niti smanjivanje postojećih površina naselja.

Uz minimalnih 30 st/ha prema Obrazloženju PPSDŽ, ovim Planom utvrđena ukupna građevinska područja naselja dostatna su za ukupno 3322 korisnika - stalne stanovnike, korisnike stanova za odmor te turiste u naseljima. Ovu brojku premašuju podaci Popisa 2001. (2224 stalna stanovnika) kombinirani s podacima MZOPUiG o broju osoba u stanovima za odmor (1172) koji govore o ukupno 3396 korisnika. Iako, kako smo već istaknuli, podatke MZOPUiG o broju «korisnika stanova za odmor» izvedene iz Popisa 2001. treba uzeti s rezervom, podaci o postojećim gustoćama korištenja izgrađenog dijela građevinskih područja naselja ukazuju kako je za naselje Pučišća moguće već danas računati s gustoćom od gotovo 70 korisnika po hektaru. Pri tom govorimo o kompaktnom, mediteranskom naselju visoke gustoće izgrađenosti. U slučaju Pražnice i Gornjeg Humca, prisutan je „difuzniji“, ruralniji karakter izgrađene strukture. U izgrađenim dijelovima tih naselja, gustoće se 2001. godine približavaju brojcima od 30 korisnika po hektaru.

S obzirom na navedeno, stava smo kako je u okvirima ovakve analize te približnih planskih projekcija / procjena, primjerenije računati s minimalno 40 stanovnika (korisnika) / hektaru na području Općine Pučišća. Uz takvu gustoću, planirane površine GPN-a (110,747 ha) dostatne su za ukupno 3945 korisnika - stalnih stanovnika, korisnika stanova za odmor te turista u naseljima. Pribrojimo li tom broju 800 turista izvan naselja, dolazimo do ukupnog broja od 4745 korisnika prostora 2018. godine uz, po našem mišljenju, *minimalnu (!) iskorištenost* planiranih građevinskih područja naselja. Takva procjena približno odgovara i procjenama za 2015. godinu iz Obrazloženja PPSDŽ.

Međutim, iako je moguće izvršiti i precizniju procjenu po naseljima te primijeniti uobičajene parametre gustoće stanovanja za naselja nižih i niskih gustoća stanovanja te tipološke predloške samostojećih, dvojnih te zgrada u nizu, s pratećim (javnim) sadržajima u funkciji osnovne stambene namjene. Ako „bruto površinama naselja“ za potrebe ove procjene smatramo površine koje uključuju mješovitu i isključivu sportsko-rekreacijsku namjenu, ali ne i ugostiteljsko-turističku utvrđenu ovim Planom (koja ne proizlazi iz direktnih potreba osnovne stambene namjene te za koju su već utvrđeni maksimalni kapaciteti) te primijenimo optimalne, a ne minimalne gustoće korištenja, dolazimo do slijedećih vrijednosti:

Pučišća brutto cca 60 ha x opt. 60 kor/ha (70 u izgr i 50 u neizgr) = 3600 korisnika
+ ovim Planom utvrđenih 260 turističkih ležaja = ukupno **3860 korisnika**

Gornji Humac brutto cca 24 ha x 40 kor/ha = 960
+ ovim Planom utvrđenih 60 turističkih ležaja = ukupno **1020 korisnika**

Pražnica brutto cca 23,5 x 40 kor/ha = **940 korisnika**

ukupno: 5820 korisnika GPN-a (dakle, uz procijenjenih 2410 stalnih stanovnika, proizlazi kako je ukupni broj povremenih stanovnika i turista unutar površina mješovite namjene te turista na ovim Planom utvrđenim površinama isključive ugostiteljsko-turističke namjene u naseljima: 3410)

+800 turista u TZ

= ukupno 6620 korisnika na području Općine.

Smatramo kako tek ovakva projekcija predstavlja optimalnu iskorištenost planiranih građevinskih područja te daje održiv, kompaktan karakter postojećim naseljima. No, u ovakvoj projekciji, pokazuje se kako bi uz procjenu ovog Plana od 2410 stalnih stanovnika 2018., broj turista i povremenih stanovnika u naseljima tada iznosio 3410, tj. bio za 40% veći od broja „domicilnih“ stanovnika.

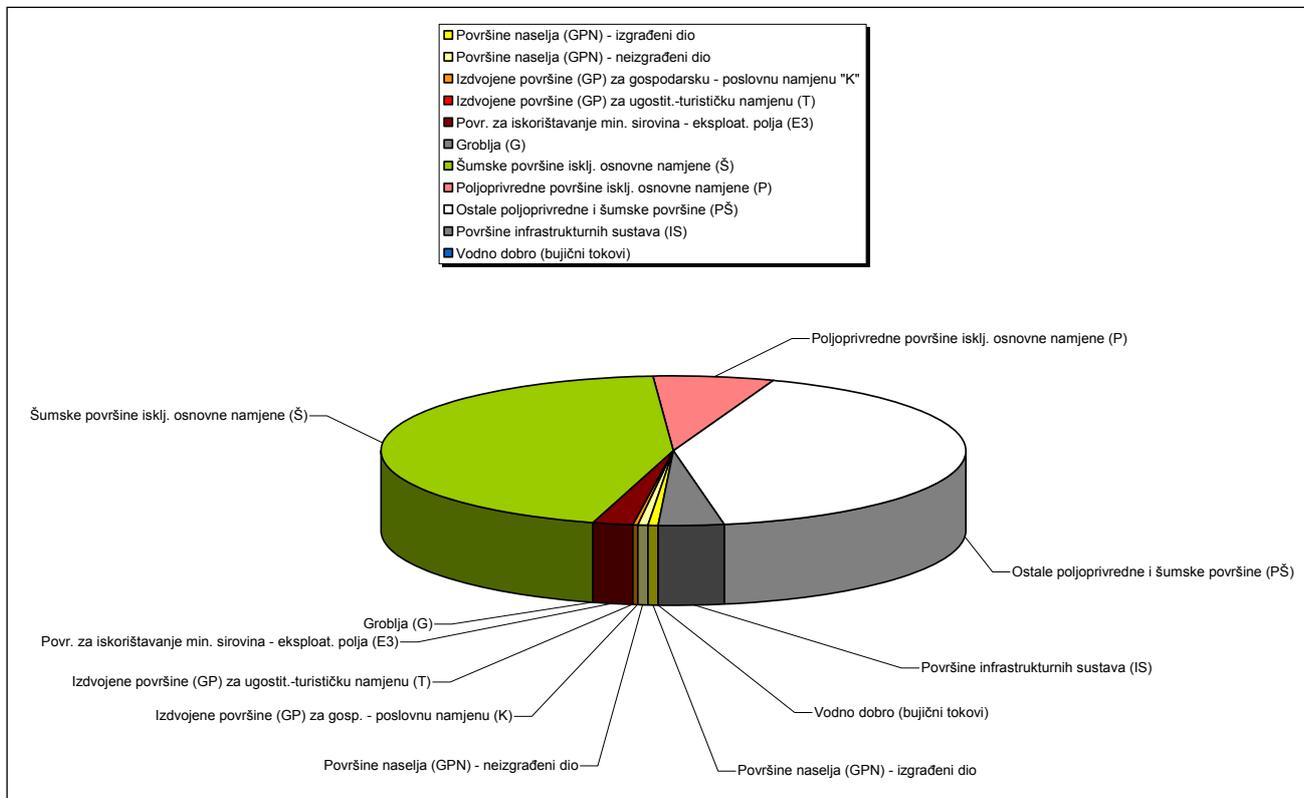
Unutar ukupnih 110,747 ha GPN-a, gustoća korištenja iznosila bi prosječno 52,6 korisnika / hektaru, a u odnosu na ukupno 152,247 ha svih građevinskih područja na području Općine, dolazimo do prosječno 43,48 korisnika po hektaru svih GP-a, odnosno 230 m² GP po korisniku.

U skladu s navedenim, pri izradi planiranih UPU-a, kao orijentacijske vrijednosti trebaju se koristiti slijedeće gustoće stanovništva: u okviru građevinskog područja naselja Pučišća mješovite namjene od 40 stanovnika po hektaru (250 m²/stanovniku) do 70 stanovnika po hektaru (143 m²/stanovniku). U ostalim građevinskim područjima naselja treba računati s minimalnom gustoćom naseljenosti od 30 stanovnika po hektaru (330 m²/stanovniku) do 50 stanovnika po hektaru (200 m²/stanovniku). U smislu ovdje navedenih gustoća, «stanovnicima» se smatra ukupan broj stalnih stanovnika, korisnika stanova za odmor i turista smještenih unutar površina mješovite namjene. Ove vrijednosti treba uzeti kao orijentacijske pri odabiru arhitektonskih tipologija, dimenzioniranju veličina građevinskih čestica (i njihove izgrađenosti), javnih površina i drugih sadržaja te osnovne komunalne infrastrukture, posebno prometnica i prometa u mirovanju. Moguća odstupanja od ovdje navedenih gornjih orijentacijskih vrijednosti, u izradi UPU-a moraju biti stručno obrazložena te se referirati na ovdje izložene procjene.

TABLICA 36.
OPĆINA PUČIŠĆA – ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA

RED. BROJ	OPĆINA PUČIŠĆA	OZNAKA	UKUPNO HA	% OD POVRŠINE ŽUPANIJE (kopneni dio SDŽ 452364 ha)	% OD POVRŠINE OPĆINE (kopneni dio Općine 10632,87 ha)	STAN/HA	HA/STAN.	
1.0.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA							st. 2018.: a - stalnih u GPN: 2410; b - stalnih i ostalih kor. u GPN: 5820; c - tur. u TZ: 800; d - ukupno korisnika: 6620
1.1.	GRADEVINSKA PODRUČJA NASELJA UKUPNO Izgrađeni dio građevinskih područja naselja (Popis 2001.: stalnih st. 2224; ukup. s ostalim kor.: 3400)	GPN	110,747	0,0245	1,0416	52,5522	0,0190	b
		-	68,380	0,0151	0,6431	32,5241	0,0307	a(2001)
						49,7221	0,0201	b(2001)
1.2.	IZGRAĐENE STRUKTURE IZVAN GPN-a (bez groblja) UKUPNO proizvodna namjena (industrijska) povr. za iskorištavanje min. sirovina - eksploat. polja kamenoloma akvakultura (- marikult., razgraničena kao dio povr. mora: 51,563 ha) poslovna nam. (na otocima SDŽ - manji pogoni proizv. itd.) ugostiteljsko-turistička namjena sportsko-rekreacijska namjena	-	271,372	0,0600	2,5522	8,8808	0,1126	a
		I	0,000					
		E3	230,913	0,0510	2,1717	10,4368	0,0958	a
		H	0,000					
		K	31,489	0,0070	0,2961	76,5347	0,0131	a
		T	8,970	0,0020	0,0844	89,1862	0,0112	c
		R	0,000					
1.3.	POLJOPRIVREDNE POVRŠINE - obradive UKUPNO osobito vrijedno obradivo tlo vrijedno / ostalo obradivo tlo ostala obradiva tla	P	712,534	0,1575	6,7012	3,3823	0,2957	a
		P1	0,000					
		P2/P3	194,362	0,0430	1,8279	12,3995	0,0806	a
		P3	518,172	0,1145	4,8733	4,6510	0,2150	a
1.4.	ŠUMSKE POVRŠINE UKUPNO gospodarske zaštitne posebne namjene	Š	4713,000	1,0419	44,3248	0,5114	1,9556	a
		Š1	2761,000	0,6103	25,9666	0,8729	1,1456	a
		Š2	1952,000	0,4315	18,3582	1,2346	0,8100	a
		Š3	0,000					
1.5.	OSTALE POLJOPRIVREDNE I ŠUMSKE POVRŠINE UKUPNO	PŠ	4442	0,9820	41,7775	0,5425	1,8432	a
1.6.	VODENE POVRŠINE UKUPNO vodotoci (bujični) jezera akumulacije retencije ribnjaci	V	5,105	0,0011	0,0480	472,0862	0,0021	a
			5,105	0,0011	0,0480	472,0862	0,0021	a
			0,000					
			0,000					
			0,000					
1.7.	OSTALE POVRŠINE UKUPNO posebna namjena površine infrastrukturnih sustava groblja	-	377,970	0,0836	3,5547	6,3762	0,1568	a
		N	0,000					
		IS	376,929	0,0833	3,5449	17,5630	0,0569	d
		G	1,041	0,0002	0,0098	2315,082	0,0004	a
	OPĆINA PUČIŠĆA UKUPNO		10632,87	2,3505	100	0,23	4,41	a
2.0.	ZAŠTIĆENE CJELINE							
2.1.	ZAŠTIĆENA PRIRODNA BAŠTINA UKUPNO nacionalni park park prirode ostali zaštićeni dijelovi prirode		20,2260				0,0083925	a
		NP	0,000					
		PP	0,0000					
			20,2260					
2.2.	ZAŠTIĆENA GRADITELJSKA BAŠTINA UKUPNO arheološka područja povijesne graditeljske cjeline ostalo		30,684				0,012732	a
			3,921					
			26,763					
			0					
	OPĆINA PUČIŠĆA UKUPNO		50,91	0,01				
3.0.	KORIŠTENJE RESURSA							
3.1.	MORE I MORSKA OBALA obalno otočno		ha, km ha, km					
3.2.	ENERGIJA proizvodnja potrošnja		MW MWh					
3.3.	VODA vodozahvat potrošnja		u 1000 m3 u 1000 m3					ne iskazuje se
3.4.	MINERALNE SIROVINE		jed. mjere sir.					
	OPĆINA PUČIŠĆA UKUPNO		10632,87					

GRAFIKON 3.
OPĆINA PUČIŠĆA – PRIKAZ BILANCE OSNOVNIH NAMJENA I KORIŠTENJA POVRŠINA

NAMJENA / korištenje	HA	%
Površine naselja (GPN) - izgrađeni dio	68,38	0,64
Površine naselja (GPN) - neizgrađeni dio	42,37	0,40
Izdvojene površine (GP) za gospodarsku - poslovnu namjenu "K"	31,49	0,30
Izdvojene površine (GP) za ugostit.-turističku namjenu (T)	8,97	0,08
Povr. za iskorištavanje min. sirovina - eksploat. polja (E3)	230,91	2,17
Groblja (G)	1,04	0,01
Šumske površine isklj. osnovne namjene (Š)	4713,00	44,32
Poljoprivredne površine isklj. osnovne namjene (P)	712,53	6,70
Ostale poljoprivredne i šumske površine (PŠ)	4442,14	41,78
Površine infrastrukturnih sustava (IS)	376,93	3,54
Vodno dobro (bujični tokovi)	5,11	0,05
OPĆINA PUČIŠĆA	10633	100

TABLICA 37.
OPĆINA PUČIŠĆA – ZOP:
TABLICA PROVJERE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA NASELJA I IZDOJENIH GRAĐEVINSKIH PODRUČJA (IZVAN NASELJA)

Red. Br.	GP NASELJA I IZDOJENIH DIJELOVA NASELJA	PP (ex) OPĆINE BRAČ			(max. površina)	PPUO PUČIŠĆA			Ovjera
		Ukupno GP ha	Izgrađeno GP ha (2008. g.)	Izgrađenost %		Ukupno GP ha	Izgrađeno GP ha	Izgrađenost %	
A.	NASELJE				Usklađenje s člankom 4. Uredbe o ZOP-u / člankom 50. Zakona o PUIG*				
1.	PUČIŠĆA *	63,396	36,866	58,152	63,396	62,334	37,159	59,613	
2.	PRAŽNICA **	24,321	13,883	57,082	24,321	23,550	13,883	58,951	
3.	GORNJI HUMAC ***	24,848	16,966	68,279	24,863	24,863	17,338	69,734	
B.	IZDOJENA GP SPORTSKO-REKREACIJSKE NAMJENE:								
	- **	0,000	-	-	-	0,000	-	-	
C.	IZDOJENA GP GOSPODARSKE NAMJENE****: (na otocima SDŽ - gospodarska-poslovna namjena) K4 – proizvodno-prerađivačke, trgovačke i prateće djelatnosti, K5 – proizvodno-prerađivačke djelatnosti, K6 – kopneni dio trgovačko-industrijske luke								
1.	K4 "PUČIŠĆA"	1,819	1,819	100,000	2,183	3,060	1,819	59,444	
2.	K4 "KONOPIKOVA" ****	0,000	-	-	- ****	2,414	0,000	0,000	
3.	K4 "PRAŽNICA" ****	1,612	0,000	0,000	1,128 ****	14,287	0,000	0,000	
4.	K5 "BRAČUTA" ****	0,000	-	-	- ****	1,770	0,000	0,000	
5.	K5 "MLADINJE BRDO"	11,256	0,000	0,000	11,256	5,888	0,000	0,000	
6.	K5 "MAKOVA GLAVICA" ****	0,000	-	-	- ****	1,724	0,000	0,000	
7.	K5 "MASLENICA" *****	0 *****	-	-	- *****	0,294	0,294	100,000	
8.	K5 "RAŠELJKA-NJIVICE"	2,755	0,000	0,000	1,928	1,817	0,000	0,000	
9.	K6 "VESELJE"	7,409	3,726	50,290	7,409	0,237	0,000	0,000	

* - sukladno kartografskom prikazu Korištenje i namjena prostora IZIDOP PPSDŽ 2007., površina naselja Pučišća uključuje "zone" iz PPexO Brač: "stambenog područja naselja" i "komercijalni turizam" (lokacija u Stipanskoj luci)

** - sukladno kartografskom prikazu Korištenje i namjena prostora IZIDOP PPSDŽ 2007., površina naselja Pražnica uključuje "zone" iz PPexO Brač: "stambenog područja naselja" i "sport i rekreacija" (lokacija jugoistočno od jezgre naselja)

*** - sukladno kartografskom prikazu Korištenje i namjena prostora IZIDOP PPSDŽ 2007., površina naselja Gornji Humac uključuje "zone" iz PPexO Brač: "stambenog područja naselja" i "komercijalni turizam" (lokacija južno od jezgre naselja - kao izdvojeni dio GPNa, a prema ovom Planu isključive ugost.-turist. namjene)

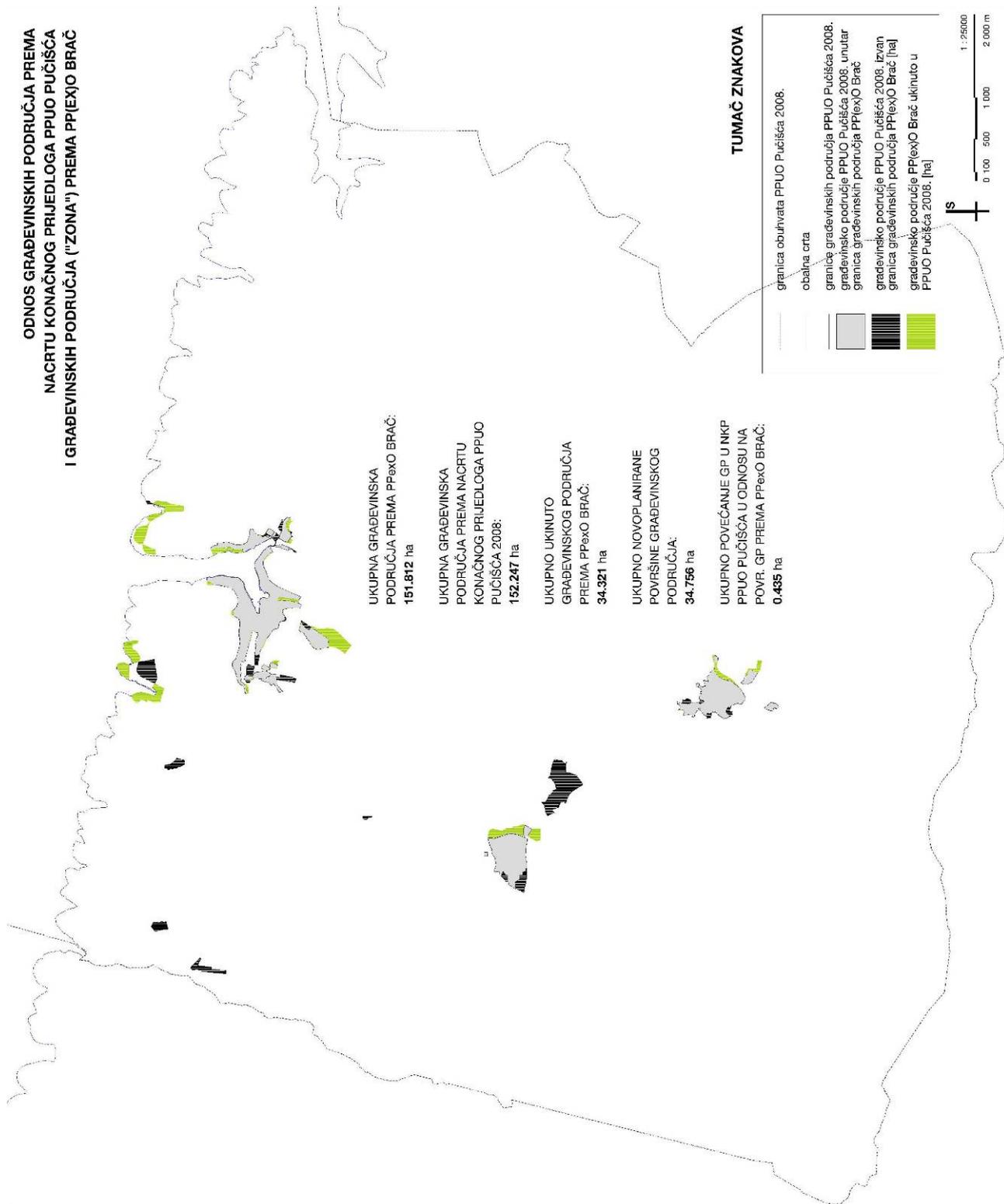
**** - izdvojena GP gospodarske-poslovne namjene na označenim lokacijama planirana su sukladno kartografskom prikazu Korištenje i namjena prostora IZIDOP PPSDŽ 2007.

***** - površina unutar "zone eksploatacije kamena" prema PPexO Brač

D. UGOSTITELJSKO-TURISTIČKA NAMJENA U IZDOJENOM GRAĐEVINSKOM PODRUČJU ("turističke zone - TZ")							
Red. Br.	Naselje	Lokalitet	Površina GP ha	Vrsta	Kapacitet (kreveti)	% izgrađenosti	Ovjera
1.	Pučišća	Česminova	8,970	T2	800	0,000	

D1. UGOSTITELJSKO-TURISTIČKA NAMJENA UNUTAR GRAĐEVINSKOG PODRUČJA NASELJA ("turističke lokacije - TL")					
Red. Br.	Naselje	Površina GP naselja ha	površina (ukupna) ugost.-turist. namjene unutar GP naselja	% udjela povr. ugost.-turist. namjene u GP naselja	Usklađenost s Uredbom o ZOP-u / čl. 52. st.2. Zakona o PUIG - max. 20% GP Ovjera
1.	Pučišća	62,334	4,340	6,96	
4.	Gornji Humac	24,863	1,013	4,07	

KARTOGRAM 11.
PRIKAZ ODNOSA GRAĐEVINSKIH PODRUČJA PREMA PP_{exO} BRAČ I GRAĐEVINSKIH PODRUČJA PREMA PPUO PUČIŠĆA
(SMANJENJA I PROŠIRENJA)

3.3. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

Krajem 2002. i tijekom prve polovice 2003., nizom konzultacija i stručnih rasprava u postupku izrade ovog Plana, rekapitulirani su osnovni pravci razvitka Općine Pučišća (elaborirani kroz Polazišta - 1.1.4.2. i 1.1.4.9.1., te Ciljeve – 2.3.1.2., tekstualnog dijela Plana), čime su stvoreni temelji za unošenje prostorno-planskih pretpostavki za njihovu realizaciju. Ovdje možemo samo ponoviti neke važnije smjernice za prostorno određivanje gospodarskih i društvenih djelatnosti. U cjelini promatran, gospodarski razvoj temeljit će se na

- iskorištavanju mineralnih sirovina - proizvodnji i obradi kamena,
- intenzivnijem razvitku ugostiteljsko-turističke djelatnosti,
- razvoju poljodjelstva, minimalno kao dopunske djelatnosti, a u vidu rekultiviranja maslinika i vinograda, te razvoju stočarstva - uzgoju koza i ovaca te plasmanu mesa, kože, vune i sira - a sve povezano s daljnjim razvojem ugostiteljsko-turističke djelatnosti,
- prerađivačkim, poslovno-servisnim i uslužnim djelatnostima, marikulturi (uzgoju školjkaša), te trgovini, prometu, vezama i upravi.

U skladu s već opisanim mogućnostima i ograničenjima prostornog razvoja, prirodni potencijal Općine karakterizira i nadalje razmjerno velik potencijal kamena kao mineralne sirovine te mediteranska klima i otočni položaj kao temeljna prirodna atrakcija za razvoj turizma. Ove dvije osnovne karakteristike mogu se činiti kao međusobno suprotstavljene, jer se eksploatacijska polja kamenoloma često percipiraju kao degradacija krajobraza. Upravo rješenja ovog Plana te njihova dosljedna primjena trebaju doprinijeti koegzistenciji obaju pravaca razvoja. Velike površine ostaju i za poljodjelske djelatnosti, stočarstvo (posebice ovčarstvo) te šumarstvo. Intenzitet rasta i razvoja gospodarstva (općenito i pojedinih segmenata) biti će u korelaciji s razvojem potrebne infrastrukture i demografskim mogućnostima.

Kartografski prikaz «Korištenje i namjena površina» IZiDOP PPSDŽ 2007. daje osnovu za planiranje niza izdvojenih **«gospodarskih zona»** na području Općine. Međutim, ključno je da se planira relativno velika izdvojena «gospodarska zona» jugoistočno od naselja Pražnica, uz D-113. Istovremeno, ukidaju se manje građevinsko područje te namjene uz rub naselja Pražnica i građevinsko područje te namjene na lokaciji Punta - Veselje (ranije planirane u PPexO Brač; na lokaciji Punta - Veselje se postojeći objekti zadržavaju izvan granica građevinskih područja, ali uz mogućnost nužnih rekonstrukcija). Ovo planiranje nove veće «Gospodarske zone Pražnica» može se shvatiti kao «okrupnjavanje» ranijih zona u jednu veću, duboko u unutrašnjosti otoka, ali vrlo dobro prometno povezanu s ostatkom otoka što je važan i kvalitetan pomak. Ova zona trebala bi biti od općinskog, ali i šireg otočnog značaja. U Plan su ugrađena i prometna rješenja s alternativnim trasama cesta kojima bi se ostvarilo posebno povezivanje «Gospodarske zone Pražnica» s planiranom trgovačko-industrijskom lukom u uv. Veselje, a dane su i odgovarajuće odredbe za provođenje s naglašavanjem planiranja statusa slobodne carinske zone kao dodatnom kvalitetu «Gospodarske zone Pražnica».

Pored «Gospodarske zone Pražnica» (koja se, kako smo već naveli, može smatrati i premještanjem manjih zona iz PPexO Brač te njihovim okrupnjavanjem), nove lokacije (u odnosu na PPexO Brač, ali sukladno IZiDOP PPSDŽ) su «Konopikova», «Makova glavica» i «Bračuta» te (uvjetno) «Maslenica» (budući je ova mala površina u potpunosti unutar ranije „zone eksploatacije kamena“). Nadalje, IZiDOP PPSDŽ su potvrdile postojeću lokaciju «Mladinje Brdo» (koja je, sukladno više puta iznesenim stavovima stručnog izrađivača, sadašnjim Planom reducirana te manje eksponirana), kao i lokaciju Rašeljka - Njivice (reducirana Planom), a lokacija «Pučišća» se na inzistiranje nositelja, a sukladno primjedbi iz javne rasprave proširila (napomena: utvrđena izgrađenost postojeće zone sukladno Zakonu o PUIG je 100%). Stručni izrađivač je tijekom izrade Plana bio načelno rezerviran prema relativno velikom broju i «raspršivanju» gospodarskih zona (pri čemu su dvije unutar pojasa od 1000m od obalne crte), ali nositelj izrade - Općina Pučišća inzistirala je na oslanjanju na rješenja IZiDOP PPSDŽ i na temeljnom stavu kako se veći broj gospodarskih zona utvrđuje ponajprije radi daljnjeg razvoja djelatnosti obrade kamena, tj. kamenarstva kao ključne djelatnosti za Općinu Pučišća, a uz optimalno utvrđivanje pojedinih površina sukladno sugestijama Izrađivača.

U Planu je izvršeno usklađenje prostorno-planskih rješenja vezanih uz **iskorištavanje mineralnih sirovina** s IZiDOP PPSDŽ i novim odredbama Zakona o PUIG (u odnosu na raniju Uredbu o ZOP-u), kako u grafičkom tako i u tekstualnom dijelu, a temeljem podataka o postojećim eksploatacijskim poljima na području Općine.

Sukladno Zakonu o PUIG, izdvojena građevinska područja za **ugostiteljsko-turističku namjenu** moraju biti planirana županijskim planom da bi mogla biti preciznije utvrđena u PPUO/G. Na području Općine Pučišća, jedino izdvojeno građevinsko područje planirano u PPSDŽ je na lokaciji Česminova, površine 9 ha i kapaciteta 800 kreveta. U skladu s navedenim, izvršeno je razgraničenje u ovom Planu. Osim toga, unutar GPN-a Pučišća razgraničene su i dvije površine isključive ugostiteljsko-turističke namjene u Stipanskoj luci, a kao izdvojeni dio GPN-a Gornji Humac, isključive ugostiteljsko-turističke namjene utvrđena je već postojeća površina te namjene, također u granicama prema PPexO Brač. Konačno, unutar GPN-a – tj. unutar površina naselja - na površinama razgraničenim kao površine za mješovitu namjenu, također je moguća gradnja smještajnih objekata kapaciteta do 80 kreveta. Navedena temeljna („direktna“), ali i sva druga rješenja Plana predstavljaju siguran i održiv temelj za intenzivniji razvitak ugostiteljsko-turističke djelatnosti u Općini.

Ovdje treba naglasiti kako su sva opisana prostorno-planska rješenja utemeljena na jasnom i jednostavnom stavu: područje Općine Pučišća je dovoljno «prostrano» da bez sukoba u prostoru istovremeno doživi značajan daljnji razvoj gospodarskih djelatnosti vezanih uz eksploataciju i obradu kamena te pojačan razvoj ugostiteljsko-turističke djelatnosti u naseljima i izvan njih, sukladno rješenjima i odredbama Plana.

Za **poljoprivredu** se pretpostavlja kako će zadržati karakter dopunske djelatnosti te da ne treba očekivati veći porast njena značenja u ukupnoj gospodarskoj strukturi. Ipak, rješenja Plana za gradnju izvan građevinskih područja omogućuju i detaljno reguliraju izgradnju pojedinačnih gospodarskih objekata u funkciji obavljanja poljoprivredne i stočarske djelatnosti: farmi, tovilišta i štala, poljodjelskih kućica, vinogradarskih i maslinarskih podruma, nadstrešnica, staklenika, plastenika... uz mogućnost povezivanja prijavljenih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava s pružanjem ugostiteljskih i turističkih usluga u okviru vlastitog seljačkog domaćinstva (agro-turizam). Posebno se naglašava činjenica kako **stočarstvo** na području Općine ima znatne mogućnosti razvoja, osobito uzgoj ovaca i koza - plasman mesa, kože i vune, proizvodnja sira, prerada poljoprivrednih proizvoda... Ovim Planom utvrđene tipove izdvojenih „gospodarskih zona“ treba shvatiti i kao podršku takvim mogućnostima razvoja.

Marikultura na području Općine planira se u uvali Luke kao površina mora za uzgoj školjkaša.

Planirana prometna **infrastruktura** pogodovat će razvoju u navedenim gospodarskim djelatnostima, te razvoju upravnih funkcija koje će još više učvrstiti poziciju Općine u sustavu prostorne cjeline otoka Brača i županije. U kartografske prikaze i odredbe za provođenje Plana, ugrađena su prostorno-planska rješenja koja omogućuju znatan daljnji razvoj «Aerodroma Brač», a koji je od značaja kako za Općinu Pučišća, tako i za cijeli otok Brač.

Planom nisu razgraničene točne lokacije, odnosno površine za izgradnju novih ili rekonstrukciju postojećih **zgrada iz skupine društvenih i javnih djelatnosti**. Izgradnja novih ili prilagodba postojećih zgrada moguća je u sklopu građevinskih područja naselja na površinama mješovite namjene u skladu s uvjetima ovog Plana, a potrebna dodatna razgraničenje i detaljniji uvjeti izgradnje i uređenja utvrđivat će se propisanim UPU-ima.

3.4. UVJETI KORIŠTENJA UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

Uređivanje prostora unutar obuhvata Plana kao što je izgradnja građevina, uređivanje zemljišta te obavljanje drugih djelatnosti iznad, na ili ispod površine zemlje može se obavljati isključivo u suglasju s ovim Planom, odnosno postavkama koje iz njega proizlaze. Načelno, uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora mogu se shvatiti kao sustav složen u osnovi od

- a) uvjeta za korištenje određenih dijelova prostora i
- b) primjene posebnih mjera uređenja i zaštite pojedinih prostora.

Područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite, između ostalog, obuhvaćaju područja sanacije (napuštenih odlagališta otpada i opožarenih šumskih površina – vidjeti kartografski prikaz br. 3c1) te primjene planskih mjera zaštite - područja predviđena za donošenja prostornih planova užih prostornih cjelina (vidjeti poglavlje 3.4.4. *Prostorni planovi užih prostornih cjelina*).

Posebne mjere uređenja zemljišta primjenjuju se i na:

- a) koridore cestovnih prometnica,
 - b) uređivanja terena unutar koridora dalekovoda, te
 - c) uređenja u sklopu vodnog gospodarstva
- a koje se provode u sklopu važećih Zakona i propisa te odredbi ovog Plana.

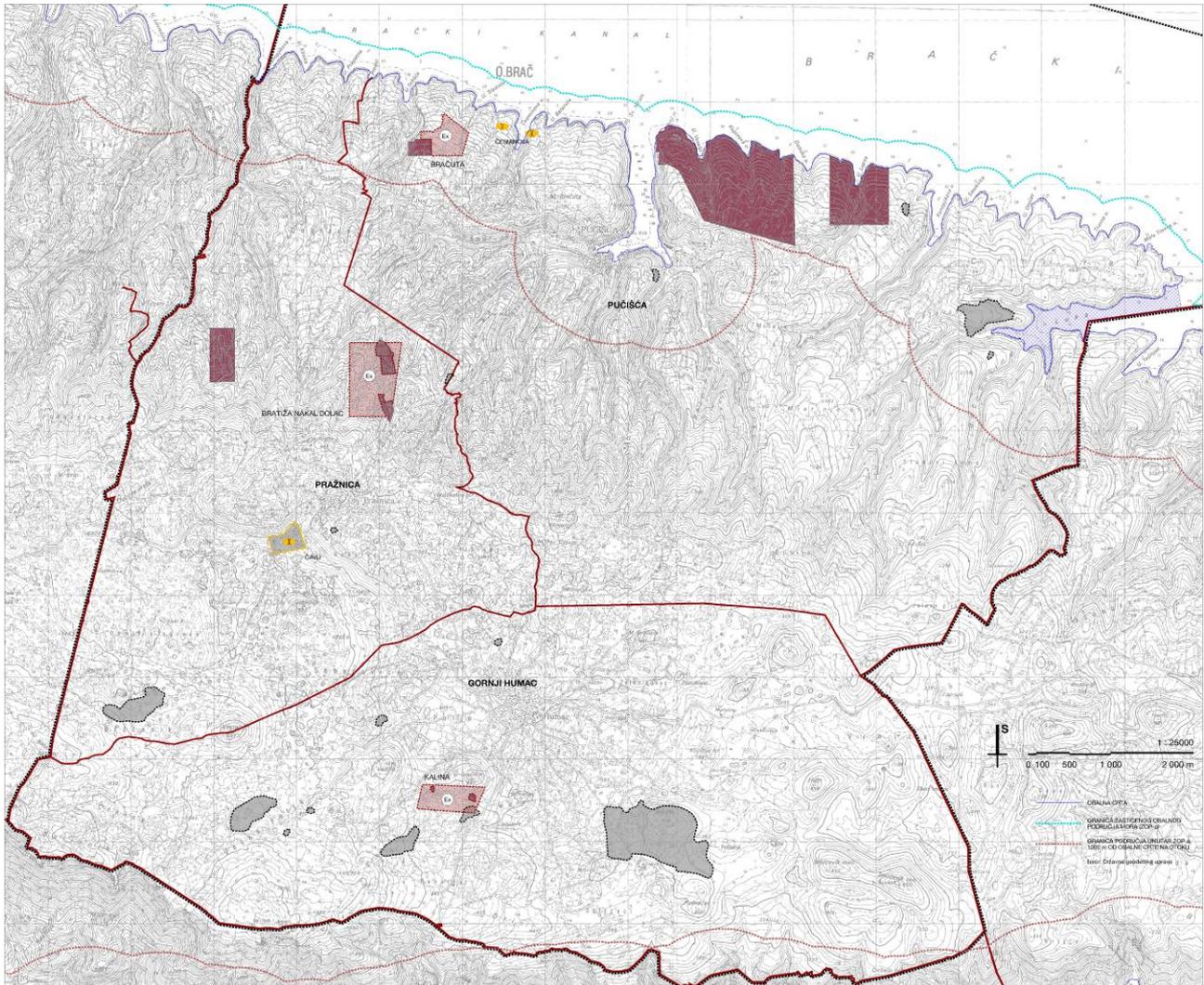
Područja posebnih uvjeta korištenja te zaštite i/ili ograničenja u korištenju:

- **Prirodnih vrijednosti**, obuhvaćaju:
očuvane prirodne i/ili dijelom kultivirane krajobrazne izrazitih prirodnih i krajobraznih vrijednosti - zaštićena područja i spomenike prirode te osobito vrijedne krajobrazne;
- **Kulturnih dobara**, obuhvaćaju:
 - režim zaštite kulturnog dobra - režim zaštite naselja i dijelova naselja kulturno-povijesnih spomeničkih i ambijentalnih vrijednosti, režim zaštite arheoloških zona, pojedinog arheološkog nalazišta te pojedinačnih sakralnih, civilnih i drugih građevina;
 - režim zaštite okolnog prostora oko kulturnog dobra - režim zaštite funkcionalne i/ili oblikovne cjeline kulturnog dobra i izvornog, ili modificiranog neposrednog okolnog prostora - kontaktnog prostora - u kojemu je dotična građevina ili cjelina tijekom vremena formirana;
 - režim zaštite kultiviranog i kulturnog krajobraza - režim zaštite područja izrazitih očuvanih tradicijskih ruralnih struktura – kultiviranog krajobraza ili međusobno isprepletenih prirodnih i tradicijskih ruralnih ili urbanih struktura.
(Za elemente kulturnih dobara vidjeti Tablicu 39.)

U okviru odredbi ovog Plana štite se i pojedine karakteristične vizure na dijelove krajobraza, odnosno točke s kojih se te vizure otvaraju. One ne smiju biti ometene i obezvrijeđene te se prilikom planiranja i primjene ovog Plana (izdavanja uvjeta uređenja prostora) to treba imati na umu.

Područja i lokacije primjene posebnih uvjeta korištenja, uređivanja i zaštite prostorno su određeni na kartografskim prikazima serije pod br. 3 u mjerilu 1:25000 te na kartografskim prikazima pod br. 4: *„Građevinska područja naselja i područja posebnih uvjeta korištenja”* na katastarskim podlogama u mjerilu 1:5000.

Na kartografskim prikazima serije 4: *«Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja»*, iznimno su označene «vrijedne zelene i/ili dijelom izgrađene površine unutar građevinskih područja». U odnosu na ostale odredbe Plana, za zahvate ili građenje unutar tih površina daje se dodatno ograničenje koje mora biti poštovano pri izradi planiranih urbanističkih planova uređenja odnosno izgradnji.

**OBUHVAAT PPUO PUČIŠĆA;
TERITORIJALNE I STATISTIČKE
GRANICE**

- GRANICA OBUHVATA PPUO PUČIŠĆA /
/ GRANICA OPĆINE PUČIŠĆA
- GRANICA NASELJA

**PODRUČJA PRIMJENE POSEBNIH
MJERA UREĐENJA I ZAŠTITE**

- SANACIJA
 - NAPUŠTENO EKSPLOATACIJSKO
POLJE
 - OPOŽARENE POVRŠINE
- (do pripreme konačnog prijedloga PPUO Pučišća, još uvijek od strane nadležnih službi nisu upotpunjeni precizni podaci o opožarenim površinama tijekom 2003. i kasnije, te je dio površina ucrtan na osnovi preklapanja kartografskih podloga, orto-foto snimaka i bilješki s terena, te prethodnih stručnih rasprava)

UVJETI KORIŠTENJA

- TLO
- ISTRAŽNI PROSTOR
MINERALNE SIROVINE
- POVRŠINA ZA ISKORIŠTAVANJE
MINERALNIH SIROVINA
(postojeće eksploatacijsko polje)
- VOĐE I MORE
- zabrana nekontrolirane izgradnje i svih
gospodarskih aktivnosti osim
marikulture (PPSDŽ)

*Umanjeni izvod iz kartografskog prikaza br. 3c₁:
Uvjeti korištenja i zaštite prostora – ograničenja i posebne mjere*

3.4.1. ISKAZ POVRŠINA ZA POSEBNO VRIJEDNA I OSJETLJIVA PODRUČJA I PROSTORNE CJELINE

TABLICA 38.

red. br.	OPĆINA PUČIŠĆA	oznaka	hektara
2.0.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA ZAŠTIĆENE CJELINE		
2.1.	ZAŠTIĆENA PRIRODNA BAŠTINA	UKUPNO	20,226
	Nacionalni park	NP	0,000
	Park prirode	PP	0,000
	Zaštićeno područje - značajni krajobraz - «Vidova Gora»	ZK	20,226
	Stablo hrasta crnike (na k.č.1813/2, k.o. Pučišća) – rijetki primjerak drveća	SP	-
	Osobito vrijedni predjeli predloženi za zaštitu (*) - ZAŠTIĆENA PODRUČJA	UKUPNO	-
	SPOMENIK PRIRODE (prijedlog PPUO) jama kod Matešića Stana, 285 m dub.	SPK*	-
	SPOMENIK PRIRODE (prijedlog PPUO) jama Gustrišica	SP*	-
	Osobito vrijedni predjeli - zaštita na lok. nivou Planom (ZPP)	UKUPNO	881,158
	KULTIVIRANI I/ILI PRIRODNI KRAJOBRAZ	KK/PK	
	1. prirodni krajobraz («PK») – «Crni Rat»	PK	410,898
	2. prirodni krajobraz («PK») - «Mala Bračuta»	PK	138,575
	3. prirodni krajobraz («PK») - obalni potez od uv. Konopikova prema uv. Česminova	PK	115,808
	4. prirodni krajobraz («PK») - «Više Punte»	PK	42,777
	5. prirodni krajobraz («PK») - «Čelo»	PK	18,209
	6. prirodni krajobraz («PK») - «Lateša brdo »	PK	6,320
	7. kultivirani krajobraz («KK») - «Čisti dolci»	KK	57,669
	8. kultivirani krajobraz («KK») – razgranati dolci Smoć, Bućin dolac i dr. zapadno i jugozapadno od naselja Pučišća	KK	45,867
	9. kultivirani krajobraz («KK») – dolac Krilo i dr. razgranati dolci od Stipanske luke prema jugu i istoku	KK	19,083
	10. kultivirani krajobraz («KK») – «Solinski dolac»	KK	7,172
	11. kultivirani krajobraz («KK») – dolci od uv. Konopikova duboko prema unutrašnjosti otoka	KK	18,780
2.2.	ZAŠTIĆENA GRADITELJSKA BAŠTINA (Tablica 39.)	UKUPNO	30,684
	Arheološka područja (ukupno)		3,921
	Povijesne gradit. cjeline (ukupno)		26,763
	Etnološki sklopovi		0,000
	Građevina s okolišem		0,000
	OPĆINA PUČIŠĆA	UKUPNO	932,068

3.4.2. ZAŠTITA PRIRODNOG NASLJEĐA

Prirodne vrijednosti Općine kao i posebnosti i vrijednosti krajobrazza zaštićuju se temeljem nekoliko važećih Zakona. Većim dijelom očuvani prirodni prostori te biološka raznolikost lokaliteta i krajobrazza zaštićuje se *Zakonom o zaštiti prirode* (NN 70/05, 139/08). Kulturne povijesne i graditeljske značajke krajobrazza uz prirodne elemente zaštićuju se *Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara* i *Zakonom o zaštiti prirode* što ovisi o zastupljenosti i očuvanosti izvornih prirodnih cjelina. Šumske površine kao jedan od bitnih prirodnih i stabilnih ekoloških sistema zaštićene su *Zakonom o šumama* kojim se propisuje način racionalnog gospodarenja i obnove šumskih sastojina. Plan u razradi korištenja prostora i gospodarenja prostorom ugrađuje zaštitu pojedinih dijelova područja Općine s posebnim mjerama zaštite i očuvanja.

U smislu odredbi *Zakona o zaštiti prirode* na području Općine zakonom su **zaštićene prirodne vrijednosti – zaštićena područja**:

1. U kategoriji **Značajni krajobraz** zaštićen je:
 - manji, istočni dio područja «*Vidova gora*» koji pripada Općini;
2. U kategoriji **Spomenik prirode** zaštićen je:
 - stablo hrasta crnike (k.č.1813/2, k.o. Pučišća) - spomenik prirode - rijetki primjerak drveća;

Prema prethodnoj suglasnosti na nacrt konačnog prijedloga ovog Plana koje je zaprimljeno od Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu prirode (u siječnju 2009. godine), stanje zaštićenog stabla crnike je sljedeće: „U zaštićeno stablo crnike udario je grom nakon čega je bilo izloženo propadanju te je na koncu oboreno. Potrebno je pokrenuti postupak ukidanja zaštite.“ Prema naputku iz spomenutog očitovanja, u odredbama za provođenje ovog Plana navodi se da je stablo oboreno te da je potrebno pokrenuti postupak ukidanja zaštite, jer su nestala svojstva zbog kojih je proglašeno zaštićenim.

Ovim Planom utvrđuje se, na temelju zakonskih propisa i standarda, pokretanje postupka za stavljanje pod zaštitu sljedećih vrijednih dijelova prirode:

a) osobito vrijedan predjel - geomorfološki spomenik:

1. jama kod Matešića Stana (285 m dubine) i
2. jama Gustrišica (200 m dubine)

Za obje navedene jame, predlaže se zaštita u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode (NN 70/05.) kao **zaštićeno područje - spomenik prirode (geomorfološki)**.

Rješenjima i odredbama ovog Plana štite se još

- **osobito vrijedni predjeli - prirodni i/ili kultivirani krajobrazi:**
 1. prirodni krajobraz («PK») - "Crni rat"
 2. prirodni krajobraz («PK») - «Mala Bračuta» (uključujući i kontaktne kultivirani dolac do uvale Česminova)
 3. prirodni krajobraz («PK») - obalni potez od uv. Konopikova prema uv. Česminova
 4. prirodni krajobraz («PK») - «Više punte» (uključujući i dio istočne obale Luke Pučišća izvan građevinskog područja)
 5. prirodni krajobraz («PK») - «Čelo» (uključujući i kontaktne kultivirane i djelomično kultivirane dolce)
 6. prirodni krajobraz («PK») - «Lateša brdo»
 7. kultivirani krajobraz («KK») - «Čisti dolci»
 8. kultivirani krajobraz («KK») - razgranati dolci Smoć, Bućin dolac i dr. zapadno i jugozapadno od naselja Pučišća
 9. kultivirani krajobraz («KK») - dolac Krilo i dr. razgranati dolci od Stipanske luke prema jugu i istoku
 10. kultivirani krajobraz («KK») - "Solinski dolac»
 11. kultivirani krajobraz («KK») - dolci od uv. Konopikova duboko prema unutrašnjosti otoka
- **područja posebnih uvjeta korištenja unutar građevinskih područja:**
 - *sjeverna-sjeveroistočna obala Luke Pučišća - daljnje uređenje moguće samo kao parkovno uređen prostor s jednom ili više manjih visokogradnji (do 5%) komunalne (javne) namjene*

Odredbama ovog Plana posebno se štite i parkovno uređen trg u Pučišćima sa stoljetnim stablima sofore te stoljetna stabla dudu na trgu u Pražnici ispred pošte – čije se očuvanje nalaže pri svim zahvatima na tim i neposredno kontaktim prostorima.

Područje obuhvata Plana sastavni je dio područja Ekološke mreže Republike Hrvatske (NN 109/07.) koja obuhvaća slijedeća ekološki značajna područja i ekološke koridore:

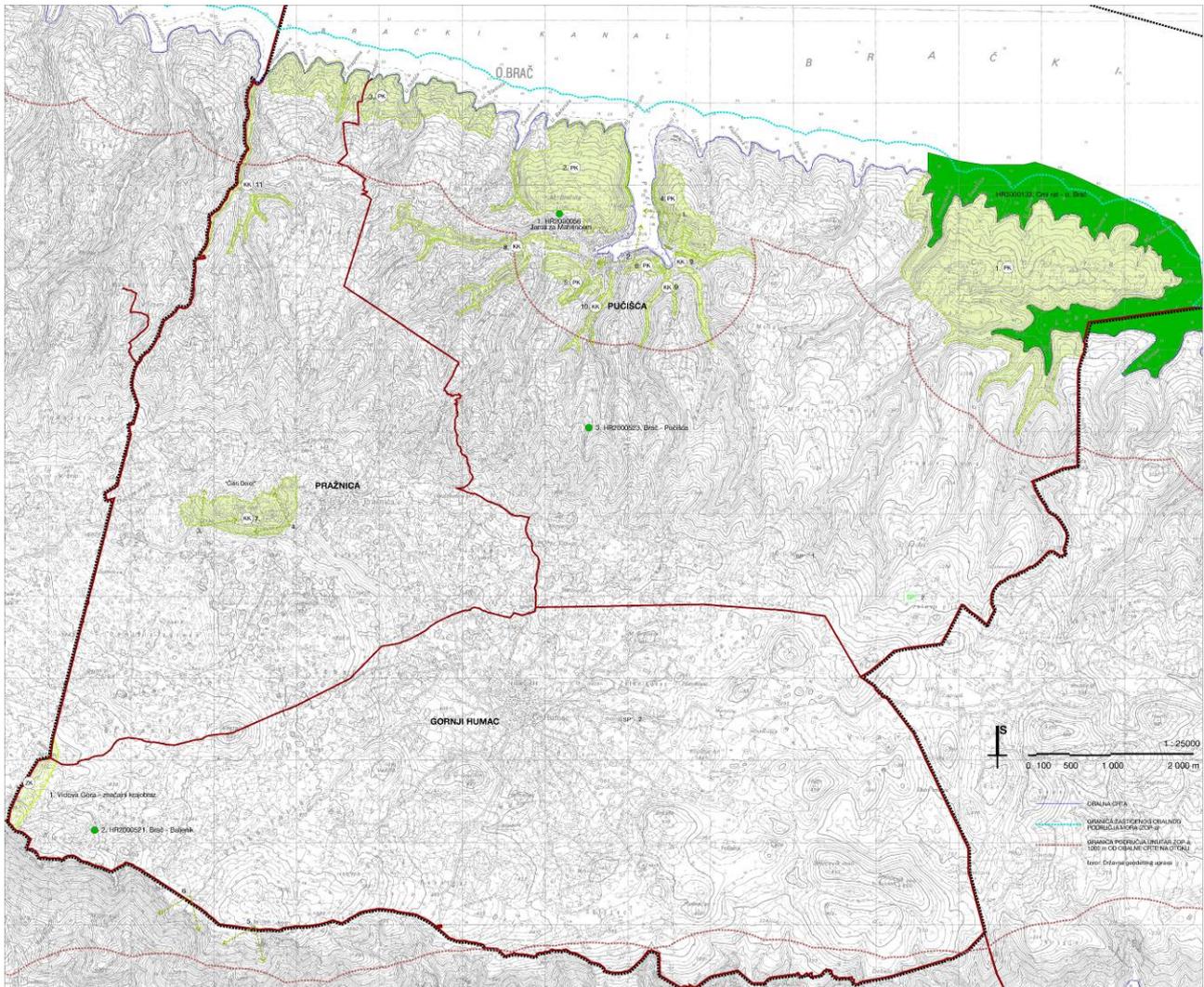
- cijelo područje Općine dio je Međunarodno važnog područja za ptice EU: šifra HR1000036 - Srednjedalmatinski otoci i Pelješac;
- područja važna za divlje svojte i stanišne tipove:
 - kopneno područje šifra HR2000937 – Vidova gora, sa stanišnim tipovima E.8.1.7. Šuma dalmatinskog bora i crnike.
 - morsko područje šifra HR3000133 – Crni rat – otok Brač, sa stanišnim tipom G.4.3.1. Grebeni te velike plitke uvale.
 - točkasti lokalitet šifra HR2000521 – Brač – Baljenik, sa stanišnim tipom E.7.4.6. Šuma dalmatinskog crnog bora s primorskom resikom na dolomitima.
 - točkasti lokalitet šifra HR2000523 – Brač Pučišća, sa stanišnim tipom G.4.3.1. Čista, vazdazelena šuma i makija crnike s mirtom
 - točkasti lokalitet šifra HR2000056 – Jama za Mahrincem, sa stanišnim tipom H.1. Kraške špilje i jame.

Područja prirodnih vrijednosti, kao i područja (zone) zaštite krajobraznih vrijednosti i vizura te područja Ekološke mreže RH ucrtana su na kartografskom prikazu br. 3a: "*Uvjeti korištenja i zaštite prostora – prirodne vrijednosti*" u mjerilu 1:25000 odnosno na kartografskim prikazima serije 4: "*Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja*" u mjerilu 1:5000 u dijelu u kojem se nalaze u blizini pojedinih građevinskih područja.

Prije bilo kakvih zahvata na prirodnim vrijednostima – zaštićenim ili predloženim za zaštitu – odnosno pri planiranju takvih zahvata:

- a) potrebno je izvršiti potpunu inventarizaciju i valorizaciju staništa te zaštititi vrste područja;
- b) potrebno je u što većoj mjeri zadržati prirodne kvalitete prostora: prirodne krajobrazne treba štiti od nove izgradnje, a kao posebnu vrijednost treba očuvati područja prekrivena autohtonom vegetacijom te obalno područje (prirodne plaže i stijene) te more i podmorje kao ekološki vrijedna područja;
- c) trase infrastrukturnih objekata treba usmjeriti i voditi tako da se koriste zajednički koridori te da se maksimalno isključe iz zona koje su osobito vrijedne; dalekovode i ostale infrastrukturne koridore voditi trasama kojima se izbjegava krčenje šuma.
- d) potrebno je osigurati racionalno korištenje prirodnih dobara bez oštećivanja ili ugrožavanja dijelova prirode i uz što manje narušavanje ravnoteže prirodnih čimbenika;
- e) u cilju sprječavanja nepovoljnih utjecaja na biološku raznolikost i krajobrazne vrijednosti, nadležna služba koja se bavi poslovima zaštite prirode pri Uredu državne uprave u županiji utvrditi će posebne uvjete zaštite prirode za građenje i izvođenje radova i zahvata u područjima određenim člankom 38. stavak 2. *Zakona o zaštiti prirode*;

Ekološki značajna područja, odnosno područja Ekološke mreže RH koja se nalaze na području obuhvata plana treba sačuvati i vrednovati u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te mjerama za očuvanje stanišnih tipova (NN 07/06.). Slijedom navedenog, za planirane zahvate u prirodi, koji nisu obuhvaćeni procjenom utjecaja na okoliš, a koji sami ili sa drugim zahvatima mogu imati bitan utjecaj na ekološki značajno područje ili zaštićene prirodne vrijednosti treba provesti postupak ocijene prihvatljivosti zahvata za prirodu sukladno članku 36. Zakona o zaštiti prirode.

**OBUHVAAT PPUO PUČIŠĆA;
TERITORIJALNE I STATISTIČKE
GRANICE**

----- GRANICA OBUHVATA PPUO PUČIŠĆA / GRANICA OPĆINE PUČIŠĆA

— GRANICA NASELJA

**PODRUČJA POSEBNIH
UVJETA KORIŠTENJA**

- ZAŠTIĆENI DIOLOVI PRIRODE**
- ZK** ZNAČAJNI KRAJOLJEBRAZ
 - 1. Vidova gora izložje
 - SP** SPOMENIK PRIRODE
 - 2. stablo hrasta crnike (na k.o. 1813/2, k.o. Pučićaj) - "veliki primorjak drveća"
 - SP*** SPOMENIK PRIRODE - "prijelozci PPLUO za zaštitu"
 - 1. jama kod Mateljska Stana - 285 m dub. (geomorfološki)
 - 2. jama Gustinjska - geomorfološki

**PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE
REPUBLIKE HRVATSKE**

- PODRUČJA VAŽNA ZA
DIVERZITET I STANIŠNE TIPOVE**
- HR2000133
Orni rat - o. Brač
 - HR2000056, Jama za Mahrincem
 - HR2000521, Brač - Bajenik
 - HR2000523, Brač - Pučića

CILJELO PODRUČJE OPĆINE:
dio Međunarodno važnog područja za ptice EU (SPA područje)
- Štednjedjadrinske otoči (Republika HR 1000000)

Izvor: Baza podataka "Nacionalna ekološka mreža", DZZP 2009.
(prema TK 1:100 000, DGI)

**PODRUČJA POSEBNIH OGRANIČENJA
U KORIŠTENJU**

- KRAJOLJEBRAZ**
- OSOBITO VRIJEDAN PREDJEL -
KULTIVIRANI KRAJOLJEBRAZ**
 - 3.
 - OSOBITO VRIJEDAN PREDJEL -
PRIRODNI KRAJOLJEBRAZ**
 - 3.
 - 1. PK - "Orni rat"
 - 2. PK - "Mala Bračuta"
 - 3. PK - obalni polet od uv. Konopikova prema uv. Čestina
 - 4. PK - "Vila Puntre"
 - 5. PK - "Čisti"
 - 6. PK - "Lataša brdo"
 - 7. KK - "Čisti dolac"
 - 8. KK - nagnani dolci Smolc, Budin dolac i dr. zapadno i jugoistočno od naselja Pučića
 - 9. KK - dolac Kriko i dr. nagnani dolci od Stipske Luke prema jugu i istoku
 - 10. KK - "Sotinski dolac"
 - 11. KK - dolci od uv. Konopikova dugo prema unutrašnjosti otoka

**TOČKE I POTEZI
ZNAČAJNI ZA PANORAMSKNE
VRIJEDNOSTI KRAJOLJEBRAZA**

1. vizure s pozicije "Vila Puntre" prema Luci Pučića
2. vizure s pozicije "Lataša brdo" prema Luci Pučića
3. i 4. vizure s D-113 prema "Častim dolcima"
5. vizure od Sv. Duha prema Hvarskom kanalu
6. vizure od kaštela Vrsno prema Hvarskom kanalu

Umanjeni izvod iz kartografskog prikaza br. 3a:
Uvjeti korištenja i zaštite prostora – prirodne vrijednosti

3.4.3. ZAŠTITA KULTURNIH DOBARA

U skladu sa *Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara* (NN 69/99, 151/03, 157/03), koji nepokretna kulturna dobra temeljno dijeli na:

1. grad, selo, naselje ili njegov dio
2. građevina ili njezini dijelovi, te građevina s okolišem,
3. elementi povijesne opreme naselja,
4. područje, mjesto, spomenik i obilježje u svezi s povijesnim događajima i osobama,
5. arheološko nalazište i arheološka zona, uključujući i podvodna nalazišta i zone,
6. područje i mjesto s etnološkim i toponimskim sadržajima,
7. krajolik ili njegov dio koji sadrži povijesno karakteristične strukture, koje svjedoče o čovjekovoj nazočnosti u prostoru,
8. vrtovi, perivoji i parkovi,
9. tehnički objekti s uređajima i drugi slični objekti,

u Općini su valorizirana i razvrstana nepokretna kulturna dobra, što je pregledno prikazano u Tablici 39.

Temeljem evidencije (inventarizacije) provedene prilikom izrade ovoga Plana, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Splitu po službenoj će dužnosti pokrenuti postupak donošenja *Rješenja o preventivnoj zaštiti* za sva dobra za koja se pretpostavlja da imaju svojstvo kulturnog dobra, te podnijeti prijedlog za registraciju. Za sva ostala evidentirana dobra pretpostavljena za zaštitu na lokalnoj razini predstavničko tijelo županije ili općine može pokrenuti zakonom utvrđeni postupak njihove zaštite, primjenom članka 17. *Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara* (NN 69/99, 151/03, 157/03). Do donošenja navedenih rješenja treba primjenjivati iste mjere i propisane postupke kao i za do sada zaštićena kulturna dobra.

Kao mjere zaštite nepokretnih kulturnih dobara, ovim Planom određene su:

A/ Stroga zaštita - režim zaštite usmjeren na potpuno očuvanje izvornosti kulturnog dobra; intervencije su moguće u obliku održavanja, adaptacije i iznimno rekonstrukcije temeljem istražnih radova i detaljne konzervatorske dokumentacije; primjenjuje se na:

- a) pojedinačna kulturna dobra, sklopove i zaštićene cjeline (zona stroge zaštite) visoke vrijednosti;
- b) arheološke lokalitete;
- c) zaštićeni kultivirani i/ili kulturni krajobraz.

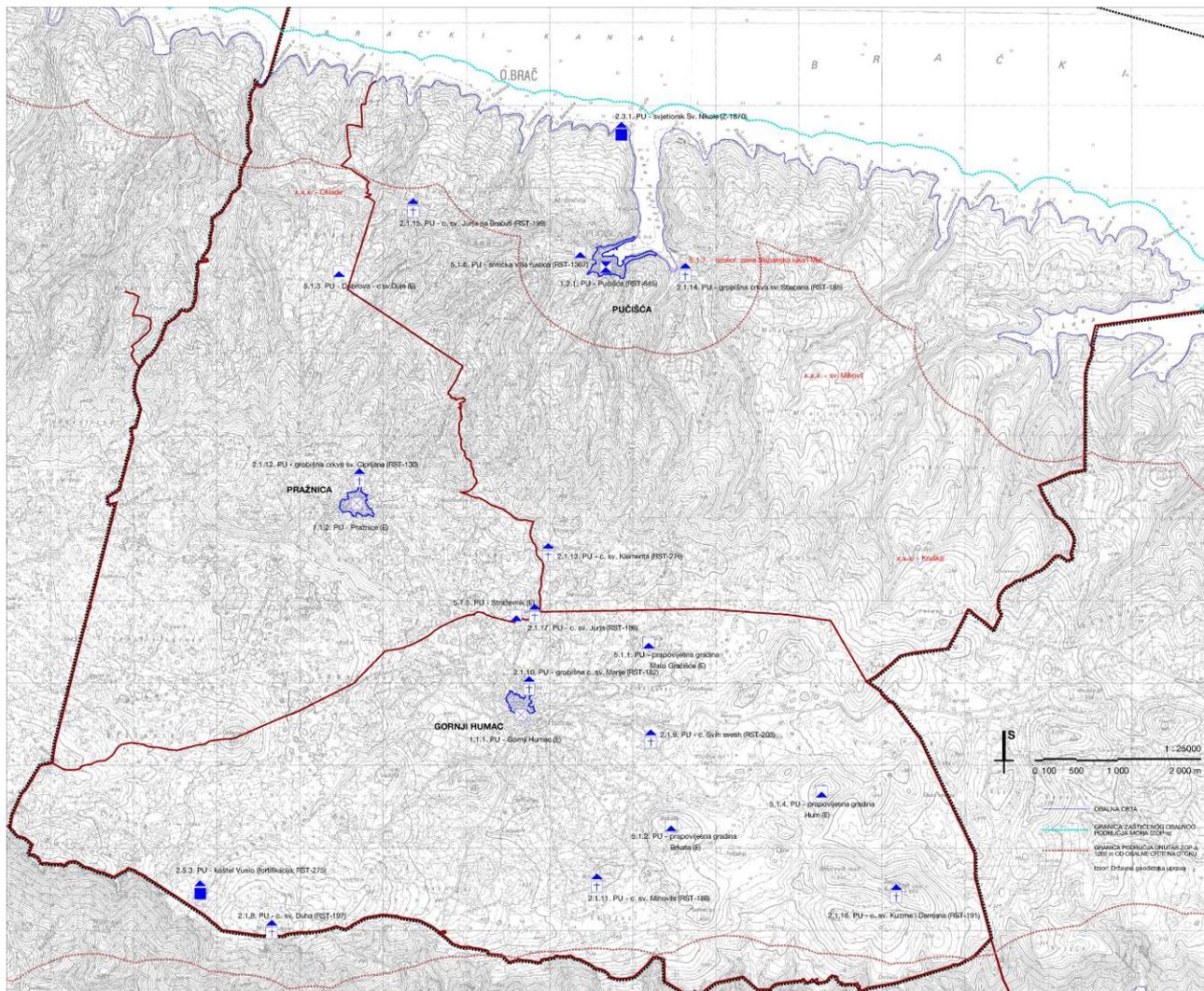
B/ Umjerena zaštita - režim zaštite usmjeren očuvanju izvornih svojstvenosti pojedinih kulturnih dobara ili cjelina ograničavanjem mogućnosti intervencija prema posebnim konzervatorskim uvjetima i uvjetima ovog Plana; primjenjuje se na:

- a) pojedinačna kulturna dobra, sklopove i cjeline ambijentalne vrijednosti (zona umjerene zaštite);
- b) zonu neposredne okolice visokovrijednih kulturnih dobara (zona umjerene zaštite ili kontaktna zona);
- c) za kultivirani krajobraz evidentiran i razgraničen ovim Planom.

Pored navedenog, u kontaktnoj zoni utvrđenoj ovim Planom oko pojedinačnog dobra ili zone preventivne, odnosno stroge i/ili umjerene zaštite, primjenjuju se uvjeti gradnje i uređenja umjerene zaštite utvrđeni ovim Planom. Izvan građevinskih područja, umjerena zaštita u kontaktnoj zoni primjenjuje se na način da se ne dozvoljavaju uređenja i zahvati u prostoru kojima se ugrožava ambijentalni kvalitet zatečenog prirodnog ili kultiviranog krajobraza, uništavaju suhozidi, gomile i ostale ruralne strukture te zatečena visoka vegetacija.

Na zone preventivne zaštite utvrđene sukladno *Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara* (NN 69/99, 151/03, 157/03), primjenjuju su uvjeti stroge i umjerene zaštite, sukladno posebnim konzervatorskim uvjetima. U okviru zona preventivne, odnosno stroge i umjerene zaštite, gradnja je moguća samo uz prethodno pribavljene posebne uvjete Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Splitu.

Na grafičkom listu br. 3b: "*Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora - kulturna dobra*" u mjerilu 1:25000 prikazane su sve zaštićene povijesne graditeljske cjeline (te navedena nepokretna kulturna dobra unutar pojedinih zaštićenih cjelina) i nepokretna kulturna dobra izvan zaštićenih cjelina. Zone zaštite povijesnih graditeljskih cjelina kao područja posebnih uvjeta korištenja, utvrđene su na kartografskim prikazima pod br. 4: "*Građevinska područja naselja i područja posebnih uvjeta korištenja*", na katastarskim podlogama u mjerilu 1:5000.

TERRITORIJALNE I STATISTIČKE GRANICE

GRANICA OBUHVATA PPJOD PUČIŠĆA / GRANICA OPĆINE PUČIŠĆA

GRANICA NASELJA

KULTURNA / GRADITELJSKA BAŠTINA

RST III Z - registrirano kraljevo / zaštićeno kulturno dobro
E - evidentirano kulturno dobro
ZPP - zaštićeno ovim prostornim planom (lokalni značaj)

ZAŠTIĆENE CJELINE KULTURNIH DOBARA - POUJESNE GRADITELJSKE CJELINE (NASELJA I DIOLOV NASELJA)

RURALNA CJELINA / SEOSKO ILI GRADSKO-SEOSKO NASELJE

1.1.1. PU - Gornji Humac (E)
1.1.2. PU - Pračnica (E)

URBANA CJELINA / GRADSKO NASELJE

1.1.3. PU - Pučiča (RST-848)

POPIS POJEDINAČNIH KULTURNIH DOBARA UNUTAR ZAŠTIĆENIH CJELINA

unutar nr. celine G. Humac

2.1.1. PU - c. sv. Rikola (RST-228)
2.1.2. PU - Juna črva sv. Ante Opat (RST-178)
2.1.3. PU - c. Svih svetih (RST-131)

unutar urb. celine Pučiča

2.1.4. PU - c. Opatov od Bata (Z-1969)
2.1.5. PU - c. sv. Lucije (RST-150)
2.1.6. PU - Juna črva sv. Jarcina (RST-188)
2.1.7. PU - c. sv. Roka (E)
2.2.1. PU - katolič. Crkva (RST-250)
2.2.2. PU - sv. Gospe (RST-1909)
2.5.1. PU - sv. Anja (RST-608)
2.5.2. PU - kula Zvončić (E)

POJEDINAČNA KULTURNA DOBARA IZVAN ZAŠTIĆENIH CJELINA

ARHEOLOŠKI POJEDINAČNI LOKALITET - KOPNENI Ili PODMORSKI

5.1.1. PU - prapovijesna gradina Matka Galičić (E)
5.1.2. PU - prapovijesna gradina Brketa (E)
5.1.3. PU - Dubrava - c. sv. Duje (E)
5.1.4. PU - prapovijesna gradina Hum (E)
5.1.5. PU - Strazevnik (E)
5.1.6. PU - antička vila Varca (RST-1383)
5.1.7. PU - antič. zona Sijepana luka: Mri

SAKRALNA GRAJEVINA

2.1.8. PU - c. sv. Duha (RST-161)
2.1.9. PU - c. Svih svetih (RST-208)
2.1.10. PU - gradina c. sv. Marije (RST-182)
2.1.11. PU - c. sv. Mihovila (RST-186)
2.1.12. PU - gradina črva sv. Corijana (RST-130)
2.1.13. PU - c. sv. Klementa (RST-278)
2.1.14. PU - gradina črva sv. Sijepana (RST-189)
2.1.15. PU - c. sv. Jurja na Braču (RST-199)
2.1.16. PU - c. sv. Kuzme i Damijana (RST-191)
2.1.17. PU - c. sv. Jurja (RST-188)

CIVILNA GRAJEVINA, obrambena građevina (fortifikacija), industrijska građevina

2.3.1. PU - mjestnik sv. Nikole (ind. gr. Z-1870)
2.5.3. PU - katolič. crkva (fortifikacija, RST-275)

MEMORIJALNA BAŠTINA - SPOMENI OBJEKTI

4.1.1. PU - Grotla Gornji Humac (ZPP)
4.1.2. PU - Grotla Pučiča (ZPP)
4.1.3. PU - Grotla Pučiča (ZPP)

Umanjeni izvod iz kartografskog prikaza br. 3b:
Uvjeti korištenja i zaštite prostora – kulturna dobra

Sva dobra podliježu pravima i obvezama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03), bez obzira na njihov trenutni pravni status zaštite. Status zaštite opisan je sljedećim oznakama:

- a) RST registrirani spomenici (stara, ne-revidirana rješenja)
- b) Z zaštićeno kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara RH – Listu zaštićenih kulturnih dobara;
- c) P preventivna zaštita - kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara RH – Listu preventivno zaštićenih kulturnih dobara;
- d) E evidentirano kulturno dobro,
- e) ZPP kulturno dobro evidentirano i zaštićeno ovim Planom kao kulturno dobro značajno lokalnoj razini.

TABLICA 39.

POPIS NEPOKRETNIH KULTURNIH DOBARA OPĆINE PUČIŠĆA – RANIJE REGISTRIRANIH (RST), ILI ZAŠTIĆENIH (Z), PREVENTIVNO ZAŠTIĆENIH (P), EVIDENTIRANIH (E) TE EVIDENTIRANIH KULTURNIH DOBARA OD LOKALNOG ZNAČAJA (ZPP – lokalna zaštita ovim Planom)

Ident. br.: kategorija / vrsta / red.br. / O/G	Kulturna dobra (temeljna podjela)	Adresa, naselje, pozicija	Vrsta	Status dobra (zaštita)	Površina (stroga+ umjerena zaštita) ha
OPĆINA PUČIŠĆA					
1. POVIJESNE GRADITELJSKE CJELINE					
1.1.1. PU	GORNJI HUMAC	-, Gornji Humac	- ruralna cjelina (1.1.rb.)	E	6,077
1.1.2. PU	PRAŽNICA	-, Pražnica	- ruralna cjelina	E	8,364
1.2.1. PU	PUČIŠĆA	-, Pučišća	- urbana cjelina (1.2.rb.)	RST-645	12,322
					ukupno: 26,736 ha
DOBRA UNUTAR ZAŠTIĆENIH CJELINA					
2. GRAĐEVINA ILI NJEZINI DJELOVI, TE GRAĐEVINA S OKOLIŠEM					
2.1.1. PU	CRKVA SV. NIKOLE	-, Gornji Humac	- sakralna građevina (2.1.rb.)	RST-228	
2.1.2. PU	ŽUPNA CRKVA SV. ANTE OPATA	-, Pražnica	- sakralna građevina	RST-576	
2.1.3. PU	CRKVA SV. SVETIH	-, Pražnica	- sakralna građevina	RST-131	
2.1.4. PU	CRKVA GOSPE OD BATKA	-, Pučišća	- sakralna građevina	Z-1869	
2.1.5. PU	CRKVA SV. LUCIJE	-, Pučišća	- sakralna građevina	RST-760	
2.1.6. PU	ŽUPNA CRKVA SV. JEROLIMA	-, Pučišća	- sakralna građevina (napomena: u crkvi i nepokretno kult. dobro orgulje Z-1818)	RST-180	
2.1.7. PU	CRKVA SV. ROKA	-, Pučišća	- sakralna građevina	E	
2.2.1. PU	KAŠTEL CICARELLI	-, Pučišća	- civilna građevina (2.2.rb.)	RST-254	
2.2.2. PU	SKLOP DEŠKOVIĆ	-, Pučišća	- civilna građevina	Z-3241	
2.3.1. PU	ZGRADA STARE ŠKOLE	-, Pražnica	- javna građevina	P-2534	
2.5.1. PU	KULA AQUILA	-, Pučišća	- obrambena građevina (2.5.rb.)	RST-609	
2.5.2. PU	KULA ŽUVETIĆ	-, Pučišća	- obrambena građevina	RST-254	

DOBRA IZVAN ZAŠTIĆENIH CJELINA					
2. GRAĐEVINA ILI NJEZINI DJELOVI, TE GRAĐEVINA S OKOLIŠEM					
2.1.8. PU	CRKVA SV. DUHA	-, G. Humac	- sakralna građevina (2.1.rb.)	RST-197	
2.1.9. PU	CRKVA SVIH SVETIH	-, G. Humac	- sakralna građevina	RST-203	
2.1.10. PU	CRKVA SV. MARIJE, na groblju	-, G. Humac	- sakralna građevina	RST-182	
2.1.11. PU	CRKVA SV. MIHOVILA	-, G. Humac	- sakralna građevina	RST-188	
2.1.12. PU	CRKVA SV. CIPRIJANA na groblju	-, Pražnica	- sakralna građevina	RST-130	
2.1.13. PU	CRKVA SV. KLEMENTA	-, Pučišća	- sakralna građevina	RST-276	
2.1.14. PU	CRKVA SV. STJEPANA na groblju	-, Pučišća	- sakralna građevina	RST-185	
2.1.15. PU	CRKVA SV JURJA na Bračuti	-, Pučišća	- sakralna građevina	RST-199	
2.1.16. PU	CRKVA SV. KUZME I DAMJANA	-, G. Humac – na brdu	- sakralna građevina	RST-191	
2.1.17. PU	CRKVA SV. JURJA na Straževniku	-, Pražnica	- sakralna građevina	RST-186	
2.3.2. PU	SVJETIONIK SV. NIKOLA	-, Pučišća	Javna građevina - teh. obj. s uređaj. (2.3.rb.)	Z-1870	
2.5.3. PU	KAŠTEL VUSIO – fortifikacija	-, Gornji Humac	- obrambena građevina (2.5.rb.)	RST-275	

4. MEMORIJALNA BAŠTINA					
4.2.1. PUC	GROBLJE GORNJI HUMAC - SV. MARIJA	-, Gornji Humac	- spomen objekt (4.2.rb.)	ZPP	
4.2.1. PUC	GROBLJE PRAŽNICA - SV. CIPRIJAN	-, Pražnica	- spomen objekt	ZPP	
4.2.1. PUC	GROBLJE PUČIŠĆA - SV. STJEPAN	-, Pučišća	- spomen objekt	ZPP	

5. ARHEOLOŠKI LOKALITET / PODRUČJE (ZONA)					
5.1.1. PU	PRAPOVIJESNA GRADINA MALO GRAČIŠĆE	-, G. Humac	- lokalitet (5.1.rb.)	E	
5.1.2. PU	PRAPOVIJESNA GRADINA - BRKATA	-, G. Humac	- lokalitet	E	
5.1.3. PU	DUBROVA – CRKVA SV. DUJE	-, Pražnica	- lokalitet	E	
5.1.4. PU	PRAPOVIJESNA GRADINA HUM	-, G. Humac	- lokalitet	E	

5.1.5. PU	STRAŽEVNIK	-, Pražnica	- lokalitet	E	
5.1.6. PU	VILLA RUSTICA	-, Pučiški dolac	- lokalitet	RST-1367	
5.1.7. PU	Stipanska luka i Miri- provjeriti	-, Pučišća	?	?	

6. ETNOLOŠKA BAŠTINA (GRADEVINA / SKLOP)					
6. ...	Oklade, Podsmrčevik, Kruška - provjeriti	...	Etnološko dobro	?	
Napomena: područja kultiviranog krajobraza i vrijedne vizure obrađena su u okviru mjera zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti (Odredbe za provođenje - članak 100; kartografski prikaz br. 3a: "Uvjeti korištenja i zaštite prostora – prirodne vrijednosti" u mjerilu 1:25000 i kartografskim prikazi serije 4: "Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja" u mjerilu 1:5000.)					

3.4.4. PROSTORNI PLANOVU UŽIH PROSTORNIH CJELINA

Ovim Planom utvrđuje se obveza izrade slijedećih planova uređenja užih područja – **urbanističkih planova uređenja (UPU)**:

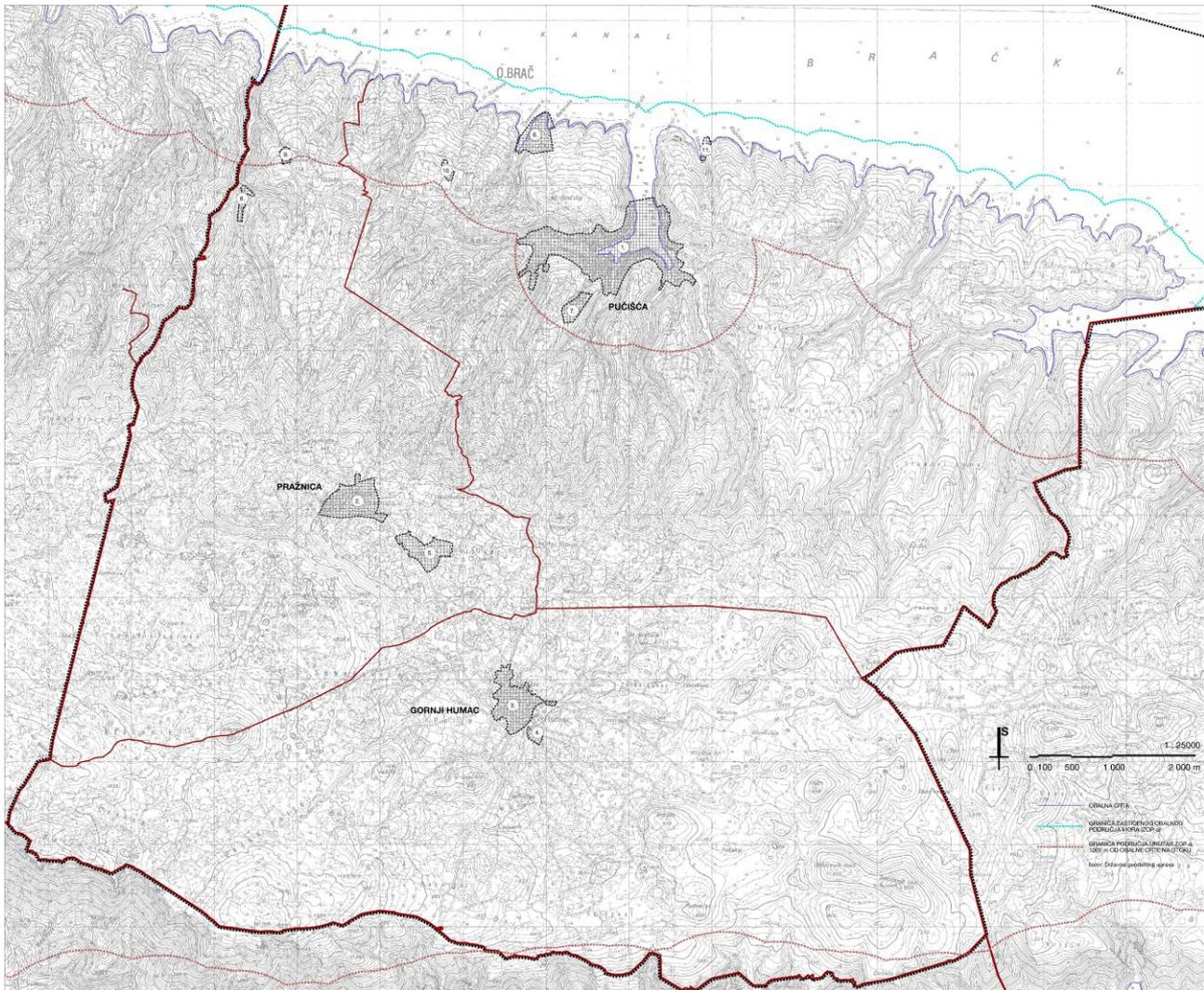
1. UPU «Pučišća» - naselje Pučišća i izdvojena površina gospodarske-poslovne namjene «Pučišća»;
2. UPU "Pražnica» - naselje Pražnica;
3. UPU «Gornji Humac» - naselje Gornji Humac;
4. UPU «Rašeljka – Njivice» - izdvojena površina gospodarske-poslovne namjene «Rašeljka – Njivice»;
5. UPU «Gospodarska zona Pražnica» - izdvojena površina gospodarske-poslovne namjene «Pražnica»;
6. UPU «TZ Česminova» - izdvojena površina ugostiteljsko-turističke namjene «Česminova» s kontaktnim negrađevinskim dijelom TZ i akvatorijem
7. UPU «Mladinje brdo» - izdvojena površina gospodarske-poslovne namjene «Mladinje brdo»;
8. UPU «Konopikova» - izdvojena površina gospodarske-poslovne namjene «Konopikova»;
9. UPU «Makova glavica» - izdvojena površina gospodarske-poslovne namjene «Makova glavica»;
10. UPU «Bračuta» - izdvojena površina gospodarske-poslovne namjene «Bračuta»;
11. UPU «Veselje» - izdvojena površina za trgovačko-industrijsku luku u uvali Veselje.

čije su površine obuhvata pregledno prikazane na kartografskom prikazu br. 3c₂: »Uvjeti korištenja i zaštite prostora – obvezni urbanistički planovi uređenja (UPU)« u mj. 1:25000, a granice obuhvata utvrđene na kartografskim prikazima serije 4: "Građevinska područja naselja i područja posebnih uvjeta korištenja" u mjerilu 1:5000 na katastarskoj podlozi.

U područjima za koja je ovim Planom predviđena obveza izrada UPU-a, prije njihovog donošenja moguća je gradnja novih, rekonstrukcija, adaptacija, održavanje ili zamjena postojećih pojedinačnih ili više građevina unutar izgrađenih dijelova građevinskih područja na građevnoj čestici ili prostornoj cjelini izgrađenog dijela građevinskog područja manjoj od 5000m², u skladu s odredbama ovog Plana te ako se ne kosi s uvjetima koji proizlaze iz Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Područja uz obalnu crtu za koja je propisana izrada UPU-a zahvaćaju i pomorski dio 100,0 m udaljen od obalne crte, pa se UPU-om treba utvrditi i razgraničenja na pomorskom dobru, te uvjeti izgradnje, rekonstrukcije ili uređenja obala, obalnih šetnica, plaža, luka i drugih planiranih namjena u tom području.

UPU-ima se mogu odrediti podcjeline za koja je potrebna izrada detaljnih planova uređenja (DPU).

**PODRUČJA I DIJELOVI PRIMJENE
PLANSKIH MJERA ZAŠTITE**

OBUHVAAT OBVEZNE IZRADE
URBANISTIČKOG PLANA UREĐENJA
(UPU):

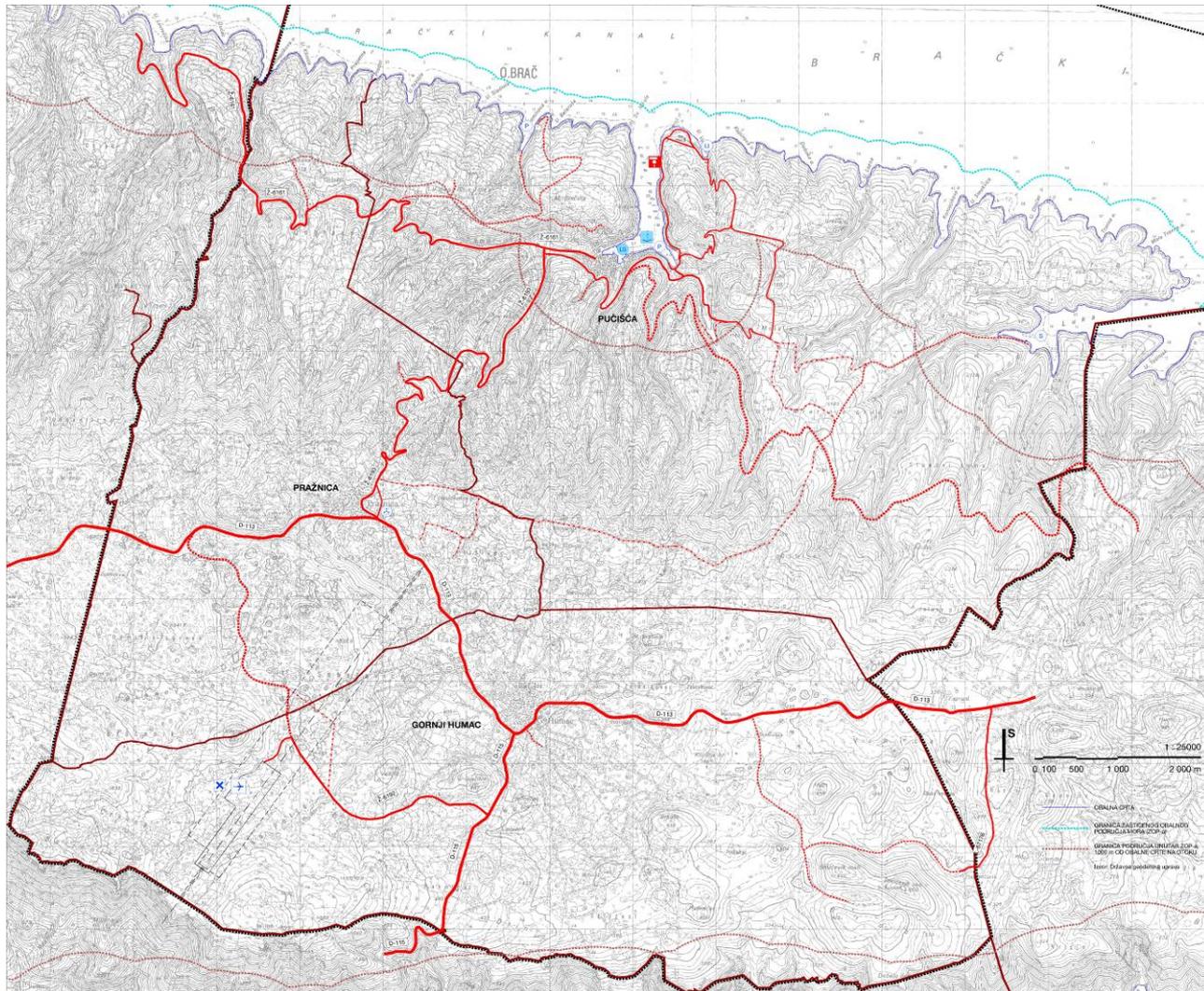
1. UPU „Pučišća“ - naselje Pučišća i izdvojena površina gospodarske-poslovne namjene „Pučišća“;
2. UPU „Pražnica“ - naselje Pražnica;
3. UPU „Gornji Humac“ - naselje Gornji Humac;
4. UPU „Rašeljka – Njivice“ - izdvojena površina gospodarske-poslovne namjene „Rašeljka – Njivice“;
5. UPU „Gospodarska zona Pražnica“ - izdvojena površina gospodarske-poslovne namjene „Pražnica“;
6. UPU „TZ Česminova“ - izdvojena površina ugostiteljsko-turističke namjene „Česminova“ s kontaktnim negrađevinskim dijelom TZ i akvatorijem
7. UPU „Mladinje brdo“ - izdvojena površina gospodarske-poslovne namjene „Mladinje brdo“;
8. UPU „Konopikova“ - izdvojena površina gospodarske-poslovne namjene „Konopikova“;
9. UPU „Makova glavica“ - izdvojena površina gospodarske-poslovne namjene „Makova glavica“;
10. UPU „Bračuta“ - izdvojena površina gospodarske-poslovne namjene „Bračuta“;
11. UPU „Veselje“ - izdvojena površina za trgovačko-industrijsku luku u uvali Veselje.

*Umanjeni izvod iz kartografskog prikaza br. 3c2:
Uvjeti korištenja i zaštite prostora – obvezni urbanistički planovi uređenja (UPU)*

3.5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

3.5.1. PROMETNI INFRASTRUKTURNI SUSTAV

3.5.1.1. Cestovni, pomorski i zračni promet

OBUHVAAT PPUO PUČIŠĆA, TERITORIJALNE I STATISTIČKE GRANICE		postojeće planirano CESTOVNI PROMET		postojeće planirano POMORSKI PROMET		postojeće planirano ZRAČNI PROMET	
	GRANICA OBUHVATA PPUO PUČIŠĆA / GRANICA OPĆINE PUČIŠĆA		DRŽAVNA CESTA		MORSKA LUKA OTVORENA ZA JAVNI PROMET - LOKALNOG ZNAČAJA		ZRAČNA LUKA ZA MEĐUNARODNI I DOMAĆI ZRAČNI PROMET - zračno pristanište: "Aerodrom Brač" (Veško Polje)
	GRANICA NASELJA		ŽUPANIJSKA CESTA		MORSKA LUKA POSEBNE NAMJENE - TROGOVAČKO-INDUSTRIJSKA LUKA - ŽUPANIJSKOG ZNAČAJA		GRANIČNI ZRAČNI PRIJELAZ
			LOKALNA CESTA		MORSKA LUKA POSEBNE NAMJENE - SPORTSKA LUKA		HELIDROM
			D-113 Supetar - Nerežidica - Sumartin D-115 G. Humac (D 113) - Bol		PRIVEZIŠTE		1. Pražnica - postojeći intervidni helidrom
			Ž-6161 Supetar (D-113)-Postira-Pučića (Ž-6193) Ž-6192 Zračna luka Brač - D-115 Ž-6193 Pučića (Ž-6161)-Pražnica (D-113)		SIDIŠTE		
			L-67167 Osrike (L-67174) - Podsmrečevik				
			OSTALE - NERAZVRSTANE CESTE				
			ALTERNATIVNA TRASA CESTE				
			BENZINSKA CRPKA				

Umanjeni izvod iz kartografskog prikaza br. 2a:
Infrastrukturni sustavi – promet – cestovni, pomorski i zračni

Cestovni promet

Položaj cesta i cestovnih koridora (pojaseva) određen je na kartografskom prikazu br. 1: "Korištenje i namjerna površina" i na kartografskom prikazu br. 2a: "Infrastrukturni sustavi - promet - cestovni, pomorski i zračni" u mjerilu 1:25000, a način njihove gradnje i uređenja propisan je zakonskim propisima, pravilnicima i normama.

U okviru Općine zadržava se postojeća mreža državnih, županijskih i lokalnih cesta. Temeljem posebnih zakona i propisanih uvjeta o sigurnosti odvijanja prometa na kritičnim dionicama planira se poboljšanja na trasama, a za Ž-6192 korekcija trase uz proširenje uzletno-sletne staze aerodroma (pri čemu je moguće rješenje prolaza Ž-6192 tunelom ispod piste). Kao produžetak Ž-6192, u skladu s PPSDŽ, planira se cesta od aerodroma «Brač» do državne ceste D-113 na granici s Općinom Postira. Ovaj odsječak produžetka županijske ceste Ž-6192 skraćuje put do aerodroma «Brač» iz pravca zapadnih Općina.

Cestovne građevine s pripadajućim objektima i uređajima – državne ceste:

- D-113: Supetar – Nerežišće – Sumartin (trajektna luka),
- D-115: G. Humac (D-113) – Bol.

Cestovne građevine – županijske ceste

- Županijska cesta Ž-6161: Supetar (D-113) – Postira – Pučišća (Ž-6193),
- Županijska cesta Ž-6192: Zračna luka Brač – D-115,
- Županijska cesta Ž-6193: Pučišća (Ž-6161) – Pražnica (D-113).

Sukladno PPSDŽ, planira se i cesta od naselja Pučišća prema Općini Selca. Planiraju se i odgovarajuće ceste do pojedinih izdvojenih građevinskih područja te do uvale Luke.

U Plan su ugrađena i prometna rješenja s alternativnim trasama cesta kojima bi se ostvarilo posebno povezivanje «Gospodarske zone Pražnica» s planiranom trgovačko-industrijskom lukom u uv. Veselje.

Pomorski promet

Vidjeti kartografski prikaz br. 1: "Korištenje i namjerna površina" i kartografski prikaz br. 2a: "Infrastrukturni sustavi - promet - cestovni, pomorski i zračni" u mjerilu 1:25000.

U okviru Općine ovim Planom predviđene su slijedeće **morske luke**:

luka otvorena za javni promet lokalnog značaja:

- luka Pučišća

luke posebne namjene:

trgovačko-industrijska luka (županijskog značaja) - LI

- uv. Veselje

sportska luka - LS

- sportska luka «Pučišća»,

privezišta - P

- privez uz TL «Stipanska luka» - max. ukupno 20 vezova za standardna plovila
- privez u okviru TZ «Česminova» - max. ukupno 20 vezova za standardna plovila

sidrište - S

- sidrište «Luke» - za max 10 standardnih plovila

(standardnim plovilom smatra se plovilo duljine 12m)

Posebnu važnost za daljnji razvoj Općine ima planirana trgovačko-industrijska luka u uvali Veselje.

Planiranje izgradnje i uređenja priveza domicilnog stanovništva (komunalni vez), kao i povremenog priveza izletničkih i drugih plovila te potrebnih operativnih obala kao i obalne šetnice naselja Pučišća na javnom pomorskom dobru vršit će se ili u okviru urbanističkih planova uređenja (UPU), ili nakon njih detaljnije u

okviru detaljnih planova uređenja (DPU). Temeljem pobližeg snimka stanja na terenu, UPU-om se utvrđuju i detaljnija razgraničenja na pomorskom dobru.

Zračni promet

«Aerodrom Brač» (na predjelu Veško Polje) je zračno pristanište referentnog koda 2C, za potrebe domaćeg i međunarodnog zračnog prometa. Planira se produljenje i proširenje uzletno-sletne staze na način prikazan na kartografskim prikazima br. 1 i 2a. Produljenje uzletno-sletne staze je potrebno uskladiti s korekcijom trase Ž-6192, odnosno prilazne ceste do samog aerodroma pri čemu je moguće rješenje prolaza Ž-6192 tunelom ispod piste. Planira se i uređenje okolnog prostora radi proširenja djelatnosti. Za proširenje djelatnosti na zračnom pristaništu planira se izgradnja skladišnog prostora (kargo objekta) te izgradnja još jedne spojnice (rulne staze), a uz kargo, moguća je i razvoj drugih pomoćnih djelatnosti tipa avio-garaže i/ili servis i sl. Obližnje kulturno dobro Kaštel Vusio, u skladu s posebnim konzervatorskim uvjetima i uvjetima ovog plana, moguće je urediti kao dopunsku atrakciju.

Planira se izgradnja i uređenje interventnog helidroma u okviru površine za isključivu sportsko-rekreacijsku namjenu «Pražnica» – sportska igrališta (R3) ili na drugoj poziciji istočno od građevinskog područja naselja Pražnice (u tom slučaju, izvan građevinskog područja). U postupku izrade i donošenja obveznog UPU-a naselja Pražnice, kojim je obuhvaćena površina za sportska igrališta «Pražnica», potrebno je dokazati da će se dio te površine smjeti koristiti i kao interventni helidrom, s obzirom na ostala rješenja UPU-a za tu površinu i naselje Pražnica. Tom prilikom trebaju se uvažavati standardi referentni za helikopterski zračni promet (u svezi sa prirodnim karakteristikama položaja i dimenzijama helidroma, osiguravanjem prostora helidroma i prostora u njegovoj neposrednoj blizini, osiguravanjem vizualne pomoći, servisa i opskrbe helikoptera, postupanja u slučaju požara).

3.5.1.2. Poštanski i telekomunikacijski promet

Poštanski i telekomunikacijski promet svojim je uslugama pokrio cijeli prostor Općine. Prikaz je na grafičkom listu br.: 2b: «*Infrastrukturni sustavi - pošta i telekomunikacije*».

Pošta

Smatra se da postojeći kapaciteti zadovoljavaju, pa se ne planiraju proširenja poštanskih usluga. U Općini će i nadalje postojati tri *jedinice poštanske mreže*:

- 21412 Pučišća,
- 21424 Pražnica
- 21414 Gornji Humac

Telekomunikacije

U fiksnoj telefoniji i nadalje se poštanske *područne centrale* planiraju zadržati u naseljima:

- Pučišća,
- Gornji Humac.

Planiraju se samo povećanja kapaciteta telefonskih priključaka i poboljšanje kvalitete usluga. Središte telefonije je u ATC u Supetru. Poboljšanje fiksne telefonske mreže i povećanje njenih kapaciteta izgradnjom planiranih gospodarskih sadržaja, osobito turističkih, vršit će se sukladno ritmu eventualne izgradnje. Moguće je korištenje i UPM sustava (udaljenih pretplatničkih modula) za priključivanje udaljenijih lokacija, osobito sidrišta na udaljenijim lokacijama.

Mobilne telekomunikacije pokrile su uglavnom nastanjeni prostor Općine. U Općini su smještene:

- tri *radiorelejne postaje*, na brežuljku zapadno od naselja Pučišća (M. Bračuta), sjeverno od Gornjeg Humca (Sv. Marija), na aerodromu «Brač».
- jedna bazna radijska GSM i NTM postaja južno od naselja Pučišća.

U ovom segmentu telekomunikacija planira se poboljšanje pokrivenosti Općine. Vjerojatno će se povećanjem broja koncesija za GSM mrežu pojaviti zahtjevi za novim radiorelejnim postajama. U tome slučaju zahtjev je da se na jednom antenskom nosaču mora smjestiti više koncesionara mobilne telefonije.

- **DV 110 kV: TS «Dugi Rat» – Općina Postira - TS 110/35 kV «Nerežišća»** s pripadajućom KS 110 kV «Lozna Mala».
- **DV 110 kV: TS 110/35 kV «Nerežišća» – TS «Stari Grad» (Hvar)** s pripadajućom KS 110 kV «Slatina» (Brač, Općina Nerežišća).

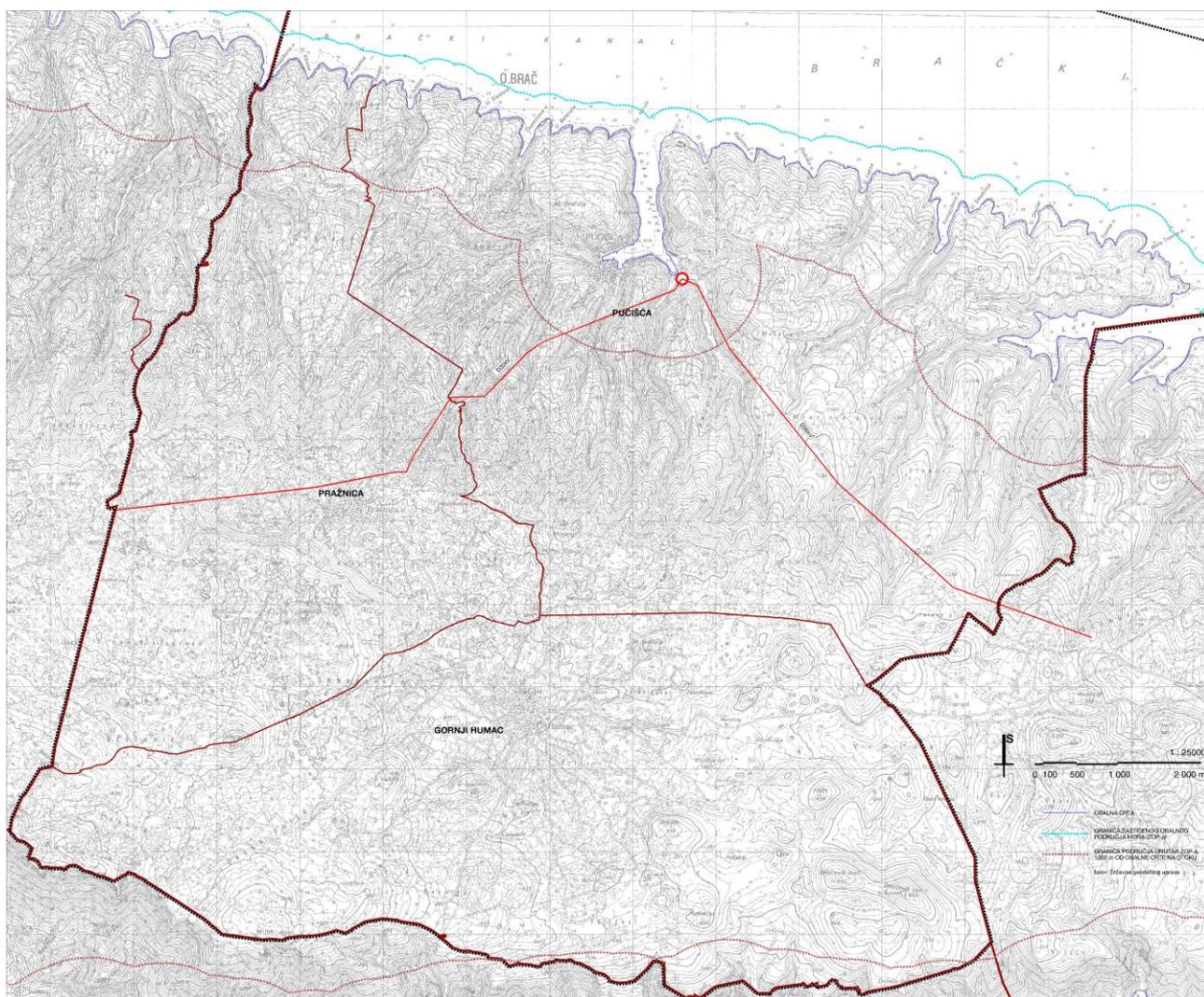
Planira se sukladno Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske i Prostornom planu Splitsko-dalmatinske županije:

- povećanje instalirane snage transformacije postojeće TS 110/35 kV «Nerežišća» na 2 x 20 MVA,

a područjem Općine Nerežišća planirana je trasa dalekovoda:

- DV 110 kV: TS 110/35 kV «Nerežišća» - TS «Stari Grad (Hvar) s izgradnjom pripadajuće KS «Dračeva».

Na području Općine, prema PPSDŽ, kao energetska građevina od važnosti za Županiju određena je Transformatorska stanica KK 35 kV Pučišća.

TERITORIJALNE I STATISTIČKE GRANICE	ELEKTROOPSKRBA	ELEKTROPRIJENOSNI UREĐAJI
GRANICA OBUHVATA PPUO PUČIŠĆA / GRANICA OPĆINE PUČIŠĆA	TRANSFORMATORSKA I RASKLOPNA POSTROJENJA	DALEKOVOD 35 kV
GRANICA NASELJA	TRANSFORMATORSKA STANICA 35/10 kV	

Umanjeni izvod iz kartografskog prikaza br. 2c:
Infrastrukturni sustavi - elektroenergetika

U Općini Pučišća planira se poboljšanje lokalnog razvoda:

- rekonstrukcija postojećih transformatorskih stanica (izmjenom ili dogradnjom) do eventualnog optimalnog kapaciteta,
- izgradnja nove mreže i novih trafostanica u planiranim stambenim, gospodarskim i turističkim zonama radi osiguranja njihove kvalitetne elektroopskrbe u budućnosti što će se odvijati sukladno ritmu njihovih realizacija.

Položaj dalekovoda i njihovih pojaseva određen je na kartografskom prikazu br. 2c: "Infrastrukturni sustavi - elektroenergetika" u mjerilu 1:25000.

Postavljanje elektroopskrbnih visokonaponskih (zračnih ili podzemnih) kao i potrebnih trafostanica obavljat će se u skladu s posebnim uvjetima Hrvatske Elektroprivrede. Širine zaštitnih koridora (pojaseva) moraju biti u skladu sa zakonom, pravilnicima i normama. Pri odabiru lokacije trafostanica treba voditi računa o tome da u budućnosti ne budu ograničavajući čimbenik izgradnji naselja, odnosno drugim infrastrukturnim zgradama.

Dalekovodima je potrebno, ovisno o naponskoj razini, osigurati zaštitne pojaseve. Korištenje i uređenje prostora unutar koridora treba biti u skladu s «Pravilnikom o tehničkim normativima za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodova nazivnog napona od 1 kV do 400 kV» (NN 53/91 i 24/97).

Koridori kroz šumska područja formiraju se prema najvećoj visini drveća, tako da u slučaju pada drvo ne dosegne vodiče.

Kod paralelnog vođenja s drugim infrastrukturnim građevinama moguće je preklapanje njihovih koridora uz nužnost prethodnog međusobnog usaglašavanja.

3.5.3. VODNOGOSPODARSKI SUSTAV

3.5.3.1. Vodoopskrba

Vodoopskrbni sustav otoka Brača sastoji se od 3 glavne cjeline, odnosno podsustava: istok, zapad i jug. Sve vode koje dotječu s kopna akumuliraju se u vodospremi "Brač" na području Općine Postira. Iz vodospreme „Brač“ polaze tri glavna magistralna cjevovoda. Prema području Općine Pučišća grana se istočni podsustav/ogranak: vodosprema Brač - Sumartin. Cijevi promjera 250-200 mm ukupne duljine od oko 26.100 m.

U vodoopskrbnom sustavu Općine Pučišća nalaze se postojeće vodospreme:

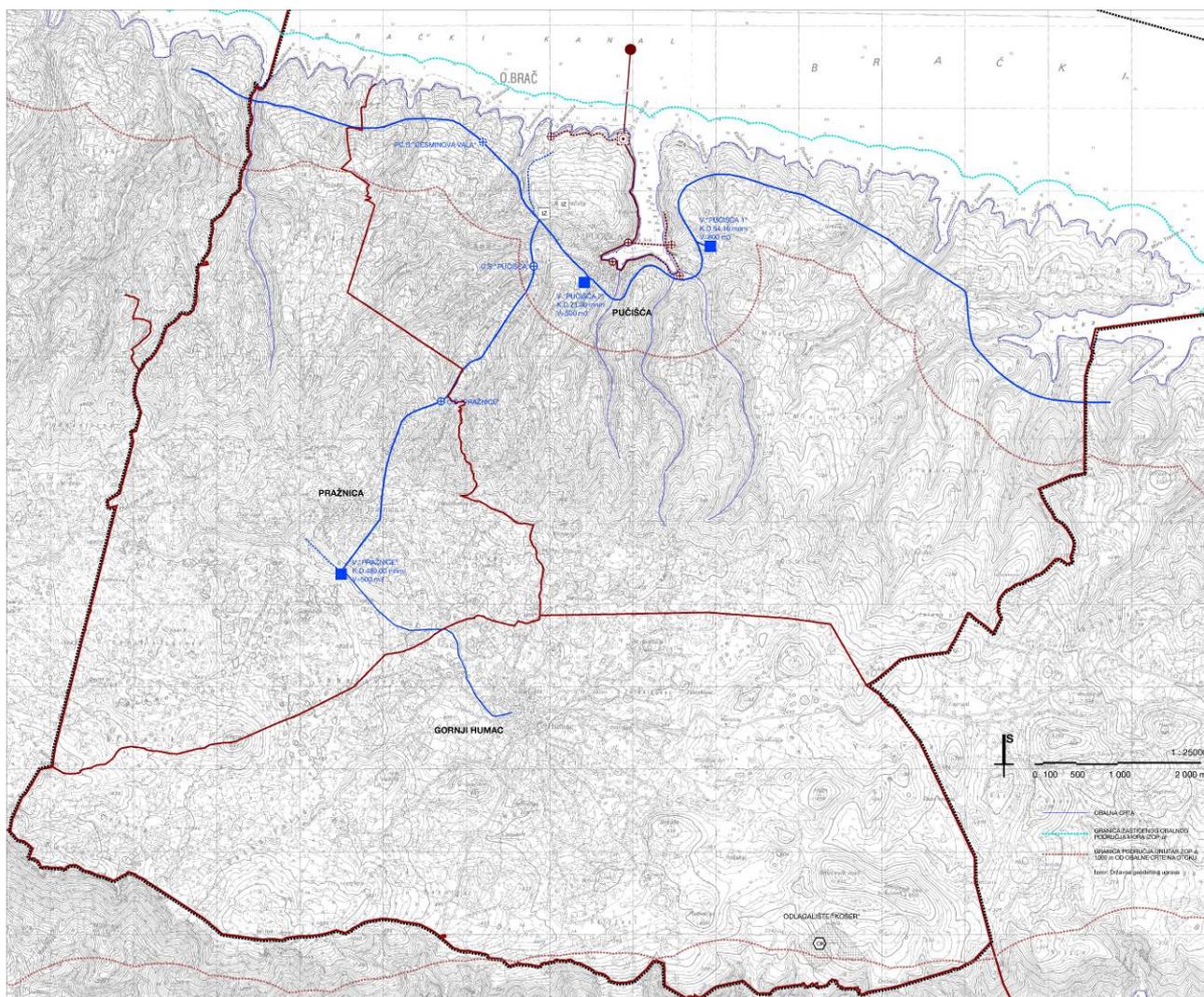
Vodosprema	volumen	kota dna
	m ³	m n.m
Pučišća 1	800	54,16
Pučišća 2	500	75
Pražnica	500	480

Pored vodosprema izgrađeno je i više crpnih stanica manjeg kapaciteta kojima se rješava vodoopskrba s viših zona/područja otoka. U Općini su izgrađene:

Crpna stanica	Kapacitet Q l/s)	Manometarska visina (m)
Pučišća (precrpnica)	7,5 + 7,5	-
Pražnica	7,5 + 7,5	166

Na cjevovodu koji iz pravca Općine Postira duž obale ide ka naselju Pučišća (te dalje prema Općini Selca) planira se izgradnja PCS „Česminova vala“.

CS Trstena na području Općine Postira je najznačajniji objekt za transport vode od zahvata do otoka Brača. U skladu s dugoročnim konceptom rješenja sustava kapacitet ove crpne stanice se planira povećati na 743 l/s, a manometarska visina dizajna bi se tada trebala povećati na 50 m. To znači da bi se za vodoopskrbu u dotoku vode s kopna koristili sadašnji cjevovodi.

TERITORIJALNE I STATISTIČKE GRANICE	VODNOGOSPODARSKI SUSTAV	UREĐENJE VODOTOKA I VODA	ODVODNJA OTPADNIH VODA	OBRAĐA, SKLADIŠTENJE I ODLAGANJE OTPADA
<ul style="list-style-type: none"> GRANICA OBLIKOVATA PPJUG PUČIŠĆA / GRANICA OPĆINE PUČIŠĆA GRANICA NASELJA 	<ul style="list-style-type: none"> KORIŠTENJE VODA - VODOOPSKRBA VODOSPREMA CRPNA STANICA MAGISTRALNI OPSKRIBNI CJEVOVOD OSTALI VODOOPSKRIBNI CJEVOVODI 	<ul style="list-style-type: none"> IZVORIŠTE VODNO DOBRO 	<ul style="list-style-type: none"> UREĐAJ ZA PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA ISPLUST OTPADNIH VODA CRPNA STANICA GLAVNI DOVODNI KANAL (KOLEKTOR) 	<ul style="list-style-type: none"> SABIRNI CENTAR KOMUNALNOG OTPADA "KOŠER" - PRETVORNA STANICA ZA ČZOG (PP302 - k.č. 4347/2)

Umanjeni izvod iz kartografskog prikaza br. 2d:
Infrastrukturni sustavi – vodnogospodarski sustav; Odlaganje otpada

Zadržava se postojeće rješenje vodoopskrbe Općine. Općina će se i u budućnosti snabdijevati iz pravca Općine Postira duž priobalnog prostora kojim je položen cjevovod do vodosprema i crpnih stanica u Općini.

Proširenje i unaprjeđenje vodoopskrbe planira se:

- izgradnjom nove mreže za novu stambenu i ostalu izgradnju unutar naselja, te izgradnju gospodarskih i drugih planiranih izdvojenih zona,
- rekonstrukcijom postojeće mreže.

Sustavi vodoopskrbe s trasama cjevovoda, crpnim stanicama i vodospremama, planirani ovim Planom, ucrtani su na kartografskom prikazu br. 2d: "Infrastrukturni sustavi – vodnogospodarski sustav; Odlaganje

otpada" u mjerilu 1:25000. Taj prikaz je kvalitativnog i shematičnog karaktera, a konačna rješenja će se utvrditi razradom nastavne dokumentacije.

Dinamika realizacije planiranih namjena na području Općine, odredit će i dinamiku širenja vodoopskrbnog sustava.

Postojeće javne cisterne (gustirne, pioveri) i pripadajuće naplavne površine unutar i izvan građevinskih područja moraju se održavati i popravljati kako bi ih se ponovno privelo i/ili zadržalo u funkciji. One su ujedno i uspomena na prošla vremena i dopuna postojećeg sustava odnosno dragocjena pričuva u slučajevima nestanka ili zagađenja vode iz vodoopskrbnog sustava.

3.5.3.2. Odvodnja otpadnih voda i vodno-gospodarstvo

U naselju Pučišća izgrađeni dio kanalizacijskog sustava se sastoji od:

- obalnog kolektora dužine 1100 m Ø 200 - 300 mm
- dvije crpne stanice
- tlačnog cjevovoda dužine 1530 m Ø 250 mm
- podmorskog ispusta s difuzorom duljine 880 m Ø 225 mm
- taložnice u funkciji pročišćavanja otpadnih voda (izvan funkcije)
- sekundarne mreže

Iako postojeći kanalizacijskim sustavom Pučišća prikuplja otpadne vode najvećeg dijela mjesta, potrebno je radi cjelovitog rješenja odvodnje svih potrošača izvesti još i sljedeće radove/objekte:

- zamjena postojeće taložnice sa uređajem za mehanički predtretman otpadnih voda
- zamjena krajnjeg južnog dijela obalnog kolektora, koji je nezadovoljavajućeg profila, novim kolektorom većeg profila
- produženje obalnog kolektora i izgradnja mreže na istočnom dijelu uvale čime bi se, uz izgradnju crpne stanice, riješilo pitanje odvodnje manjeg istočnog dijela naselja.

Planirani su objekti:

1. Kanalizacijska mreža

1.1. Sekundarni cjevovodi Ø 250 mm l = 425 m

1.2. Kolektor
Ø 250 mm l = 1200 m

1.3. Crpna stanica
1 crpna stanica (2 crpke)

2. Zamjena postojećeg cjevovoda s Ø 300 mm l = 265 m

3. Mehanički uređaj za predtretman otpadnih voda

(čvrsti zatvoreni objekat sa finom automatskom rešetkom - svijetli otvor 2 mm i spiralnom presom).

Sustavi odvodnje otpadnih voda i rasporedi crpnih stanica koji su ucrtani na kartografskom prikazu br. 2d: "Infrastrukturni sustavi – vodnogospodarski sustav; Odlaganje otpada" u mjerilu 1:25000, kvalitativnog su i shematičnog karaktera, a konačna rješenja će se utvrditi razradom nastavne dokumentacije u skladu s posebnim uvjetima Hrvatskih voda. Idejno rješenje kanalizacijskog sustava s elementima idejnog projekta treba biti osnova za ishođenje lokacijske dozvole za projektiranje kanalizacijskih sustava predviđenih ovim Planom.

Planira se da naselje (tj. GPN) Pučišća te izdvojena građevinska područja TZ «Česminova» i «Mladinje brdo» budu spojena u integralni sustav sa uređajem za pročišćavanje i podmorskim ispustom.

Posebnom studijom potrebno je utvrditi optimalno idejno rješenje sustava odvodnje za:

- a) naselje Pražnica s izdvojenim građevinskim područjem za gospodarsku-poslovnu namjenu «Pražnica»,
- b) naselje Gornji Humac s izdvojenim dijelom GPN-a i izdvojenim građevinskim područjem gospodarske-poslovne namjene «Rašeljka Njivice»,

c) izdvojene zone Konopikova, Makova glavica i Bračuta;

d) «Aerodrom Brač»

Najkvalitetniju integraciju ili segmente može utvrditi sama studija.

Sustavi odvodnje se planiraju kao razdjelni sustavi što znači da se oborinske vode rješavaju zasebno prema lokalnim uvjetima odnosno posebnim kanalima koji se vode do recipijenta.

Do izgradnje sustava odvodnje, samo unutar izgrađenog dijela GPN-a, odnosno u slučaju objekata koji nemaju mogućnost priključenja na javni sustav odvodnje otpadnih voda s uređajem za pročišćavanje, odvodnja otpadnih voda objekata kapaciteta potrošnje do 10 ES (ekvivalent stanovnika) može se riješiti prikupljanjem otpadnih voda u vodonepropusnim sanitarno ispravnim septičkim jamama s osiguranim odvozom prikupljenog efluenta u sustav s propisanim pročišćavanjem. U slučajevima objekata s većom količinom otpadnih voda (uključivo i sve višestambene objekte neovisno o ES), iste je potrebno prije ispuštanja u recipijent tretirati na adekvatnom vlastitom uređaju za pročišćavanje, ovisno o količini i karakteristikama otpadnih voda i prijemnim mogućnostima recipijenta (vodotok, more, ili tlo putem upojnih bunara).

3.5.3.3. Bujice i lokve

Tokovi povremenih bujica prikazani su na kartografskom prikazu br. 2d: „*Infrastrukturni sustavi – vodnogospodarski sustav; Odlaganje otpada*“ u mjerilu 1:25000. Od prikazanih bujičnih tokova posebno se ističu povremene snažne bujice na području Solinskog i Širokog dolca.

Na bujičnim tokovima potrebno je provesti zaštitu od erozije i uređenje bujica koja obuhvaća biološke i hidrotehničke radove (čišćenje korita bujica, po potrebi obloga korita i dr.). Utjecaj vegetacijskog pokrivača, prvenstveno šuma, zatim travnjaka i mnogih višegodišnjih kultura je vrlo značajan za režim otjecanja i razvoj erozijskih procesa na bujičnom slivu te je potrebno voditi računa o održavanju vegetacijskog pokrivača u bujičnom slivu. Biološki radovi na zaštiti od štetnog djelovanja bujica odnose se na održavanje zelenila u slivnom području, krčenje raslinja i izgradnju terasa. Izgradnjom i uređenjem područja u urbaniziranim područjima postojeći bujični kanali postaju glavni odvodni kolektori oborinskih voda s urbaniziranih područja te površinskih voda s ostalih dijelova slivnog područja.

U svrhu tehničkog održavanja vodotoka i građenja vodnih građevina, uz korita i kanale bujičnih tokova određuje se inundacijski pojas minimalne širine od 3,0m od gornjeg ruba korita, odnosno ruba čestice javnog vodnog dobra. U inundacijskom pojasu zabranjena je svaka gradnja i druge radnje kojima se može onemogućiti izgradnja i održavanje vodnih građevina, na bilo koji način umanjiti protočnost korita i pogoršati vodni režim te povećati stupanj ugroženosti od štetnog djelovanja vodotoka.

3.6. POSTUPANJE S OTPADOM

Problem odlaganja komunalnog otpada prostorne cjeline otoka Brača riješen je Prostornim planom Splitsko-dalmatinske županije (PPSDŽ) kroz sabirni centar komunalnog otpada - pretovarnu stanicu za CZGO - na lokaciji «Košer» u Općini Pučišća. Današnji se način odlaganja komunalnog otpada treba (postupno) promijeniti tako što će se u budućnosti otpad u Splitsko-dalmatinskoj županiji, pa tako i skupljeni otpad na otoku Braču, odlagati isključivo u jednom Centru za gospodarenje otpadom (CZGO). Do tada će se odlaganje komunalnog otpada vršiti na lokaciji «Košer» u Općini Pučišća.

Na lokaciji „Košer“ dozvoljava se samo selekcija i privremeno deponiranje otpada uz najstrožu zabranu paljenja smeća.

3.7. SPRJEČAVANJE NEPOVOLJNOG UTJECAJA NA OKOLIŠ

Sva prethodno prikazana rješenja i odredbe ovog Plana, usmjerena su, između ostalog, ka sprječavanju i/ili minimiziranju nepovoljnih utjecaja koje zahvati u prostoru imaju ili mogu imati na okoliš.

Ugroženi dijelovi okoliša su osobito:

1. more i obala, osobito Luka Pučišća (uključujući i Stipansku luku), te potencijalno uvala Luke;
2. kvalitetna poljoprivredna tla kojih u Općini nema mnogo;
3. kulturno-povijesni spomenici - kulturna dobra (Tablica 39.), objekti pučkog graditeljstva, svojstvena tipologija i matrica naselja;
4. krajobrazi - prirodni, kultivirani i kulturni (Tablica 38.).

Zaštita prostora (u užem smislu – krajobraznih i prirodnih vrijednosti te nepokretnih kulturnih dobara) obrađena je u tekstualnom dijelu Plana te prikazana na kartografskim prikazima serije pod brojem 3. Na kartografskim prikazima dan je prostorni prikaz valorizacije i kategorizacije **prirodnih (i krajobraznih)** te **kulturnih** vrijednosti područja Općine.

Zaštita čovjekove okoline obuhvaća zaštitu tala, zraka, voda, mora, zaštitu od buke, kao i posebnu zaštitu te uzima u obzir i sinergijsko djelovanje različitih procesa i oblika degradacije krajobraza:

- uništavanje i degradaciju vegetacijskog pokrivača;
- zapuštanje antropogenog krajobraza;
- degradiranje krajobraza nelegalnom izgradnjom, deponijima komunalnog otpada i/ili građevinskog materijala i sl..

Postoje realne opasnosti da se svi navedeni oblici ugrožavanja vrijednosti krajobraza u Općini nastave.

Kao ključna mjera sprječavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš, **procjena utjecaja na okoliš** izrađuje se u skladu s posebnim propisom.

Za planirane zahvate u prirodi, koji nisu obuhvaćeni procjenom utjecaja na okoliš, a koji sami ili s drugim zahvatima mogu imati bitan utjecaj na ekološki značajno područje, ili zaštićenu prirodnu vrijednost, provodi se postupak **ocjene prihvatljivosti zahvata za prirodu** sukladno *Zakonu o zaštiti prirode* i posebnim propisima.

U problem zaštite čovjekove okoline ulazi i problematika zaštite **kulturnog krajobraza** (ruralnog). Problem se iskazuje u više razina:

- kao **vizualno-estetski**: siromašenje autohtonog tradicijskog izgleda;
- kao **ekološko-ekonomski**: dovoljno neangažiranje prirodnih i stvorenih resursa društva;
- kao **kulturološki**: postepeno gubljenje materijalne kulture jednog društva.

Sagledavajući prostor u cjelini, njegovu bogatu prirodnu i kulturnu baštinu te razmjerno velike površine osobito vrijednog krajobraza, bit će potrebno neprekidno i sustavno provoditi mjere za poboljšanje, unapređenje i čuvanje prirodnoga, kultiviranoga i kulturnog krajobraza, odnosno mjere za sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš:

Mjere za poboljšanje okoliša

Za provođenje ovih mjera treba:

- a) Izgraditi sustav kanalizacije s uređajima za pročišćavanje, osobito u radnim zonama, i na svim mjestima gdje se javljaju znatniji onečišćivači;
- b) Redovito treba čistiti naselja i obalu (plaže) od krutog i krupnog otpada i sprječavati divlja odlagališta otpadaka po poljodjelskim i šumskim površinama;
- c) Smanjiti uporabu agrotehničkih sredstava koja onečišćuju tlo (pesticide, umjetno gnojivo i sl.)
- d) Sprječavati korištenje i izgradnju sustava koji proizvode buku i u tome smislu primjenjivati mjere zaštite od buke u skladu s Odredbama za provođenja Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije.
- e) Svi planirani turistički kapaciteti moraju biti ili priključeni na sustav odvodnje otpadnih voda ili moraju izgraditi vlastiti sustav odvodnje s biopročistačem koji će otpadne vode pročistiti do propisane razine u skladu sa zakonom, uredbama, pravilnicima i standardima.

Trase infrastrukturnih sustava treba usmjeriti i voditi tako da se koriste zajednički koridori te da se maksimalno isključe iz zona koje su osobito vrijedne. Dalekovode i ostale infrastrukturne koridore voditi trasama kojima se izbjegava krčenje šuma.

Mjere za očuvanje okoliša

U sklopu ovih mjera podrazumijeva se da treba:

- a) na djelotvorni način štiti kulturne, prirodne i krajobrazne vrijednosti.
- b) čuvati prirodna bogatstva i prirodne izvore (šume, poljodjelsko zemljište, povremene vodotoke, obalu i dr.).
- c) uključiti lokalne vlasti u aktivno čuvanje okoliša te zaštitu zaštićenih građevina i područja kroz novčanu potporu i općinske odluke.
- d) sprječavati radnje koje potencijalno mogu izazvati nepovoljan utjecaj na okoliš u skladu sa Zakonima, pravilnicima i standardima te u skladu s dokumentima prostornog uređenja širih područja.

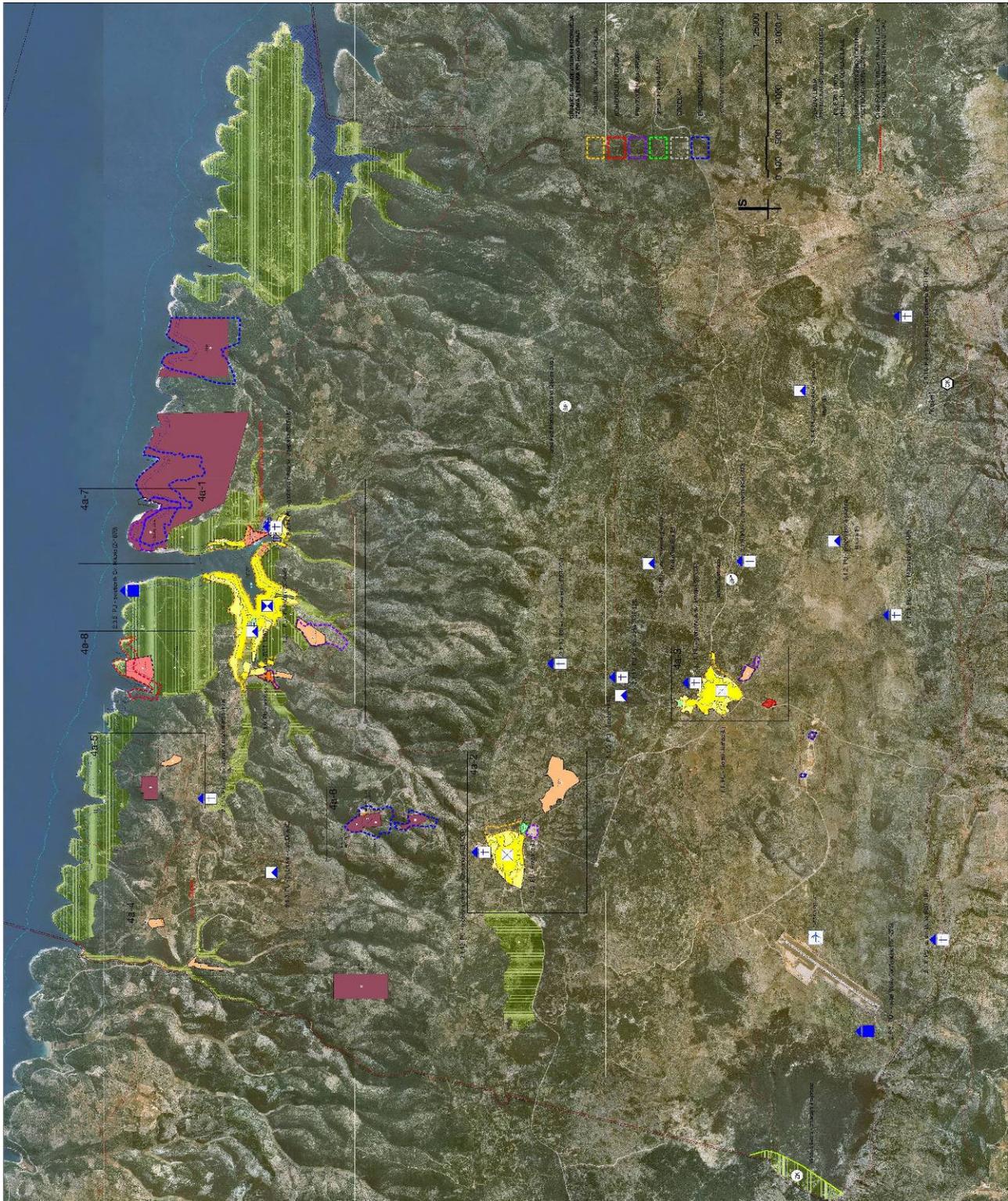
Radi sprječavanja onečišćenja uzrokovanog pomorskim prometom i lučkim djelatnostima treba osigurati opremu za sprječavanje širenja i uklanjanja onečišćenja, prihvat otpada i istrošenog ulja te drugih tvari, a u lukama te pristanima instalirati uređaje za prihvat i obradu sanitarnih voda s brodica, kontejnere za odlaganje otpada, istrošenog ulja, ostataka goriva i zauljenih voda. Duboka uvala Pučišća (tj. njen ogranak prema pučiškom Dolcu i Stipanska luka) i uvala Česminova s relativno slabom izmjenom morske mase u odnosu na planirani stupanj opterećenja i mogućeg onečišćenja su posebno osjetljiva područja te je potrebno pažljivo provesti detaljna razgraničenja i planiranje uređenja (intervencija) na pomorskom dobru u okviru akvatorija tih luka. Potrebno je maksimalno ograničiti svako daljnje nasipavanje u području Pučiške vale na uređenja rive i operativnih obala za namjene predviđene ovim Planom i za koje će se detaljnija razgraničenja i uvjeti utvrditi odgovarajućim UPU-om. Izvedba novih fiksnih molova (gatova) u području uvale moguća je isključivo na stupovima zbog omogućavanja prirodnog «rada» morskih struja. Potrebna je sanacija nasipavanja ranije izvršenih u istočnom dijelu uvale. Za uvalu Luke, sukladno PPSDŽ, utvrđena je zabrana nekontrolirane izgradnje i svih gospodarskih aktivnosti osim marikulture.

Mjere za unapređenje okoliša

Ove mjere podrazumijevaju:

- a) stvaranje javnoga mnijenja u korist zaštite krajolika, zaštite kulturne i prirodne baštine, smanjenja onečišćenja te za gradnju stambenih zgrada na zasadama tradicijskoga graditeljstva;
- b) kroz dobro osmišljene turističke programe unapređivati zaštitu prostora;
- c) u svaki urbanistički plan i arhitektonski projekt ili studiju, bilo koje vrste, ugraditi elemente zaštite okoliša i krajobraznoga oblikovanja.

Nužno je stalno provjeravanje odrednica Plana, kako u cjelokupnoj zamisli, tako i u pojedinostima, kao i njegovo usklađivanje s promjenama koje će uslijediti u cilju zaštite i optimalna korištenja prostora. Potrebno je osigurati neprestano praćenje provedbe prostorno planske dokumentacije.

Građevinska područja i područja posebnih uvjeta korištenja (s lokacijama i područjima zaštite kulturnih dobara i prirodnih vrijednosti) – superponirani na orto-foto područja Općine Pučišća s okolicom. (ilustracija pripremljena za potrebe prezentacije PPUO Pučišća)